Ilie Tănăsache

PALMYRA CERE RENDEZ-VOUS

EDITURA ALBATROS

Desenul copertei: EUGEN TARU

COLECȚIA AVENTURA

Ilie Tănăsache

PALMYRA
CERE
RENDEZ-VOUS

EDITURA
ALBATROS

CAPITOLUL I

1

Un bolid albastru fulgera pe pîrtia dreaptă, de asfalt, la peste două sute de kilometri de București. În stînga, plopi mari, puternici, cu ramurile întinse ocrotitor deasupra șoselei. Acoperiș neliniștit, fremătător. Pe trunchiurile groase, la un metru, un metru și jumătate de pămînt, cercuri alb-gri, late de-o palmă, ca o zgardă purtată cîndva, în tinerețe, împotriva vînturilor. Era de fapt semnul năprasnic al deluviului ce devastase în 1970 și această cîmpie. Primite cu ură, puhoaiele au ținut să se răzbune și în acest fel, lăsînd scrijelat pe trupul copacilor semnul de aducere-aminte, ca o amenințare perpetuă. Copacii, docili, au păstrat semnul, purtîndu-l toată vara, un fel de banderolă, un bizar doliu alb-gri, protest tacit împotriva dezlănțuirii demente.

Dar mașina albastră survola nepăsătoare acest spațiu greu încercat.

În dreapta, plopi tineri, arcuiți de boarea toamnei, șoptind timid, cu frunza lor palidă și fără vlagă, în așteptarea brumei. Cele două generații de plopi se aliniau perfect, parcă în replică, în fața bolidului albastru. Păreau două gărzi de onoare crescute acolo pentru ritualul voiajului pe asfalt; gărzi ce confereau actului rutier cotidian o anume solemni-

tate. La un moment dat însă, în șirul tînăr, înțepenit în poziție de drepți, o breșă strica armonia. Cîțiva copaci lipseau de la apel. În locul unde plopii ar fi trebuit să-și facă datoria, se înălța o grămadă mare de pămînt, răscolit de un excavator. Cupa harnică săpase în coasta șoselei o groapă colțuroasă și urîtă, tăiase din straturile geologice hălcile mari, aflate în stare de repaus de la facerea lumii, și urcase grămada neagră la trei-patru metri deasupra șoselei. Fusese o joacă nebună între pămînt și unealtă. O joacă din care omul ieșise învingător. O victorie ce consumase ca de fiecare dată cînd omul își afirmă voința și prezența în fața inamicului și partenerului de duel neîntrerupt, natura — o postață bună de peisaj între care, victime definitive, plopii smulși din rădăcină.

În ziua aceea, cînd bolidul albastru înghițea kilometri după kilometri, un student de la arte plastice, aflat în ultimele lui zile de vacanță, se urcase pe movila ivită în marginea șoselei. Odată lungit pe bulgării uscați de vîntul bun, de început de septembrie, a deschis blocul de desen. Plopii mari, cu ramurile ce ocroteau cu bolta verde-galbenă șoseaua, plopii tineri din care urma să se înfrupte iepurii peste cîteva luni dacă nu-i înfășura nimeni cu papură, șoseaua neagră, trasă cu sfoara, lumînare, în amiaza cu sunete tăcute, odihnitoare, urcau docili aici, pe foaia albă. O încercare de răzbunare față de „consumul de natură" care-l intriga pe student ? Tot ce e posibil. Pleda pentru această prezumție inaderența afectivă la grămada de pămînt izbucnită ilogic în marginea șoselei, în inima cîmpiei. Pe foaia albă de hîrtie peisajul se statornicea într-un fel anume, strîmb, prin pete de culoare neașteptată, de fapt

altele decît cele care mîngîiau în realitate privirea. Studentul își imagina și scornea culorile lui, se uita la lucrurile din jur și își închipuia altele, mai frumoase sau mai urîte, pe care se chinuia să le încredințeze blocului de desen. Privirea alerga tocmai la capătul șoselei unde apa morților juca fantastic pe banda neagră. Pînă acolo însă mai era un pod, un om care cosea lucernă lîngă șosea — pe o ridicătură neatinsă de ape — un canal de beton, un fel de uluc suspendat, mîlit de puhoaicle care pustiiseră totul, și undeva, pe dreapta, un Volkswagen gri. Mașina rulase agale pe asfalt, fără zgomot, încît viitorul pictor abia dacă a observat-o cînd a trecut pe lîngă el. Urechile au prins totuși o melodie abia simțită care se pierdea in cîmpie. Era parcă un fel de horă sau sîrbă. Oricum, ceva ritmat. Studentul n-ar fi fost de loc surprins dacă undeva, la capătul miriștii, dincolo de aburul depărtării, i s-ar fi înfățișat o echipă obișnuită, de cămin cultural, dezlănțuită într-un final drăcesc de Ciuleandră. Dar melodia aceea s-a stins singură, la fel de anonim cum se insinuase auzului. Cînd și-a aruncat din nou ochii în lungul șoselei, a văzut pe dreapta, mărunt și neînsemnat, integrat în culorile toamnei, Volkswagenul gri. Atît de mărunt și neînsemnat, încît nu modifica aproape cu nimic peisajul rutier, cu banda neagră, alergînd drept, în lumina de miere a amiezii, străjuită de cele două șiruri de copaci cu o rigoare neînduplecată.

N-a trecut mult și mașina albastră zvîcni și ea pe lîngă grămada de pămînt. De data asta urechile studentului țiuiră. Tăcerea înstăpînită se sparse. Ca atunci cînd liniștea unei păduri este sfîșiată pe neașteptate de răgetul unei fiare. Sunetele mici încep

să terorizeze urechea... Capătă proporţii nebănuite... Auzul sensibilizat, pus în stare de alertă, percepe zgomotele insignifiante în urmă cu cîteva secunde, le amplifică... Imaginaţia inventează alte sunete, alte ecouri, adînci, fără identitate pînă atunci, fără explicaţie. Timpanul traumatizat se zbate ca într-o plasă, căutînd o ieşire. O ieşire din nimic, de fapt, pentru că totul e ca mai înainte, dar răgetul acela a tulburat totul, a răsturnat curgerea firească a timpului, i-a imprimat un alt ritm, mai dramatic, mai violent.

Zvîcnirea cometei albastre, în amiaza calmă şi limpede de septembrie, a răsturnat pentru studentul de la arte plastice echilibrul în care respirase pe grămada neagră şi neverosimilă de pămînt azvîrlit în marginea şoselei. Plutirea leneşă a aerului, a razelor grele încetă. Un vîrtej, un sorb orizontal, azuriu, biciui pielea lucie a asfaltului. Trombele de aer se lăţiră, cuprinzînd în îmbrăţişarea lor sălbatică plopii tineri mai întîi. Aceştia se plecară neputincioşi. Frunzele galbene încercară un timid protest, scump plătit însă : jumătate din ele au căzut victime taifunului de o clipă. Ramurile fragede ale copacilor bătrîni comentară nefavorabil episodul şi preţul îndrăznelii a fost plătit la fel. Numai coroanele mari din bolta verde — galbenă, de deasupra, se dovediră mai înţelepte. Ele începură să se legene încă înainte de venirea vîrtejului năprasnic. Şi astfel vîrtejul de aer stîrnit se împletici între ramurile groase, puternice. Zbîrli frunzele aflate deja în mişcare. Clătină vîrfurile subţiri, prea înalte însă ca să le mai poată încovoia ; le zgîlţîi totuşi cu o ultimă zbatere furioasă. Fără nici un rezultat. Copacii erau prea voinici şi prea bătrîni ca să se mai înfricoşeze de un capriciu. Crescuseră la şcoala aprigă a crivă-

ţului de cîmpie şi întîmpinau cu dispreţ vîrtejurile de pripas, încurcate prosteşte printre ramurile groase.

Urechile viitorului pictor aspirau tot acest freamăt, dîndu-i proporţii de cataclism. Fantezia răscolită lucra... Acum, acum grămada de pămînt va începe să se legene şi ea, să se spulbere, să se topească în sorbul azuriu şi orizontal, să galopeze în urma cometei albastre, care înghiţea fantastic kilometrii de asfalt. Aştepta ca omul ce cosea lucernă să plutească îndată peste cîmpia învăpăiată, să joace pe aburul Fetei Morgana ce închidea fabulos orizontul negru al şoselei. Aştepta ca Volkswagenul gri, parcat cuminte pe dreapta, să decoleze violent, în neant, pe această muzică a sferelor, stîrnită de strune invizibile — freamătul de copaci tulburaţi din somnul dulce al amiezii.

Aştepta...

S-a produs însă izbitura aceea fantastică. Văzduhul cîmpiei a răsunat de ecoul loviturii berbecilor de metal. Celelalte zgomote s-au stins. S-au topit în nimic. Liniştea nefirească l-a smuls pe viitorul pictor din toropeală.

Volkswagenul gri ardea. Iar spre locul accidentului alerga, cu coasa în mînă, omul care hăcuise pînă atunci poate ultima recoltă de lucernă din acel an.

2

Studentul răspundea corect la întrebări, dar în gînd îl dezaproba pe locotenentul de miliţie venit la faţa locului. La urma urmei, locotenentul putea

să facă efortul de-a afla mai întîi cine a ajuns primul la locul accidentului şi să înceapă cu acesta. O logică elementară pleda pentru un astfel de curs al anchetei. Mai ales că exista o asemenea persoană care s-a aflat din primele clipe lîngă cele două maşini acum făcute zob : omul ce cosise la lucernă. Acesta stătea de-o parte, e drept, cam speriat, însă în stare să răspundă la întrebări.

— Aţi spus că vă numiţi...

— Victor Amuza.

— Povestiţi, vă rog ! Cu amănunte, tovarăşe Amuza.

Victor îl privea liniştit pe locotenent, şi acesta habar n-avea că interlocutorul său ajunsese la al doilea motiv de dezacord ; după părerea tînărului pictor, obrazul locotenentului era prea deschis, exprima prea mult echilibru în această atmosferă de accident, cu o maşină carbonizată la doi paşi şi cu alta — bolidul albastru, un Renault 16 — răsturnată, desfigurată cumplit. Un asemenea obraz, fără rid şi fără colţ, cu tăieturi prea rotunde nu va interesa niciodată un pictor.

Niciodată !

Ajuns la acest verdict, Victor Amuza se simţi mulţumit :

— Eram pe grămada aceea de pămînt, cînd...

— Topometru ?

— Nu. Pictor. Încă student...

— Mă rog. Şi ?

Graba asta a locotenentului nu-l indispuse pe student. Ba chiar îl mulţumi într-un anume fel. Începu să-l privească pe locotenent cu mai mult interes. Desigur, graba asta spunea ceva. Poate că anchetatorul nu se aştepta să afle mare lucru din

relatările lui. Mai mult ca sigur că de aceea și începuse cu dînsul.

O haraba uriașă — un autocamion al transporturilor internaționale — vui din zecile de cai putere pe lîngă mașina răsturnată. Unul dintre oamenii locotenentului făcu semn șoferului să-și continue drumul. Jetul abundent de gaze albăstri pentru o clipă șoseaua și amiaza de septembrie, cu plopi înșirați ordonat : tinerii pe partea dreaptă, bătrînii pe partea stîngă.

— Pictam cînd mașina asta a fulgerat pur și simplu pe lîngă mormanul de pămînt.

— N-ați observat nimic deosebit ?

— Ce anume ?

— Eu știu ! Ceva care să vă atragă atenția.

— De exemplu !

Ochii căprui ai locotenentului urmăreau dunga neagră lăsată de cauciucurile automobilului răsturnat. Sau, poate, roțile celuilalt, carbonizat. De fapt, era foarte greu să precizezi ținta principală a acestei priviri. Locotenentul făcea parte din acei oameni care trec cu ușurință de la un lucru la altul. Acei oameni, uneori bănuiți de superficialitate pe nedrept tocmai pentru această ușurință, tocmai pentru că i-am vrea, stupid, agățați numai de ceva, nu risipindu-se - - de cele mai multe ori egal și temeinic, ceea ce înseamnă o calitate și dovada unui uriaș efort — în acțiuni disparate, deopotrivă de importante. Nu, nu-l sîcîiau întrebările studentului. Sau cel puțin nu arăta că-l sîcîie. Îi răspunse cu un ton de conversație obișnuită :

— Bunăoară, cum arăta fața celui de la volan ?

— Păi, nu l-ați văzut pe targă ?

— Pe mine mă interesează cum arăta *atunci!* Dumneata, ca pictor...

Victor Amuza își adresă în gînd un calificativ puțin măgulitor. Era limpede că reconstituirea exactă a clipei de *atunci* însemna enorm. Și clipa aceea zburase definitiv în neant sub ochii lui, ai omului ce cosea atît de liniștit și anonim lucernă mai înainte de accident. În definitiv, locotenentul avea dreptate. Căută repede o scuză :

— Alerga atît de repede încît doar a zvîcnit, și gata... Ceva totuși m-a izbit...

— Poftim ? tresări locotenentul.

— Nu, nu ceva care se vedea... bătu în retragere viitorul pictor.

— Vă rog, îl îndemnă celălalt.

— Să vedeți...

Milițianul care făcuse semn șoferului de la transporturile internaționale să-și vadă de drum se apropie de locotenent și-i raportă că urmele lăsate de Renault nu măsoară mai mult de cinci metri.

— Frîna a fost pusă tîrziu, foarte tîrziu, tovarășe locotenent.

— Atunci de ce a fost pusă ?

— Nu știu.

— Păi tocmai ăsta e tot chichirezul : nici eu nu știu ! Și tare aș vrea să aflu ! Scotociți Volkswagenul. Centimetru cu centimetru.

— Înțeles, tovarășe locotenent.

Locotenentul reluă, fără nici o scuză, dialogul cu Victor Amuza :

— Deci, afirmați că ceva v-a izbit.

— Nu știu cum să mă fac înțeles, continuă studentul. Pînă atunci totul era bine, calm, frumos. După

ce a trecut mașina albastră, nimic n-a mai fost ca înainte.

— O stare de neliniște ? încercă să afle locotenentul.

— Nu... Nu asta.

— Ceva, ca o presimțire să zicem...

— Exact. Acesta-i cuvîntul : presimțire sau prevestire. Mă rog, nu aveam nici un motiv să prevăd accidentul. Și, totuși...

— Știți cu precizie cînd a sosit Volkswagenul ? „Deci, nu-l interesează presimțirile mele, își zise Victor. De altfel cu ce l-aș putea ajuta ? Omul acesta întreprinde o anchetă, are nevoie de relatări precise, controlabile, nu de vorbe, vorbe."

— Cred că cel mult cu patru, cinci minute *înainte*.

— Și ?

— Nu înțeleg ce vă...

— A coborît cineva din el ?

— Nu ! rosti categoric studentul.

— Sînteți sigur ?

— Sînt sigur. De pe grămada mea de pămînt aș fi văzut doi oameni, nu numai pe dumnealui, arătă Victor spre omul ce se sprijinea în coasă. Or doi oameni într-un singur peisaj nu-i puțin lucru...

Undeva, deasupra capului, se auzi un declic. Apoi din nou, încă o dată și încă o dată. Unul dintre lucrătorii de la miliție se urcase în plopul bătrîn, cu ramurile puternice, ce făceau boltă peste șosea, și de acolo fotografia locul accidentului. Locotenentul îl trase ușor de braț pe Victor Amuza.

— Să ieșim un pic din „peisaj", glumi locotenentul, scoțîndu-l din perimetrul obiectivului fotografic.

Victor găsi gluma nelalocul ei. La urma urmei, absolut fără nici un motiv. Locotenentul îl pusese

în dificultate cu întrebările lui de amănunt. Şi, fără să ştie, lovise cumva în vocaţia, în profesia lui de pictor. Dar, la urma urmei, cine aplicase „loviturile" ? Nu tocmai el, viitorul pictor ? Cu ce fel de ochi privise în jur dacă atîtea amănunte i-au scăpat, s-au consumat definitiv, o dată cu drama de pe şosea ? Nu, locotenentul nu-şi făcea decît meseria. Şi după cum se vedea, şi-o îndeplinea cu rigoarea cuvenită.

— Continuaţi, vă rog ! auzi Victor.

— Au urmat izbitura, accidentul... Apoi l-am văzut pe omul care cosea lucernă alergînd spre automobilul incendiat. El fiind mai aproape...

— Amintiţi-vă cît se poate de precis: după maşina albastră, a mai trecut vreuna ?

— Nici una.

— N-are importanţă în ce sens.

— Categoric, n-a mai trecut nici o maşină.

— N-a apărut nimic altceva pe şosea ?

— Nimic, nimic. Priveam asfaltul, maşina care se depărta şi aşteptam să se piardă zgomotele.

— A strigat, a ţipat cineva ?

— Cred că înţeleg ce vreţi să spuneţi. Dar n-am auzit nimic. Bolidul a cotit brusc şi atunci s-a produs ireparabilul.

„Ireparabilul !" Era exact cuvîntul care-l scotea din minţi pe locotenent. Cuvîntul care-i provoca alergia neputinţei. Cuvîntul pe care ar fi vrut, dacă i-ar fi stat în putinţă, să-l interzică definitiv. Cel puţin pentru profesia sa.

— Mulţumesc, tovarăşe Amuza.

Sus, craca de pe care se fotografia harnic se legăna şi foşnea din toate frunzele gălăgioase acum, ca un stol de vrăbii. Jos, asfaltul negru, cu dîre

de ulei și benzină, cu fiare îndoite și trecute prin flăcări, cu oameni scotocind peste tot, în amiaza cuprinsă iarăși de calm, de liniștea lui septembrie.

3

— Ați văzut Volkswagenul cînd a parcat pe dreapta ?

— Poftim ?

— Mașina asta, care a ars ?

— Păi, habar n-am. Eu coseam cu spatele spre șosea.

— Mda...

După opinia viitorului pictor, aflat la doi pași, nici țăranul nu avea un obraz care să merite a fi urcat într-un tablou. Era cam prea citadinizat, prea trandafiriu. Victor s-așteptă să vadă o piele tăbăcită de soare și vînturi, niște ochi arzînd în străfundul acestei culori de sănătate, împrumutată de la toate anotimpurile. Ori omul din fața lui nu arăta, decît poate prin vorbă, că face parte din categoria celor care lucrează pămîntul. Ființa lui, da, respira vigoare. Umerii lați îl arătau puternic. Ca și mîinile mari, cu degete noduroase. Dar vigoarea și puterea asta n-o citeai pe chip. La Victor chipul însemna totul, el exprima sau trebuia să exprime totul.

— Spuneți ce știți despre accident. Povestiți.

— Coseam. Știți, eu lucrez la I.A.S. La lucernă e muncă grea. Trebuie să învîrți coasa cu putere. De obicei, treaba asta o fac mașinile. Cum însă...

— Vorbiți despre accident !

— Păi, aud deodată *buf !*

— Mi-am amintit un amănunt, îl întrerupse Victor Amuza pe cosaș. Eu știu... poate interesează.

— Vă ascult, se arătă interesat locotenentul.

— Cînd a trecut mașina... Volkswagenul gri...

— Ei ?

— S-auzea o melodie. Abia s-auzea... O horă sau o sîrbă. Sigur, una din ele... Avea mult ritm, multă viață... Atît.

— Credeți că omul de la volan...

— ...era într-o stare de spirit aparte. Nu, nu cred că vesel, echilibrat. Aparatul de radio vuia prea violent, melodia era țipată, nu cîntată. Da, ăsta e cuvîntul : țipată. Prea stridentă ca să fie adevărată.

— Atît ?

— Atît.

— Mulțumesc. Continuă dumneata, te rog ! îl îndemnă locotenentul pe țăran.

— Păi, cum spuneam, aud deodată *buf !* Mă uit în sus : nici zare de nor. Cum să tune din senin ? Cînd am privit în jur, o pălălaie mare pe șosea. Am alergat îndată să văd ce-i. Aveam coasa în mînă.

— Și ?

— Tovarășe locotenent, permiteți să raportez !

Miliția nul care cerceta mașina arsă avea obrazul, mîinile numai funingine. O dungă neagră de ulei îi păta vestonul de-a lungul pieptului.

— Ei ?

— Am descifrat numărul. E străin !

Locotenentul privi amuzat spre pictor. Acesta nici nu se clinti.

— Sînt aproape convins. Cred că e din Hamburg.

— Să vedem ce vor spune analizele. Altceva ?

— Izbitura s-a produs din spate. Scaunele au presat pe cel aflat la volan. Trebuie să forțăm tabla, s-o tăiem pentru...

— Forțați.

— Înțeles !

— Și ? repetă întrebarea locotenentul exact de unde se întrerupsese dialogul.

— Nu știu cum, dar m-am zăpăcit rău. Cealaltă mașină ? Aproape că nici n-am văzut-o. Mă uitam la asta, care ardea. Înăuntru era un om. Ardea și el.

— Cum arăta ?

— Era numai o flacără.

— Bătrîn ?

— Părul ars demult !

— Obrazul ?

— O pată neagră, de fum.

— Gura ?

— Căscată urît. Încremenită.

— Ochii ? Nasul ? Fruntea ?

— V-am spus : nu se vedea decît flacără, fum...

— Țipa ?

— Să țipe ? Păi, în flăcăraia aceea murise cît ai zice pește !

— Ceva totuși trebuie să fi observat ! Hai, gîndește-te, adă-ți aminte !

Întrebarea exprima și nerăbdare, și efortul de-a afla totul, de a nu pierde nici un amănunt din episodul dramatic la care un altul fusese martor. Locotenentul avea puterea să transmită acest curent lăuntric, să conecteze pe interlocutor pe lungimea de undă a interesului urmărit. Victor constată acest lucru nu fără o oarecare dezamăgire față de sine însuși. Omul acesta își stăpînea meseria și rezerva studentului de la începutul anchetei se dovedea ab-

— Vorbiți despre accident !

— Păi, aud deodată *buf !*

— Mi-am amintit un amănunt, îl întrerupse Victor Amuza pe cosaș. Eu știu... poate interesează.

— Vă ascult, se arătă interesat locotenentul.

— Cînd a trecut mașina... Volkswagenul gri...

— Ei ?

— S-auzea o melodie. Abia s-auzea... O horă sau o sîrbă. Sigur, una din ele... Avea mult ritm, multă viață... Atît.

— Credeți că omul de la volan...

— ...era într-o stare de spirit aparte. Nu, nu cred că vesel, echilibrat. Aparatul de radio vuia prea violent, melodia era țipată, nu cîntată. Da, ăsta e cuvîntul : țipată. Prea stridentă ca să fie adevărată.

— Atît ?

— Atît.

— Mulțumesc. Continuă dumneata, te rog ! îl îndemnă locotenentul pe țăran.

— Păi, cum spuneam, aud deodată *buf !* Mă uit în sus : nici zare de nor. Cum să tune din senin ? Cînd am privit în jur, o pălălaie mare pe șosea. Am alergat îndată să văd ce-i. Aveam coasa în mînă.

— Și ?

— Tovarășe locotenent, permiteți să raportez !

Miliția nul care cerceta mașina arsă avea obrazul, mîinile numai funingine. O dungă neagră de ulei îi pătа vestonul de-a lungul pieptului.

— Ei ?

— Am descifrat numărul. E străin !

Locotenentul privi amuzat spre pictor. Acesta nici nu se clinti.

— Sînt aproape convins. Cred că e din Hamburg.

— Să vedem ce vor spune analizele. Altceva ?

— Izbitura s-a produs din spate. Scaunele au presat pe cel aflat la volan. Trebuie să forțăm tabla, s-o tăiem pentru...

— Forțați.

— Înțeles !

— Și ? repetă întrebarea locotenentul exact de unde se întrerupsese dialogul.

— Nu știu cum, dar m-am zăpăcit rău. Cealaltă mașină ? Aproape că nici n-am văzut-o. Mă uitam la asta, care ardea. Înăuntru era un om. Ardea și el.

— Cum arăta ?

— Era numai o flacără.

— Bătrîn ?

— Părul ars demult !

— Obrazul ?

— O pată neagră, de fum.

— Gura ?

— Căscată urît. Încremenită.

— Ochii ? Nasul ? Fruntea ?

— V-am spus : nu se vedea decît flacără, fum...

— Țipa ?

— Să țipe ? Păi, în flăcăraia aceea murise cît ai zice pește !

— Ceva totuși trebuie să fi observat ! Hai, gîndește-te, adă-ți aminte !

Întrebarea exprima și nerăbdare, și efortul de-a afla totul, de a nu pierde nici un amănunt din episodul dramatic la care un altul fusese martor. Locotenentul avea puterea să transmită acest curent lăuntric, să conecteze pe interlocutor pe lungimea de undă a interesului urmărit. Victor constată acest lucru nu fără o oarecare dezamăgire față de sine însuși. Omul acesta își stăpînea meseria și rezerva studentului de la începutul anchetei se dovedea ab-

solut fără nici un temei. În fond, asta-l nemulțumea pe student : că uneori se complica în judecăți pripite, iar aflarea erorii îl indispunea.

— Ei ?

Țăranul frămînta în mîini lemnul coasei. Abia atunci Victor Amuza observă tăișul rupt în două și capătul în care era prinsă bucata de metal afumat de tot.

— Mașina avea doar trei roate. Una zburase zăpatică cît colo, peste șanț.

— Altceva ?

O basculantă trecu încet, ferind locul accidentului. Se îndrepta spre marginea dreaptă a șoselei. Unul dintre milițieni fluieră scurt și șoferul basculantei ambală motorul, continuîndu-și și el drumul.

— Altceva, ce-ai văzut ?

— Întreagă, întreagă am văzut doar mîna omului. Stai, care era ? Va să zică, stătea așa... Da, stînga. Nu mă înșel. Flăcările abia începuseră s-o cuprindă. Degetele, lipite de geam. Pe unul, un inel. Galben. Mare.

— Avea vreun desen pe el ?

— Inelul ?

— Inelul !

— Nu. Parcă, altceva...

— Amintiți-vă.

— Sigur. O literă săpată. Dar care ?

— E foarte, foarte important ! îl zori locotenentul.

— Vă cred. Dacă îmi aduc bine aminte, era un cerc.

— Atîta tot ?

— Hm ! Nu, nu închis de tot. Înăuntrul cercului, un A sau un T... Mîna, degetele cu inelul acela se

chirceau de foc, sfîrîiau cred, deşi nu s-auzea. Atunci n-am mai răbdat şi am spart geamul de s-a rupt coasa. Flăcările au izbucnit pe geamul spart. Dogoarea lor bătea pînă la zece paşi.

— Apoi ?

— Apoi am văzut cealaltă maşină. Cu roatele în sus. Una se mai învîrtea încă. Aparatul de radio cînta. La puţin timp s-a oprit singur.

Locotenentul dădu un bobîrnac uneia dintre roţile Renault-ului. Roata alerga într-un echilibru perfect, ca un titirez. Capacul nichelat, cu o umbră, de la izbitură probabil, indica viteza cursei circulare, mereu aceeaşi.

— După ce l-am scos pe băiat de la volan, a venit tovarăşul, arătă ţăranul spre student.

— Cînd am sosit eu, adăugă Victor Amuza, căzuse din nou în nesimţire.

— Ai vorbit ceva cu el ? întrebă locotenentul pe ţăran.

— Era ameţit şi habar n-avea ce spune.

— Asta înseamnă că *spunea* ceva, totuşi ! Ce ?

— Păi, un cuvînt mai întîi. Unul singur.

— Care ?

— Miruna... Miruna... Atît. Eram lîngă el, aproape şi am auzit bine. Cine ştie ce-o fi însemnînd ? Parcă el mai ştia ce zice !

— Şi ?

— Roata... Stînga... Roata... dreapta... nu... stînga .. Stînga... Adică roata asta, care se învîrtea, se învîrtea. Am crezut că îl ameţeşte şi mai rău, că îl supără, şi-am lovit-o cu coasa, de am oprit-o.

— Ce-a zis atunci ?

— Păi, nimic. C-a venit apoi tovarăşul.

Locotenentul împinse iarăşi cauciucul cald de soarele amiezii. Roata maşinii răsturnate îşi reluă cursele ei monotone, mereu aceleaşi. Capacul boţit făcea un vîrtej în centrul mişcării de rotaţie, acolo unde fusese şurubul hexagonal smuls în accidentul absurd şi greu de închipuit. Vîrtejul negru se adîncea parcă la viteză, ca un ulcior acvatic, la o cotitură de rîu sau fluviu, cînd apele se bulucesc şi se încontrează bezmetic, împingînd năbădăioase proprii curenţi în această luptă şi învălmăşeală fratricidă. Şoseaua era pustie acum. În dreapta şi în stînga cîmpul se desfăşura drept, indolent în culoarea fabuloasă a toamnei. Se desfăşura pînă la linia depărtată a orizontului tras de o dungă verde, atît de verde încît acolo nu putea fi decît o apă cu malurile împînzite de sălcii, fără vîrtejuri şi anafoare.

— Gata, tovarăşe locotenent ! se prezentă din nou lucrătorul mînjit de funingine şi ulei, aşezînd direct pe asfalt o legătură de cîteva kilograme.

Erau resturile carbonizate ale celui care se aflase în Volkswagen.

— Altceva ?

— Totul a ars. Scrum. Doar asta a scăpat ca prin minune. Şi lucrătorul de miliţie întinse ofiţerului o jucărie de piatră, un fel de medalion sau amuletă, reprezentînd o fiinţă bizară, chircită, cu mîinile împlîntate în obraz, cu ochii neobişnuiţi de mari săpaţi în piatra veche, înnegrită de fum. Atitudinea fiinţei exprima o nemaipomenită relaxare, îţi transmitea, curios, un fior de repaus total. Locotenentul întoarse pe o parte şi alta jucăria aceea. Parcă aştepta de la ea un răspuns, o vorbă, un indiciu.

— Obiceiul șoferilor, tovarășe locotenent. Atîrnă de parbriz fel de fel de drăcii.

— Drăcia asta — vorbi rar studentul — e o copie după „Gînditorul" de la Hamangia.

— Poftim ?

— „Gînditorul" — cel autentic, se înțelege — reprezintă o capodoperă a artei neolitice.

Lucrătorul de miliție se uită puțin contrariat la Victor Amuza. Acesta însă își isprăvise lecția și era mulțumit. Siguranța că nu greșea de astă dată în afirmațiile sale îi dădea probabil acest sentiment de mulțumire. Pe locotenent însă — se vedea după chipul lui care exprima mai departe nedumerire — informația căpătată ad-hoc nu părea să-l intereseze prea mult. Sau nu arăta că-l interesează. La urma urmei, obiectul ce rezistase incendiului năprasnic nici nu infirma, nici nu adăuga ceva la mersul anchetei. Obrazul de piatră rămînea mut, gura abia schițată printr-o tăietură dibace nu rostea nici un cuvînt. Din acest punct de vedere, bucățica de piatră, ca și mormanul de fier de alături trecut prin foc aveau aceeași valoare dată de muțenia comună.

Plictisit sau enervat, locotenentul lovi scurt, încă o dată, cauciucul Renault-ului cu roțile în sus. Smucitura fu mai violentă de data aceasta și capacul nichelat, pocnit de coasă, fără șurubul hexagonal, se desprinse, se învîrti și el cîteva ture stîrnind o zonă luminoasă, un haló multicolor. Asta dură doar cîteva secunde. Capacul părăsi neașteptat traiectoria roții, se rostogoli pe asfalt cu zgomot o dată cu o frîntură de șurub și ateriză în șanțul cu bălării ajunse la maturitate. Roata Renault-ului răsturnat se învîrtea mai departe, iar în centrul mișcării de rotație loco-

cu adevărat un accident sau altceva ? Cine era cel care se prefăcuse în scrum ? Ce legătură avea cu tînărul din bolidul albastru ? Ce căutau filmele în ascunzătoarea abil căutată ? Ce importanţă aveau acestea ? Cui erau destinate ? Iată întrebări care, deocamdată, rămîneau fără răspuns, care puteau proiecta întregul caz într-o cu totul şi cu totul altă lumină.

Locotenentul controlă personal şi celelalte roţi ale bolidului albastru. Dădu apoi ordin să fie scotocite şi camerele roţilor. Nu mai găsi însă nimic. Împreună cu lucrătorii de miliţie, cu ţăranul şi studentul de la arte plastice împinseră apoi maşina albastră peste marginea şoselei. Iar în timp ce se degajau resturile carbonizate ale celeilalte, locotenentul îşi scrise raportul pe marginea şanţului. Cîteva date, care i se păreau esenţiale, le sublinia de două ori. a) Numele celui care şofa Renault-ul albastru : Ducu Flavian, 24 de ani, Bucureşti, Strada Regenerării, nr. 333, acum internat în stare gravă la un spital comunal. b) Descoperirea filmelor pe care le supunea expertizei specialiştilor. c) Faptul că a existat intenţia de a opri în ultima clipă tragica tamponare. d) Omul care a ars, străin se pare, purta un inel, pe care era gravat un cerc şi un A sau un T.

La raport anexă şi jucăria aceea de piatră lustruită, aşa cum arăta probabil înainte de incendiu. Părea mai frumoasă acum, deşi avea aceiaşi ochi mult prea mari, exprima în continuare acecaşi atitudine tulburătoare, de linişte totală, de întrebare perpetuă, urcată de undeva, din adîncul pietrei mute, ca o sfidare aruncată zbuciumului citadin la care nu voia cu nici un chip să ia parte.

CAPITOLUL II

4

Căpitanul Damirescu avusese cîteva ore pline. Predase raportul, concluziile asupra accidentului, a filmelor, își rînduise totul în cap, pe „sertărașe", într-o ordine perfectă, iar acum își îngăduia lectura cîtorva pagini dintr-o carte mai mult decît amuzantă : „Istoria culturală a prostiei omenești". Curioasă idee să scrii o astfel de carte ! Ajunsese tocmai la capitolul goanei după aur și prostia tragică, dintr-un motiv greu de înțeles, îl înveseli, cînd de fapt trebuia să-l întristeze. Prea fusese de proporții această zbatere dementă, prea multe victime făcuse goana absurdă după imaginarul sau realul El Dorado !

Telefonul sună încet, scurt și ecoul lui subțire se pierdu repede în pacea biroului. Căpitanul continuă însă lectura. De fapt, nu mai citea, ci privea ilustrațiile grafice ale cărții răspîndite printre capitole, anapoda, de parcă s-ar fi încurcat ceva la tipografie.

Cînd începu cel de al doilea țîrîit al telefonului mai rămăsese o singură pagină ilustrată pe care n-o privise. De data aceasta apelul era mai lung, mai insistent. Sau cel puțin așa i se păru lui. Rudică receptorul spre sfîrșitul celui de al treilea apel.

— Credeam că nu-i nimeni acasă ! s-auzi la celălalt capăt al firului.

Damirescu recunoscu din capul locului vocea colonelului Negomireanu.

— Să trăiți, tovarășe colonel.

— Vino te rog pînă la mine.

„A citit raportul ! A citit...“

— Parcă am auzit că vii imediat ! îl trezi vocea la realitate pe căpitan.

— Imediat, tovarășe colonel ! Imediat.

— Aștept.

„Deci, a citit raportul“, repetă în gînd căpitanul Damirescu, așezînd cu grijă receptorul verde, din plastic. Nu putea să sufere această culoare la un telefon, și tocmai pentru că știau acest lucru, colegii de serviciu au inventat un defect și i-au schimbat aparatul negru, obișnuit, cu acesta, gluma perpetuîndu-se sine die.

Îl găsi pe colonelul Virgil Negomireanu cu un dosar închis pe birou ; alături, într-o cutiuță de plexiglas, filmele. În mîini ținea jucăria bizară, de piatră, pe care o sucea și răsucea ca pe un Hopa Mitică.

— Ia loc, căpitane.

— Mulțumesc.

Colonelul așeză pe fața lucioasă a biroului ființa aceea curioasă, de piatră. Ceva în echilibrul „Gînditorului“ nu ieșise perfect, neîndemînarea fiind sancționată prompt de materie : sculptura se răsturna mereu. Pînă la urmă colonelul o sprijini de călimara cu cerneală. Gîngania cu ochii mari, bulbucați, îl privea neînduplecată pe căpitan cu aceeași insistență fixă, necruțătoare, fără nici o șansă de compromis.

— Cum îi dăm numele, Damirescule ? arătă colonelul spre „Gînditor“.

— E o minune, un noroc că a rămas întreg din încercarea prin care a trecut. Una din mașini, Volkswagenul gri, a fost pur și simplu carbonizată.

— Propui, deci, „Norocel“ ?

— De ce nu ?

— Mai degrabă s-ar potrivi „Nenoroc".

— Mă rog. E la fel de superstiţios, marşă îndrăzneţ Damirescu.

Colonelul ridică ochii spre căpitan. Nişte ochi nemaipomenit de vii şi limpezi. Era o minune şi un noroc ca, după atîtea nopţi albe, să ai o asemenea privire. Limpede, limpede. De loc calmă însă, deşi gesturile mîinii, vorba rostită aduceau plusul acela de linişte pe care ochii negri, extrem de vii, o alungau.

Colonelul ciocăni în cutia lăptoasă de plexiglas.

— Deci, instalaţii industriale.

— Exact, tovarăşe colonel.

— Domeniul ?

Scria şi în raportul expertizei. Obiceiul colonelului Negomireanu era însă respectat cu stricteţe : pe lîngă raport, o reconsiderare orală a cazului. Unii dintre subalternii colonelului s-au arătat într-un timp contrariaţi de acest procedeu. Colonelul i-a lăsat să fiarbă în ei, intuind nu nemulţumirea, dar cel puţin curiozitatea pentru acest capriciu. Pînă la urmă s-a explicat în felul său : „Trebuie să ştiţi că o lecţie repetată se întipăreşte mai bine. Trecerea în revistă a fiecărui amănunt parcă mă transportă şi pe mine la faţa locului şi izbutesc astfel să trăiesc aievea întîmplările, să acţionez cu mai deplină siguranţă, să vă fiu de mai mare ajutor".

Expunerea verbală, confruntarea unor ipoteze şi fapte îşi dovedeau pe deplin utilitatea. În asemenea momente se verifica autenticitatea fiecărui amănunt, se stabileau ierarhiile şi accentele fiecăruia, se intuiau noi piste de investigaţie sau se părăseau altele.

Conversațiile erau de fapt momentele unui maxim efort tensional.

— Vă interesa domeniul fotocopiilor. Siderurgie, tovarășe colonel.

— Numai pe mine mă interesa ?

— M-am exprimat greșit.

— Așa mi s-a părut și mie, zîmbi acru colonelul. Deci, siderurgie.

— Da.

— Cu posibilități de eroare ?

— Exclus.

— Ce crezi că reprezintă ?

— Anumite instalații de la furnalele noi și de la priza de apă.

— Să le luăm pe rînd. Ce-i cu instalațiile ?

— Țin de electronică. Măsoară, controlează, furnizează informații.

— Îl ajută pe om să decidă în deplină cunoștință de cauză !

— Da.

— Moderne ?

— Ultimul cuvînt al tehnicii. Obținute prin competiția mai multor ofertanți.

— Trebuie văzut cine au fost *învinșii* în această competiție, decise scurt Negomireanu.

— Am înțeles, tovarășe colonel.

— Dar cu grija cuvenită. Și, să nu uit : Aș dori să răsfoiesc toate materialele pe care le deținem în această chestiune.

— Vi le voi prezenta cît mai urgent.

— Apropo, construim în continuare acest tip de furnale, nu ?

Căpitanul se silea să țină pas cu ipotezele colonelului. Deducțiile simple proiectau dintr-o dată, într-o

direcție exactă — mai bine-zis logic exactă — întregul caz. Investigarea „învinșilor" i se părea lui Damirescu unul din punctele solide pe care se putea sprijini întreaga anchetă. Poate că aici se afla nodul gordian al întregului, hai să-i spunem convențional, accident. După cum foarte bine se putea afla în cu totul altă parte.

— Construim, tovarășe colonel.

— Mda... Nu înțeleg însă pasiunea pentru instalațiile banale de la apa industrială.

— Nici eu.

— Să fie o simplă cursă ?

— Poate.

— În nici un caz numai pasiunea de fotograf. Pentru că, trebuie să recunoaștem, imaginile de aici sînt mai mult decît reușite.

— Le-aș zice : remarcabile.

— Mda...

Acum, de pe tăblia lucioasă a biroului, „Norocel" sau, mă rog, „Nenoroc" părea că are chef și el de întrebări. Gura ușor strîmbă, probabil o alunecare neașteptată a sculei zgîriase astfel piatra, încerca în zadar să se deschidă și să rostească cuvintele care se rînduiau, desigur, dincolo, în adîncul netulburat al materiei.

— Ai putea numi locul fotografiilor ?

Căpitanul Damirescu indică orașul.

— Ce te face să crezi că-i de acolo ?

— Cîteva detalii de tehnică. De tehnică siderurgică foarte modernă.

— Dar...

Telefonul de pe măsuța alăturată biroului sună încet, ca un ecou purtat de nenumărate și întortocheate coridoare pînă aici. Un ecou bătut de vînt,

mînat într-un hăţiş de copaci fantastici, care i-au rupt toată puterea, lăsîndu-i doar atîta vlagă cît să nu se piardă complet, fără noimă.

— La telefon colonelul Negomireanu. Da... Ascult... Poftim ? Desigur. Aştept... Mulţumesc.

Căpitanul Damirescu auzi declicul celuilalt care închisese aparatul, după care colonelul aşeză receptorul în furcă cu un gest precipitat.

— Ce zici de maiorul Bentu ?

Damirescu propusese pe un altul să facă ancheta la centrul siderurgic cu pricina. Bentu însă era mult mai potrivit. Cum de i-a scăpat oare ? Colonelul intuia fără îndoială investigaţii de fineţe. Iar Bentu era exact omul care trebuia. De la fostul lui şef, azi ieşit la pensie în urma unui accident grav suferit într-o acţiune, căpitanul Damirescu reţinuse o replică ca o deviză a lucrătorului din securitate : ideile subtile nu fac doi bani dacă le aplici rudimentar în practică. Orice acţiune e nu numai un joc, dar şi un examen de inteligenţă. Despre Bentu se spunea că are „stil", că pasiunea pentru profesie îl făcuse un virtuos în sensul virtuoşilor jocului de şah care, aflaţi în faţa unei mişcări, încearcă mental toate variantele posibile pentru a le compara şi a alege pe cea mai potrivită, cu şansele cele mai mari de reuşită. La Bentu, a cîştiga în înfruntările directe, era nu numai o chestiune elementară a datoriei, ci, în egală măsură, o necesitate dictată de orgoliul profesiei. În cursele contracronometru în care se angaja prin natura acţiunilor încredinţate, Bentu încerca totul, uneori imposibilul pentru a ajunge primul la potou. Cei care-l cunoşteau mai îndeaproape nu căzuseau niciodată în eroarea de-a considera acest orgoliu generat pur şi simplu de ambiţia carierei. Maiorul

nu punea preț pe astfel de „medalii“ calpe, profesia însemnînd pentru el infinit mai mult. Poate că aici, în această imensă angajare profesională se afla rezistența fenomenală a lui Bentu, puterea lui de muncă, mintea ageră învățată cu exercițiul de plăcere, reconfortant și nu obositor, mereu în gardă, mereu treaz.

— Crezi că altul e mai nimerit ? întrebă calm colonelul.

— Aveți dreptate. E mult mai bun decît cel propus de mine. De altfel mă și mir că nu m-am gîndit la Bentu.

O nouă ciocănitură în ușă, un „intră“ voit milităros al colonelului și un locotenent înalt, roșcovan — Damirescu ar fi fost în stare să pună mîna în foc că-i ardelean — înmînă colonelului un plic. Ofițerul salută și ieși din birou, închizînd ușa încet, cu grijă, în timp ce colonelul desfăcea meticulos plicul, întocmai ca filateliștii, de teamă să nu rupă cumva marca valoroasă, de un preț inestimabil.

5

— Deci, să vedem ce ne spune „Argus“, zise colonelul, despăturind hîrtia din plic.

„Argus“ era telefonul ofițerului de serviciu la Consiliul Securității Statului. Colonelul era poate singurul om care-l numea astfel. Pentru dînsul, ca de altfel pentru mulți alții, obiectul acesta trecuse de mult barierele lucrului comun, util precum scaunul sau comutatorul electric. „Argus“ era un adevărat

tovarăș de muncă. „Argus“ era la orice oră din zi și din noapte la datorie.

Niciodată obosit.

Niciodată surmenat.

Nu știa ce înseamnă concediu.

Nici permisia.

N-avea drame personale. Era exact și corect ca un ceasornic atomic reglat la milionime de secundă pentru cîteva zeci de decenii. Dovedea o solicitudine rar întîlnită. Un adevărat creier electronic. Veșnic în priză. Veșnic conectat la sursa de date, de întrebări ce trebuiau comunicate, ordonate, dezlegate. „Argus“ reprezenta, în esență, obiectul, dacă vreți, ce dădea trăinicie legăturilor indispensabile cu pulsul vibrant al vieții, cu sinusoidele unor destine umane, cu imensa sete de puritate într-o lume în care totul se clădește pe dreptate și cinste, pe echitate.

— Ești atent, Damirescule ?

— Numai ochi și urechi, tovarășe colonel.

— Deci : „Ar merita să vă ocupați de Nae Flavian...“ Ei, ce spui ?

— Poate că merită !

— Mda...

— Flavian, Flavian... Vă rog, strada, tovarășe colonel !

— Se înțelege : Regenerării, 333. Capitală.

— Să fie unul și același ?

— Două nume, același scop. Poate da, poate nu. Așadar...„Ar merita să vă ocupați...“ rosti rar colonelul. Dar de ce ar merita, Damirescule ?

— Nu știu, tovarășe colonel.

— De ce Nae și nu Ducu ?

— Nu știu !

— De ce Regenerării și nu Frigului, sau Trompet, sau Rățoiului...

— Nu știu, tovarășe colonel.

— Cam mulți nu la rînd, Damirescule. Nu crezi ?

— Da, tovarășe colonel, cam mulți nu ! admise netulburat căpitanul.

— O spui ca și cum te scuzi că ai prins viciul fumatului !

Căpitanul trecu ușor peste această remarcă. Întrebă :

— Aș putea ști locul de muncă al lui Flavian ?

— O întreprindere de import-export.

— Aha !

— Mai vrei, poate, și numele celui care a conversat cu „Argus" ?

— Nu, nu...

— Poftim ?

— Bănuiesc. Anonimus.

— Punctajul maxim. Premiul maxim : o plimbare de agrement în munții de piatră ai Măcinului. Pînă una alta, cere spitalul. Să vedem cum se simte Flavian I. Sau II. Sau poate nici unul. Mă rog, să-i zicem Flavian cu oasele-ferfeniță.

Căpitanul Damirescu țintea fascinat obrazul întrebător al lui „Nenoroc". Dihania mică avea o imensă putere în privirea moartă, rătăcită și uitată definitiv pe chipul pietrei. Afară se însera și statueta, trecută o dată printr-un pîrjol, aduna cu ostilitate acum reflexele roșcate ale amurgului. Peste pînza înnegrită jarul ultimelor raze năștea un joc cromatic viguros, respirînd sănătate. Așteptai, dintr-o clipă în alta, ca picioarele îndoite, trupul părăsit în odihnă, obrazul încremenit, umerii adunați să se miște, să iasă din starea de repaus, să-și recapete mișcarea sub pulsa-

ţiile vitale, generate în adîncul materiei de culoarea fantastică, ca o flacără de viaţă.

Sună telefonul, şi liniştea, culorile părăsiră camera grăbite.

— Spitalul ? întrebă căpitanul.

— Da. Spitalul.

— Camera de gardă ?

— Camera de gardă !

S-auzea perfect, dar pentru că celălalt tărăgăna cuvintele, căpitanul se simţea obligat să vorbească mai apăsat. Poate aşa îl obliga la un ritm mai prompt în conversaţie.

— E un accidentat acolo. Ducu Flavian...

— Poftiţi ?

— Adus ieri...

— Aha. Ştiu. Cel cu automobilul.

— Exact. Cum îi merge ?

— Rău.

— Poftim ?

— Dar cine sînteţi ?

— Rudele lui...

— Aha ! Rău, tovarăşe. Are ciolanele praf.

— Mda.

— Stare de comă...

— Cu cine vorbesc ?

— Cu asistentul medical.

— Bine, bine ! admise Damirescu. Dă-mi-l pe doctor.

— Păi e la vizită, tovarăşu', lungi enervat cuvintele asistentul.

„Desigur, ori e beat, ori..." se gîndi căpitanul.

— Doctorul la vizită şi dumneata în cabinet ? glumi căpitanul.

— Păi naşte tovarăşa doctor.

— Poftim ? !

— Naşte, tovarăşe, naşte ! Şi tovarăşul doctor mi-a zis să nu mă mişc de lîngă telefon că mă face pastramă. Dacă sună maternitatea ? !

Damirescu şi-l închipui pe asistent plantat lîngă telefon, tresărind la orice ţîrîit, gata să o rupă la fugă după doctor cu marca veste. Îl umflă rîsul.

— Bine, domnule. Să nască sănătoasă.

— Aţi spus ceva ?

— Să nască sănătoasă !

— Mulţumim, tovarăşe, mulţumim !

Asistentul închise repede telefonul.

— După cum vedeţi, tovarăşe colonel...

— Per aspera ad astra !

— Poftiţi ?

— „Pe căi aspre, spre stele...“

— Mă rog. Knowledge is power.

— Adică ?

— „Ştiinţa e putere“. Sau : „Cunoştinţele sînt o forţă“.

— Bună, căpitane ! Bună...

— Ne străduim şi noi, tovarăşe colonel...

— Nu prea văd însă motivele optimismului tău.

— O să mai încerc. Poate dăm totuşi de doctor.

— Mă rog, mă rog ! Pînă una alta, să vină „Arheologul“. Şi... două cafele.

— Numai una, tovarăşe colonel. Seara, eu...

— Uitasem de insomniile tale. Parcă aşa sună „lecţia“, nu ?

— O lecţie pe care o simt noaptea cînd alţii dorm duşi. Dar ce vă plictisesc eu ? De fapt, numai gustînd îţi poţi da seama de calitatea budincii !

— Asta ce mai e ?

— Un proverb. Pe românește, tovarășe colonel.

Colonelul nu mai adăugă nimic. Apoi, exact la un minut, cineva ciocăni la ușă. Colonelul rosti iarăși un „intră", obosit de astă dată, după care „Arheologul" pătrunse în cameră.

6

— Copie destul de reușită a „Gînditorului" de la Hamangia, confirmă „Arheologul".

— Se colecționează și astfel de copii ?

— Amatori sînt fel de fel.

— Caută la „pasiuni". Poate avem noroc.

— Nu-mi amintesc.

Replica „Arheologului" venise prompt. De fapt, era explicabil. Omul acesta — ofițer de securitate, cu grad de locotenent colonel, își căpătase renumele de „Arheolog" îndeplinind cu succes misiunile migăloase de scotocitor în documentele de arhivă. Avea o știință și o abilitate a lui de-a fora pe verticala unor probleme sociale ce reprezentau un interes deosebit, de a găsi acolo implicațiile și argumentele unor etape trăite de alții, devenite între timp „arhivă". „Arheologul" profesa cu adevărat un fel de arheologie socială, în numele societății pe care o slujea cu toată devoțiunea.

— Și chiar crezi că nu avem nici o șansă la „pasiuni" ? reveni colonelul Negomireanu cu întrebarea.

— Îmi voi da toată silința. Deși nu-mi amintesc să fie ceva în genul acesta.

Îndoiala „Arheologului" își avea, desigur, temeiul ei. Putea ține ore întregi disertații despre pasiuni dintre cele mai bizare ale unor infractori, bizarerii înregistrate și încopciate în dosarele de arhivă. Natura umană — în fond aici era vorba de subumanul din om, dacă avem în vedere rezultatele finale — se dezvăluia într-un gest, într-o înclinație stranie sau străbătută de candoarea izbucnită cine știe cum lîngă violența feroce dovedită cu vîrf și îndesat într-o împrejurare sau alta. Unii, de pildă, colecționau numai timbre cu femei, alții timbre cu gîndaci. Avea cunoștință de un altul care smulgea cuiele îngropate în asfaltul străzii, după cum un confrate de-al său își oferea singur o imensă plăcere — culesul penelor de pasăre de prin copaci. Acasă la un individ implicat în urmă cu ani într-o tentativă de sabotaj a găsit la percheziție una din cele mai fabuloase colecții de solzi de pește. Nimic însă nu-i aducea aminte de un pasionat al amuletelor de piatră. Poate că obiectul era un simplu medalion. E drept, grosolan, incomod de purtat, dar altă explicație, deocamdată, nu avea la îndemînă.

— Așadar, ne-am înțeles, nu ?

— Da, tovarășe colonel.

— Bine...

„Arheologul" schiță un gest de retragere. Colonelul îl opri însă la fel, cu un gest aproape schițat și el. Duelul profesional de adineaori se continua prin gesturi. Căpitanul Damirescu asista cu plăcere la aceste conversații, de atîtea ori contradictorii. La început, l-a suspectat cumva pe „Arheolog". I se

părea că-i prea orgolios, că prea se cramponează de verdictele pe care, e drept, le formula prompt, logic, competent. Odată chiar i-a spus colonelului :

„La urma urmei, omul ăsta nu suferă cumva de boala celor care nu se afirmă în munca lor ?“

„Ce vrei să spui ?“ l-a întrebat sever colonelul.

„Poate că ar fi vrut să descopere mozaicul de la Constanţa, sau mai ştiu ce piatră.“

A urmat o pauză penibilă. Nesfîrşită şi penibilă.

„Căpitane, probabil că nu ştii două lucruri. Unu : «Arheologul», deşi nu-i în specialitatea de arheolog cum se înţelege în mod curent, e o autoritate în materie. N-o spun eu, care habar n-am să deosebesc un colţ de mamut de un dinte de şobolan. Doi : era de mult la «mozaicuri» şi «pietroaie», dacă n-ar avea o boală curioasă. Cum intră într-o gaură de pămînt, se înroşeşte tot. Alergia pămîntului, dacă o fi aşa ceva. Mă întreb ce-o să se întîmple cînd va intra definitiv în pămînt, unde vom intra odată cu toţii...“

„Al doilea argument parcă tot mi-ar da dreptate, tovarăşe colonel.“

„Mă obligi să ţi-l spun şi pe al treilea. Cu toată alergia asta, omul a făcut totuşi săpături. Ziua muncea, se irosea, iar noaptea stătea lat. Chinul lui Sisif. Pînă cînd s-a surpat un mal şi i-a omorît nevasta. Arheolog cu diplomă...“

După această discuţie, căpitanul Damirescu a rămas cu senzaţia stranie că intrase pe un teren interzis şi nici măcar nu-şi scoase ciubotele. Era senzaţia unei culpe căreia imaginaţia îi dădea proporţii mai ales faţă în faţă cu „Arheologul“ concis în relatări, exact în afirmaţii, rigid cînd se afla pe terenul lui de dispută, indiferent cu cine îşi confrunta opiniile.

— Copia pare să fie a unui amator ? căzu brusc întrebarea colonelului.

„Arheologul“ sucea și răsucea năzbîtia de piatră. Gesturile îi erau calme și indiferente. Calme, poate pentru că mîinile lui grăsulii nu erau în stare de zvîcnire incisivă, neașteptată. De altfel, întreaga ființă a „Arheologului“ — scund, cu obrazul format din fălci lucioase, cu capul ușor adus pe spate ca la indivizii mărunți la stat și nevoiți să-și ridice mereu privirile, nu să le plece — trăda pe omul care mănîncă bine, doarme bine, chiar dacă sforăie, știe să se facă apt de lucru prin acumulare necontenită de energie.

— E greu de precizat, tovarășe colonel. De obicei, se spune că sînt trei lucruri în care un om înțelept nu se va înerede : vîntul, soarele de aprilie și făgăduielile unei femei. Eu aș adăuga și pe al patrulea : pripeala, graba... Dar...

Sună lung telefonul.

— Nu, nu-i locotenentul...

Probabil că la celălalt capăt se insista, deoarece colonelul rosti tărăgănat, să se înțeleagă :

— Tovarășe. Aici colonelul Negomireanu și nu locotenentul Horațiu Mărgărit.

„Înțeles !“ s-auzi în receptor.

— Bine...

Pauză.

— Așadar...

— Obiecte din acestea, trăsnite dacă vreți, amatorii și le fac singuri. În cazul acesta, cel care a mînuit scula de cioplit și finisat n-a fost un ageamiu.

— Poate-i un maniac, un apucat !

— Poate...

— Dacă ai nevoie, facem o fotografie după statuetă.

— Nu. Nu cred să fie nevoie.

„Arheologul" părăsi biroul cu paşi moi, elastici. În locul lui, pe tăblia lucioasă a biroului rămase să continue dialogul mut statueta cu picioarele chircite, cu mîinile înfipte în obraz, într-o aşteptare netulburată, în care răbdarea se măsura cu secolele. Colonelul privi ce privi obiectul înecremenit şi-l încuie apoi în sertar.

— Să mai chem o dată spitalul, tovarăşe colonel ?

— Încearcă.

Damirescu prinse legătura mult mai repede decît ar fi sperat. Un ţiuit prelung, de crivăţ continuu, cîteva pocnituri de tunet depărtat, din alte galaxii, cu ecouri ajunse la marginea puterilor, un vîjîit aerian, de ciclon ameţitor undeva, într-o zonă geografică cu multă apă, cu întinderi albastre fără orizont, şi, la capătul tuturor acestora, vocea unei surori de caritate de la un spital comunal. Ţipa ascuţit, greu de suportat ţipătul acela.

— Cine sînteţi ? sfredeleau timpanul vocalele şi consoanele fulgerate pe firul telefonic. Cine sînteţi ?

— Cu tovarăşul doctor ! zise aproape şoptit Damirescu, sigur că cealaltă aude foarte bine această şoaptă şi va coborî tonul.

— Dar cine sînteţi ? răsună vocea în receptor.

— A plecat ?

— Adineaori.

— Cînd ?

— Cîţi ? Doi, tovarăşe. Gemeni. Doi. Băiat şi fată. Fată şi băiat.

— Gemeni ! făcu Damirescu către colonel. Norocosul...

— Tovarășul Norocosul l-a căutat? țipa vocea harnică să nenorocească toate timpanele.

— Da, da, rosti Damirescu. Apoi închise telefonul.

Afară se înnoptase, deși nu era mai mult de șase și jumătate. Colonelul se apropie de fereastră, se uită în sus. Da, erau ceva nori. Obișnuiți însă, înalți, neajutorați, cumpliți în singurătatea lor. Nori de lună calmă, de toamnă frumoasă, prelungă. Cu zile de plajă la mare, cu liniște sub platani, cu soare generos pe străzile asfaltate, stropite la intervale regulate, ca vara. Castanii începuseră să-și lepede jarul de pe crengi, era vremea brumelor și totuși zilele continuau să fie foarte frumoase și calde.

— Așadar, căpitane, avem în față un accident. Ce se spune în raportul de la fața locului?

— a) Mai întîi și întîi: a fost accident sau altceva?

— Păi asta nu se spune în raport, se întoarse Negomireanu de la fereastră cu replica.

— Dar plutește această întrebare.

— Mă rog. Să admitem. Mai departe.

— b) Una din victime — un străin.

— Care staționa, rememoră colonelul.

— Sau aștepta ceva. Sau avea pană. Sau oprise pentru a admira frumusețea cîmpiei românești într-o prea frumoasă zi de toamnă.

— Tot ce e posibil. Unde se află adevărul? În care ipoteză?

— Deocamdată, nu știm, admise căpitanul.

— Totuși, avem un indiciu, spuse colonelul Negomireanu, luîndu-l în mînă pe „Nenoroc" și răsucindu-l caraghios.

— Curioasă manie să porți la gît un astfel de obiect.

— Curioasă pentru noi.

— Mă rog. c) Cealaltă victimă, care supraviețuiește, poartă numele de Ducu Flavian. Locuiește pe strada Regenerării nr. 333, București.

— Fiul lui Nae Flavian. Salariat la o întreprindere de import-export.

— După cum afirmă amicul „Argus".

— Controlat de noi, răspunse prompt colonelul.

— Punctul d) : în mașina lui Ducu se găsesc niște filme. Imagini cu instalații de la furnale. Și...

— De interes deosebit. Ce era cu ele, de ce le „căra" pe șoseaua aceea în care străinul tău admira câmpia românească într-o prea frumoasă zi de toamnă ?

— Ce legătură era între străin și Ducu Flavian?

— Dacă era !

— Nici asta nu știm.

— Știm în schimb că, în ultimă instanță, a existat intenția de frînare înainte de tamponarea dramatică.

— Și mai știm că într-o clipă de luciditate, după accident, Ducu Flavian a arătat spre roata cu filmele.

— Poate delira.

— Poate.

— Altceva ?

— Aș zice că mai e și punctul e) : Inelul străinului carbonizat.

— Mda. Un cerc și un A sau un T. Atît. E mult, e puțin ?

— Încă nu-mi dau seama, tovarășe colonel.

Colonelul Negomireanu porni din nou să traverseze biroul spre fereastră. Se opri însă la jumătatea drumului.

— Maiorul Bentu e într-o misiune aici, în Capitală. Cum vine, urgent la mine. Să mă sune și acasă. Ba nu, mîine dimineață, la prima oră, să vină la mine. Merge la Combinatul siderurgic. Tu, căpitane, te ocupi de Flavian... bătrînul. Iar eu, eu cred că merg mîine la spital, la Ducu. Iată ce trebuie să aflăm...

Afară platanii abia-și legănau frunzele late, bătute de tot soarele verii. Orașul vuia prin toate arterele sale, dar copacii puternici stăteau neclintiți, înțelepți în acest tumult. Colonelul rosti într-un tîrziu :

— Ce scrie în programul căpitanului Damirescu pentru seara aceasta ?

— Circ.

— Circ... Circ... repetă colonelul. Parcă am mai auzit noi cuvîntul acesta !

— Fie-mea nu mai poate după circ. Drept să spun, și eu... de ce să mint...

— Mda...

— Și un bilet în plus găsesc eu ?

— Mda...

— Voiați două ?

— Să vedem ce vrea „generalul", replică colonelului. Formă numărul telefonului de acasă. Un țîrîit, și dincolo o voce de femeie îl întîmpină pe colonel :

— Cum, s-ar putea să vii așa de devreme ? Colonelul ținea receptorul depărtat de ureche să audă și Damirescu.

— Și dacă vin, ce se întîmplă ?

— Mă rog, dacă nu-i altă cale, vino ! Consecințele le suportăm amîndoi.

— Ascultă, nevastă. Am găsit două bilete de circ. Și nu știu ce să fac cu ele. Tu ce zici ?

— La obiecte pierdute.

— N-au vrut să le primească !

Pauză.

— Te-a văzut cineva cînd le-ai ridicat de jos ?

— Căpitanul Damirescu.

Iar pauză.

— Ei ?

— E de față ?

— Este.

— Te pomenești că și dînsul trăiește această „dramă" !

— Închipuiește-ți că da !

— Aveți noroc de neveste bune, întoarse foaia soția colonelului. Asta-i oră de...

— Dar pîn' la opt mai e un veac ! se scandalizâ colonelul.

— Cum ? Opt ! Și îndrăznești să mă mai ții de vorbă ? Ți-o fi și foame, nu ? Ai să te mulțumești cu o friptură de... acrobat la circ... Să știi...

— Sau acrobată !

— Gata. Vii să mă iei. Te las acum cu... acrobații !

Țac ! și receptorul colonelului amuți.

— Asta-i, Damirescule, cu „generalii".

— Zbor și eu după nevastă, copil și bilete. Ne găsim pe alee, la circ. Permiteți să plec ?

— Permit.

La scurt timp după plecarea căpitanului Damirescu, colonelul stinse lumina și părăsi încăperea. În tăcerea camerei, în sertarul biroului, închipuirea nevăzută de piatră, cu ochii de sfinx, întrebători, rămase paznic al propriei sale singurătăți.

CAPITOLUL III

7

Viaductul care leagă Combinatul de oraş părea că nu se mai sfîrşeşte. Maiorul Bentu avea ambiţia să-l străbată cu pasul. De cînd fusese dată în circulaţie această lamă aeriană de beton era pentru prima dată măsurată de maior cu pasul. În definitiv, nu ştim dacă se putea numi numai ambiţie acest sport.

Bentu memorase la hotel toate imaginile de pe filme. Le ordonase în gînd, şi dacă memoria lui ar fi avut puterea developatului şi a proiecţiei, oricînd putea să ofere un film, cu succesiunea de imagini purtate inexplicabil deocamdată de bolidul albastru atît de greu încercat. De aici, de la cincizeci, şaizeci de metri înălţime, maiorul aproape că nici nu se uita la valea largă ce se căsca sub picioarele lui, la smîrcurile de apă şi pămînt roşcat, stricat şi urîţit de şanţuri şi ravene. Dacă te uitai drept, peste balustrada de beton, ca într-o fîntînă, pămîntul de la rădăcina pilonilor te ţintea neprietenos, îţi transmitea un fior de teamă, de groapă părăsită, adîncă şi rea. Un pic însă de-ţi mutai unghiul privirii, peisajul se schimba fantastic. Valea se arcuia dulce sub povara şirurilor nesfîrşite ale stîlpilor de înaltă tensiune. Se arcuia întocmai ca pereţii unei coveţi cioplite cu răbdare şi meşteşug. Culorile se uneau şi ele într-una singură, bătînd spre maro, amintind nu numai de toamnă, dar şi de faptul că îmbucătura aceasta dintre dealurile roşcate n-a fost nimic altceva, sute şi sute de ani, decît un fund de baltă alimentată

n toate anotimpurile cu rezerve de apă din ploi și
ăpezi. Pămînturile de jos erau de fapt lanurile de
tuf și papură de altă dată, putrezite în fiecare iarnă
l primăvară, hectarele de rizomi scăpați ca prin
minune de hoardele de porci de prin împrejurimi,
laurii cantonați unul lîngă altul în apa mocnind de
roaște și mătasea broaștei, purici de baltă și mor-
noloci, scoici negre și lunecoase, și puzderia de
melci mereu în alertă, cu casa în spinare. Păsările
are nu uitaseră încă locul mai veneau din cînd în
nd pe aici, dar se împiedicau în cablurile groase,
le înaltă tensiune, le înfiora vuietul industrial de pe
nuchie, flăcările șarjelor ivite la răstimpuri, învă-
luind cerul și pămîntul. Cîte un nagîț sau un fundac
e așeza uluit pe balustrada viaductului pe care-l
răbătea acum maiorul Bentu, scotocea buimac cu
rivirea locurile înconjurătoare și la prima mașină
u la primul tramvai care se apropia cu zgomot
și luau zborul, adulmecînd urma apelor dispărute.

Dar Bentu n-avea timp acum pentru toate acestea.
e aici, de pe viaduct, Combinatul se ivea brusc de la
ota zero în sus. Izbucnea vertical, pe tot orizontul,
ucom și categoric. Se așeza în față puternic, viu, cu
espirația violentă, de abur fierbinte, de fum fier-
inte, de flăcări. Mii de unghiuri posibile pentru un
otograf în această încrengătură de conducte aeriene,
e stîlpi uriași de beton, de coșuri fumegînde, de
nile cu porți roșii sau albastre, fabuloase, de cetate.
i cu cît se apropia mai mult de furnale, miile de
nghiuri se multiplicau în alte mii, pămîntul și văz-
uhul vuiau, sunetele mărunte se pierdeau rămînînd
n auz doar cele mai puternice, mai lungi și ascu-
ite.

Maiorul mai trecu o dată în revistă imaginile de pe pelicula memorată, întreaga discuție avută pe îndelete cu colonelul Negomireanu. Confruntarea cu realitatea îl duse la o singură concluzie : toate fotografiile nu au fost luate decît de la sol. Nici una nu avea unghi de înălțime. Deducea simplu lucrul acesta după nivelul la care fusese surprins aburul țîșnind la încrengătura cîtorva conducte.

Aproape de caupere, pămîntul duduia, vibra ca parcă în adîncul lui un vulcan, gata de erupție, își pregătea clocotind explozia telurică.

Bentu încadră mental una din imagini și decupă exact partea de la baza furnalului, cu blindajul fierbinte, cu multe aparate de control. „Cauperele par să nu-l fi interesat pe fotograful amator. Ce anume atunci ? Furnalul ? Dar sînt părți care reprezintă cu adevărat un anume interes. Or aici... Aici...“ Un electrocar cu doi muncitori apăru din senin, bîzîind ca un țînțar lîngă răgetul leului. Jucăria pe patru roți aproape că-l șterse pe maior.

— La ce te gîndești, tovarășe ? ! îl certă sever cel care conducea electrocarul.

— La Brigitte Bardot ! glumi Bentu.

Cel cu electrocarul mai zise ceva, dar era prea departe de-acum și vorba se abandonă singură în această hărmălaie fierbinte și continuă.

„Așadar, pe aici vine conducta de apă. Imaginile se rînduiau succesiv, fulgerător. Mereu aceleași, mereu din același unghi... Asta să-l fi interesat oare pe fotograful amator ? De ce ? Dar dacă voit a amestecat intenția într-o puzderie de fotografii fără nici o însemnătate ? Dacă...“

Maiorul încercă să reconstituie mutra fotografului. Brunet, gras, îndesat, cu o imensă pată albă în cap,

chelia. Sau : Țir, cu patalonii fluturînd pe fusele picioarelor, cu ochelari, la cincizeci de ani, cu o mutră de neajutorat, de fotograf de mîna a cincia, sugînd din pleașca ce i-a căzut pe cap — un album pentru nu știu ce aniversare a furnalului sau a numărului de șarje elaborate.

Mda...

Nimic din toate acestea nu se potriveau aici, la lista locului. Absolut nimic. Mintea lucra în gol, ca într-un imens balot de vată, unde zgomotele din afară nu ajung, unde zgomotele, freamătul din interior mor înainte de a se naște.

Un fluier scurt și maiorul sări de pe linia ferată cu un salt executat fără cusur. La doi pași de el se afla o locomotivă liliputană, fierbinte și ea, cu un șir de vagoane-lingotiere numai dogoare.

Hei, tovule, vrei să împingi dulapul acela de pe linie ? îl rugă mecanicul pe Bentu.

Omul avea cămașă roșie, cu o cravată pestriță care se potrivea ca nuca în perete.

Cu plăcere.

Locomotiva Diesel hidraulică vuia în ritmul răsuflărilor adînci a cauperelor.

- Adevărat „șoferii iadului" ! strigă peste zgomot mecanicul care, desigur, habar n-avea cît de caraghios îl face cravata aceea.

Poftim ?

- Aleargă ca bezmeticii. Dacă te ții pe urma lor, adună depozite.

Bentu se mai opinti o dată și dulapul greu, de fag se pare, se rostogoli în șanțul care nu ducea lipsă de fier-beton, de bulgări de var și mortar cremene, iar acum, colac peste pupăză, dulapul de fag. Înainte ca trenulețul cu șarja de la furnale să se pună în

mișcare, o basculantă vîjîi pe rampă, claxonînd dement. Hurducătura de pe linii azvîrli o pală de pămînt galben peste Bentu, împroșcîndu-l din creștet pînă în tălpi.

— Ți-am spus eu, tovule. Mai răi decît „șoferii iadului".

— Ei, fir-ar să fie...

— Unul, într-o zi, s-a urcat într-un copac.

— Poftim ?

— S-a izbit, copacul gros s-a împotrivit și l-au ridicat cu macaraua de-acolo...

— Teafăr ?

— Obișnuit : coaste rupte, dinți smulși, picioare frînte. În rest, totul era în regulă ! Acum lucrează pe altă basculantă. S-o plătească pe ailaltă.

— Mda...

— Ei, dar ne-am luat cu vorba și se răcesc „oalele" mele. Mulțumesc, tovule !

— Cu plăcere ! mormăi maiorul, uitînd să-i spună omului părerea lui despre cravata pestriță.

Trenulețul fierbinte se puse în mișcare și vagoanele-lingotiere, numai dogoare, defilară leneș prin fața lui Bentu. Vagoanele răspîndeau o dogoare plăcută, statornică, învăpăind ziua răsucită de zgomote în adîncul ei, obligată la ritm alert și fierbinte.

8

Cîteva ore bune i-au trebuit maiorului pînă să-l găsească pe maistrul Păsărică de la montaj. Pe unde ajungea, repeta fraza în care silabele se rînduiau sin-

gure. Ca fulgerele luminoase, mereu aceleași, de pe ecranele mașinilor de calcul.

— Nu l-ați văzut pe maistrul Păsărică ?

— Păi îl căuta de ceasul morții și tovarășul Inginer.

— Unde ar putea să fie ?

— Întrebare de douăzeci de puncte. Încercați totuși în prelungirea laminorului.

Maiorul n-avea de ales. Picioarele la spate și direcția laminorul de tablă. Între timp, aflase că montarea unor instalații speciale la furnal, care presupunea o perfectă orizontalitate, se executa sub comanda lui Păsărică. Acolo s-a produs și incidentul acela care putea să însemne ceva... Dar pînă una alta, cum dai, frate Bentule, de Păsărică ?

Ce nume : Păsărică ! Și maistrul o fi vreun găligan cît o zi de post ! Numele ăsta era însă cunoscut pe nu știu cîte șantiere din țară. El însă se făcuse de pomină — curios, nu prin performanțele atinse în montaj, ci datorită unei trăsnele care l-a pus pe maistru, pentru prima dată în viața lui, „față în față cu autoritățile", cum îi plăcea să spună. Ce se întîmplase ? Pe șantierul unde lucrase înainte de a veni aici, imaginase o inovație care ușura mult chinul la centrarea utilajelor. Cînd să plece, omul își ia și inovația — o instalație simplă, cîteva fiare închipuite într-un anume fel. Paznicii fostului șantier, care nu dăduseră încă în primire, l-au înhățat ca pe orice infractor și l-au dat pe mîna miliției. Pînă s-au descurcat lucrurile, Păsărică era cît pe-aci să intre cîteva luni la răcoare pentru ultraj. S-a ținut însă tare și n-a urcat în tren pînă nu și-a pus la pat-vagon și fiarele lui.

— Nu l-ați văzut pe maistrul Păsărică ?

- Era pe-aici.
- Unde ? Unde anume ?
— La cuptoarele adînci, parcă...

„Dacă .. cică... parcă... Mai precis decît atît nici că se poate! Dacă îţi pierzi ore, Bentule, să găseşti un om oarecare, de cîte vei avea nevoie pentru infractorul cu fotografiile ? De unde să prindem firul ? De unde să-l deşirăm ? Pentru că trebuie să fie unul. Nu se poate ! Poate că deja am trecut pe lîngă el, poate că se află în vreun fapt oarecare ce zace cine ştie în mintea cui, fără să-i spună nimic, absolut nimic."

Dacă... cică... parcă...

Ajunse la cuptoarele adînci. Păsărică abia „zburase" de acolo.

— S-a dus la furnal.
— Sigur ?
— De-acolo vin.
— Care furnal ?
— Păi cel care dă fontă.
— Ce să caute Păsărică la fontă ? sare un muncitor. Ce, el dă fontă ? Păsărică *face* furnale. Mergeţi la trei, tovarăşe ! Furnalul trei, cel aflat în construcţie...

Cel care-l îndemna să meargă la furnalul trei era un tip scund ; se legăna necontenit de pe un picior pe altul, ca o pendulă. „Omul pendulă", îşi aminti Bentu de un fapt petrecut mai demult, dar pe care memoria îl depozitase riguros în „cămările" ei. Un prieten de-al lui, trecut printr-o mare durere, a rămas pentru toată viaţa cu acest tic. Vorbeai cu dinsul şi omul se legăna continuu. Fiinţa lui se angajase într-o chinuitoare cursă în căutarea echilibrului pierdut. Alerga zadarnic, pentru că niciodată n-avea să regăsească ceea ce se sfărîmase definitiv

Cu timpul însă, prietenul se obișnuise cu starea asta de perpetuum-mobile a trupului și, după o vreme, l-a aflat îmbarcat pe un vapor de cursă lungă. Poate că avea nevoie de legănarea mării, a oceanului. Dar nici marea și nici oceanul nu i-au redat odihna după care alerga, mai exact echilibrul pierdut.

Bentu porni spre locul indicat, unde probabil îl va întîlni pe maistrul Păsărică. Tăie printr-un teren plin de fiare vechi și obiecte din tablă — cazane, căldări, roabe — toate ruginite, turtite, inutile. Îl cuprinsese o bucurie absurdă. Își aprinse un „Snagov" și ieși la aleea betonată pe care alergau neîntrerupt „șoferii iadului".

Basculantele hodorogeau, vîjîiau pe lîngă el, roțile aproape că fluierau. Ici-colo cîte o bară îndoită, șuruburi, bucăți de sticlă, sfărîmături de cărămizi. Era un adevărat miracol că la fiecare pas camerele roților chinuite nu explodau. Din senin, aici, pe platou, se porni un vînt puternic. Sus, nici zare de nor. Vîntul amesteca praful stîrnit de roțile basculantelor, aduna praful din lanurile învecinate de porumb și-l năpustea peste mastodonții de beton și oțel care stăteau placizi, bucuroși în nepăsarea lor statuară de această biciuire care nu era nici măcar răcoroasă.

Maiorul își scoase ochelării de soare, să-l apere de vîrtejurile de nisip și praf care măturau șoseaua betonată, trecută prin toate răcorile de cavalcada nebunească a basculantelor. Una chiar, angajată într-o depășire interzisă, aproape că-l șterse.

— Hei, ochelaristule, coboară pe pămînt ! îl apostrofă șoferul.

Maiorul n-avu timp de replică, pentru că altă basculantă dudui violent pe lîngă dînsul, învăluin-

du-l într-un nor albăstrui. În sfîrşit, ajunse la furnalul trei. Două macarale-turn, fiecare ca nişte cocostîrci, aproape lipite de trunchiul gros al furnalului, parcă cerînd ocrotire împotriva vijeliei ce s-a pornit pe nepusă masă, ziua în amiaza mare. Una din macarale ţinea ancorat ceva, un fel de tub uriaş, sus, la cincizeci-şaizeci de metri înălţime. Oamenii încercau să potrivească tubul acolo, la locul lui firesc, dar vîntul sucea şi răsucea greutatea imensă, jucîndu-se inconştient şi zănatic. Ciocul celeilalte macarale urca necontenit de jos, în ajutor, scule, răngi, bucăţi de tablă, ba şi un sudor electric. Omul se ancorase cu centura de siguranţă de cablurile macaralei şi dădea nervos din mîini, nemulţumit. Cablurile rulau liniştite, trăgeau egal greutatea, balansînd-o în văzduh, spre necazul sudorului electric care îşi agita nervos mănuşile de protecţie, strigînd şi înjurînd. „Jos" cîţiva inşi dirijau macaraua. „Vioara întîia" — un muncitor brunet, mărunt şi cu umeri laţi, de luptător. Gesturile, semnele lui — obligatorii. Omul de jos striga mai ales comanda „Stop"! însă vorba nu-i ieşea din gîtlej atît de puternică precum ar fi vrut-o.

— Tovule, i se adresează omul maiorului. Poate ai o voce mai puternică...

— De scapet.

— Stop! Stop! răcni nemulţumit muncitorul scund.

Bentu a luat atunci o bandă îngustă din balot şi a meşterit la iuţeală un fluier. O pietricică în burduful îndoit urgent şi gata, întinse fluierul de tablă muncitorului. Omul, adîncit în ale lui, păru nedumerit, apoi, cînd a înţeles, a luat fluierul fără să

vîcă nimic. Peste vuietul continuu de vînt, stopurile erau comandate acum cu un fluierat ascuțit.

Într-un moment de acalmie, cînd tubul de metal, vopsit în roșu, părea că a fost înțepenit acolo unde trebuia, Bentu îndrăzni să întrebe :

— Nu l-ați văzut pe maistrul Păsărică ?

Scundul arătă sus.

— La macara ?

— Nu. În „pantalonul" furnalului. Adică în tubul acela.

Un fluier scurt și macaragiul deplasă în direcția mîinii pantalonul legănat o clipă în vînt. Cîteva ciocănituri de ciocan răzbăteau parcă de sus. Un alt „Stop !" fluierat încremeni tonele vopsite în roșu în poziția cerută.

- Durează ?

- Poftim ? îl privește omul pe Bentu, parcă venit din altă lume.

— Stă mult acolo ?

— Pînă terminăm.

Sudorul fu coborît de la înălțime, galben, dat de-a huța în ciocul celeilalte macarale.

— Ai terminat ?

— Terminat... Vor trusa de scule... Și un baros...

— Dar vorbește, omule ! Ce, ai găluște în gură ?

— Trusa... Barosul ! icnește sudorul.

— Ia-le și urcă !

— Nu mai... Nu... nu...

Și sudorul se desface din legătură și aleargă vomitînd.

— Ei na, că-i bună ! se înfurie cel cu umerii lați, de luptător.

— Înălțimea, tovarășe ! se simte dator să explice Bentu.

— Că n-o fi soarele de vină...
— Mă rog...
— Și ăia de sus așteaptă sculele.
— Urc eu ! se oferă Bentu.
— Poftim ? ! se miră celălalt.
— Tot am treabă cu maistrul Păsărică.
— Dar ia ascultă ! Cine ești dumneata ?
Maiorul se legitimă.
— Și nu aveți răbdare să coboare ?
— E ceva important, zise Bentu care alergase atîta după maistru și nu mai voia să-l scape din mînă, deși era greu de presupus că Păsărică putea să coboare prin altă parte.
— Eu știu ce să zic, tovarășe maior. Știți, n-am voie...
— Păi, cîndva... am fost și eu tînior.
— Mda... Mă rog, dacă e așa de important, urcați !
— Pentru mine e un fleac, marșă Bentu.
— Credeți ? ! se miră celălalt.
— O să vedeți.
— Sus leagănă al dracului, căută să-l înfricoșeze sudorul livid.
— Sînt ancorat.
— Vîntul fluieră cumplit.
— N-are decît.
— Iar la intrarea în tub...
— Unde-i trusa cu scule ? întrebă hotărît maiorul.
— La picioarele dumneavoastră.
— Barosul ?
— La picioarele macaralei. Strîngeți bine centura de siguranță !
— Nici o grijă.
— Dacă vă vine rău...
— N-o să-mi vină.

— Se întîmplă totuși...

Nu mie.

Puteți să-i dați drumul. Nu-i nici o rușine... N-o să fie nevoie.

— Dacă totuși... să ne feriți.

În regulă.

Aveți grijă cînd ajungeți sus.

Ajunge, șefule. Am făcut primara !

Nu uitați de centură !

— Mă asigur, nici o grijă.

Nu-i de glumă sus. O simplă greșeală și... fanfara întreprinderii cu invitații prin sindicat... „A fost un tovarăș destoinic, cumpătat..."

N-o să fie nevoie de cuvîntări, am zis. Gata ? Gata !

Din nou un fluier scurt și cablurile macaralei s-au pus în mișcare. Rulau egal prin furtuna care vijîia, fluiera izbită de blindajul dur, ruginiu al furnalului. Cablurile îl legănau dulce și frumos pe maior. Aproape că-i făcea plăcere. Numai de nu l-ar tăia răsuflarea vîrtejurile bezmetice care, sus, par și mai nebune.

E în regulă ? țipă scundul de jos.

În regulă.

Cablurile rulau harnic, imaginile de jos se dau de-a huța, uriașii de beton și oțel, de sticlă și aluminiu își schimbă dimensiunile, se chircesc, răsuflînd însă nestingheriți, cu același abur fierbinte, același fum fierbinte, aceleași flăcări ce învăpăiază furtuna. Bentu privi în sus. Încă zece, doisprezece metri și ajunge la tubul roșu, nebănuit de mare de la distanța asta. Acolo, înăuntru, se aud ciocăniturl continue, ritmice.

— Odată... prinde maiorul glasul cuiva. Poate chiar al maistrului Păsărică.

Cinci metri, patru, trei, doi. Bentu atinse pantalonul roşu dat de curînd cu minium de plumb.

„Maistre Păsărică, între noi doi acum", îşi zise în gînd şi dispăru, prin deschizătura largă, unde furtuna era prezentă doar prin vîjîitul ce răscolea văzduhul.

9

Oraşul acela, cu Dunărea în coastă, îşi căpătase cîndva un trist renume prin cîrciumile sale sordide. Foştii salpegii sau vînzători de acadele, armatori sau contrabandişti de peşte din port, odată ajunşi cîrciumari scorneau nume dintre cele mai trăsnite care să-i ameţească pe clienţi ; „Bella Austria", sau „La Matei Căciulă", „La barcazul cu cadîne" sau pur şi simplu „Raiul şi Iadul" — firma avînd zugrăvită doi draci în faţa unei damigene cu rachiu, plutind pe aburi albi de alcool.

Unele dintre aceste locante au devenit cu timpul magazii portuare. Ele mai păstrează însă şi acum scrijeliturile din tavane — urma exploziilor de sifoane, urma gloanţelor din pistoalele comisarilor ce îndrăzneau să potolească încăierările de pomină ale marinarilor şi docherilor. Aşadar, doar aceste cicatrici de pe tavanele actualelor magazii, posomorîte, mai aminteau deverul uitat în timp al cîrciumarilor întreprinzători, ce miroseau vadul bun de la o poştă. Oraşul are şi azi cîrciumile lui ; în cele mărginaşe

se refugiază, ca pretutindeni, îndrăgostiţii cu păcat — şi mai toate poartă nume de ape : „Dunărea", „Siretul", „Jiul", „Oltul", „Dîmboviţa", „Brateşul" ; pînă şi „Milcovul" secat îşi are firma lui. Cine ştie ce „teapelist" fără har a inundat oraşul cu aceste „ape" încît cîţiva beţivi notorii au cerut schimbarea unei firme mai acătării la restaurantul „Hai la noi" — scăpată ca prin minune de „fantezia" botezătorului oficial — în „Potopul vesel".

Bentu nu intrase să mănînce nici la „Hai la noi", nici la „Milcovul", ci la „Dunărea". Cunoştea localul şi rămăsese cu impresia că aici fusese totdeauna servit cu atenţie. Maiorul urma să se întîlnească cu un om trimis de maistrul Păsărică. Omul nu fusese de găsit la Combinat. Maistrul se angajase să-l scoale din pat — dacă era acasă — să-l scoată şi din gaură de şarpe — dacă un rotofei de o sută cinci kilograme se poate subţia într-atita — şi să-l trimită la restaurant. Semn de recunoaştere ? O sută cinci kilograme, plus o adîncitură lată de un deget pe frunte, cicatrice coborîtă pînă la rădăcina nasului — potcoava tipărită pentru eternitate de un armăsar năzuros cu ani în urmă.

Deocamdată însă Bentu simţea că-l apucă un leşin de la stomac. Cît s-a legănat acolo, sus, curios, n-ar fi fost în stare să ia o înghiţitură. Maistrul Păsărică...

— Cu ce vă servim ? întrebă respectuos un chelner în vîrstă. Afară se însera şi obrazul omului, bărbierit proaspăt, bătea în albastru.

— Îmi este foame.

— În regulă ! zîmbi chelnerul, grăbindu-se spre bufet cu un mers de raţă. Mers de marinar, desigur. Nu trecu mult şi aduse o ţuică „bătrînă" mică, o supă

cu găluște străvezie, cu cîteva fire de pătrunjel verde plutind deasupra. Chelnerul îl avertiza că-l va obliga să ia și o porție de somn „proaspăt, care abia acum se pescuiește din Dunăre".

— Dă, Doamne, noroc la pescari ! se rugă Bentu. Altfel, mor de inaniție.

— Sînteți doar la „Dunărea", replică respectuos chelnerul, prinzîndu-se în joc.

— Păi tocmai de asta mă tem de eșec !

— Repet : sîntem firmă serioasă, zîmbi omul. Pariez că somnul e și prins în clipa asta.

— Mă rog, mă rog ! cedă Bentu. Nu mă amestec eu în galantarul firmei.

— Un vin, o bere ? mai întrebă omul în timp ce controla paharul de pe masă.

— O bere. Mai tîrziu însă.

— Poftă bună !

Supa fierbinte îl încălzea și-i turna putere în vine. Gălușteile se topeau în gură, transferul din farfurie petrecîndu-se în liniște. Lui Bentu îi plăcea să mănînce încet, să adulmece aroma fiecărei înghițituri Poate un semn de recunoaștere a predispozițiilor gurmande. Sau de rafinament culinar, ceea ce era de fapt, totuna.

Chelnerul cu obrazul albăstrui de lamă sau brici aduse și farfuria cu somnul prăjit, cu jumătate de lămîie tăiată în lungul fructului — fantezia bucătarului, se înțelege.

Bentu trecu fără multă vorbă la „atac".

— Desfacem berea ? auzi venind de departe întrebarea.

Mormăi :

— Încă nu.

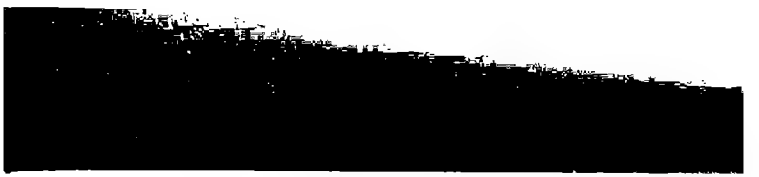

Maiorul savura aroma peștelui, adăugită de mirosul ușor înțepător al lămîii, și reconstituia discuția cu maistrul avută nu, nu în „pantalonul" furnalului, ci după aceea, cînd au coborît cu toții, pe vijelia care se pornise bezmetic, dar degeaba se stîrnise, pentru că treaba fusese dusă la capăt.

- „Conflictul" l-a declanșat montajul unei instalații complicate, a început maistrul fără nici o introducere, de parcă știa exact ce vrea maiorul care a făcut „excursia" aceea de aproape șaptezeci de metri.

La furnal ?

- La. Montajul mergea prost. Ceva nu era în regulă. Ceva care, ziceam noi, depindea de alții.

- Și ?

- Și am chemat „Belgianul" la fața locului. „Spune-i că merge prost !" îi zic ălluia care traducea.

Îi spune.

„Cred și eu", răspunde celălalt.

„Și, mă rog, de ce crede ?" întreb.

— E vreun loc liber ? se trezește întrebat Bentu.

Maiorul se opri din mîncat și privi la fruntea omului aflat lîngă masă. N-avea nici un semn.

— Aștept pe cineva.

Scuzați !

În jur, destule locuri, mese libere. Sînt însă oameni care nu pot suporta singurătatea în restaurant. Aleargă după parteneri de ocazie, cu gîndul secret să schimbe o vorbă, dar mai ales să nu se creadă despre ei că sînt înveterați ai alcoolului, cu sticla în față, cu paharul pe jumătate gol, pierduți în hărmălaia din jur și în aburii de fum și băutură. Aici era o liniște plăcută, înserarea sporea această acalmie, învăluind parcă zgomotele într-o pînză moale, delicată, de discreție.

„Și ce v-a răspuns ?“

„Păi, zice : «Domnule, e înclinat din montaj»“.

„Zău ? !“ mă mir ca prostul încît tălmaciul, un tehnician de-al nostru, se repede la mine : „Zi, mă, nea Păsărică, și mata o vorbă ca lumea ! Cum să traduc *zău* ?“

„Tradu, tovarășe, că e vorbă românească. De ce să n-o traduci ?“ A dat tehnicianul cu clanța cum o fi dat că, sînt sigur, în gîndul lui mă «ajuta» și pe mine cu ceva sfinți dinspre partea mamei. „Belgianul“ s-a pornit în păsărească lui :

„Înclinat din montaj. Și înăuntru sînt aparate ultrasensibile, nu caltaboși...“

Asta m-a înfuriat.

„Știu, domnule, că nu-s sarmale, zic, dar nu de la montaj e înclinat.“

„Ba da.“

„Ba nu.“

El „da“, eu „nu“.

„Pot să demonstrez !“ îi arunc ăluia în obraz, care o făcea pe deșteptul.

„Cum ?“

„Pe două căi !“ îl scot din pepeni.

L-am văzut că tresare. „Știa deci că buba nu-i la noi ! Ce era a lui, era : specialist de clasă, dar...“

Chelnerul se apropie, hotărît să desfacă sticla cu bere.

— Încă nu, îl opri maiorul. Încă nu !

Mînca în neștire acum — contrar obiceiului. Dacă chelnerul i-ar fi servit o porție de papură ar fi înghițit-o la fel — absorbit de derularea conversației cu maistrul Păsărică.

„Mă întrebase cum demonstrez. Zic : O dată, prin calcul. Iau ca punct de referință...“

„Bine, bine ! mă întrerupse nerăbdător. Și a doua oară ?“

„Simplu. Cu o cumpănă. Din ălea pe care le folosesc zidarii. Cum se zice la ei cumpănă, tovarășe ?“ îl întreb pe tehnician, care la rîndul lui îl întrebă pe ăla. A fost picătura de benzină peste foc.

„Nu-i primul Combinat pe care-l construim !“

„Mîinile acestea l-au construit, domnule.“

„Firma noastră, care... mă rog... nu ia lecții...“

„Instalația asta, proastă, vă dă...“

„Aduc cartea tehnică a...“

„O avem...“

„Și aparatele de la hotel...“

„Aduceți-le.“

El zicea una, eu nu-i rămîneam dator. Ca la jocul de cărți. Îl priveam fix în ochi. Îl știam neacoperit și voiam să văd cît de tare se ține. La urma urmei nici noi nu ne aflam la prima instalație de acest fel. Știam cu ce se... mănîncă.

„Mă duc după aparate, la hotel !“ se înfurie ăla.

„Așteptăm aici.“

„Dați-mi un ajutor.“

M-am uitat în jur și i-am spus lui Hărăbor — unul însemnat de cal pe frunte :

„Mergi tu !“

„Poftim ? !“ se miră o sută cinci kilograme.

„Mergi tu ! zic. Și nu mai pune întrebări, că azi numai eu pun...“

Maiorul înghiți ultima felie de lămîie. O răcoare ca un vînt ușor de miresme bîntui cerul gurii. Restaurantul se populase destul, dar își continua existența în liniștea statornică. Cineva aprinse luminile exact în clipa în care un om rotofei, cu hainele plesnind pe el și cu un semn săpat adînc în frunte, pă-

trunse pe uşă. Bentu se ridică obosit. Aflat la doi paşi, chelnerul, cu mersul legănat, întrebă pentru a treia oară dacă să desfacă berea. Nu părea de loc plictisit.

— Desfaceţi ! Şi mai puneţi un pahar.

— În regulă.

Hărăbor privea în sala largă a restaurantului, căutînd ceva fără să observe că lîngă el se afla omul care avea nevoie de dînsul, de care era căutat.

10

Calul slutise rău de tot fruntea lui Hărăbor. Copita se îngropase mult spre rădăcina nasului şi oasele încremeniseră în adîncitura aceea. N-au mai avut puterea să revină la loc, dînd omului o înfăţişare de descendent luetic. Dar Hărăbor părea că se sinchiseşte prea puţin de neajunsul acesta. Ori se obişnuise cu anii, ori pur şi simplu habar n-avea că fruntea crescuse şui, cu pielea adunată urît la mijloc, trăgînd disperată din toate părţile, ca să ajungă dinspre obraji, dinspre podoaba capilară bogată şi stridentă de blondă, dinspre urechile uşor încreţite ca la scapeţi.

— Aşadar, maistrul Păsărică a zis să te duci cu „Belgianul", începu Bentu.

— Da, tovarăşe, maistrul a zis.

— Aţi ajuns la hotel şi...

— Pînă acolo a mai fost ceva.

— Poftim ?

Hărăbor turnă bere numai în paharul lui. Sticla gîlgîia încet, în timp ce spuma albă, vaporoasă, fremătînd, urca, urca. Se opri din turnat pentru a aşeza un praf de sare pe buza umedă a paharului. Spuma albă, sarea albă, paharul alb sporeau, nu ştiu cum, apetitul. Omul sorbi grăbit din pahar, pînă la fund.

— Am uitat să zic *noroc*.

— N-are a face.

— Mă rog. Unde rămăsesem ?

— La hotel.

— Pînă la hotel a fost accidentul.

— Încă unul ! se miră involuntar maiorul.

— Deci a mai avut unul ? se trezi şi celălalt consternat.

— E vorba de cu totul altceva, tovarăşe Hărăbor. Să mergem mai departe.

— Treceam viaductul. Maşina străinului avea un luusaj grozav...

Pe estrada cu instrumentele muzicale, părăsite, urcă primul combatant din seara aceea : contrabasistul. A despuiat „hambarul" de lemn din husa verde, cu trei note muzicale imprimate voit neglijent pe ea şi se porni să pişte strunele cît degetul de groase. Omul afişa un interes deosebit, nimic nu semăna cu o joacă, îşi lipea urechea de cutia de rezonanţă, apoi iar şi-o dezlipea. Toba, pianul, saxofonul aşteptau plictisite să le vină rîndul la zgomote. Maiorul le dorea un cît mai lung repaus. Nu suferea muzica în restaurant, cu atît mai puţin pasiunea instrumentiştilor de a sparge cu orice chip timpanele clienţilor.

— Și cum străbăteam viaductul, un viching ne taie calea cu basculanta.

— „Vichingul" fiind...

— Așa le spunem la „șoferii iadului" de pe șantier...

— Mda... Crezi că... din joacă a tăiat...

— Îl știu pe ăla. E unul care transporta pînă de curînd piatră de la balastieră. L-au adus în șantier pentru că se ținea numai de „concursuri" pe tema : „Cîte găini poate omorî un șofer la o singură cursă". Odată a intrat într-o tarabă de pe marginea șoselei tot alergînd după o nenorocită de rață. Rața a scăpat cu viață doar în fîntîna care, mare noroc, i-a ieșit în cale.

— Și ?

— Și „Belgianul" a frînat dumnezeiește. Altfel...

— Mai desfac o sticlă cu bere ? întrebă chelnerul ce se apropiase cu pași neauziți.

— Mai desfă ! comandă Hărăbor. Bentu se simțea moleșit. Noroc că pe estradă contrabasistul era susținut acum și de tobosar : un ins lung, lung și totuși parcă neterminat. Cu mîinile cît niște prăjini, cu gîtul plăpînd, de pui neajutorat, abia ieșit din găoace, cu fața prelungă într-un nesfîrșit semn al mirării Tobosarul izbea din cînd în cînd în tobă cu ciudă, toba bubuia violent, trezind din somn clienții uitați pe la mese, în timp ce un chelner în vîrstă, rezemat de perete, ducea mîna la cap, într-un gest semnificativ.

— Spuneai că ați evitat accidentul.

— Frîna aceea dumnezeiască. Automobilul a șters la un milimetru, dacă nu și mai aproape, basculanta. Mă și vedeam proiectat peste viaduct.

— „Belgianul“ ?

— Galben, tremura.

— Ăla de pe basculantă ?

— Radu l-a chemat. „Belgianul“ tremura ca apucat de Ucigă-l toaca. Cînd l-a văzut pe ăla luînd-o la sănătoasa, a înjurat urît, pe românește. O înjurătură pe care n-o mai auzisem de mult. „Înjuri frumos, domnule“, îi zic.

— „Păi n-ai văzut ? îmi răspunde. Cît pe aci să crăpăm.“

— Ți-a răspuns tot pe românește ?

— Păi cum altfel ? Eu am rămas atunci cu gura căscată.

— Și ?

— I-am zis : „Domnule, dar le zici bine, nu glumă“. Era încă tulburat și n-a priceput. Apoi, cînd a înțeles ce spun, s-a făcut din galben — alb. Vreți să dați solnița mai aproape ?

Bentu trase la îndemîna lui Hărăbor solnița plină ochi. Omul luă iar un praf de sare cu degetele, îl așeză meticulos pe buza umedă a paharului și abia apoi il duse la gură. Înghițea potrivit obiceiului, grăbit și necruțător, pînă la fund. Maiorului îi făcu poftă această demonstrație și bău și el jumătate de pahar. Apoi, rîse :

— Nici eu n-am zis *noroc !*

— Am observat, marcă indiferent Hărăbor.

Afară se întunecase de-a binelea. Prin ușile larg deschise se auzea larma orașului. Zgomote de mașini ambalate la cotitura străzii, freamătul ușor al teilor și fîșiitul fabulos al pașilor continuu, ca o apă mereu în alertă, mereu în dispută cu bolovanii rotunjiți

de izbiturile puhoaielor și abandonați în șuvoiul devenit neputincios în stăpînirea cîmpiei.

— Apoi ?

— Apoi am intrat în camera lui de la hotel. Am cărat în două rînduri niște valizoaie mari și grele cît un sicriu.

— Mda...

— Ne-am urcat în mașină și, direcția, motelul din pădurea apropiată.

— Aha !

— Îi zic : „Păi, ce facem, domnule ? La Combinat ăia ne așteaptă ca niște caraghioși...“

„Trebuie să-mi revin după spaima trasă.“

Ne-am oprit lîngă un copac, în marginea pădurii. A scos o sticlă cu marcă străină pe ea. „Bem un păhăruț ?“ zice. „Bem !“ După al doilea îl întreb : „Unde ai învățat, domnule, românește ?“

Tace.

Îl întreb din nou. „Ei, am învățat și eu... Aveți limbă frumoasă, de asta.“ Chiar așa a spus.

N-am stat prea mult acolo. Am tăiat-o printre lanuri, spre viaduct, cu toată viteza, deși știam, într-un loc dealul era surpat la un cot, prăpastia căscîndu-se pînă în coasta șoselei.

Ultimul cuvînt al lui Hărăbor fu însoțit de o bubuitură violentă. Toboșarul înnebunise cu adevărat. Un chelner mai slab din fire tresări, platoul cu plachie de pește alunecă peste rochia unei matroane de la masa din mijloc, matroana, curios, aștepta răbdătoare să fie curățată, grija ei îndreptîndu-se spre pălăriuța de fetiță, neverosimil de verde. Responsabilul sosi urgent la locul accidentului, apoi plecă pe una din nenumăratele uși urmat de toboșar — indi-

[redacted]

vidul lung, sfrijit, cu mers săltat și cu un moț răsculat pe frunte, ca de rață.

— Nu i-ai zis că-i drumul prost ?

Știa. „Trecem noi. Ce, sîntem cu harabaua ?“

Moldovean deci, murmură Bentu.

Poftim ?

— Nimic. Continuă !

— Goneam, spun, cu toată viteza și din cînd în cînd controla ușa din partea mea. Ceva nu-i convenea. Cel puțin așa cred.

— Și ?

— Ne apropiem de cotitură. Prăpastia ca o pecingine se întindea pînă la buza șoselei. Mal galben, drept, înalt cît un perete de fîntînă săpată într-o muchie de deal. Ușa din partea mea chiar zdrăngănea acum. Dau s-o închid, să trag de mîner. N-am mai avut timp, pentru că...

Chelnerul cu obrazul ras fără cusur și mersul legănat, de marinar, destupă o nouă sticlă de bere. Vru să mai desfacă una, dar Hărăbor îl opri cu un gest scurt. „Gata, mi-am făcut damblaua, se adresă lui Bentu. Așa sînt eu. Azi am poftă, foame dacă vreți, de o sticlă, două de bere. Miine, sau peste o săptămînă, aș lua o țuică. Altă dată, un șpriț. Niciodată aceeași băutură, zi de zi“.

Explicația putea să însemne o justificare pentru un știu ce lucru inutil, dar Bentu era interesat la ora aceea de cu totul altceva.

— Continuă !

— Cum spuneam, n-am mai avut timp. A făcut un viraj brusc chiar pe marginea prăpastiei. Luat pe neașteptate, m-am izbit de ușă și am căzut în gol. N-am avut nici pe naiba, pentru că la zece, doispre-

zece metri povîrnișul era dulce, din nisip. Săpaseră oamenii de la drumuri, să dreagă șoseaua. „Belgianul“ s-a uitat în prăpastie, m-a văzut și, cum știam că n-am cum să ies de acolo, i-am făcut semn că pornesc spre Combinat pe firul văii.

Pe lîngă masa la care Bentu și Hărăbor stăteau de vorbă trecu valuri, valuri matroana cu pălăriuța verde. Nu prea se sinchisea că o bucată din umărul și coapsa dreaptă purtau mirosul plachiei.

— Ați văzut ? întrebă consternat Hărăbor.

— Ce să văd ?

— Picioarele !

— Poftim ?

— Niște fuse. Niște bețe. Cum de nu se fring sub apăsarea jamboanelor ? Zău, mare minune !

— V-ați găsit la Combinat ? schimbă maiorul vorba.

— Nu. În aceeași zi am auzit că s-a înnecat. Mare ghinion, nu ?

— Mare... Da, mare ghinion ! murmură Bentu. Dar ia spune-mi, n-ai observat nimic la „Belgian“ ? Ceva așa, care să te facă să-l ții minte ?

— Păi nu e de-ajuns chestia cu prăpastia ? O să-l țin minte, n-aveți grijă...

— Altceva ?

— Să vă spun cum arăta ?

— Mă interesează un lucru... un amănunt... un obicei...

Hărăbor își încreți fruntea și așa urîtă, și așă încrețită. Devenea de-a dreptul hidos cînd încerca un efort cerebral. De altfel, renunță repede, dînd dușcă ultimul pahar de bere.

— Nu cred că am văzut ceva deosebit.

Chelnerul se apropie îndatoritor.

— Plătim „nemțește" ! se pronunță hotărît Hărăbor.

— Mă rog !

Tot scotocindu-se după bani, unul din nasturii cămășii plesni în două. Bentu avu timp să vadă un ban găurit prins de un lanț alb, cu zale puternice.

— Vara înot mult, se justifică inutil Hărăbor. Și... dacă se întîmplă ceva... măcar să știe lumea pe cine a mîncat peștii... Cît fac patru sticle de bere ?

Chelnerul răspunse corect, prompt. Hărăbor luă și banii de la Bentu și plăti suma cerută.

— „A, știți... tresări. Și *el* purta un fel de medalion.

— „Belgianul" ?

— Da, da... L-am văzut ? Cînd l-am văzut ?... Cînd ?... Da, știu. Cînd s-a deschis ușa ?... Nu. La curbă ? Mda... Nu. Aha, știu exact : cînd și-a desfăcut nasturii cămășii, de căldură. Că era o zăpușeală în mașină...

— Tot un ban ?

— Nu... Nuu ! Lanțul, va să zică... Nu, lanțul nu l-am văzut. Știu însă exact ce atîrna de el. Un omuleț. Da. Sigur. De piatră. Poate de lemn. Un omuleț mic, șezînd chircit, cu picioarele aduse... Cu mîinile sprijinind obrazul...

— Poate era o maimuță !

— Nu. Nu. Omuleț. Urît însă ca o maimuță... Nu l-am văzut lanțul... Nici măcar un capăt...

Singur, în camera de hotel, Bentu se chinui zadarnic să adoarmă, deși era frînt de oboseală. Neavînd altceva mai bun de făcut, se așeză la masă și își întocmi raportul.

CAPITOLUL IV

11

...Două ghete se plimbă pe stradă. Le întîlnește un bocanc. „Încotro, stimabilelor?“ „La plimbare.“ „Singure, singure?“ „Singure.“ Ajuns la acest punct al conversației, bocancul se răsti : „Ascultați, prăpăditelor ! Ce-i cu stăpînul vostru ? Cum de îndrăzniți să ieșiți fără el ?“ „Ehei ! răspunseră ghetele în cor. De cînd l-am ros !...“

A fost singurul banc mai bun din douăzeci și cinci. Colonelul Negomireanu le-a numărat. Tîmpite, vechi, cacialmale. Mai bine le scoteau din program. La urma urmei lumea se duce la circ nu pentru bancuri.

E posibil ca Virgil Negomireanu să fi ajuns la spectacol și într-o anume dispoziție sufletească. Cu o seară înainte s-au grăbit de florile mărului. Dresorul de cai — susținea aproape jumătate din program — se îmbătase fără rușine. Și cum se obișnuiește, reprezentația s-a amînat din motive... tehnice. De altfel, e greu să găsești o formulă mai bună, mai onorabilă. Poți, de pildă, să ieși în arenă și să zici :

— Stimați spectatori, spectacolul se amînă pentru că dresorul cutare a făcut-o lată ? E beat mort... Se înțelege că nu. Formula l-a intrigat totuși pe colonel. Apoi, drumul pînă la circ a doua oară. De aici n-a mai fost decît un pas să taxeze spectacolul drept mălăieț. Dresorul de cai, da, și-a făcut spășit datoria. A frecat bietele animale în rotonda circului, de credeai că, de amețite ce sînt, vor da bulue peste

spectatori. A, da, a mai fost și unul cu niște căței fotbaliști. Amuzant, deși nimic nou sub soare în fotbal. Dar parcă la Rapid sau oricare altă echipă divizionară vezi duminică de duminică nu știu ce „regal" de fotbal ?

Cum, necum, o asemenea „dispoziție" l-a ajutat pe Negomireanu la un somn întins, fără vise. Un somn de copil după baie, deși toată noaptea niște javre crescute de un maniac, în plin centrul Bucureștiului, urlaseră ca niciodată, pînă în zori, încît nevasta colonelului, nemaiputînd răbda hărmălaia, s-a sculat și a început să șteargă praful de pe cărțile din raft.

Dimineața, la birou, cînd trase sertarul, „Nenoroc" îl întîmpină pe colonel cu zîmbetul acela fix, poate îngăduitor. Piatra respira îndărătnicie parcă, de la o distanță enormă, de unde și puterea de detașare față de lucrul mărunt, trecător. Zîmbetul acela se sinchisea prea puțin că afară plouă sau ninge, că unul a murit, iar altul s-a născut, că telefonul sunase în birou de cîteva ori la fel de prelung ca și acum, cu ecouri trimise de undeva, de departe, prin cablurile aeriene sau subterane, aducînd aici ecourile pămîntului și ale văzduhului.

Din nou telefonul sună.

— Să trăiți, tovarășe colonel, s-auzi în receptor. Permiteți să raportăm ?

— Ascult !

— S-a primit un raport de la tovarășul maior Bentu.

— Urgent la mine.

— Înțeles !

„Nenoroc" zîmbea în continuare, neschimbat, meschin și disprețuitor, în timp ce colonelul parcurgea

cele trei file de la Bentu. Bentu știuse să elimine amănuntele inutile. Era concis, la obiect, prea ocupat sau prea obosit sau plictisit pentru chichița decorativă. Dihania de pe birou, cu rînjetul ei de ființă subdezvoltată, habar n-avea că maiorul începuse cu ea și cu inecul „Belgianului". În continuare, solicita aprobarea pentru planul cercetărilor.

Negomireanu deliberă urgent prin telefon :

— Comunicați lui Bentu : „Aprob !"

— Înțeles !

„Nenoroc" se holba și, se înțelege, puțin îi păsa de ce se petrecea în jur. Colonelul sună garajul.

— Ce mai face calul alb ? întrebă, cînd avu legătura.

— Bine, tovarășe colonel.

— Țesălat ?

— Țesălat.

— Adăpat ?

— Adăpat.

— Mai dați-i o tavă de jăratic și înhămați-l.

— Înțeles, tovarășe colonel.

Ziua începea frumos. Mă rog, după o noapte cu somn bun. Sau cum zicea Leonardo ? Hai, colonele, hai ! Nu, nu merge pe latinește. Ce te zgîiești, mă „Nenoroc ?" Ai ? Parcă așa ne învață bătrînul și înteleptul Leonardo : „După cum o zi bine întrebuințată dă un somn bun, tot așa o viață bine folosită dă o moarte fericită".

Brr ! Final negru. Nu, astăzi nu-i nevoie de așa ceva. Azi avem de muncă, coane „Nenoroc". Ca și ieri, ca și mîine, ca și peste un an, ca și peste nouă. Dacă vom mai fi... Iar final de Leonardo. „Ce-i, Negomirene, cu tine ? părea că întreabă și obrazul

înnegrit a lui „Nenoroc" mereu altul în reflexele de lumină ce invadau camera. Nu cumva te-a apucat nostalgia latinei ? Ar fi tîrziu, mult prea tîrziu." O părăsise de ani buni — i s-a spus să vină aici și a venit — și lucrurile, pasiunile părăsite se răzbună odată și odată, amintindu-ți cît de mult te-ai depărtat, cît de mult ai alergat și cîtă oboseală ai strîns de cînd te-ai despărțit de locul care te credea statornic.

„Fleacuri. Filozofie ieftină, coane «Nenoroc». Ia mai bine să discutăm și cu «Arheologul» înainte de..."

Corect ca un ceasornic, „Arheologul" bătu la ușă și aștepta ca Negomireanu să-i spună ce avea de spus. Colonelul îi dădu raportul lui Bentu. Cît celălalt citi, își încuie hîrtiile în sertare. Apoi descuie din nou și-l scoase la vedere pe „Nenoroc". Obiectul acesta începuse să-i obsedeze pe cei care se ocupau de misiune. Gestul colonelului, de a-l scoate mereu la vedere, părea un fel de aducere-aminte : „Vedeți, încă nu ne-am dus misiunea la capăt. Trebuie să ne silim fiecare cît putem. Trebuie..."

— Ei ?

— Pare un fir, se pronunță scurt „Arheologul".

— Ce propui ?

— În ce mă privește ?

— Exact.

— Continui cercetarea la „pasiuni".

Oțelul rece din privirea colonelului fulgeră limpede o fracțiune de secundă.

— Vreo bănuială ?

— Aș avea una.

— Unde bate ?

„Arheologul" ezită.

— Încă... e hazardant...

„E limpede ! gîndi colonelul. Are nevoie de timp. Cu toţii avem nevoie de timp. Chiar şi la moarte. Ce naiba-i cu mine ? se alarmă el. M-a pocnit ipohondria ? Deci, aşa stau lucrurile, «Arheologule»...“

— În cît timp crezi că...

— Ştiu că-i grabă mare, tovarăşe colonel, ocoli răspunsul direct „Arheologul“.

— Asta-i bine.

— Atunci, am înţeles. Vă raportez mîine. Dacă izbutesc şi mai devreme...

— Nu voi fi aici.

— Rămîne pentru cînd veniţi.

— În regulă... Poţi pleca.

Colonelul Negomireanu ştia că „Arheologul“ va încerca imposibilul să afle ceva. Intrase zdravăn în priză. Deşi, dacă-i priveai faţa bine hrănită, mîinile grăsane, necuprinse de freamăt, calme îţi venea greu să crezi asta.

Ceru o nouă legătură telefonică şi ordonă :

— Să se comunice căpitanului Damirescu să-şi continue treaba.

— Înţeles, tovarăşe colonel.

„Ce mai avem de făcut, ce mai avem... A, domnul «Nenoroc». Stă cu roatele în sus. Ce-i, mă, Hopa Mitică ? Te zbengui ?“ Îl rezemă iar de călimara cu cerneală. Dar se răzgîndi şi-l zăvorî în sertar. Apoi încuie uşa, lăsîndu-l paznic peste tăcerea camerei, şi coborî în curte unde era aşteptat de un Renault 16, alb, strălucind lună. Motorul torcea frumos, pulverizînd în dimineaţa limpede şi frumoasă caiere de fum albăstrui.

Inspectă cauciucurile, lovindu-le cu vîrful pantofului. Gest reflex al tuturor celor care nu uită niciodată că merg pe patru roți. Sergentul de alături un vlăjgan colțuros — zîmbi abia perceptibil.

— Le-am controlat, tovarășe colonel.

— Uleiul ?

— Normal !

— Semnalizatorul din dreapta ?

— L-am verificat. Era o atingere.

— Deci, căluțule, bun pentru cursa cu obstacole ! murmură colonelul, așezîndu-se la volan. Ambală cu grijă și țîșni vijelie pe poarta care-l proiecta pe toate drumurile posibile.

12

Șoseaua — aceeași pe care o străbătuse bolidul albastru. Ziua — la fel de liniștită, cu sunete rotunjite, cu cer înalt și lustruit ca pentru o lungă sărbătoare. Bidiviul alb duduia monoton în întîmpinarea soarelui ce se așeza orizontal la capătul șoselei, îndemnînd la galop harnic. Capătul acela niciodată însă nu putea fi atins, pentru că o ceață subțire, depărtată îl trăgea cu ea — sorb uriaș, care nu știa ce-i împotrivirea. „Sorbul“ aspira incendiul cîmpiei într-un efort ocrotitor, alergînd la rîndul lui cu văpaia furată, mereu peste linia orizontului, imposibil de atins.

Jocul acesta îi amuza pe colonelul Negomireanu, îl întorcea în copilăria petrecută tot așa, într-o cîmpie

dreaptă, nesfîrșită, goală, populată ici-colo cu cîte o cumpănă de fîntînă. Îl amuza pentru că amăgirea asta te încuraja să ajungi din urmă himera prinsă zănatic în hora fantastică a cîmpiei, aiergată pe faldurile albe și imateriale ale Fetei Morgana, atît de schimbătoare și gata să se topească la prima izbucnire mai sălbatică a vîntului.

Bolidul alb fulgera pe asfaltul încă umed de roua nopții. Colonelul ținea aproape de linia subțire, dreaptă, parcă trasă cu creta, despicînd în două părți egale covorul negru. Încercă să recapituleze rezultatele de pînă acum. Monotonia pistoanelor, ce nu cunoșteau astîmpărul, era odihnitoare, îl stimulau la lucru nestingherit.

Bentu, deci, în priză din plin. Oare ce-o ieși din povestea cu înecul, pentru că handicapul era destul de sever pentru maior ? Trecuse atîta timp, și timpul e un maestru în a șterge urmele posibile. Pentru lucrătorul de securitate, ca și pentru sportiv, rareori timpul este un aliat. E mai degrabă un inamic pe care trebuie să-l cuprinzi în flagrant delict dacă vrei să te recunoască de stăpîn.

„Arheologul" mergea paralel cu Bentu. „Omul cartotecilor", cum îl supranumea uneori în gînd Negomireanu pe „Arheolog", adulmecase de bună seamă o urmă. Să nu ne grăbim însă. Urme pot fi multe. Rînjetul lui „Nenoroc" parcă era o sfidare : „Hai, găsiți-o pe cea bună ! Prindeți pista convenabilă, care să nu se înfunde". Hei, «Nenoroc» ! O să vină vremea să-ți schimbi rînjetul. Trebuie să vină. Pînă atunci ai să stai, domnule, sechestrat în biroul meu, să-mi păzești nopțile și tăcerea, impasurile și bucuriile."

Renault-ul alb gonea întins pe șoseaua trasă parcă în cumpănă, fără pomi deocamdată. De bună seamă că iarna crivățul zburdă pe aici călărind nămeții de zăpadă, învălmășind cer și pămînt, amintind de iernile sarmatice dezlănțuite, fantastice.

Damirescu, în plin maraton și el. Va avea de lucru, nu glumă. Asta în cazul cînd peștele cel mare... Dar cine știe unde-și are bîrlogul peștele cel mare ? Cît de simplu ar fi dacă... Obrazul slab al colonelului — slab și bine bărbierit — se lumină de un zîmbet. Își amintise de o întîmplare din tinerețe. Săreau de mic, de pe elevatoarele portului în apă — era de acum la oraș — înălțimea îi trimitea la adînc furioasă, răzbunătoare. Dar cît de greu te puteai răzbuna pe dracii care înotau ca broaștele, învățați cu anafoarele, cu viiturile și curenții, adevărați pirați ai fluviului leneș vara, domolit de potopul cîmpiei, de apropierea mării care-l aștepta nerăbdătoare să-l înghită ! Iată însă că, odată, văzduhul săgetat de zvîrlugile bronzate tot s-a răzbunat. L-a trimis pe unul în adînc, în adînc. Apa avea strat rece acolo, mîinile băiatului simțeau primele răcoarea. Deodată, palmele s-au izbit de ceva mare, alunecos, viu. O zvîcnire, o dihanie din adînc sau ce-o fi fost și „pîratul“ fără frică a înghețat, a țîșnit afară strigînd : „Șarpele ! Somnul ! Balaurul !“ Au venit pescarii și-au pescuit din groapa aceea dihania care-l băgase în sperieți pe „pirat“ : un somn de peste 250 kilograme. Ei, dacă peștele cel mare...

O Dacie 1300 vîjîi pe lîngă Renault-ul 16. La volan, o femeie de patruzeci și cinci, cincizeci de ani. La depășire, zîmbi cochet către Negomireanu. Acesta,

într-un gest necugetat, scoase limba. Femeia de patruzeci şi cinci, cincizeci de ani izbucni în rîs, clătinîndu-şi claia frumoasă de păr platinat. Apoi se alinie în faţa Renault-ului, ţinîndu-l în frîu, gata să-i bareze calea la orice tentativă de evadare. Colonelul ştia destule despre specia aceasta de şoferi, aşa încît se lăsă păgubaş. Mergea corect în trena Daciei, admirînd umerii realmente tentanţi ai fiinţei de la volan, părul platinat zbîrlit de curent într-o joacă nevinovată, continuă.

Începu şirul de plopi. Copacii se aliniau cuminţi, drepţi. Aşteptau parcă medaliile. Pentru că biruiseră atîtea ierni, pentru că rezistaseră puhoaielor demente, furioase şi nu s-au speriat ; ba le-au stat în cale dispreţuitor, rezistînd la atîta revărsare care, totuşi, era neputincioasă, pentru că rădăcinile copacilor fugiseră la adînc, în inima pămîntului.

Bruse, colonelul îşi aduse aminte de un amănunt din raportul asupra accidentului. Un nume de fată popula paginile scrise la faţa locului. Un nume frumos. Ba chiar foarte frumos. Cum se numea fata aceea ? Cum ? Vocalele şi consoanele se împărţeau egal. Tocmai simetria perfectă îl frapase atunci.

Corduna ?

Nu. Nu. Altfel. Dar cum anume ?

Aluna ?

Nicidecum. Era, tot aşa, un nume românesc. În nici un caz însă Corduna. Nici Aluna. Atunci ?

A, b, c, d...

Un Opel trecu într-o joacă prin stînga Renault-ului alb. Vui şi pe lîngă Dacia platinatei şi se aşternu la drum, legănîndu-se leneş pe şoseaua învăpăiată de puterea zilei.

E, f, g, h...

Goruna... Furtuna... Elina...

Nu. Alceva. Cu totul altceva... O grămadă uriașă de pămînt se înălță deodată între șirul de plopi. „Deci de aici a privit pictorul spectacolul pe gratis.“ Anchetatorul de la fața locului înregistrase amănuntul cu meticulozitate.

K, l, m, n...

M... M... Maria ?... Mioara ?... Mirela ?...

Parcă ! Nu, nu. Maranda ? Marioara ?

— Miruna ! exclamă colonelul apăsînd bucuros pe accelerator încît platinata, crezînd că are în sfîrșit partener la o cursă drăcească, ambală și ea, gata să răspundă la provocare.

Miruna... Miruna...

Cum de s-a rătăcit numele acesta frumos în paginile unui raport de accident stupid ?

Soarele urcase acum în plopii cuminți, liniștitori prin cumințenia lor. Frunzele mature, unele încă umede de rouă, luceau-străluceau. Parcă erau făcute din staniol. Staniol de culoarea toamnei, cu tonuri departe de a fi violente, cu muzica aceea intimă și caldă.

La vreun kilometru, șoseaua era traversată de un alt drum. Platinata semnaliză enervant pînă la răscruce, făcîndu-și cunoscută intenția de a se angaja spre dreapta. În sfîrșit, viră. Colonelul veni pe lîngă dînsa, claxonînd strengărește. Femeia îl iertă pentru gestul de mai înainte, ridicînd mîna în sus, a salut, fără să întoarcă capul. Azvîrlite pe drumuri diferite, cele două mașini zoreau către ținta lor, fără să-și dea seama că orizontul larg al cîmpiei le devora lacom, topindu-le în marginile lui depărtate.

13

În faţa spitalului comunal, doi ulmi rămuroşi umbreau o halcă bună de pămînt proaspăt măturată. Colonelul viră sub unul din ei, şi cît pe-aci să treacă peste picioarele unui individ cu figură de hippy care-şi omora timpul acolo.

— M-ai băgat în sperieţi, omule, îi reproşă corect colonelul.

Pletosul nici nu crîcni. Privea absent, parcă venit de pe altă lume.

— Aşteptai ceva ? întrebă Negomireanu.

— Nţţ ! catadicsi celălalt.

— Credeam că aştepţi frizerul, nu se putu reţine colonelul să-l ia peste picior. Efort zadarnic însă, pentru că pletosul nici nu se sinchisi. Parcă, totuşi, tresări ironic. Numai o fracţiune de secundă, pentru că se întinse iarăşi sub ulmi, la un metru de roţile negre fierbinţi, care mare noroc că nu i-au frînt picioarele.

Aleile spitalului curate, dar pustii. Alei de meri, cu fructele roşii risipite pe jos, ca într-un desen de copil. Şiruri albe de dumitriţe — florile toamnei — stropite desigur de cîteva ori pe zi pentru a le curăţa de praful adus în vîrtejuri pînă aici. Clădirea, deşi veche, era bine îngrijită. Varul ţipa alb pe pereţi, ca şi halatul sorei ce-l îndrumă spre pavilionul de care avea nevoie. Se afla la zece, cincisprezece paşi de clădire, cînd pe uşa către care fusese îndrumat ieşi un bărbat la vreo cincizeci de ani.

Omul se impunea hotărît atenţiei. Ce anume frapa la el ? Eleganţa sau tristeţea ? Individul făcea, desi-

Mur, parte dintre cei care ştiu să îmbătrînească frumos. Timpul trece pe lîngă ei, sau peste ei, uşor, nu-l ating decît în treacăt, lăsîndu-i parcă pe dînşii să opteze cît mai cuviincios asupra vîrstei. Oamenii aceştia ajung aşa la şaptezeci, la optzeci de ani ocoliţi de crizele bătrîneţii. Ajung drepţi şi frumoşi, ca un exemplu de cumpătare, ca un îndemn pentru viaţă. Pe plaja Sulinei, într-o vară a studenţiei, Negomireanu întîlnise o femeie de şaizeci şi cinci de ani cu un trup superb, care nici nu se obosea să-şi ascundă claia de păr cărunt sub casca galbenă ce şi-o scotea îndată ce ieşea din mare. Toţi cei aflaţi pe plajă o priveau cu respect — generaţiile ei cu uşoară invidie, pentru că anii nu răvăşiseră mai nimic în acest trup cu pielea netedă, vioi, armonios construit, rămas la formele iniţiale chiar şi după trei încercări ale maternităţii.

Individul trist şi elegant păşea cu luare-aminte. Îi mai trebuia un baston la ţinuta fără cusur. Un baston nu pentru vîrstă, ci pentru plusul de distincţie. Cînd ajunse în dreptul lui, colonelul se înclină politicos. Un salut nu, nu pentru individ, ci pentru cu totul alteeva. Negomireanu căută o explicaţie şi ora sigur că salutul lui se adresa vîrstei omului. Venerabilitatea, senectutea voia să respecte gestul lui în primul rînd. Celălalt, uşor mirat, îşi scoase pălăria. Părul îi era complet alb. Iar obrazul — scăldat în reflexele pe care le capătă de obicei după un bărbierit cu grijă.

Colonelul Negomireanu pătrunse cu acest îndemn tacit la cumpătare în pavilionul spitalului unde un medic obosit, după o noapte de gardă cu două naşteri şi un deces — ce pretenţie mai aveai la el? — îl luă în primire.

— Vizitele sînt permise numai joia și duminica.
— Nu știam, replică netulburat colonelul.
— Orele sînt afișate la poarta spitalului.
— Posibil, dar eu n-am intrat pe acolo, glumi colonelul.

Medicul purta ochelari groși, albi, care te îndemnau parcă să nu-l iei în serios.

— Mă interesează un pacient accidentat. Ducu Flavian.
— De la miliție ?
— Nu.
— Atunci ?
— Sînt colonelul Negomireanu. De la securitate.
— Mă rog. Nu, nu-i nevoie de legitimație. Abia l-am legitimat pe tatăl accidentatului.
— Azi ?
— Acum a plecat.

„Deci omul elegant, distins, de pe alee... Omul cu care a schimbat salutul acela demn și politicos..."

— A stat mult ? întrebă colonelul.
— Nu prea.
— Mda...
— De altfel nici n-ar fi avut ce...

O soră enormă, halatul plesnea pe ea, intră fără treabă. Doctorul o expedie urgent.

— Aș dori să vorbesc cu...
— Nu se poate, tovarășe colonel.
— De ce ?
— Nu vorbește.
— Stare de inconștiență ? diagnostică colonelul.
— Exact.
— Nu și-a revenit nici un moment de la accident ?
— Nu.

În sticlele de lupă filatelică ale ochelarilor ceva sclipi violent. Lumina trecea însă la suprafață, fără să-l supere pe doctor, dar nu atît încît să n-o observe. Doi pași pînă la geam și un murmur fără nici o legătură cu conversația de mai înainte.

— În sfîrșit !

— Poftim ? își sublinie insolit Negomireanu prezența.

— Au adus aparatul Röentgen. De cînd îl așteptăm !

— N-ați avut pînă acum ?

Am avut. S-a stricat însă. „Hei, Marine, e tot ăla vechi ?“ „Unul nou, domnule doctor.“ „Cînd îți fac raze ?“ „Păi, totul e pregătit.“ „Mie zi-mi, *cînd ?* Am vorbit românește...“ „Tovarășul doctor, păi... cred...“ „Îți spun eu ce crezi : mîine, după-amiază...“ „Cuuum ? !“ „Deci mîine...“

— Mîine îi fac și lui radiografie, se întoarse doctorul spre colonel.

— Lui Marin ?

— Accidentatului !

Cu toată purtarea ursuză, doctorul nu izbutea să se facă antipatic. Poate că de vină erau și ochelarii aceea cît niște reflectoare, în spatele cărora nu aveai cum să distingi sclipirea veselă sau tristă a ochilor, culoarea lor, pleoapele obosite și, desigur, încrețite după o noapte albă, care a însemnat pentru acest om o moarte și două vieți aduse în loc, ca o compensație.

„Asta să fie oare doctorul devenit de curînd feriatul tată al gemenilor despre care am aflat la telefon ? „Colonelul îl examină cu mai mare atenție. Nu-i prea venea a crede. Omul era frînt de oboseală

și n-arăta prin nimic că ar putea fi tată. Probabil că nici nu era căsătorit.

— Sînt șanse să vorbească curînd ? se interesă Negomireanu.

— Nu.

— Scapă ?

— Nu.

— Cam mulți nu, doctore ! se trezi colonelul că repetă remarca sa preferată în situațiile de impas.

— Aveți dreptate, ceda neașteptat și neputincios doctorul.

— Aș dori totuși să-l văd... Se poate ?

— Da...

— În sfîrșit, un da.

Medicul iar rămase dator la o replică. Poate chiar se plictisea. Sau se și vedea în pat, legănat de somn. Un somn nesfîrșit, adînc pînă la revolta organismului. Negomireanu cunoștea stările acestea. Le încercase descori. Și în acele momente de epuizare nu mai voia nimic. Nu-ți doreai decît un loc pe care să-ți pui capul și să dormi. Cu mulți ani în urmă, într-o acțiune în munți, trei zile și trei nopți n-a închis un ochi. Se mișca ca un robot. Rostea un cuvînt și picioarele se îndreptau singure în direcția aceea. Nu mai era nici zi, nici noapte. Doar un timp care se scurgea greu, bolovănos. Apoi, n-a mai fost nici el. A dispărut. A rămas teribil de lucid scopul misiunii, graba de-a ajunge la țintă, de-a termina cu bine. După asta ? După asta a căzut pur și simplu pe un buștean doborît de furtună în cine știe ce an. S-a prăvălit și-a dormit, a dormit. S-a trezit numai o rană pe obraz. Sub buștean, un cuib de furnici își durase sălaș și-l hăcuiseră cumplit prin somnul dulce,

poate cel mai limpede somn din viaţa lui. Fără vise, fără timp, fără griji...

Colonelul intră însoţit de doctor în cămăruţa în care varul ţipa la fel de alb ca şi pe pereţii de afară. Un singur pat, o pătură gri, tocită, amintind păturile bavaliile de soldaţi pe toate coclaurile, şi un obraz blond, curios, fără suferinţă. Aşteptai din clipă în clipă ca băiatul să se trezească, să se şteargă la ochi şi să întrebe mirat, ca în poveşti : „Hei, dar bine am mai dormit ! Unde mă aflu ?“ „Dormeai mult şi bine, Făt-Frumos, dacă nu eram noi...“

Nu cumva verdictul doctorului era prea drastic ? Colonelul alungă această presupunere. Doctorul nu arăta că face parte dintre acei colegi de breaslă care pun diagnostice fără speranţă pentru a sublinia apoi efortul, „mobilizarea“ întregii capacităţi profesionale în învingerea acestui handicap...

— Eu am plecat ! căscă doctorul. Mai au şi alţii nevoie de mine.

Scuza însemna poate un reproş. Sau pur şi simplu o comunicare oarecare. Colonelul rămase singur cu sora şi cu obrazul acela liniştit, pe care nu-l bîntuia nici o urmă de suferinţă.

Sora — aproape un copil. Halatul strîns de cordon la mijloc îi dezvăluia trupul crud, neîmplinit de vîrstă. În mîinile fragile, o seringă sau o compresă se aflau la ele acasă, inspirînd delicateţe şi încredere în puterea de stăvilire a durerii.

— De cînd vă ocupaţi de dînsul ? întrebă colonelul.

— De la început.

— Se vede.

Fata îl privi curioasă pe Negomireanu. Ochii mari şi verzi nu arătau totuşi obosiţi. Mai degrabă, îndîr-

jire pînă la demenţă. Pacientul aflat în comă neîntreruptă habar n-avea de toate acestea. El dormea, cu obrazul luminat de odihna adîncă, cu paloarea statornicită ca o pecete în jurul buzelor — halou bizar de care se tem oamenii.

Negomireanu încercă în gînd o paralelă între domnul elegant şi trist de pe alee şi tînărul de aici — Ducu Flavian, cum îl numea o frază rigidă şi exactă de raport. Nu izbuti. Îl încurca barba băiatului crescută neverosibil în acest timp de repaus — neagră, violent de neagră.

— Grav, nu ? încercă colonelul să lege o conversaţie.

— Foarte. De altfel, la fel i-am zis şi tatălui lui.

Pauză lungă, nesfîrşită în camera albă de spital.

— Sînteţi rudă cu Ducu ? întrebă naiv fata.

— Nu. Sînt de la securitate.

Trupul fragil al fetei, strîns parcă prea violent de cordon, tresări. Negomireanu a observat limpede reacţia interioară.

— De ce ?

— Adică ? voi să afle colonelul.

— S-a întîmplat ceva grav ? îndrăzni fata.

— Asta vrem să aflăm şi noi. Sîntem în căutarea adevărului.

— Din păcate, el încă nu şi-a revenit, îl apără şi îl scuză fata.

— Tocmai de aceea sîntem datori să încercăm imposibilul.

— Pentru ce ?

— Pentru a şti. Poate... Negomireanu ezită, poate şi pentru a-l apăra.

Ochii verzi aduseră la suprafaţă un plus de lumină. Vorbele colonelului ţinteau precis. Fata se

angajase trup și suflet în cursa pentru salvarea celor de alături. Șansele ? E greu de spus de care parte erau. Important era gestul omenesc, devoțiunea fără granițe. Poate ilogică. Poate absurdă. Poate venită din senin. Dar lucrurile stăteau așa și nimic nu le putea schimba. Absolut nimic.

Aș... aș putea... rosti rar cuvintele sora... Aș putea să vă fiu de vreun folos ?

Sîntem alături de dumneata, se simți dator colonelul să-și dezvăluie gîndul de ocrotire.

O clipă, ochii verzi se încețoșară de lacrimi. O clipă doar.

Să-mi permiteți să vă anunț dacă se ivește ceva... Dacă voi avea nevoie de ajutor... Știți cît e de greu, tovarășe...

— Colonel Negomireanu.

— Tovarășe colonel...

— A vorbit ceva pînă acum ? schimbă direcția conversației colonelul.

— Așa... cum să vă spun...

— Incoerent.

— Da, incoerent.

— Vreun nume ?

— Nume ? Nu știu. Doar așa, un cuvînt.

— Care ?

— Nu l-am luat în seamă... În asemenea momente...

— Poate, totuși...

Fata se concentra. Efortul nu-i încrețea fruntea cum se întîmplă de obicei. O frunte prea mare pentru ochii mari. Monotonă și cu linii orizontale, ivite prematur.

— Nu-mi amintesc. E important ?

— Foarte.

Un geamăt scurt întrerupse conversația. Colonelul se îndreptă spre pat. Haloul din jurul gurii stăruia încăpățînat, alb-galben. Pomeții rotunjiți, de adolescent abia scăpat din furtuna pubertății, părcau traversați de data aceasta de o tresărire care se chinuia să iasă la suprafață și nu reușea. Pe frunte, la fel, albă, broboane de sudoare țîșneau rare și obosite.

— Trebuie să-i pun o compresă.

— A mai fost cineva aici ?

— Nimeni în afară de tatăl lui.

— Îl cunoșteai ?

— Nu. Dar mi-a spus.

— Și ?

— L-am lăsat singur. Știți...

— Mda... Pot să te rog ceva ?

Ochii verzi încuviințară.

— Cînd mai vine tatăl lui aici... nu părăsi încăperea.

— Dacă o mai veni...

— Ne interesează mult ce discută.

— Of ! De s-ar ajunge pînă acolo...

— Ei, să nu disperăm chiar așa.

— E greu, tovarășe colonel, e foarte greu.

— Curaj, curaj !

— Vreți să turnați puțin din sticla aceea ? îl rugă fata.

Negomireanu turnă un lichid gălbui sau albăstrui peste stratul de tifon pe care fata îl ținea deasupra chiuvetei. Mîinile păturceau pînza îmbibată, potriveau marginile scămoase, pătate acum de lichidul galben sau albăstrui.

— Miruna... Miruna... șoptiră clar buzele încercuite de halou.

Și din nou șoptit :

— Miruna... Miruna...

Colonelul privi în ochii fetei care încuviință simplu. Așeză apoi compresa pe frunte.

— Liniștește-te ! Liniștește-te !

Ducu Flavian se pornise. Febra lui interioară, care-l chinuia chiar și în starea aceea de abis, găsise în sfîrșit o supapă :

— Miruna... Miruna...

Cuvîntul era rostit clar, corect, mecanic, întocmai ca un telex uitat în priză, cu o bandă în care se află perforat doar un singur cuvînt. Pe bandă apăru deodată o pauză interminabilă și „telexul" amuți. Liniștea se prelungea insuportabilă. Gura se descleștă însă pînă la urmă, un efort nemaipomenit bîntuia adîncul acestei ființe aruncată brutal în prăpastia de repaus bolnav. Sunete mărunte se căzneau să izbucnească din adînc, nu se închegau însă în nimic, mureau înainte de a se rotunji în ceva logic. Negomireanu se aplecă aproape de tot, simțea chiar căldura firavă a obrazului celuilalt, și cu mare greutate prinse mesajul care, acum, nu-i spunea absolut nimic.

— Miruna... Miruna...

Apoi :

— Palmyra... Palmyra...

Iar :

— Miruna... Miruna...

Și din nou :

— Palmyra... Palmyra... trebuie... să... moară... Palmyra... trebuie să... moară... Palmyra... trebuie...

Telexul amuți. Gura se strînse dureros, încît haloul alb dispăru pentru un moment.

— A „vorbit" astfel cît a stat tatăl lui aici ? șopti Negomireanu către fată.

— Nu.

— I-ai spus de „Palmyra", de „Miruna" ?

— Nu ! Ce poate să fie, tovarășe colonel ?

— Acum, nu știm. Dar vom ști. Sigur. Trebuie. Trebuie să aflăm adevărul.

Și colonelul ieși fără să mai adauge ceva. Porni spre poartă pe aleile scurte și îngrijite, cu meri de-o parte și de alta, cu fructe roșii, răspîndite în verdeața arsă de soarele verii. Un godac apărut cine știe cum aici dădea iama printre fructele scuturate din pomi. Mînca lacom, cu niște ochi mărunți și fricoși, de hoț prins asupra faptului.

— Bravo, măi Ghiță ! îl lăudă Negomireanu pentru hărnicia lui. Godacul se opri din clefăit, privi timp către individul suspect de lîngă el și dacă văzu că n-are nici o jordie, se puse și mai al naibii pe înfulecat.

Foamea animalică, dezlănțuită îl indispuse pe Negomireanu. Dar godacul habar n-avea de toate acestea. Rîtul lui umed și flămînd rostogolea mai întîi fructele roșii pe care apoi le toca urgent între dinții antrenați.

La poartă, nici urmă de hippy.

— Parcă te păzea un pletos ! întrebă în glumă pe portar.

— Auzi, tovarășe ! Oameni tineri și mă mir că nu le e rușine.

— L-ai gonit ?

— A plecat singur. Cum a ieşit un tovarăş care a vizitat un accidentat, gata, a şters-o şi dînsul. Auzi, tovarăşe...

Odihnit, Renault-ul 16, strălucind alb în umbra ulmilor, aştepta îngăduitor următoarea cursă.

CAPITOLUL V

14

O singură zi lipsise colonelul de la birou. În acest răstimp însă se strînsese un munte de hîrtii. Una mai urgentă decît alta. Izvoarele anchetei porniau aici, pe birou, datele informaţionale necesare, unele fără nici o legătură cu altele, cîteodată absurde, hilare. „Nenoroc" trona ca un paşă în sertarul bucşit, peste hîrţoage, batjocoritor şi depărtat.

Se anunţă telefonic căpitanul Damirescu.

— Te aştept ! rosti scurt colonelul.

Afară ploua cu găleata. Norii coborîseră jos de tot, învăluiau oraşul, pămîntul într-o pînză groasă, opacă, încît aici, în birou, nu se putea lucra fără lumină electrică. Şi doar cu o zi mai înainte septembrie amintea de vară, de plajă, de vacanţă. Ploua cu rafale de vînt şi fondul acesta de zgomote inofensive, la fel ca bătaia monotonă a pistoanelor de automobil sau ticăitul ceasului, ritmul dur al trenului, îl stimulau pe colonel, îi crea climatul necesar de efort

intens, util. Căpitanul Damirescu trebui să ciocănească în uşă de două ori ca să audă în sfîrşit acel „intră !“ cunoscut.

— Ei ? îl luă în primire colonelul, lăsînd baltă hîrţoagele printre care era rătăcit şi raportul căpitanului.

— S-au strîns ceva date.

— Să începem cu omul. Lucrează va să zică...

— La o firmă de import-export.

— Ce-ai aflat despre el ?

— E sobru, începu hodoronc-tronc Damirescu.

— Serviciul, relaţiile îl obligă.

— Conduce un sector. Foarte sever.

— Trebuie uneori ! se corectă colonelul.

— Şi rezervat.

— Adică ?

— Relaţii stricte de serviciu. Nici o vorbă în plus despre altceva. Despre familie, despre bucurii sau necazuri.

— În genere, nu-mi plac guralivii.

— Nici mie.

— Poftim ?

— Am spus aşa... O părere.

— Mă rog. Ţinuta ?

— Elegant. Chiar fără cusur.

— Ai vrea să umble în opinci ? zîmbi colonelul.

Rememoră întîlnirea cu Nae Flavian pe aleile spitalului. Ţinuta, într-adevăr, era de o distincţie greu de refuzat. Negomireanu, în fracţiunea aceea de secundă a salutului, îi descoperise obrazul aureolat de părul complet alb. Un obraz cultivat cu rafinament, nealterat de vîrstă. E posibil ca impresia de eleganţă să fi pornit de aici, de la privirea stăpînită. I-ar fi făcut plăcere să discute cu acest

lui. O plăcere pur profesională. Era curios să vadă cum își construiește frazele, cum dă formă gîndurilor, cum se dezvăluie și, mai ales, cît. Poate că în această pasiune colonelul punea și un anume zel dincolo de meserie, dar era greu să prevezi ce poți afla în astfel de conversații.

— E căsătorit ?

— Fost.

— Viață aglomerată ?

— Depinde ce se înțelege prin asta.

— La viața particulară m-am referit.

— Am investigat încă prea puțin acest domeniu, recunoscu Damirescu.

— Spune așa, atunci. Anturajul ?

— Chestie de gust.

— Poftim ?

— Scuzați. Voiam să spun că mie mi se pare cam pestriț.

— Mda...

— De fapt, se ambală căpitanul, este un ghinionist incorigibil.

— Crezi ?

— Rar mi s-a întîmplat să întîlnesc un atît de zelos colecționar de ghinioane.

— De pildă...

— La nouă ani scapă ca prin minune de tifos exantematic.

— Brr !

— Avea doisprezece cînd hoții le pradă casa. De frică, sare de la etajul trei...

— Și-și frînge coloana vertebrală.

— Scapă teafăr. Îl salvează crengile unui copac.

— Mai degrabă norocos decît ghinionist.

— În 1948 e dat afară din facultate.

— Motivul ?
— Relații amoroase cu o asistentă.
— Mă rog.
— După doi ani e reprimit la facultate.
— Pe care o termină...
— În 1953. În timpul Festivalului de la București e acuzat de relații dubioase cu un neamț din federală.
— Dubioase ?
— Am citit raportul. Șubred de tot : a fost văzut discutînd.
— Atît ?
— Atît.
— Cum justifică el ? Mă interesează.
— Neamțul i-a cerut o relație despre un magazin. Știind germana, l-a îndrumat.
— Mda...
— Se căsătorește. Ducu avea cîțiva ani cînd mama moare de cancer.
— Trebuie să te naști cu o nemaipomenită vocație pentru ghinion.
— În '55 cît pe-aci să plece la un consulat, pe post de consilier economic. Dar...
— Mai departe ?
— Motivul ?
— În '57, prima călătorie în Germania Federală.
— Face treabă bună ?
— Foarte. I se respinge însă cererea de primire în partid.

Colonelul îl scoase din sertar pe „Nenoroc". Lumina electrică, ușor gălbuie, prindea de minune dihania care aproape că arăta o veselie vecină cu batjocura. Iritat, colonelul rezemă statueta de cîteva hîrtii aflate pe birou.

Decorat ?

Medalia Muncii în '65. Ordinul Muncii, clasa a III a în 1968.

Țările prin care merge ?

De patru ori în Germania Federală.

Firesc. Știe limba.

— De două ori în Franța, și cîteodată în Polonia, Bulgaria, Uniunea Sovietică...

Pentru prima dată în dimineața aceea, telefonul îi aduse aminte că n-a tulburat niciodată tăcerea camerei. Acum țîrîi răbdător, așteptînd pe cineva să răspundă la apel.

— Colonelul Negomireanu... Bună ziua... Da. Poftim ? În regulă... Bună ziua...

Cînd așeză receptorul, colonelul atinse cu pieptul tăblia biroului și „Nenoroc" se răsturnă cu fața în jos. Nici unul dintre cei doi nu se obosi să-l salveze din poziția aceea caraghioasă.

— Doamne, și ce toarnă afară ! Potopul potopului...

O rafală de vînt izbi neîndurător în fereastră. Mecanismul de închidere scrîșni și cedă, și în cameră se revărsă pînă spre mijlocul covorului o trîmbă de apă vînzolită prin văzduh și bucuroasă de refugiu. Căpitanul trebui să împingă cu toată puterea ferestrele duble pentru a izbuti să stăvilească invazia puhoaielor.

— Cum este caracterizarea profesională ?

— E departe de a fi un imbecil.

— Concret.

— Obține prețurile cele mai bune.

— O spui de parcă ai fi invidios.

Căpitanul rămase descumpănit. Uneori nu izbutea să-și struncască cît și cum ar fi trebuit senti-

mentele. Cum îl prindea în flagrant delict, colonelul îl aducea îndată la ordine. Partenerii de „joc", de pe baricada „cealaltă" — dacă erau într-adevăr acolo — se cereau trataţi cu obiectivitate. Orice acţiune, oricît de măruntă, presupunea detaşare, excluderea ab ovo a oricărei idei preconcepute. Suveran, intangibil, implacabil, era numai Măria Sa Faptul. Faptul petrecut, dovedit, cu apartenenţă exactă la un individ sau altul, nociv pentru colectivitate — îndrituia el singur la apreciere, la efect dezaprobator sau dimpotrivă.

— Participă la tranzacţii ?

— Da.

— Şi peste hotare ?

— Mai rar.

— Ce limbi cunoaşte în afară de germană ?

— Franceza. Dar...

— Aşa, ca tot românul...

— Exact.

„Cum raportase «Argus» ? Parcă astfel : «Ar merita să vă ocupaţi de Nae Flavian. Ar merita...» De ce, domnule, de ce ? Pentru că lucrează unde lucrează ? Pentru că ştie omul să se îmbrace ? Sau că e sobru ? A, nu, desigur, pentru cu totul şi cu totul altceva ! E sever. Şi rezervat ! Are anturaj pestriţ după unele gusturi ! Şi nu-i căsătorit... Şi obţine preţuri bune, ba chiar foarte bune..."

— Cum arată ?

Căpitanul ezită : „Să i-o spună acum, sau mai tîrziu ?"

— Ei ?

— Bine. Adică... aşa zic cei mai mulţi. Mie, drept să spun...

— Chestie de gust, i-o plăti colonelul.

— Poate.

Oricît se chinuia colonelul Negomireanu, nu izbutea să găsească o cît de mică asemănare între domnul de pe alee și învinsul din camera de spital. „De ce învinsul ?“ Pentru că... pentru că... Stai, cum zic latinii ? Una salus victis, nullam sperare salutem. (Singura salvare a învinșilor este de a nu mai spera în salvare.) Eneas parcă o spunea. În cel mai cumplit moment de disperare, după dărîmarea Troiei...

Una salus...

Absolut nici o trăsătură comună. Poate, cu multă îngăduință, totuși... una. Una însă care ține cel mult de culoare. Cînd Nae Flavian și-a ridicat pălăria a salut, a izbucnit de dedesubt albul podoabei capilare. Un alb sănătos, dichisit cu grijă de frizer. Ducu, întins în neștire pe cearșaful alb, avea doar gura rotunjită în acel halou de om sfîrșit, în pragul clipei cînd toate socotelile rămîn așa cum sînt : încheiate sau baltă.

— Să revenim însă la tranzacții. Unde eram ?

— La instalațiile de la un laminor de benzi la cald.

— Ce-i cu ele ?

— S-au prezentat șase ofertanți.

— Ce ți-am spus : au nevoie, domnule, au nevoie ! Așa... Stai, stai o clipă : prezent vreunul din cei care au furnizat instalațiile la furnal ?

— Vă referiți la învinși ?

— Și !

— Asta n-am controlat.

— E foarte important.

— Mi-am notat.
— Bun. Mai departe. Preţurile ?
— Fiecare cu preţul lui.
— Mă rog. Flavian ?
— În comisia de tratative.
— Pe ce rol ?
— Şef.
— Mda...
— Expun fiecare, pe rînd. Erau grăbiţi.
— Cred şi eu. Cînd e vorba de bani...
— Mai e ceva : cine obţinea comanda asta, avea şansa să mai vîndă un alt set de instalaţii complimentare.
— Oho ! Duşmanul de temut ?
— Nu ştiu cum să spun...
— Ei ?
— În nici un caz din cei aflaţi în cursă...
— Simple prezumţii ?
— Deocamdată.
— Ce te face să crezi că...
— Parcă prea se certau între ei.
— Să fi fost numai de formă ?
— Există această posibilitate.
— Mă rog. Nu avem siguranţa.
— Da, aşa e, bătu în retragere Damirescu. Deci cine obţine comanda obţine şi dreptul de livrare al instalaţiilor complimentare.
— Deci, şi mai mulţi bani. Către cine s-au îndreptat preferinţele ?
— Către al... şaptelea !
— Poftim ?
— Cum am spus : al şaptelea.

— I-a respins pe toți șase ?

Pe toți.

Interesant !

— Da, destul de pasionant.

„Bravo, căpitane, îl felicită în sinea lui Negomireanu. Începe să se deșire firul.“ Damirescu știa că aflnase cîteva lucruri, dar încă nu-i era limpede cît de lămuritoare erau sau nu pentru caz. Aștepta în continuare întrebările colonelului, care să-l invite, să-l oblige la sinteza amănuntelor.

Din nou telefonul țîrîi scurt.

— Da, Negomireanu. Acum ? Imediat !

În geamul bine ancorat vui iar un jet puternic de ploaie.

— Sînt chemat la tovarășul general. Cînd mă întorc, continuăm.

Damirescu o și porni spre ieșire.

— A, să nu uit. Caută-l pe omul nostru, care cunoaște viața din baruri.

— Maiorul Bîra ?

— Exact. Bîra. După ce terminăm, vreau să stau de vorbă cu el.

— Înțeles, tovarășe colonel.

Ușa pocni scurt, zăvorînd înăuntru zgomotul ploii și pe „Nenoroc“ căzut în genunchi, parcă într-o rugă de om pierdut implorînd încetarea ploii urîte de afară, cu vînt și nori apropiați, cu pămîntul sătul, înecat de apă, refuzînd potopul și împingîndu-l spre canalele de piatră care nu mai dovedeau cărînd într-un vuiet continuu șuvoaiele negre, spumoase, rătăcite pe străzile orașului, bezmetice în căutarea unui fugaș de refugiu.

15

— Deci, cine era al șaptelea ?

— Am uitat să vă spun. Cei șapte au lăsat imediat din preț.

— Sfînta concurență...

— Desigur, împinși din urmă, strînși cu ușa...

— Nu-i mai plînge. Au rutină. Nu-i prima dată cînd trebuie să se sfîșie între ei. Al șaptelea ?

— Un belgian. Sau japonez...

— Ori unul, ori altul.

— Trebuie să verific.

— E al treilea „amănunt" pe care să-l rețiI, căpitane.

Damirescu încă nu era dumerit : a citit sau n-a citit raportul ? Reconsiderarea cazului era foarte la obiect. Dar parcă celelalte au fost altfel ? După fiecare fapt cuprins în raport pîndeau zece, douăzeci de întrebări. Fiecare cu zece, douăzeci de indicii posibile, cu piste bune sau false. Orice episod își avea importanța lui judecat numai în ansamblul general, conexat cu alte episoade, raportat necontenit la alte puncte de reper.

Cineva anunță telefonic că Bîra, specialistul în mediile barurilor, se află la dispoziția colonelului.

— Să aștepte, că-l chem eu.

Afară, obosit, vîntul începea să se domolească. Sufla și acum, dar parcă nu atît de violent ca dimineața, ca acum cîteva ore. În schimb, ploaia vuia în burlane, în văzduh. Șușotea pe caldarîmul cuprins de pelicula albă, lichidă, insinuantă. Casele răbdau deluviul știind că totul are un sfîrșit ; așteptau în-

Deplecte sleirea norilor ce se învălmășeau într-o ceață neagră, unică, la cîțiva zeci de metri de pămînt.

— Și zi, negustorii au lăsat la preț !

— Insuficient.

— Pentru cine ?

— Pentru Flavian, se înțelege.

— Dar pentru ceilalți ?

— Care, ceilalți ? încercă Damirescu să cîștige timp.

— Șefii lui, vreau să zic...

— Părerile-s împărțite.

— Mda... Să nu pierdem firul însă. Cum s-au terminat tratativele ?

— Incert.

— Deci nu s-au terminat.

— Suspens. Lucrările se vor relua la o dată ce va fi anunțată ulterior.

— Ton de comunicat de la dezbaterile Pieței comune. La cererea... etc, etc... nu s-a ajuns la nici un acord... Lucrările se vor relua la o dată care...

— Etc, etc...

— Exact.

— Mai adăugăm doar că aici partenerii au plecat furioși.

— Pune-te în locul lor !

— Ziceau că nu-i echitabil să optezi pentru un alt ofertant, care...

— Nici măcar nu-i de față.

„Deci a citit pînă la ultima filă raportul." Într-un anume fel constatarea asta îl bucura pe căpitan. Nu pentru că era orgolios din cale-afară, ci pur și simplu îl dispunea aprofundarea fiecărui element în parte. Este în interesul acțiunii lămurirea nebuloaselor care planează totdeauna, chiar și peste

cel mai banal caz. Rememorarea cercetărilor aspira spre această cunoaştere pasionantă, spre manevrarea cu virtuozitate a anchetei încît colţii neadevărului, ca şi „cursele“ partenerilor, să nu încline nici o clipă corabia de la linia ei de plutire obişnuită, consecventă.

— Şi ?

— Ziceau, de asemenea, că nu-i echitabil...

— S-o lase mai moale. Ştim şi noi cu ce se mănîncă etica.

— Ce-i mai neplăcut însă, e altceva.

— Anume ?

— S-au luat şi ai noştri de Flavian.

— Acuzele ?

— Că-i rigid.

— Mă rog !

— Că nu ştie să se replieze.

— Ei, dacă fiecare am şti...

— O aluzie ?

— De loc... Mai departe !

— Că în comerţ trebuie să ştii să şi cedezi...

— Din punga cui ?

— ...la momentul oportun !

— Cîte momente din acestea nu ne scapă... Se duc... Definitiv. Şi trenul scăpat... e bun scăpat.

Colonelul Negomireanu rostea vorbele acestea cu o unduire sentimentală în glas. În încăpere parcă totul era acum mai cald şi mai apropiat. Dar, poate, era numai o simplă constatare.

— Vine altul, îndrăzni să tulbure liniştea Damirescu.

— Poftim ? tresări colonelul.

— Adică... ştiţi, trenul...

— Niciodată același. Niciodată... Mai departe ? se precipită colonelul.

— Că așa va înlătura toți clienții...

— Vin ei singuri.

— Să vedeți însă...

— Ce mai e ?

— Flavian...

— Ce-a replicat ? Mă interesează.

— Interesele statului... „N-o fac, tovarăși, pe buzunarul meu." Etc, etc...

— De ce : etc, etc. ?

— Pentru că a continuat pe tonul ăsta.

— Și, ce ?

— Pe mine mă supără continuările...

— Se cascază. Gust subiectiv !

— Mă rog...

— Poate ăsta-i stilul omului !

— Știți prea bine că nu.

— Hai că-i bună ! De-abia ți-am răsfoit raportul. De unde...

Pe căpitan îl mînca limba să spună de unde : „Păi era cît pe-aci să mă lăsați olog, tovarășe colonel. Noroc că aveți frînă bună la «căluțul alb». Altfel, vai de țurloaiele mele, vai de ulmul sau platanul din fața spitalului, vai de «căluțul alb», dichisit de sărbătoare".

Colonelul se aplecă spre Damirescu :

— Căpitane !

— Ordonați, tovarășe colonel.

— Ce culoare au ochii tăi, căpitane ?

Era rîndul lui Damirescu să tresară.

— Căprui !

— Uite, domnule ! Și mai cum ?

Negomireanu îl ţintea fix, cu o severitate prea evidentă ca să fie adevărată.

— Cu „puncticele".

— Poftim ?

— Ştiţi, fata mea aşa zice. E drept... la cinci ani e slabă la vocabular.

Colonelul izbucni în rîs :

— Şi zi, hippy, ai ? De ce nu mi-ai raportat ?

— Păi, după cum m-aţi apostrofat acolo, la poarta spitalului, am crezut că am nimerit-o ca Ieremia... „Te-ai deghizat rău, căpitane, mi-am zis. Altfel, nu te repezea aşa..."

— Stai, stai, cum te-am făcut ? Murdar parcă ?

— Să nu exagerăm.

— Atunci ?

— Aţi insinuat ceva despre frizer.

— Nu te-am făcut şi pletos ?

— N-am avut onoarea.

— Bună, căpitane... Bună. Şi zi, credeai că mă duci ?

— Încercăm şi noi ce putem, tovarăşe colonel. Numai că dumneavoastră nu vă scapă nimic.

— Acum chiar că exagerezi, căpitane.

— De loc.

— Cel puţin a meritat drumul pînă la spital ?

— De unde să ştiu de concurenţa dumneavoastră ?

— Nu se poate să nu ai ceva în plus în traistă.

— Doar un amănunt. Din gară.

— Dă-i drumul.

— S-ar putea să fie o întîlnire pur accidentală...

— Să vedem.

— Mai era un sfert de oră pînă la tren. Un personal care...

— Treci peste personal. Direct la rapid.

— Nae Flavian măsura de la un cap la altul peronul. Parcă dus pe altă lume. Gara, neverosimil de aglomerată. Lume pestriță. Flavian părea că nu vede pe nimeni. Pînă cînd unul s-a proțăpit în fața lui, l-a salutat și a schimbat cu el cîteva fraze banale. Despre timp și trenul care nu mai vine, despre aglomerația greu de priceput într-o gară ca aia.

— Tipul ?

— Inginer la București. În electronică.

— Vîrsta ?

— 32 de ani.

— Semne particulare ?

— Mutră clasică de bețiv. M-am interesat de altfel și la fabrică. Așa stau lucrurile.

De unde-l cunoaște pe Flavian ?

— Liniuță.

— Să fi lucrat împreună vreodată ?

— Exclus.

— Întîlnirea, simplă întîmplare ?

— Liniuță și la acest capitol.

— Interesează-te ! Dar nu-i nevoie să răscolești tot arborele genealogic.

— Înțeleg. O informare pentru orice eventualitate.

— Să ne întoarcem acum la omul nostru. Flavian se ocupă numai de ședințe ? N-are și o viață personală ca tot omul ? Către ce se îndreaptă cerințele lui exterioare ?

— Direct către casă.

— E atît de atrăgătoare ? Are motive speciale ? Nu știi ce pasiuni ?

— Întrebări de baraj, tovarășe colonel. De tipul : „Ce țară este situată între Franța și Spania : Mo-

naco ? San Marino ? Sau Andora ?“ Sau : „Cine sînt locuitorii băştinaşi ai Insulei Noua Guinee ? Boşimanii ? Papuaşii ? Hotentoţii ? La fiecare, trei variante. Trei variante şi un singur răspuns bun“.

— Cum arată casa, căpitane ?

— Cu un fel de etaj, tovarăşe colonel. Vechi...

— Atît de veche încît...

— Aş voi să locuiesc şi eu în vechitura aia.

— Centrul e poluat, Damirescule.

— Eu ştiu cît de aproape sînt Bercenii.

— Abia ne cunoaştem mai bine Capitala. Dar să nu alunecăm în probleme personale. Deci acasă şi la...

— Restaurant.

— Pe care le preferă ?

— Greu de spus. Totuşi...

— Bine. Tragem liniuţă şi aici.

— Totuşi, rar, reluă căpitanul, cîteodată, cu colegii, pe cele bune.

— Cu alţii ?

— Ce vă face să credeţi că sînt şi alţii ?

— Hai, dă-i drumul, Damirescule !

— Periferice. Dămăroaia şi aşa mai departe.

— Te-ai dus tu pînă acolo ?! Meriţi spor de efort...

— M-a dus el. Adică, după el...

— Nevoia de reculegere ?

— Poate.

— Sau de uitare !

— Poate.

— Poate vreun amor discret...

— Cu unul din clienţii lui !

— Ai lui ?

— Să zicem.

Stai, stai ! Al șaptelea ?

Da' de unde... Unul din cei șase.

Deci, nu belgianul ?

Nu.

Nici japonezul ?

Nici.

Atunci ?

Neamțul !

Sigur ?

Contez încă pe urechea mea. N-am putut să înregistrez, că bătea un confrate la tobă de băga în sperieți mahalaua pe o rază de zece kilometri.

— Trebuia să i-o spargi.

Huliganism, plus deteriorarea avutului obștesc. Condamnare, potrivit articolului...

Și ?

Mare lucru n-am aflat. Atît doar că neamțul era calm și zicea despre Flavian că n-are rost să se consume atîta.

Poate : să *consume ? !*

— Se casează, tovarășe colonel. E vorba doar de germană !

Bine, bine...

O pală de vînt slab, neajutorat, izbuti totuși să arunce în geam un val de ploaie. Frunzele late ale platanului din curte se zbîrliră speriate, ca aripile unei păsări obosite, gata să cedeze în lupta cu văzduhul. Cerul continua să fie mohorît, fără geană de lumină. Ploaia aducea pretutindeni o liniște ce înfiora. Poate liniștea pădurii, a muntelui, rătăcită între cuburile de piatră ale orașului, lovită necontenit de ecouri. Toamnele cu ploaie, în pădure, sînt răscolitoare. Adînci, pline parcă de misterul viitoarei germinări, pregătite de hibernarea lungă,

supusă, cu patimile verii învinse de culoarea unică, dulce — un dulce adio de la sălbăticia cromatică a anotimpului torid.

— Ne cam încurcă socotelile neamțul ăsta, Damirescule.

— Cam, tovarășe colonel !

— Avem de „deșirat" nu glumă.

— Cît o fi ața de albă, tovarășe colonel !

— Sînt totuși cîteva cunoscute.

— Și multe necunoscute.

— Mă rog, nu-i rău că simți nevoia autocriticii

— A fost o inspirație proastă să plec fără mașina

— Poftim ?

— Recunosc...

— Damirescule !

— Puteam urmări foarte bine tramvaiul...

— Sînt întru totul de acord cu ultimele opinii

— Aflu eu însă ce-i aici.

— Trebuie.

Colonelul abia acum se îndură să-l scoată din impas pe „Nenoroc". Năzbîtia de piatră zăcuse destul cu fruntea prosternată pe biroul strălucind de curățenie. Timpul de cazină se sfîrșise și colonelul Negomireanu îl așeză iar în poziția bizară, cu mîinile lungi înfipte în obraz, cu picioarele chircite parcă de o durere atroce, înțepenite pentru totdeauna de un sfîrșit tragicomic, trăit cîndva, în afara timpului, în afara durerilor și bucuriilor zilnice, în afara existenței firești, umane.

— Și-i o vreme cîinească, rosti alb colonelul. Doamne, ce ploaie !

— Ca-n Bacovia.

— Îți place ?

— Ploaia ?

— Bacovia.

— Mă întristează. Dar poate nu-i rău să fii şi trist. Măcar aşa, din cînd în cînd.

— Hai, n-o lua în tragic, căpitane.

— N-o iau.

— Dă-l încolo de tramvai.

— Adevărul e că m-am prostit.

— Lasă, lasă ! Repari într-un fel.

— Sigur, trebuie să mă revanşez...

— Sper.

— Negreşit. Mai am însă ceva. Poate chiar foarte interesant.

— Aştept.

— Scrisorile.

Mirarea nedisimulată a colonelului fu subliniată de ţîrîitul telefonului. Totdeauna altfel parcă, uneori ca un apel disperat, alert, alteori obosit, morocănos, imposibil de suportat. Acum sună limpede în tăcerea camerei şi a ploii, făcîndu-şi corect datoria, rece ca o maşinărie oarecare inventată de om pentru un scop anume, pentru un lucru util şi atîta tot.

— Alo !

— Tovarăşul Negomireanu ? auzi colonelul o voce subţire de femeie. Vocea părea foarte aproape, era limpede, parcă spălată de ploaie.

— La telefon.

Un pîrîit groaznic asurzi urechile. Apoi din nou, firele ce traversau cîmpiile, dealurile sau munţii, bătute de ploaia continuă, limpezi iar toate sunetele.

— Aici spitalul... Sora... Ştiţi... V-am rugat să-mi permiteţi...

— Da... Ştiu... Ce s-a întîmplat ?

Pauză. Colonelul auzea respiraţia rară de la capătul celălalt. Sau parcă un suspin, la fel, rar, ca

o bătaie obosită de inimă, indiferentă la chinurile organismului, intrat în panică.

— Ducu...

— Ei ? şopti înfrigurat colonelul.

— S-a urcat brusc temperatura ! se tîngui fata.

— Şi ?

— A început delirul !

— Ce spune ?

— Miruna... Palmyra trebuie să moară... Miruna... Palmyra trebuie să moară...

—Mda...

— Au învăţat toţi cuvintele astea.

— Le-au învăţat ?

— Ce *mă* fac, tovarăşe colonel ? Ce mă...

Iar pauză. Un declic scurt, precis, de maşină nesimţitoare, şi căldura umană se frînse, metalul inert aruncînd-o într-un abis fără fund, absurd.

— Alo, alo ? Ei, drăcie !

— S-a întrerupt, scînci fata.

— Da. Telefoanele...

— Telefoanele, repetă ea, neajutorată.

— Ce zice medicul ?

— L-am întrebat... L-am implorat...

— Şi ?

— Speranţe — zero.

— Poftim ?

— Medicul... Aşa a spus...

Din nou un pîrîit scurt şi legătura se întrerupse definitiv. Căpitanul respectă clipa de meditaţie a colonelului, aşteptînd îndemnul cuvenit. Colonelul începu să mîzgălească cu pixul albastru hîrtia albă din faţă. Cercuri mari sau mai mici. Rotunjite perfect, fără grabă. Circumferinţele se uneau în acelaşi punct, mereu în punctul de plecare. Apoi, un gest sigur,

hotărît, le despica în două. Poate colonelul voia să le frugă doar diametrul, nu să le despartă atît de drastic.

— Căpitane !

— La ordin, tovarăşe colonel.

— Se pare că...

Tăcu. Pixul desenă însă mecanic un nou cerc pe care îl tăie iar în două părţi egale.

— Se pare că şansele de a afla ceva... dinspre partea asta...

Un nou cerc, şi automat linia diametrului.

— Se îngustează categoric.

— Din ce în ce mai rău ? întrebă căpitanul.

— Delirează. Dar să mai sperăm totuşi. Să ne întoarcem la oile care pasc...

— Nu chiar atît de liniştite, tovarăşe colonel.

Negomireanu nu răspunse. Mototoli hîrtia cu cercurile tăiate şi o azvîrli la coş. Reluă conversaţia din punctul unde o întrerupse telefonul.

— Spuneai deci de scrisori, rosti cu glas egal, stăpînit.

— Primeşte foarte multe.

— Din străinătate ?

— Da. Pe adresa băiatului însă...

— Aha...

„Miruna... Palmyra trebuie să moară... Miruna..."

„Doamne, ce nume frumos ! Ce nume frumos !"

— O clipă, căpitane.

Colonelul formă un număr de telefon şi ordonă scurt :

— Să vină maiorul Bîra.

Aşeză receptorul şi se adresă căpitanului :

— Ce propui ?

— Mă intrigă amestecul băiatului.

— De ce ?
— Încă nu-mi pot explica.
— Mda...

Un ciocănit scurt în uşă. Intră maiorul Bîra. Un tip slăbuţ, cam în vîrstă, cu o stare nervoasă evidentă.

— Să trăiţi, tovarăşe colonel.

Vocea tărăgănată dezmintea impresia de moment. Maiorul avea pur şi simplu o mobilitate excesivă care-l putea taxa fals drept impulsiv. Era mai mult un neastîmpăr al minţii şi cei care-l cunoşteau bine nu se lăsau tîrîţi în eroare.

— Ce noutăţi, Bîra ? Ia să facem noi puţină aritmetică ! Pregătit, pregătit ?

— Cu arma la picior, zi şi noapte, marşă tot Damirescu.

— Să te văd. Cine-i Miruna ?

Maiorul rămase pe gînduri. Răscolea cumplit memoria, dar, se pare, fără rezultat.

— Miruna ? !
— Exact.
— Permiteţi ?
— Ei ?
— Şi mai cum ?
— Păi spuneai că eşti pregătit, maiorule !

Bîra înghiţi în sec. Ocoli răspunsul direct.

— Frumos nume ! se minună el, evident aflat în încurcătură. Avea nevoie de timp şi întrebuinţa acest truc. Colonelul însă îl prinse.

— Nu asta te-am întrebat !
— Ştiu, tovarăşe colonel. Dar...
— Deci, liniuţă !
— Îmi pare rău.
— Şi mie...

— Poate totuşi... Un fir... Cît de subţirel...
— O să ţi-l dea căpitanul Damirescu.
— Vă mulţumesc. Atunci, poate...
— Crezi ?
— Păi... trebuie...
— Bine... bine... E treabă serioasă, maiorule.
— Am înţeles, tovarăşe colonel.

Negomireanu privi amuzat. Bîra habar n-avea că vine a doua bombă. Colonelul abia aştepta să vadă cum va reacţiona. Nu din răutate. Îşi verifica deseori astfel colaboratorii, le studia reacţiile în cele mai diverse împrejurări, ştiind că într-o acţiune sau alta aceste reacţii pot constitui un capital inimaginabil sau un balast împovărător.

— Poate că de data asta vei şti, rosti tărăgănat colonelul.

Maiorul ciuli urechile cam pe la mijlocul frazei. Exact la cuvîntul *vei* intră în alertă. Negomireanu se bucură în sinea lui. „Are fler Bîra ăsta. Ce-i al lui e al lui ! Simte exact pedala...".

— Ai auzit de Palmyra ?

Tăcere.

— Palmyra cu y, maiorule.

— Literă mare, substantiv propriu, îndrăzni o completare căpitanul Damirescu. Proastă inspiraţie, pentru că privirea rece a colonelului îl puse urgent la punct.

— Deci, Palmyra... monologă cu el însuşi Bîra.

— Da.

— L-aţi nenorocit, tovarăşe colonel ! încercă Damirescu iarăşi să-l scoată din impas, trecînd peste reproşul de adineaori din privirea colonelului.

— Eu ?

— Numai întrebări de pagubă îi puneţi.

— Ce-ai fi preferat, căpitane ? îl luă Negomireanu la rost.

— De pildă : „Care-s cele mai vechi texte în limba chineză ? Pe ce erau ele scrise ?“

— Poftim ?

— Hai, tovarăşe maior, răspundeţi ! îl îndemnă Damirescu.

— Pe oase şi carapace de broască ţestoasă.

— Altă întrebare, tovarăşe maior : „Aţi auzit de ceasul atomic ?“

— Ei ? marşă colonelul.

— Auzit, tovarăşe colonel. Va indica ora şi minutul exact pînă în anul 7962. Cei care nu cred, n-au decît să verifice.

— Dar cu Palmyra ce facem ?

— Rog din nou... Ce să fac ?... Un fir... Subţirel, de păianjen...

— Ia-l, Damirescule, total în antrepriză.

— Înţeles, tovarăşe colonel.

— Şi să vezi ce întreprinzi cu scrisorile.

— Am de luat o revanşă.

— Poate pui mîna pe cele vechi.

— Complicată treabă.

— Atenţie la legalitate, Damirescule. Nu-i de joacă.

— Nici o grijă, tovarăşe colonel. Permiteţi să ne retragem ?

— Permit.

— Haideţi, tovarăşe maior, să deşirăm...

— Un firicel, tovarăşe căpitan... Numai unul... Ca de păianjen să fie...

— Bine, bine. Să trăiţi, tovarăşe colonel !

— Spor la treabă, le ură Negomireanu abătut.

Afară se porni din nou vîntul. Și norii aproape că atingeau clădirile orașului. Negri, scămoși, vrăfuiți de curenți, plîngăcioși, zvîrliți de colo-colo, în cîmpia largă a cerului, cu orizonturile închise.

CAPITOLUL VI

16

În ziua aceea, de serviciu la castelul de apă al Combinatului era un muncitor negricios, cam molatic, cu gesturi ce se consumau cu încetinitorul. Era hazardant să-i dai o vîrstă ; cel mult aproximația : între și între. Arăta de treizeci și cinci de ani — perciunii scurți, negri păreau împestrițați de cîteva fire albe — după cum foarte bine putea să aibă patruzeci și cinci. Aici, lîngă rîu, în desișul de sălcii, liniștea aluneca ușor pe lîngă vîrste, ritmată de bătaia-ceasornic a pompelor. Negriciosul lucra de numai un an aici. Înlocuise un mecanic în vîrstă, care, la ieșirea la pensie, i-a lăsat zestre un binoclu.

„N-am ce face cu el în pădure", s-a arătat puțin bucuros de dar Negriciosul.

„Ia-l, c-o să-ți fie de folos", l-a îndemnat netulburat mecanicul pensionar.

„Nu văd cum..."

„Vara te uiți în susul rîului pînă la cot", l-a întrerupt grăbit cel care pleca.

„N-am nevoie. Oricînd pot veni aici."

„Ai să vezi că-ți folosește."

„Mă rog. Ți-l păstrez."

„Noaptea, mai ales vara, cînd te plictisește de moarte orăcăitul broaștelor, te uiți la stele. Știi să-l reglezi, nu ?"

„Sigur."

„Din cînd în cînd, ștergi lentilele cu o pielicică de căprioară. E în toc."

„În regulă."

„Ai să vezi. Îți va prinde bine."

„Îmi place aici. Aer curat, liniște."

„Tocmai de aia ai nevoie de binoclu..."

„Mă rog..."

Bătrînul n-a dat de atunci decît o singură dată pe aici. Poate că l-a supărat împotrivirea Negriciosului. Sau pur și simplu n-a avut timp. Munca la castelul de apă nu era grea, dar nici grozav de veselă. Singur cuc cu motoarele ce păcăneau exact la fracțiune de secundă, cu ecourile pe care albia rîului le trimitea corect înapoi, Negriciosul a trebuit să recunoască că în povestea cu binoclul n-a avut dreptate. Probabil s-ar fi plictisit cumplit fără el. Și-a adus un tranzistor de acasă, dar pădurea, și apa, și văzduhul erau răscolite de hărmălaia pompelor nesătule niciodată de puhoaiele pe care le fura rîului și le împingea din urmă pînă la cilindrii fierbinți ai laminoarelor, pînă la oțelării și furnale. Melodiile de la aparat erau de fapt paraziți pe trunchiul puternic de sunete, care izbucneau din sala pompelor, pompate harnic în văzduh. Pădurea își asculta propriile ei ecouri. Așa că, în asemenea

momente goale, cînd totul mergea strună, Negriciosul înșfăca binoclul bătrînului, îi lustruia cu grijă lentilele străvezii și cerceta copac cu copac în susul rîului, pînă aproape de cotul brusc. Aici obișnuiau să facă baie, spre sfîrșitul amiezii, cîteva codane ce lucrau la grădina de legume a I.A.S.-ului. Erau patru cam butucănoase și buzate, cu o piele atît de albă, deși, paradoxal, lucrau toată ziua în soare, încît îți era rușine de albeața aceea care se expunea atît de violent.

Într-o după-amiază, tot așa, meșterea pe malul apei un pripon — așezase în cîrlig boabe de porumb în lapte, doar, doar va ademeni vreun crap — cînd mide în malul celălalt, umbrit de sălcii, un bălăcit, ca de vietate neputincioasă. Malul cădea drept, hăcuit de viituri și nu era chiar atît de simplu să urci pe buza lui. Doar dacă te agățai de vreo salcie, sau urcai sprijinindu-te ca pe niște trepte pe găurile lăstunilor.

Negriciosul a dus binoclul la ochi să vadă ce-i.

— Era un om, va povesti mecanicul lui Bentu. Se chinuia să urce. Apucase o vînă groasă de salcie și urca sprinten pe ea.

— Cum ajunsese acolo ?

— Habar n-am.

— Și ?

— Păi, atît.

— Cum arăta ?

— Era cu spatele.

Bentu aflase ora și ziua cînd se înecase „Belgianul". Relatarea Negriciosului complica lucrurile. Asta, cu atît mai mult cu cît hainele străinului fuseseră abandonate mai în susul rîului, pe malul celălalt.

În haine, nimeni nu găsise nici un act, dar îmbrăcămintea a fost lesne recunoscută.

— Amatorii de înot se scaldă pe aici ?

— Ocolesc partea asta.

— Din cauza malului ?

— Și a anafoarelor. Mai sînt apoi și trunchiuri mîlite în adînc.

— Mda...

— Pînă și pescarii nu dau pe aici.

— E de înțeles.

— Trec cîteodată cinci, șase zile și nu ai cu cine schimba o vorbă.

— Și ce-a făcut omul acela ? A urcat ?

— Da. Vîna de salcie e puternică. Ține și o mie de kilograme.

— Că doar nu era atît de gras !

— Nu, cine a zis că omul era gras ?

— Încotro a luat-o ?

— Păi, s-a odihnit mai întîi pe mal. Stătea cu picioarele atîrnate spre apă. Parcă ar fi voit să sară din nou.

— Atunci, desigur, i-ai văzut și fața !

— Ba nu i-am văzut-o nici atunci, protestă Negriciosul. Umbra salciei cădea pe obraz. Numai pieptul avea pe el o pată de soare.

— Mda...

— Era voinic și purta la gît o drăcie...

— Poftim ?

Un zgomot suspect alertă timpanul. Parcă venea dinspre clădirea de beton ce adăpostea pompele. Negriciosul o zbughi să vadă ce-i. Între pocniturile care se developau mereu aceleași, un sunet parazit o luase razna și hoinărea printre loviturile sincopate ale pistoanelor, stricînd ordinea. Nu trecu însă mult

și zgomotul pasager, scăpat o clipă de sub controlul omului și a aparatelor, se alinie supus la rînd cu celelalte.

— Ce era ?

— O nimica toată. Un fleac de reglaj.

— Și ?

— Și gata. S-a reparat.

— Mă refeream la drăcia ăluia, preciză Bentu.

— A... Uitasem... Ca să vezi... Purta, domnule, o bîzdîganie la gît, că te umfla rîsul.

— Ei, ce era ?

— Un omuleț urît și caraghios, atîrnat de un lanț sau sfoară.

— Deci asta...

— Asta...

Bentu și-l aminti pe „Nenoroc" scos din sertar de către colonel la orice conversație mai importantă. Gestul era ostentativ și parcă voia să însemne : „Vedeți ? Încă nu i-am descifrat misterul acestei dihănii. Potaia își cam rîde de noi..."

— S-a lăsat iar în voia apei ?

— Da' de unde ! S-a sculat și a plecat.

— Încotro ?

— Păi, spre șosea. Uite, se vede și cu ochiul liber printre sălcii și plopi.

— Și ?

— Și l-am văzut cum se urcă într-o mașină...

— Gri...

— Roșie.

— Poate, totuși...

— Roșie. Ce naiba ? Doar era soare și nici un pic de praf, de ceață. Se vedea limpede.

— Mda...

— Ținea tot așa malul, în susul rîului. Am urmărit-o cu binoclul pînă după cot.

— Așa, din întîmplare, nu i-ai reținut numărul ?

Negriciosul se uită curios la Bentu. Se vedea limpede că-l iritau amănuntele acestea. Mai ales atunci cînd se dovedea că nu le înregistrase.

— Nu-mi aduc aminte, răspunse sec.

— Poate nu se vede de aici.

— Ba da. Dar nu m-a interesat.

— Te cred.

— Privesc de plăcere cu binoclul. Nu cu registrul de raport alături.

— E în regulă, căută Bentu să concilieze lucrurile.

— Mă rog.

— Așadar, a urcat în susul rîului !

— A urcat.

— Poate intenționa să-și ia hainele...

— Poate.

— Cum totuși de le-a „uitat" ? murmură maiorul mai mult ca pentru el.

— Poftiți ?

— Nimic, nimic. Și zi, ai urmărit-o cu...

— Da. Sclipea frumos roșul în soarele trecut de amiază.

— L-ai recunoaște pe om, dacă...

— Nu.

— Nici măcar așa... vag ?

— Nici.

— Unde duce drumul din malul celălalt ?

— Păi e un sat la vreo patru-cinci kilometri.

— Și de acolo ?

— Șoseaua națională. Asfalt.

— Nu-i nici o barcă pe aici ?

Pentru trecut dincolo ?

— Da.

— Nu-i nevoie de barcă. Riul a scăzut cumplit. Treceți pînă colo, la vad.

— Mulțumesc.

Pompele băteau harnice, cu zgomot limpede în liniștea pădurii și a apei. Atît de limpede și ritmat, încît Bentu își potrivi pașii după ele.

17

Întîmplarea îl aducea pe maiorul Bentu pentru a doua oară în viață prin aceste locuri. Bătuse cu pleiorul această margine de apă în urmă... cu cît timp ? Abia se terminase războiul, n-avea mai mult de șaptesprezece, optsprezece ani. Erau anii de foamete, cumpliți, și panica — de cele mai multe ori inutilă și absurdă — burdușea trenurile într-un veșnic exod după pîine, într-o neastîmpărată goană după pîine. Imaginația înfierbîntată năștea mereu noi sate la capătul țării, niciodată aceleași, unde pămîntul își bătuse joc de oameni și rodise dement, unde hambarele gemeau de știuleți și de grîu, unde pîinea era atît din belșug încît pînă și porcii ghiftuiți o refuzau. Pentru o zi, pentru o săptămînă, satul acela era asaltat de oameni în nevoie și speculanți, trenurile anonime vărsau aici cohorte de moldoveni și munteni cu saci și covoare la subsuoară, cu cearcăne albastre în jurul ochilor, hotărîți să nu plece fără sacul plin, păzit în starea aceea de

halucinație cu străşnicie, pe drumul întoarcerii. A stricat tot aşa, unul, o vorbă precum că este o baltă undeva, pe lîngă Siret, care-i nădușită de atîta peşte cît s-a prăsit în anii de secetă. E atît de mult, încît poate fi întors cu lopata. Crap dulce, mare, gustos... Ştiucă albă, cu iere multe... Lin gras, lunecos, bun pentru prăjit în untdelemn... Babuşcă grozavă la borş de putină, umplut cu tărițe de porumb care se mai găseau, cu toată sărăcia, la cîte un creştin.

Adolescentul Bentu s-a trezit şi el în trenul tixit care alerga după saramura de crap şi rasolul de ştiucă într-un sfîrşit de februarie, cu zăpadă multă şi zile şi nopți sticloase. Fiecare ducea cu el nelipsitul sac pentru întoarcere, cîteva kilograme de sare şi un drug de fier de aproape doi metri, gros cît mîna, căruia oamenii îi ziceau lom.

Memoria reținuse, din milioanele de amănunte inutile, imaginea exactă a locurilor. Bentu străbătea drumul larg de pădure şi avea sentimentul unei confruntări continui care-l întrista. Timpul lucrase şi aici. Copacii firavi şi țepeni în iarna de atunci urcaseră flămînzi de viață, obligînd pămîntul la supunere totală. Tranşeele — proaspete atunci, cu urma tancurilor tipărită adînc sub plapuma albă a zăpezii — aproape astupate acum de vînturile şi ploile atîtor anotimpuri. Da. Timpul lucrase în ritmul lui neabătut, netezise obrazul pămîntului, urcase mai sus copacii, statornicise o nouă vîrstă pentru omul care revenea pe aici, față în față cu locurile străbătute pas cu pas, într-un februarie sticlos şi flămînd.

Pornise la copcă alături de ciurda înfometaților. Balta, aşezată bizar între două dealuri roşcate, i-a primit cu ger uscat, parşiv, cu zăpada spulberată

de vînturile cumplite ce-o bîntuiau zile și nopți de-a rîndul. Un sloi de gheață de la o margine la alta. Din dealul galben pînă în dealul galben. Și pentru a închide orice portiță de scăpare pentru apa care umfla balta asta la ruperile de nori din vară, o cale ferată, veche, se ridica ca un baraj de netrecut, rupînd puhoaielor înverșunate orice speranță de ducă.

Poc-zdup ! Poc-zdup !

Lomurile lucrau harnic. Rațele sălbatice veneau în zbor razant căutînd apă, ochii lor întîlneau strălucirea fantastică a gheții în soarele depărtat și slab și se răzgîndeau pornind grăbite, mînate de ger în altă parte.

Poc-zdup ! Poc-zdup !

Zeci și sute de oameni. Sacii, alături de ei. Treanul înfometaților răscolea balta supusă ; oamenii înlocuiau în urma lor brazdele groase de gheață, culegînd crap și știucă, babușcă și linul visat, intrat în legenda de o săptămînă.

Poc-zdup ! Poc-zdup !

Dealurile trimiteau loviturile înapoi, prin telefonul fără fir al văzduhului. Stufu, țeapăn, cu foșnetul înghețat, ucis, cu brațele speriate vuind în depărtare, așteptînd să se stingă primejdia care le oropsise sălașurile. Cuprinsă de îngheț într-o noapte cu ger bezmetic, balta își oropsise pensionarii, zăvorîndu-i la fund, jumătate în mîlul negru, poate cald. Oamenii scormoneau la fix — peștele se vedea prin gheața străvezie ca în galantar — cîteva lovituri de fier și crapul sau știuca, pe jumătate congelați, treceau în sacul flămînzilor. Bentu a găsit un loc cu stuf, unde apa părea să fie mai adîncă. Îl enerva absurd măcelul bălții, faptul că peștelui nu i se oferea absolut nici o șansă. Poc-zdup ! Poc-zdup !

Cîteva calupuri de gheață răsturnate și peștele era luat ca din vitrină.

„Mă, nu sta acolo !“ i-a țipat unul.

„De ce ?“

„Te scufunzi !“

„Atîta pagubă !“

Poc-zdup ! Poc-zdup !,

„Mă, te înec !“

„Știu să înot !“

Gheața lucea tăios în soarele geros. Îl scotea din minți puzderia de oameni răspîndiți în trăgători în gerul zilei, răsturnînd brazdele de gheață pentru un nenorocit de pește congelat în adînc. Undeva, peste gheața bălții, dincolo de pădurea ce împrejmuia linia ferată, începu să bată un clopot. Dangătul urca ușor în văzduh, limpede, cu sunetul lui dintîi.

„Ce hram o fi azi ?“ întrebă cineva.

„Al crapului !“ glumi unul.

„Ba al linului !“

„Ba al știucii !“

„Sfințesc clopotul vechi !“ își făcu cruce un om de prin partea locului.

„Păi de ce, dacă-i vechi ?“

„Pentru că l-au spurcat oamenii !“

„Adică ?“

„Adică legionarii.“

Dangătul se repeta rar, cuvios, fără nici un sunet mai jos sau mai sus. Văzduhul străveziu, cuprins de ger, îl purifica definitiv, restituind auzului sunetul de bronz plin, rotunjit, curățat...

„Cum, omule, legionarii ?“

Omul însă își luase sacul în spinare și tăia balta în direcția dangătului. Soarele de iarnă, abia urcat la buza pămîntului, foarte departe, îi lungea umbra,

proiectînd-o nevinovată peste copcile fără apă, peste balta arată năprasnic de drugii de fier.

„Mă, pleacă de acolo, că iese cu bătaie !"

În partea asta gheața avea aproape un metru. Nu poate mai mult, pentru că în iarna aceea pînă și Dunărea înghețase tun. Mașini și căruțe treceau în lungi convoaie de dimineața pînă seara, trupul încremenit al fluviului pocnea sumbru în nopțile uscate, șleaul larg urcînd așa, pînă dincolo de Brăila.

O ultimă lovitură a drugului de fier, și calupul greu de gheață se duse la fund însoțit de răcnetul celui care țipase să plece de acolo.

„Nu pune mîna pe vintir !"

Vintirul ăluia — plin cu știucă și crap, unii morți de mult. Flămîndul l-a scos din apă, i-a dat lui peștii morți, umplînd un sac cu ceilalți.

Cît de mult se schimbase balta de atunci ! Lui Bentu nu i se părea prea mult. Atît doar că nu era înghețată. Stuful verde, înalt, foșnea la fel. Mai spre mijloc, o conductă suspendată tăia în două apa lucie. Într-una din jumătățile astea, un stîlp înalt, de metal, cu un soclu de beton ridicat cu mult deasupra luciului de apă, stătea proptit ca un catarg de corabie scufundată. Semn de recunoaștere pentru cei care se vor învrednici să urce la suprafață corabia trasă la adînc de furtuni de demult ! La cîțiva pași, patru pompe mari azvîrleau în Siret surplusul de ape ce se aduna din Combinat.

Bentu reperase punctul unde se înecase „Belgianul" : o deschizătură de pădure, pe malul celălalt al rîului. Locul era despărțit doar din partea asta, dinspre castelul de apă. De departe motoarele nu făceau atîta gălăgie. De aproape, vuietul lor sfîrtecă sălbatic betonul, albia rîului și pădurea

amplificau zgomotele, și mii de lovituri de lom se răspîndeau pe balta înghețată a adolescenței.

Un pîlc de cătină, cu floarea mov, mirosind sălbatic și crud, o dungă prelungă, albă, de nisip cu pulberea măruntă și malul care se pierdea lung, lung în vadul cuminte de sub apa lată acum și fără vlagă. Maiorul privi în susul rîului. Apa își arăta impudic trupul lucios, adumbrit pe de margini de răcoarea sălciilor și plopilor, sfîșiat ici-colo de buturugile cărate de cine știe unde de șuvoaie, și mîlite pentru totdeauna în nisipul de la fundul apei. După cot își făcu apariția o plută. Acum plutele deveniseră un spectacol rarisim pe această apă a țării. Bentu privea amuzat la cei doi oameni care munceau din greu să fereacă buștenii lungi, puternici, de buștenii înfipți în adîncul albiei ca un os în gît. Peste cîteva momente pluta defilă încet prin fața maiorului care se și dezbrăcase. Mototoli hainele cît putu cu mai multă grijă, le legă cu cureaua deasupra capului și intră în apa învăpăiată de soarele zilei.

18

„Sărutați-vă, sărutați-vă, neisprăviților ! Că acum, acum vă văd cu barca țăndări !"

Maiorul Bentu îi dojenea în gînd pe cei doi, și cum gîndurile rămîneau aici, pe mal, cei din barcă își vedeau mai departe de amorul lor. Malul

asta, abrupt, nisipos, vîrstat cu elisă. De unde și vegetația explozivă. Cătină, rugi de mure, iar în locurile unde sălciile și plopii erau mai rari, foi late de brusturi, încă verzi, pline de sănătate. În susul rîului urca o barcă cu motor. Îngustă cît o cuhne, vopsită în albastru.

De fapt, vorba vine că urca. Pentru că — lăsată în voia soartei — cîrma era sucită și răsucită de guvoaiele leneșe care purtau barca în zigzag cum le venea la socoteală. Un băiat în slip — spatele strălucea de bronzul verii — și o fată, sau femeie, năduşind desigur în rochia înflorată, se sărutau de creasul morții. La cel mult douăzeci de metri de prova fragilă a bărcii, un buștean puternic încă, neputrezit de apă, își scotea amenințător rîtul negru.

— Hei, tu ! Hei, voi, cu barca !

Rîul repeta docil strigătul maiorului.

— Mă, te duci la fund !

Nimic. Cei doi păreau lipiți în sărutarea fierbinte a zilei, și curios era doar faptul cum de rochia înflorată nu se topea pe trupul arzînd al fetei sau femeii aceleia.

— Bușteanul, mă ! își mai făcu o dată datoria maiorul țipînd din răsputeri.

Tipul cu spatele negru, de taur, intră în alertă.

— Unde, tovule ?

Nu mai aștepță răspunsul. Fie că privirea lui întîlnise capătul fioros al bușteanului, fie dintr-un gest reflex, cîrmi tocmai la timp, ștergînd salcia butucănoasă așezată la pîndă în apă, cuprinsă de o ferocitate greu de închipuit.

— Unde ești, tovule, să-ți mulțumesc ? întrebă tipul în slip.

— Pe aici ! rîse Bentu de hazul ăluia. Stătea în umbră, pe mal, şi soarele-l orbea pe tipul din barcă.

— Nu-ţi văd nici măcar un fir de păr. Dar, oricum, îţi mulţumesc. Conversă ceva cu înflorata de alături, şi strigă : Mulţumesc şi din partea lui Riri !

— Să fiţi sănătoşi ! le ură împăcat Bentu.

Hotărîţi să-i urmeze sfatul, cei doi întoarseră urgent barca şi opriră motorul. Barca plutea acum liniştită în josul apei, exact ce-şi doreau pasagerii îndrăgostiţi care-şi reluaseră şi mai harnic „ocupaţia" lor anterioară.

Înţelegînd că şi-a jucat „rolul", Bentu se apucă să cerceteze locul unde au fost găsite hainele „Belgianului". În jur, aceiaşi rugi neprietenoşi, cu mure negre, acre la gust. Acelaşi miros jilav, de pădure la marginea apei, cu umezeală multă, cu broaşte urîte ţopăind la tot pasul, cu foşnete de vegetaţie uscată doar de răpăiala cîtorva brume la rînd. Soarele învăpăia crengile copacilor, izbutea să străpungă din loc în loc barajul verde, dar puterea lui era anulată de rezervele imense ale malului nisipos şi clisos care pompa necontenit seva vieţii în tufele de ferigă crescute bezmetic, în foile de brusture cît umbrela, în rugii împînziţi ca o monstruoasă caracatiţă verde pe cîte o poieniţă întreagă.

Unde să găseşti vreun semn în această halucinaţie verde ? Unde ? Urme, da, erau multe. De oameni, de vietăţi, de căruţe. Acestea însă toate populau dunele de nisip şi se pierdeau îndată la dunga tare sau la malul prăvălit grăbit în apa rîului. Bentu îşi imagină un presupus „duel" la care aspira de mult. Participase nu o dată la conversaţiile colonelului Negomireanu cu căpitanul Damirescu şi tot-

de auna îl încerca, în asemenea momente, un adînc sentiment de invidie. Nu, nu, mai precis de admirație profesională. Calitățile indiscutabile ale căpitanului făcuse din acesta un fel de „privilegiat", căruia îi era îngăduită replica și gîndul sclipitor, ipoteza care să contrazică, să răstoarne orice ipoteze, indiferent din partea cui veneau. Da, privite astfel, lucrurile păreau simple. Dar pentru a fi cot la cot cu căpitanul trebuia, desigur, să deții știința lui, aptitudinile lui, mobilitatea și îndrăzneala lui de gîndire. Și-l închipui lesne discutînd cu colonelul constatările pe care el, maiorul Bentu, le făcea acum...

„Ai măsurat distanța de la haine la ieșirea individului din apă ?" îl va întreba, desigur, colonelul.

„Măsurat."

„Pe mal sau..."

„Coincide cu distanța în linie dreaptă, pe apă."

„Cît ?"

„Nu mai mult de 200 de pași."

„Din apă putea privi la haine ?"

„Oarecum !"

„Adică ?"

„Există o ușoară ondulație a vadului..."

„Mda... Cum zici că a fost parcursă distanța ?"

„N-am zis !"

„Poftim ?"

„Am..."

„A, da. Ai presupus !"

„Exact..."

„Ei ?"

„Numai pluta !"

„Sigur ?"

„Și cu picioarele în curgerea apei."

„De ce așa de categoric ?"

„Să-și ferească capul."

„Mai clar !"

„În zona asta sînt multe sălcii. Mîlite de viituri. Stau ascunse sub apă. Te poc̣nesc și te trezești spintecat cînd nici nu te aștepți."

„Și, nici o urmă ?"

„Nimic care să prezinte interes. Au trecut totuși cîteva zile."

„Din păcate. Altceva ?"

„Am pornit spre sat."

„Urmele lăsate de mașină te-au condus ?"

„Nici o urmă. Că a mers pe asfalt, apoi pe o șosea de piatră, și abia apoi pe un drum de țară, bătut însă toată ziua de camioane. Ca să nu mai zic cum îl măcelăresc zi și noapte tractoarele de la o fermă a I.A.S.-ului..."

„Halte posibile ?"

„Una... la o grădină de legume. N-a oprit."

„Probabil nici n-a fost luată în seamă !"

„Sînt obișnuiți cu mașinile și pe acolo. Cine să se uite la fiecare ?"

„Mda..."

„N-a oprit nici la «Brotăcelul»".

„Asta ce mai e ?" va întreba curios colonelul.

„O haltă posibilă !"

„Poftim ?"

„Un loc de agrement. Specialitatea casei — peștele."

„Cum ți s-a părut «specialitatea» ?"

„Acceptabilă."

„Deci putea fi și mai bună."

„Cred."

„Ei, ce să-i faci ! Meseria noastră are și riscuri..."

„De fapt, a fost un risc să mă aventurez la mititel."

„Cum ? Nici măcar peşte după atîta hoinăreală prin coclaurile acelea ?"

„Nici !"

„Atunci ce, omule ?"

„Precum am precizat : mititei. Cel care trebuia să prindă peştele şi-a rupt un picior."

„Beat ?"

„Fără idei preconcepute, tovarăşe colonel. Era treaz ca roua dimineţii..."

„Vedem noi cine-şi face autocritica. Mai departe."

„Mai departe mi-am rupt pantalonul !"

„Sîntem firmă serioasă. Nu plătim spor de pagubă, dacă asta ai vrut să insinuezi..."

„La urma urmei a fost în timpul serviciului.".

„Şi din cauza serviciului ! Ei..."

„Mă rog, rămîne de văzut..."

„Totuşi, cum s-a întîmplat ? Ştii, curiozitate profesională...

„Şi datoria profesională."

„Exact. Ele mă obligă să te ascult."

„Păi au tăbărît ca turbaţii doi cîini de la o bostănărie."

„Să fim, totuşi, serioşi ! Cum pot să-ţi decontez numai două javre ? Mă aşteptam la o înfruntare în lege cu o turmă de zimbri, sau rinoceri, sau măcar nişte cîini ciobăneşti, pe cinste..."

„Mie mi-au ajuns două javre. Ciobănescul mai era cum era, dar canalia măruntă, neagră şi îndesată, o adevărată primejdie publică."

„Să trecem peste amănuntele nesemnificative."

„Înţeles, tovarăşe colonel."

„Aşadar, te-au croit javrele."

„În mijlocul pădurii."

„Bizar loc pentru bostănărie."

„Noaptea, pe ploaie și trăsnete, trebuie să fie tare vesel acolo..."

„E atîta loc liber în pădurea aceea ?"

„Vreo două hectare doar."

„Toate cu pepeni ?"

„Verzi și galbeni."

„Și nu-ți era sete ? După «Brotăcelul», n-ar fi fost exclus."

„Îmi era. Și încă cum..."

„Deci..."

„M-a răsplătit bostănarul..."

„Așa mai zic și eu misiune ! Și mai cereai și spor de periclitate !"

„Cu o informație prețioasă."

„Hm ! Din ce în ce mai bine. Frumoase sînt unele misiuni, nu ?"

„A trecut, zic, în ziua de cutare o mașină."

„Roșie ?" zice bostănarul.

„Roșie", confirm.

„Da."

„Sigur ?"

„Păi cum ? Am spus da ! Sigur, sigur !"

Nu mă las. Voiam să știu exact, foarte exact.

„De ce, mă rog, sigur, sigur ?"

„Pentru că n-a mers mai departe."

„Îi era și ăluia sete ?" va întreba precis colonelul.

„Poate. Eu însă l-am luat pe bostănar. Ia să vedem cum au stat lucrurile. El însă, cu un ac de cizmărie — avea toate sculele pentru meseria asta acolo — și o sfoară groasă cît degetul — hai să-mi coasă pantalonii.

Eu :

„Lasă, omule, nu-i nimic."

„Javrele croiesc și stăpînul cu ponoasele !"

„Dă-le încolo. Nu-mi mai aminti."

„Dacă ți-a fost frică, îți descînt. Uite, am și pregătit un tăciune."

„Mi-a fost, dar nu mă descînta."

„Cum vrei."

„Mi-a trecut."

„Dacă ai să visezi urît, să nu zici că nu ți-am spus."

„Mai bine coase-mi pantalonul."

„Păi asta și fac".

Nici nu observasem. Vorbea, vorbea, dar împungea de zor suliţa aia. Te minunai și te înfiorai cît de repede o mînuia. Și avea bostănarul ăsta niște degete ! Unul mai bont decît altul.

„Văd că te descurci", îi zic.

Se uită la mine. Și-a dat seama că-i vorba de degete.

„Așa sîntem cu toţii din neamul nostru. De aici ne-a ieșit și porecla. Alde „Bontu". Eu sînt Ghiţă Bontu. Tata, tot Ghiţă Bontu. Și ca să nu mă mai obosesc, pe fecioru-miu tot așa l-am botezat : Ghiţă. Urlă ăia la primărie de mama focului cînd dau prin acte de numele nostru : «Mai scorniţi și voi, mă, alteeva. Că n-oţi avea tărîţe în căpăţîni». Noi nu scornim tocmai că nu avem tărîţe, tocmai pentru că nu vrem să ni se piardă numele."

„A ţinut o veșnicie totuși cusutul ăsta !" va remarca, desigur, colonelul.

„Cam !"

„După asta ?"

„A adus un pepene. Mare, lucios de negru ce era. Îl ținea îngropat în nisip. Rece, ca scos din ghețărie. Te așteptai să aibă brumă pe el."

„Nu mai zi, că-mi faci poftă."

„Nu mai zic."

„Ei, își zise maiorul Bentu în sinea lui, bucuria asta o are numai Damirescu." Nu, nu-i purta pică. Pur și simplu nutrea o statornică nostalgie profesională, ambiția ca într-o zi și el, maiorul Bentu, să se ridice la acest privilegiu. În fond, o ambiție tonică...

19

Adevărul e că lui Bentu nu i-a venit prea greu să afle tot ce-l interesa de la cizmarul bostănar sau, mă rog, de la bostănarul cizmar. Omul se purta foarte, foarte îndatoritor. Poate și din pricina pantalonului pe care urma, se înțelege, să-l dea la reformă.

— Cum era îmbrăcat ?

— Ăla din mașină ?

— Ăla.

— Cămașa colorată, începu bostănarul. Stai, cum ? Așa : galbenă. Pantalon scurt, albastru. Cam prăfuit. Ce vrei ? Aici, la țară, praful intră și-n ochi, d-apoi în mașină...

Cizmarul mînca și el pepene. Feliile roșii, reci, măzărate răcoreau gura. Omul alunga cu vîrful

cuțitului sîmburii negri, mici ca niște purici, își lua fără grabă îmbucăturile pe care, tot așa, cu vîrful cuțitului, le ducea la gură. Pînă aici gesturile erau cuviincioase, egale. Gura mare însă clefăia urît miezul roșu și bun. De fapt omul se grăbea la mîncat — grabă care devine, cu timpul, la cîte unul o obișnuință rea. La doi pași de colibă, sub o floarea-soarelui cu pălăria imensă, răsturnată spre pămînt — jumătate ciugulită de vrăbiile obrăznice — javrele. Cîinele ciobănesc bălțat și potaia neagră, umflată cu pompa, parșivă. Leneveau plictisite, fără să se deranjeze la camioanele care, la răstimpuri, spărgeau liniștea și stîrneau vîrtejuri de praf pe drumul desfundat de tractoare.

— L-ai recunoaște pe omul acela ? întrebă Bentu care începuse să se satură ; dar pepenele era nemaipomenit de bun și de aceea mai atacă o felie enormă, cu un „cocoș" cît toate zilele.

— Dar cum altfel !

Ghiță Bontu își tăie și el o felie la fel de zdravănă, parcă o replică la pofta dezmățată a maiorului.

— Dar ce-a făcut ? mai întrebă bostănarul între două îmbucături.

— S-a înecat.

— Poftim ?

— S-a înecat.

— Terebel, dom'le...

Omul în grija căruia se aflau cele două hectare de pepeni din mijlocul pădurii avea un fel al lui de-a se mira. Cînd a rostit „terebel, dom'le", fălcile i-au lungit imens și-a rămas cîteva clipe cu gura urîtă și mare, plină de zeama pepenelui într-un oval perfect, care-i sublinia și mai evident nasul ascuțit, ușor strîmb. „Ce vîrstă să aibă ?" se întreba

în sinea lui Bentu. Îl deruta părul sur, parcă afumat de tutun, deși bostănarul nu fuma. Era vioi, săritor, dar cu toate acestea părea bolnav. Parcă o mare nefericire sau o mare suferință îl măcina pe dinăuntru, dintr-un loc ascuns privirilor și chiar lui însuși, răzbătînd la suprafața obrazului doar un semn oarecare — o paloare vineție, fără identitate exactă. Nu-i exclus însă ca această primă impresie să nu fi avut nici un temei, așa cum de multe ori se întîmplă să ne lăsăm tîrîți în păreri eronate pornind de la un amănunt subiectiv, cu totul și cu totul în afara criteriilor riguroase de evaluare a calităților și defectelor omenești.

— Terebel, dom'le ! repetă mirat bostănarul.

— De ce ? se amuză Bentu.

— Tocmai de înec am vorbit cu el.

— De unde și pînă unde ? ! fu rîndul maiorului să se mire.

— De la clopot. Trăgea clopotarul ca un întors de la țiță. Tocmai se înecase unul al lui Culache, Dumnezeu să-l ierte. Unii zic : „bine că l-a strîns".

— De ce ?

— Ăsta, băiatul lui Culache, cum să vă zic, s-a născut așa... înapoiat. Nu tu școală. Nici tu însurătoare la peste treizeci și șapte de ani. Ce mai, prostul satului ! Slab la minte, fie-i țărîna ușoară. Nu știa nici să înoate. Și pe aici, pe la noi, plozii numai ce ies din mă-sa la lumină și gata, dau din mîini și din picioare ca zvîrlugile... El însă fugea de apă ca dracu de tămîie.

— Cum de s-a înecat atunci ?

— Avea un obicei. Tot timpul tîra după el o cureă. Pînă și la film, la cămin — că nu ocolea de loc lumea — venea cu pasărea asta. Vreo cîțiva

cherbedei au vrut să i-o fure, dar a ieșit un tămbălău, nu numai miliția i-a pus cu botul pe labe pe împricinați.

- - Și de-o pierdea ?

Ce să piardă ?

- - Păi, pasărea asta...

Avea grijă taică-su să-i crească alta în loc. De fapt, de aici s-a tras înecul. Un zbanghiu de tractorist s-a făcut spre băiat cu tractorul. Acesta a țipat și-a sărit în șanțul plin cu apă din ploi. Bălăcindu-se în mocirla aceea, a uitat de pasăre care, precum e curca de deșteaptă, n-a avut altceva mai bun de făcut decît să-și așeze capul sub roata tractorului. Curca de „schimb", crescută de taică-su, nu se zburase încă. Era plăpîndă, golașă. Mă rog. Într-un cuvînt, taică-su i-a dat pentru un timp o rață. Prostul — fie-i țărîna ușoară — a legat-o de picior și cu ea la gară, la cămin, peste tot. Biata de ea, abia-și trăgea sufletul. Nu știu cum au ajuns în preajma rîului și într-un moment de neatenție, rața țuști în apă. El, după ea. Mă rog, uite cum, dintr-o prostie a unui neisprăvit, s-a dus o viață de om. Unii zic...

— Și toată povestea asta — îl întrerupse Bentu — i ai spus-o ălluia cu mașina ?

— Spus.

— Și ?

— M-a întrebat de clopot.

— Poftim ?

— Zice : „Tot ăla vechi pare după sunet".

— „Tot", zic.

— „Are un sunet foarte lung."

— „Da, așa e sunetul."

— „I-auziți-l !"

— Ascultam. Sunetul se lungea parcă dus de apă și adus înapoi, încet, stins. La urma urmei, noi ne-am obișnuit cu sunetul clopotului. Dar cînd mi-a atras atenția cît e de lung, mi s-a părut și mie, așa, dintr-o dată, mai altfel. Adică mai frumos.

— Și ?

— Și mă întrebă : „Îl simți cînd vine înapoi ?“

— „Cine ?“ întreb și eu.

— „Sunetul.“

Iar ascult. Cu atenție.

— „Nu mi se pare că vine înapoi.“

— „Ehei ! Vine. Sigur că vine... Dar nu știi dumneata să auzi.“

Mă uit la el și-i zic :

— „Ia ascultă, de unde știi dumneata cum e clopotul nostru ?“

Asculta zăpăcit, dus, cum trăgea ăla pentru băiatul lui Culache. Zău dacă nu-ți venea să plîngi.

— „De unde știi, tovarășe, zic, cum e clopotul nostru ?“

— „Păi... se știe... E vechi.“ După asta a tăcut ce-a tăcut și gata. S-a urcat în mașina lui, i-am dat un pepene, și pe aici ți-e drumul.

— Adică pe unde ?

— Pe unde venise.

— N-a mers spre sat ?

— Nu.

— Curios !

— Ați spus ceva ?

— Nu... așa... Deci a făcut cale întoarsă.

— Cum altfel ? păru ofensat de remarcă Ghiță Bontu. Chiar aici a foit mașina la întors. Drumul îngust. Arătură proaspătă într-o parte, pepenii din-coace. Mi-a făcut zob un curpene. Las'că de acum

nu mai leagă nici o floare. Sîntem totuși în plină toamnă. A întors și l-au petrecut javrele pînă nu l am mai zărit. Vedeam doar praful care se ridica deasupra copacilor.

Acum, javrele stăteau toropite de plictiseală sub floarea-soarelui crescută solitar lîngă coliba de stuf, cu un rînd de hlujani legați cu sîrmă, puși la vîrf, împotriva ploii. Trunchiul plantei, cu frunzele late rupte la vreme, crescuse înalt, ușor îndoit de rotocoala cu semințe, iar acum umbra de la soarele scăpătat spre vîrful copacilor alerga lungă peste un pepene cărăbaș ce se ițea dintre buruienile verii ajunse la maturitate. Pămîntul nisipos și clisos era încă fierbinte. O căldură suportabilă însă, ca după un anotimp de ploi care, după ce se sfîrșește, lasă în urmă răcoare și umezeală.

Bentu se ridică.

— Gata, nu mai mănînci ? întrebă bostănarul.

— Mulțumesc. N-am mîncat în viața mea un pepene atît de bun

— Pămîntul e de vină.

— Pămîntul ?

— Locul acesta, am vrut să zic. Ce-o fi avînd în el, nu știu, dar totdeauna pepenii ies gustoși, grozavi. Pune aceeași sămînță în altă parte și gata, se schimbă situația.

— Se poate.

— Sînteți de la fermă ?

— Mda... încercă Bentu să se explice, dar nu mai avu timp pentru că bostănarul vorbăreț o ținu pe a lui .

— Nou ?

— Cam...,

— De asta nu v-am cunoscut.

— De asta.

— Cum cresc godacii ?

Bentu habar n-avea despre ce godaci e vorba.

— Mulţumitor...

— Cred şi eu. Nu se plîng de hrană. Dacă nici la I.A.S. n-or avea, atunci...

— Hrană, slavă Domnului, e destulă.

— Aud că vă extindeţi !

— Da, aşa se zice...

Bălţatul şi negriciosul dat naibii zăceau mai departe sub floarea-soarelui, locul lor, desigur. Javra ciobănească scoase o limbă imensă şi roşie, ascuţită brici la vîrf.

Bentu se uită cu teamă spre jigodii. Bostănarul îl linişti însă :

— N-are rost să vă mai temeţi.

— Cred că aveţi dreptate, rîse maiorul. M-au croit, şi-au făcut damblaua şi gata.

— Am stat de vorbă şi acum vă cred de-al nostru.

— Mă rog. Sînt onorat !

Pe lîngă coliba cu vîrful căptuşit de hlujenii odată verzi, vui un cîrd de grauri sau potîrnichi. Văzduhul liniştit se precipită, potaia neagră şi focoasă sări din toropeală în picioare şi începu să latre furioasă. Maiorul se întoarse către bostănar :

— Vreţi să-mi spuneţi şi mie de ce-i vestit clopotul din sat ?

Bostănarul cu părul sur şi gura urită, mare, de gurmand notoriu, păru surprins de întrebare.

— Ei, asta-i o poveste mai lungă.

În clipa aceea, bălţatul şi javra îndesată şi rea zvîcniră ca la comandă şi porniră în galop peste curpenii cu pepeni mari, strălucind în soarele ce se grăbea spre apus.

— Tuoo ! răcni inutil Ghiță Bontu. Dihăniile tărîră bostana în două spre un camion ce tocmai ieșea prin pădure, mergînd ca un taur înfuriat.

— E de la C.A.P. Vine să ia pepeni pentru oraș.

Ciinii și camionul făceau un tărăboi cumplit.

— Cred că e ultimul transport. Ultimii pepeni pe care-i ducem anul acesta la oraș, mai adăugă bostănarul.

Stîrnind vîrtejuri de praf, hodorogind necontenit peste drumul desfundat de tractoriști, camionul gonea țintă către coliba lui Ghiță Bontu, petrecut de javrele furioase pe zgomotul dur, ce alunga liniștea frumoasă a pădurii.

CAPITOLUL VII

20

— Ce servesc domnii ?

Disprețuitor, chelnerul domina ca un pașă mesele din jur. Cerea comanda și privirile lui cutreierau pereții, treceau dincolo de „mărunțișurile" pe care zarurile soartei îl obligau să le îndeplinească pentru pîinea cea de toate zilele.

— Ce servesc domnii ? repetă cu glas seniorial întrebarea.

— Ceai ! zise Bîra fixînd ostentativ tavanul.

— Ceai ! căzu și preferința lui Zotincă.

— Altceva ? nu se clinti de lîngă el golemul. Îi privea obraznic, ba lui Bîra i se păru și cu o oarecare tristețe. O tristețe care voia să spună : „Uitați, oameni, ce-am ajuns ! Să mă obosesc pentru un simplu ceai ! Un simplu ceai pentru niște pîrliți..."

— Să fie proaspăt ! se răţoi Bîra.

— Poftim ? tresări namila cu papion.

— Adică nu înădit cu cel din trimestrul trecut, explică Zotincă ca unui școlar slab de minte.

— Tovarăși ! La noi...

— Și lămîia să fie ca lumea ! i-o reteză Bîra.

— Ruptă acum din pom ! îi secondă Zotincă.

— La noi, tovarăși... se precipită bîlbîind de furie golemul.

Bîra nu-i lăsă răgaz :

- · Și cît se poate de fierbinte.

- - Că doar nu ni se dă de pomană ! completă Zotincă.

Mîrîind amarnic, chelnerul aristocrat plecă ca din pușcă. Haina albă, scrobită și călcată impecabil, se mula pe jamboanele proeminente și rotunde. Spatele — numai șunci. „Trebuie să fie atît de alb încît îţi vine să urli", gîndi în sinea lui maiorul Bîra.

Îl irita obrăznicia chelnerilor. Nici o altă profesie nu-l scotea mai mult din minți. Asta poate și pentru că Bîra atribuia un respect cu totul și cu totul ieșit din comun clipei de răgaz al mesei. Era momentul de odihnă al omului mare sau mic, deștept sau mai puțin deștept. Era momentul cînd orice ostilitate, antipatie trebuiau să înceteze. Niciodată nu i-a putut înghiți pe unii dintre guleraţii aceștia, care exact în timpul mesei își găsesc să te șicaneze, să-ţi strice liniștea și cheful. Dacă Hypocrat ar fi redactat nu un jurămînt pentru viitorii medici, ci unul pentru

ospătari, Bira era sigur că primul precept ar fi sunat simplu, dumnezeiesc de simplu : „Să nu tulburi liniștea, buna dispoziție, apetitul clientului". Cum însă Hypocrat s-a gîndit la medici, lucrurile cu chelnerii au rămas indecise.

— Ce ți-a cășunat pe el ? îl întrebă Zotincă.

— Da ție ?

— Păi am marșat la atacul tău.

— Vocea a doua, ai ?

— La restabilirea ordinei și respectului pentru client, fiecare este dator să contribuie cu ce poate !

— Azi te cam dă modestia afară din casă ! îl apostrofă Bîra.

— Mă cam...

— De ce ai nevoie ?

— Hm !

— Hai, gata, spune ! Între vechi prieteni, știi...

Zotincă se scărpină după ureche. „Deci, vrei să cumperi ceva, frate-miu. Tare mă tem însă c-ai nimerit-o ca Ieremia. Să vedem ce..." Între cei doi se stabiliseră de ani de zile relații de colaborare de un fel deosebit. Se consultau la impas, făceau nu de puține ori schimb de informații utile. Maiorul Zotincă era lucrător de miliție. Dar nu o dată diversele împrejurări și obligații de serviciu îi puneau să lucreze alături. Era un cuplu de muncă știut, trecut prin cîteva probe și nu mai mira pe nimeni disputele lor amicale. Dincolo de profesie exista între ei o legătură afectivă nedezmințită, potrivit căreia își îngăduiau să apeleze la sprijin în descîlcirea cîte unui caz blestemat, în care nu știai unde începe și cu ce se poate termina. În asemenea momente, cei doi se căutau, și schimbul lor de informații era de fapt un schimb de idei în principiu, cu

respectarea secretului profesional. Aduceau la judecată cazuri analoage și pe acest teren găseau de fapt soluții pentru propriile lor cazuri aflate pe rol. Acum, Zotincă se înfundase într-o ițăraie din care a rezultat o crimă cunoscută de toți anchetatorii miliției. Totul se cunoștea, în afară de cauză ! „Amănuntul" acesta trebuia să-l afle Zotincă. Doar *atît* ! Îl căutase nerăbdător pe Bîra, fără să știe că și acesta întrebase peste tot de dînsul. Pînă la urmă, s-au găsit după ce au pus în stare de alertă pe toți colegii lor care știau că Bîra îl caută pe Zotincă, iar Zotincă pe Bîra...

— Ascult ! E ceva foarte, foarte important ? întrebă Bîra.

— A, nu... Știi...

— De unde să știu ?

— Voiam... doar așa... o părere.

— Poftim.

— Mă rog... În limitele regulamentului, se înțelege...

— Hai, prietene, nu mă mai prelucra. Pe scurt...

— Îmi sparg capul să dau de urma cuiva...

— Lasă, că nu ți-l spargi tu.

— Parcă a intrat în gaură de șarpe.

— Stai la pîndă. Trebuie să iasă.

— Ușor de zis, greu de făcut, se căină Zotincă. Dacă aș ști măcar aproximativ pe unde-i vizuina...

— Fruntea sus ! Ce-i mutra asta ?

— Poftim ? se simți ofensat golemul care punea două cești cu ceai pe masă. Gestul era de lehamite, parcă servea doi infractori. Sau așa i se păru maiorului Zotincă.

— Nu cu dumneata vorbeam ! zise Bîra.

Grasul se dădu cîțiva pași mai departe. Aștepta probabil o confirmare, o laudă, un cuvînt bun. N-așteptă mult.

— Putea să fie și mai fierbinte, zise Zotincă, deși ceaiul era clocotit.

— Vreți să-l mai încălzesc ? turbă guleratul cu papion.

— Mă rog, l-ați adus așa, ne sacrificăm, rosti printre dinți și Bîra, gata, gata să pufnească în rîs.

— Măsline aveți ? o trînti hodoronc-tronc Zotincă.

— Este.

— Adică sînt ! îl corectă el.

— Bine, dom' profesor.

— Ba nu-i bine. Se zice : domnule profesor ! Sau tovarășe... Ce să ciuntim cuvintele...

— Am înțeles !

— Așa ! Doresc cincizeci de grame de măsline.

— Pîine ?

— O felioară. Ba nu, stați, două.

— Imediat !

Matahala se legăna printre mese amețit de-a binelea. Cei doi se priviră amuzați.

— Sînt șanse să se transforme ! constată Bîra.

— Da. Parcă ar fi. Numai de nu l-o pocni infarctul.

— S-au boierit, domnule. S-au boierit și-și bat joc de creștini, că-ți vine să urli ca nebunul.

— Dă-l încolo. Ce mă fac eu infractorul meu ? De unde să-l scot ?

— N-ai nici un indiciu ?

— Ca și cum n-aș avea.

— Adică ?

— Ai să vezi îndată.

Bîra începu să rîdă mînzește. Situația avea într-adevăr haz. Știa și el ce înseamnă să alergi după cai verzi pe pereți. Știa cît de frumos și plăcut este galopul acesta în gol. Cînd de nicăieri nu-ți vine un semn încurajator. Cînd parcă toți s-au vorbit să-ți stea împotrivă. Cînd orice ai face nu iese pe a ta, și pace. „Caută pe una Miruna", i-a zis colonelul. Și tu trebuie să o găsești. Un simplu nume. Atît. Un nume din sutele de mii de nume ale Capitalei. Dacă era în Capitală ! Poate că a trecut de zece ori pe lîngă dînsa. Poate că se află la dracu în praznic. Și parcă n-ar fi fost de-ajuns, i-a mai zis : „Vezi și de Palmyra. Cine e, ce hram ține, mă rog totul despre ea !" „Palmyra ? !" s-a mirat maiorul. „Da, Palmyra !" l-a lămurit colonelul care cît nu i-a zis : „Ce te miri, maiorule, ce te miri ?" După întrebarea asta, Bîra n-avea decît să iasă din birou, să caute undeva, și să dea de Miruna, apoi de Palmyra și să le aducă la colonel, care să-i zică : „Mulțumesc de deranj, maiorule. Mulțumesc !"

Se înțelege, Bîra exagera, amplifica lucrurile. Dar, în esență, nu era departe de adevăr. Profesia îl punea nu de puține ori în asemenea situații inedite, încît succesul acțiunii era condiționat de zeci și zeci de amănunte. Acum însă, se pare că Zotincă se scălda în aceeași „apă".

Situația avea haz, zău așa.

— Că doar n-o fi chiar atît de albastră, amice ! încercă Bîra să-și tempereze interlocutorul. De fapt, să se liniștească pe sine. Zotincă însă îl privi cu seriozitate. Nu era omul care se descuraja din te miri ce. Nici acum nu era într-o asemenea stare de spirit.

Pur și simplu se afla în clipa în care trebuia să opteze pentru o cale sau alta de investigații.

— Zi-i ! îl îndemnă Bîra.

— Păi, e un caz simplu și încurcat totodată.

— Ultimul caz e totdeauna cel mai încurcat !

— Să trec în dicționarul maximelor celebre ? îi reveni umorul lui Zotincă.

— Cu drept de autor cu tot.

— Mersi de generozitate, maestre.

— Nu face nimic ! Deci, te cheamă șeful.

— Și-mi zice : „Zotincă, de cînd lucrezi tu în miliție ?“

— Crezi că nu știa „amănuntul“ acesta ?

— Ba bine că nu.

— Tu ?

— Eu : „De 15 ani și trei zile, tovarășe colonel“. „Nota bene pentru memorie“, zice. Mulțumesc cuviincios, ca un subaltern model ce sînt.

— Lasă asta, dă-i drumul ! îl sili Bîra.

Se grăbea, deși habar nu avea de ce. Încă nu-și făcuse un plan, o idee de unde să înceapă. Era pur și simplu derutat. Căpitanul Damirescu îi dăduse, e drept, niște fire. Slabe însă. Fragile. Greu de deșirat.

— „Cazuri dificile ai avut ?“ trece șeful la „atac“.

— „Ele m-au făcut maior, tovarășe colonel.“

— „Mda...“

Stă, se uită la mine de parcă mă vede întîia oară în viața lui.

— „Ce zici ? N-ar fi timpul să urci în grad ?“

— „Doamne ferește!“ zic. „Mă simt mai bine așa.“

— „Trebuie să te simți și mai bine. Neapărat.“

— „Nu văd cum, deocamdată !“ fac prostia să-l contrazic.

— „Fiecare aspirăm. Ficcare...“ Şi aşa mai departe. Tăceam mîlc. Eu mi-o făcusem. Rabdă, Zotincă, „prelucrarea“ dacă ţi-ai băgat singur cornul în gard.

— Cincizeci măsline.

Pe farfurioara cu smalţul pictat în stil cubist măslinele erau rînduite într-un cerc perfect, cu scobitorile de rigoare, cu şerveţelele scoase acum din pachet. Golemul se întrecuse pe sine.

— Frumoase măsline ! catadicsi Bîra o laudă cam lăturalnică. Matahala zîmbi totuşi recunoscător, coborît definitiv pe pămînt.

— Mai doriţi ceva ?

Zotincă se uită întrebător la Bîra. Acesta, stană de piatră.

— Poate, totuşi, un coniac, pledă avocatul diavolului, aranjîndu-şi papionul.

— Nu ! refuză categoric Bîra.

— Da ! trecu în opoziţie Zotincă.

Maiorul cedă :

— Bine. Fie, două...

Chelnerul dădu să plece.

— Dar mici.

— Înţeles. Două mici.

Era mulţumit. Şi nu se sfia să ascundă lucrul acesta.

— Aşadar...

— Ce mai. Îmi dă cel mai încîlcit caz.

— Ei ?

— E vorba de un „artizan“ în meserie.

— Cine ?

— Abia ieşit.

— Cine-i, omule ?

— Specialist în lenjerie fină...

Stai, stai...

De damă...

Lucian ?

Ma are încă doi de „pensiune".

Dar spune odată !

Prale !

Uite, domnule ! Cum de nu mi-a venit în minte. Desigur. Prale...

Nu ţi-am spus ? Abia ieşise. Nici n-a avut cînd să şi „facă mîna".

— Prale cu urechea găurită... murmură Bîra.

Exact.

Mîini de aur...

— Cu iarba fiarelor în ele...

Borfaşul „îndrăgostit" de profesie.

— Rafinatul. Nu ţi-ar fi pus mîna pe o geoarsă. Numai marfă, clasa întîia. Furouri străvezii, ca spuma. Portjartiere fără un fir plesnit. Ciorapi-maiou prin care să strecori văzduh.

— Ei gata, că prea se umflă în pene.

— Nu se mai umflă.

— Poftim ?

— Ce-ai auzit.

— Stai, omule. Să o luăm nemţeşte. Deci, la prima lovitură...

— Cred că era într-adevăr prima din noul „sezon". Cum spuneam, abia îşi începuse „cinstit" meseria. Reperase o casă de creştini plecaţi în concediu. Intră şi...

— Surprins, loveşte !

— Nu.

— Se încuie în baie şi învaţă să înoate !

— Aş !

— Uită lumina aprinsă. Stăpînul rufelor furate, înfuriat de neglijență, reclamă consumul excesiv de curent electric...

— Nțț...

— Atunci ?

— E omorît !

— Prale ?

— La locul furtului.

Chelnerul așează cu grijă păhărușele cu coniac. Lîngă ele, două pahare cu apă minerală, aburite.

— Trei sau cinci stele ? voi să știe pe ce dă banii Zotincă.

— Se poate numai trei ! ? aproape că se ofensă chelnerul.

— În regulă ! îl concedie Bîra.

Omul plecă spre bar, încărcîndu-se pe drum cu pahare, cești de cafea, farfurii în care clienți vicioși striviseră mucurile de țigară, deși aveau la îndemînă ditamai scrumiere negre și cu inscripții ce invitau să-ți încerci norocul la loz în plic.

— Păcătoasă afacere !

— Exact vorbele mele... M-a repezit șeful pentru ele !

— Murdară treabă, zău !

— Caută-l acum, frate Zotincă, pe nătărăul care a intrat în parohia mea și l-a scos din cursă pe Prale. Ce spui ?

— O fi din gașcă ? răspunse printr-o întrebare Bîra.

— Știi doar. Prale „lucra" singur.

— Și nu călca „terenul" altora.

— Și nu zicea *nu* cînd era prins.

Deci Prale al nostru, vestitul artizan, prin mîna căruia a trecut cel puțin un vagon de lenjerie fină — fleacuri imaculate, străvezii, de fete inocente, de femei în puterea vieții, de neveste acre și urîte, capricioase, de babornițe cochete — Prale, artizanul, a încetat definitiv.

Frumos necrolog.

Zău dacă nu mă cuprinde tristețea !

— Eu mă înțeleg și mai bine.

— N-a fost frumos din partea lui să ți-o facă tocmai ție.

Acum e totuna.

— Mă rog !

— Cuțit ?

— Nu. Lovit cu un scaun de bucătărie. I-au crăpat capul.

— *I-au ?*

— Mă rog, *i-a*.

— Cînd s-a descoperit ?

— Ieri dimineață. Avea bocceaua cu rufe lîngă el. De fapt, sub el.

— A murit cel puțin împăcat. Adică la datorie, în „exercițiul" funcțiunii, cum se zice.

— Iar unora le arde de glume.

— Ce interes avea cineva să-l omoare ?

— Dacă aș ști...

— Dușmanii de „clan" ?

— Atrag încă o dată atenția : Prale nu intra în clanuri...

— Nici o urmă ? Nimic, nimic ? se revoltă Bîra. Se revolta de fapt pe el însuși. Era exact în situația asta. În clipele acestea de impas total, îți storci creierii, legi amănunt de amănunt și nu se poate să

nu se deschidă o pîrtie. Cît de mică, totuși un drum, poate lăturalnic, dar care pînă la urmă trebuie să aibă o legătură cu drumul cel mare.

— Ba ar fi ceva.

— Ei ?

— Am reconstituit ziua dinaintea sfîrșitului lui Prale. Zotincă ocolea cuvintele *moarte* sau *crimă*. E posibil să fi fost la mijloc o simplă superstiție pe care, dacă l-ai fi rugat să o explice, desigur n-ar fi recunoscut-o în ruptul capului. Pentru el, Prale, hoțul care-l blagoslovise cu atîtea nopți albe, care-l uluise prin mania lui, mereu aceeași — furtul lenjeriei fine, de damă, pe care o plasa cu o rapiditate neînchipuită — pur și simplu a încetat să mai existe. A fost pînă ieri noapte, pînă în dimineața zilei de ieri și deodată, gata, a încetat să mai existe !

— Și ce-ți spune horoscopul zilei dinainte ?

— În goană după clienteală. Nici nu furase marfa și-o plasa deja.

— Prale „operativul" !

— Vai de capul lui !

— Cum de-ai tras firul ?

— În buzunar am găsit un bon de florărie. De fapt, o dată cu lenjeria dădea și cîte o garoafă clientei.

— Galantul ! Demodatul ! Cine mai e azi în stare de așa ceva !

— Numai cel care ține cu adevărat la „meserie".

— Garoafe, zici ?

— Nici una de aceeași culoare.

— Ai lucrat frumos, amice !

— „Subiectul" s-a dovedit la înălțime !

— Zău ? Ai baftă, frate. Și te mai plîngi de pagubă !

— Așa mi-a zis și Miruna.

— Poftim ? sări ca ars Bîra.

— Ea, fata de la florărie...

— Miruna, zici ?

— Zic. Nume frumos, nu ?

Mintea lui Bîra lucra fantastic. Numele fetei îl întărnase complet. Aproape că-i era frică să mai întrebe și altceva.

— Vîrsta ?

— Cea mai potrivită pentru profesia ei : 33 de ani...

Inima lui Bîra se răci. „Cît avea Ducu Flavian ? Parcă 23.“ Sigur, nu se înșela ! La urma urmei avea vreo importanță lucrul acesta ?

— Făcea amor cu Pralc ?

— Cine ?

— Florăreasa !

— Florăreasa ?

— Și ce te miri așa ? se burzului Bîra. Că doar n o fi Mis Europa !

— Să vorbești după ce-o vezi.

— Deci, nimic ?

— Încurcată cu un puști. De profesie : căzut la arhitectură. Băiat de condiție. Are mașină, un Renault...

— ...16, albastru, aproape că țipă Bîra.

— Și-l ține de bani taică-su...

— Că doar n-o fi Banca Națională a României !

— Că doar n-o fi singurul căzut la examen în situația asta ! Mai cunoaștem noi pe niște unii...

Florăreasă deci ! „Uite, domnule, de unde sare iepurele ! Bine că te-am găsit, frate Zotincă. Altfel, sfînta întîmplare, bafta chioară legată de gard în

sîmbăta morților! Apoi, vai de săracul Prale, de inspirația proastă avută cu lovitura care a pus capăt unei cariere care — cum se zice? — «Era ajuns la deplină înflorire... La treapta cea mai de sus a afirmării mature. Moartea însă, necruțătoare, l-a răpit din mijlocul nostru în această plenitudine creatoare. Vom păstra veșnic amintirea... etc, etc.» Acum, după ce necazurile profesionale ale amicului Zotincă îi oferise pe gratis una dintre cele mai certe piste de investigații, maiorul Bîra părea intrat într-o stare totală de apatie. Nu se grăbea către florărie. Instinctul, presimțirea unei eventuale nereușite? Poate. Mai degrabă însă sentimentul omului sigur pe situație. Nu-ți faci griji cînd mergi cu undița la pescuit în iazul creșcătoriei.

— Ce zici, prietene? îl trezi Zotincă.

Zic să bem cele cinci stele aduse de cel mai amabil chelner din lume.

— Văd stele și fără să beau.

— Niciodată mulțumit, colega.

— Totdeauna autocritic, recunosc.

— Adică exigent.

— Ce vrei, doar sicriul să mă schimbe, cochetă Zotincă.

— „Într-o frumoasă dimineață de toamnă, maiorul Zotincă, de la miliția Capitalei, se trezi cu gîndurile negre ale unui somn zbuciumat"... Ei?

— Sună, în afară de chestia cu somnul zbuciumat. Eu cînd dorm...

— Eu aș zice să ne unim forțele.

— Poftim?

— Mă rog... Cît permite regulamentul... Nici o literă mai mult.

Mulțumesc, prietene.

O fac pentru tine și pentru Prale.

Mersi de amabilitate.

Cu plăcere.

De unde propui să începem ?

Ca întotdeauna : de la ce avem. Eu încerc la Horaric. Poate am bucuria să găsesc ceva în plus.

Cine împarte, parte-și face !

Posibil.

Eu ?

Ia la rînd „clienții" obișnuiți. Poate, cine știe...

Nu prea mă încîntă treaba.

Parcă-i numai după plăcere...

— Mă gîndeam să conversez un pic și cu „concurenții" lui Prale.

Sînt sigur că te vei reconforta.

Mă crezi ? Parcă încep să se întrezărească speranțele.

— Erau ele și mai înainte.

— Îmi lipsea fortifiantul.

— Măgulitor pentru persoana mea.

— Să mai sper curînd o întîlnire ?

— Parcă tu ești de găsit... rosti sincer Bira.

— Crede-mă, nu-mi văd capul.

— Acum trebuie să-l vezi. Ai foarte multă nevoie de el.

— Dacă afli ceva, mai am încă telefon acasă.

— În regulă. Toată stima, tovarășe maior, rosti Bira.

— Adînc recunoscător, tovarășe maior.

Își strînseră politicos mîna și apucă fiecare în drumul lui.

21

Poate că altul în locul lui Bîra s-ar fi bătut pe umăr, felicitîndu-se de băiat bun și descurcăreț. Maiorul însă știa că abia acum începe greul. Avea nevoie de informații lăturalnice, sigure, riguroase, așa după cum sportivul care se respectă nu se prezintă la confruntări fără antrenamente. Creierul lui trebuia să rețină orice amănunt util, să înmagazineze cît mai multe fapte pentru a nu eșua pe o pistă secundară, în care totul se înfundă stupid și ridicol în același timp. Mai ales că nu de puține ori căile lăturalnice, false, se recomandă singure drept cele mai indicate, se oferă parcă să le străbați etapele care se dovedesc sterpe și fără folos pînă la urmă.

Începu deci prin a se folosi de serviciile „Arheologului". Dosare, fișe, din nou dosare. Nu-i prea venea să creadă că va avea de două ori noroc în ziua aceea. Ar fi fost prea de tot. În definitiv, ce cazier putea să aibă o florăreasă oarecare? Se și aștepta să parcurgă o biografie banală — în cazul cînd nu știu ce delict mărunt o adusese în fișele „Arheologului". „Născută la... a lucrat la... căsătorită, copii, soț bun sau bețiv, apreciată de tovarășii din conducere... n-a uitat lecția aspră pe care a primit-o... Își vede cinstit de treabă... Unitatea la care lucrează e rentabilă... Etc, etc..." Să sperăm că amicul Zotincă nu s-a lăsat tras pe sfoară măcar în privința vîrstei. Altfel, caută, frate Bîra, acul în carul cu fîn!

Prompt, „Arheologul" i-a servit cîteva dosare zdravene și s-a apucat și el de treabă la o masă

alăturată. Avea un dosar deschis și citea cu interes – își scotea fișe, se reîntorcea la paginile citite o dată, umplea foi peste foi. Ilabar n-avea că în încăperea aceea se mai afla un om, că omul acela citată și el înfrigurat ceva, așteaptă un răspuns de da sau ba... Că acest da sau ba poate însemna norm sau nimic... Cînd Bîra întîlni numele Mirunei pe o cartotecă destul de încărcată cu diverse date, izbucni de mirare :

– Uite, domnule !

Acum, aproape că-i părea rău. Ce făptuise ființa aia de era așa de încondeiată ? Ce izbutise să facă până la 33 de ani ai ei ? N-a iubit ? Nu s-a dus la baluri ? N-a învățat ? Nu s-a plimbat ? N-a făcut copii ? Mă rog, n-a străbătut același drum pe care mii de fete, apoi femei îl străbat de la o generație la alta ? Aproape că se revolta numai la ideea că cine știe ce deliet stupid a privat-o de toate aceste bucurii și necazuri firești.

— Uite, domnule ! murmură încă o dată.

– Ați spus ceva ? se simți dator să întrebe „Arheologul". Ce s-a întîmplat ?

– S-a întîmplat că era mai bine să nu se întîmple ! zise Bîra. Îl amuza figura „Arheologului". Rotundă și rozie, de om care nu prea vede soarele, treiuma ; om de hîrțoage și deștept.

— Se pare că-i interesant ce-ai găsit.

– Foarte.

– E vorba de Miruna ?

— Exact. Și mă miram ce fișă încărcată are. Deși, la vîrsta ei...

— Unii nu țin seama de vîrstă ca să-și complice viața.

– Cu atît mai rău pentru ei.

Dacă ar fi vorba numai de viața lor...

— Să sperăm că fata asta n-a omorît pe nimeni.

— Poate, la propriu, nu, trecu în rezervă „Arheologul".

— Sînt curios să văd *de ce* și *pentru ce* !

— Numai de-ai găsi esențialul aici, opină „Arheologul".

— Parcă nu știți cum e ? Uneori nici un dosar din lume nu face cît o discuție cu cel care te interesează.

— Pentru simplul motiv că omul nu-i dosar.

— Și cu toate acestea, în fiece dosar se află ceva din destinul unui om, zise Bîra începînd să răsfoiască din nou hîrțoagele din față, semn că pune punct conversației.

Mă rog, mă rog ! rosti aproape bucuros locotenent colonelul, zis „Arheologul".

Bîra nu se sinchisi de loc de „mă rog"-ul distant, ca o invitație la liniște. Intrase pe circuitul destinului din fișa aflată în fața lui cu un sentiment, nu, nu de jenă, ci mai degrabă cu dorința secretă că poate nu va întîlni nimic care să întineze numele acela frumos pe care habar n-avea cine-l poartă.

...Miruna se născuse undeva pe malul Siretului. Vreo așezare prizărită, unde a înțărcat dracu copiii. Numele ei nu-i spunea nimic maiorului. Un sat oarecare, uitat de bucurii și necazuri, de vînturile și prefacerile lumii. Mama ei...

Ei, de aici începe să fie trist. Bîra își propune în gînd să adune *argumente* și nu păcatele mamei.

Așadar, mama Mirunei — învățătoare. În satul acela uitat, de lîngă rîu, probabil destul de frumos vara. „Totdeauna vara în vecinătatea apei e frumos, se trezi că decretează Bîra. Unde ești, frate Zotincă,

o notezi pentru dicționarul maximelor celebre?“ învățătoare pînă în anul 1939, cînd începe construcția unui siloz de cereale. Cine o fi ales fundul acela de țară pentru siloz, naiba știe. Poate vreun moșier de prin partea locului, ajuns ministru, sau mai știu eu ce. Oricum, înălțarea mastodontului de beton între bordeie și casele învelite cu stuf, cu ferestrele pînă la genunchiul broaștei, trebuie să fi produs o vîlvă cumplită.

Dovadă că învățătoarea își părăsește clasa și se angajează funcționară la șantier. Își trimite fata pe Miruna, rezultată dintr-o dragoste nefericită și secretă — la o rudă din orașul cel mai apropiat și se încurcă cu un subinginer de la siloz, un tinerel care dacă împlinise optsprezece ani, mai tînăr decît dînsa cu cel puțin zece. Este al doilea pas care, desigur, a stîrnit dezaprobarea obștei din așezarea aceea unde bucuriile și dramele se trăiau în ochii tuturor, unde cenzura publică intrase fără îndoială în obieeiul pămîntului.

Dar cine știe ce speranțe nedezvăluite nutrea învățătoarea! Poate că se săturase de uitare. De iernile nesfîrșite în coasta Siretului, cu vînturi sălbatice. De verile cu praf și toamnele ploioase, cu pămîntul clisos devenit de la o margine la alta numai o mlaștină, cu orizonturile cenușii străbătute de umezeală. Omul acela — subinginerul — nu se poate să nu fi avut vreun leac pentru toate acestea. Trebuie să fi știut o cale de ieșire din acest cerc demențial, în care nu se întîmpla nimic, în care zilele semănau aidoma cu cele dinainte, se scurgeau la fel, fără nici o derogare de la regula statornicită cu o sută, cu două sau nouă sute de ani de alte generații,

care erau de mult pămînt clisos și umed, în care foiesc rîmele negre și roșii, urîte și fragile.

Învățătoarea începe să creadă în aceste speranțe de evadare. Altfel nu se explică cum, în 1940, în actele de terorism, se află alături de subinginerul legionar. Întîmplarea îi răsucește întreaga viață. El scapă, fugind în pădure și trăind multă vreme alături de fiarele din care parcă ieșise. Ea încasează doi ani. Se regăsesc în timpul războiului, pentru ca spre sfîrșitul lui să se despartă iar. Subinginerul pleacă cu hitleriștii în retragere, înțelegînd că toate drumurile i-au fost tăiate și că unica lui șansă de a supraviețui nu-i aici, în mijlocul celor pe care i-a urît și le-a fost potrivnic, ci undeva, aiurea, fără țară și nimic sfînt.

A doua despărțire pune la grea încercare viața fostei învățătoare. Nu izbutește să se mențină la suprafață decît jucînd o nouă carte : se călugărește și ajunge chiar maică stareță a turmei în care singură și de bună voie s-a băgat. În 1948 însă e condamnată pentru speculă și face pușcărie pe muchie zece ani. Cum, necum, o dată cu pedeapsa ispășită, pleacă într-o excursie prin O.N.T. în Occident. Se înțelege, nu se mai întoarce.

Ea, Miruna, crește pe unde apucă. La 25 de ani e în București. Cunoaște un ofițer de infanterie din Arad care o ia de nevastă, deși îi știa păcatele originare.

Mariajul cu ofițerul nu durează. Miruna îl lasă. Mai exact, e condamnată pentru bursă neagră cu lenjerie fină, de damă. Iese repede, peste un an, și începe lucrul la o florărie, în inima Capitalei. Între timp, bărbatu-său s-a retras prin părțile Aradului,

gonit din urmă de unul din cele mai drastice eşecuri din viaţa sa.

Peste patru ani, Miruna, din nou la „pension". E adusă aici de aceeaşi lenjerie fină. Şi un pic de aur. Termină pedeapsa, lucrează într-o ţesătorie şi apoi din nou la aceeaşi florărie. Primeşte scrisori de la mama ei. Rar de tot şi pachete cu fleacuri — fel de fel. Ea îşi vede liniştită de florile ei. Se pare că a obosit. Sau că acel altceva pe care l-a căutat atîţia ani, acel mereu altceva a uitat definitiv să vină.

Maiorul se întoarse la fotografia Mirunei. Fotografia de la ultima detenţie.

— Frumoasă femeie ! exclamă.

De data aceasta „Arheologul" nu-i mai dădu absolut nici o atenţie. Frapau ochii rotunzi parcă trasaţi cu compasul. Erau desigur căprui şi calzi ochi de vietate mică, aflată în impas. Obrazul părea alungit prea mult de părul negru ce-l flanca de o parte şi de alta. Singurul amănunt care deranja, în parte, era fruntea ce se termina repede la rădăcina nasului, fruntea mult prea îngustă pentru ochii adînci, ce căutau un dram de înţelegere.

„Cum o fi oare ? Înaltă ? Bondoacă ? Slabă ?"

La treizeci şi trei de ani te poţi aştepta la orice surpriză. Numai după fotografia obrazului era greu să ţi dai seama de statură. Mai ales că aşa alungit, obrazul exprima o imensă oboseală sau o imensă tristeţe. Deşi, la urma urmei, trecuseră cîţiva ani de la clipa cînd a fost făcută această fotografie. Şi anii, pentru o femeie, sînt sau pot fi un veac...

„Deci, amice Bîra, cam atît. Mult, puţin, atîta a dat domnul înaintea «atacului». A dat, dar n-a băgat în traistă. Mai trebuie să ne silim şi noi.

frăţioare, să adunăm bob cu bob ce se mai poate aduna. Dacă cumva n-am ajuns la sfîrşitul ospăţului, să avem parte numai şi numai de firimituri. Şi acelea adunate din sărăcie. Să nu ne pierdem însă curajul şi să stoarcem tot ce se poate din aceste informaţii, din altele care abia ne aşteaptă să le culegem. Depinde cît de prompt ştim să acţionăm !"

Maiorul închise cu zgomot dosarul. La urma urmei, abia aştepta să scape de el.

— Gata, tovarăşe ? îl întrebă „Arheologul" politicos.

— Gata.

— Mulţumit ? voi să afle celălalt.

— Mda !

— Mai ai nevoie de ceva ?

— Nu cred ! o făcu maiorul pe grozavul.

— Atunci e în regulă.

— În regulă ! Să trăiţi, tovarăşe locotenent-colonel.

— Bună ziua.

Bîra închise încetişor uşa. Era sigur că, de-o trîntea, stîrnea nişte ecouri grave şi adînci de cetate.

22

— Scuzaţi ! se fistîci Bîra.

— Mi-ai dat emoţii, domnule !

Reproşul era evident. Femeia cu părul vopsit într-o culoare absurdă — violet — se chinuia să în-

lovită cu vîrful pantofului ușa florăriei. Brațele erau ocupate cu un ghiveci uriaș, din care curgea stufos o plantă agățătoare. Răsufla greu de efort și gestul amorului, care se voia galant, mai mult o încurcă decît îi veni în ajutor. Bîra fusese la un pas de catastrofă : ghiveciul uriaș, lovit cu cotul, scăpă ca prin minune.

– Mi-ai dat emoții, domnule ! îl interpelă din nou cucoana.

— De fapt, sînt profund măgulit ! încercă Bîra să eșueze observația într-o glumă. O nimeri însă cît se poate de prost.

— Aud ? îl repezi înțepată cealaltă, ridicînd capul spre dînsul. Era durdulie, chiar grasă. Pardesiul roșu, frumos croit, o strîngea ca într-un clește. Obrazul era plăcut însă, cu o severitate ce nu o prindea de loc. Se vedea limpede că-i fabricată sau că asemenea momente sînt uitate repede de durdulia violetă. Dar obrazul acela, chiar și cu urma de supărare uitată pe el, compensa cu mult imaginea prea plină a formelor rotunde, a spatelui evident desenat sub pardesiul roșu. Violeta își făcu loc gîfiind să iasă în stradă, maiorul rău inspirat rămase lîngă ușorul ușii subțiindu-și burta și femeia trecu urgent pe lîngă el azvîrlindu-i în nas un parfum fin, poate chiar de violete. Bîra privi complice în încăpere, dar nu era nimeni. După un paravan se auzeau însă mici zgomote.

— Bună ziua ! rosti maiorul.

— Bună ziua ! răspunse cineva de dincolo.

Înăuntru, un miros persistent de apă stătută uitată într-un vas de tinichea pe calorifer, de plante putrezite pretimpuriu, cînd lujerii mai secretau seva verde a puterii. Se adăuga parfumul cam inoportun

între aceste mirosuri moarte de garoafe și crini, ba chiar și a unui buchet de liliac mov, planturos, raritate evidentă pentru sezon.

— S-a supărat degeaba...

— Poftim ? îi răspunse vocea de după paravan, ca o scuză că-l face să aștepte.

— Am vrut să fiu atent și atîta tot.

— Nu puneți la inimă, îl sfătui femeia sau, mă rog, fata ce nu mai termina de cotrobăit acolo. După cum rostea cuvintele, parcă-i vedea zîmbetul firav și incert, de om învățat să nu facă gesturi de prisos.

— Ce doriți ? căzu întrebarea o dată cu apariția de după paravanul vopsit albastru de la o margine la alta.

— Dumneavoastră sînteți Miruna...

Fata tresări. Umbra ficusului de alături îi dezvăluia numai o parte a feței, suficient însă pentru ca Bîra să observe tresărirea aceea.

— De la miliție ?

— Nu tocmai, răspunse Bîra.

— Atunci ? îl chestionă sever fata.

— De la securitate.

— Mă rog... Mulți pot zice că...

— Uitați legitimația.

— Mulțumesc. Nu vă fie cu supărare, dar...

Avea ochii adînci din fotografie. Adînci și calzi.

— De obicei clienții...

— Vă cer flori...

— Și nu mă întreabă de nume !

— Chiar nici unul n-a fost curios ? glumi Bîra. Își aduse aminte însă că glumele lui pe ziua de azi erau total neinspirate și începu să rîdă.

— Pot să rîd și eu ? îl întrebă amabilă fata.

— Cu plăcere, o invită dînsul. Mai ales că rîd de mine însumi.

Fata îl privi curioasă, aproape veselă. Își reveni însă imediat :

— Deci ?

— Deci, ce ?

Maiorul voia pur și simplu să cîștige timp. Fata îl fascina, deși, la naiba, parcă nu era totuși atît de frumoasă. Bluza cu un desen ciudat — niște pete fistichii de culoare azvîrlită la întîmplare în vîrfurile unor triunghiuri verzi, subțiri — o avantaja de minune. Culoarea aducea parcă în ochii căprui o sclipire de prospețime, o lumină tînără și limpede.

— În legătură cu Prale ? întrebă Miruna șoptit și obosit.

— Ce-i cu el ?

— Știți foarte bine.

— Știu că nu mai e.

— Iar cu nimic mai mult.

— Mă rog. Și ?

— Și n-am nici o legătură cu asta.

— Cine-a zis că aveți ?

Miruna se descumpăni. O clipă numai. Pentru ca apoi să revină la calmul greu de tulburat de mai înainte. Maiorul constată că ambianța de aici se potrivea extraordinar cu ființa aceea. De fapt, îi era imposibil să precizeze cine statornicea liniștea, pacea nemăsurii. Florăreasa sau mirosurile amestecate, de pădure netulburată, cu frunzele tuturor anotimpurilor mărunțite, reintrate în circuitul vital al existenței, fără moarte, a materiei ? Cu flori izbucnind în mirosuri multiple, sănătoase, pure.

— Deci, nici o legătură ? luă Bîra inițiativa.

— În afară de una.

— Care ?

— Și pe asta o cunoașteți foarte bine.

— Duduie Miruna, oi fi eu ce-oi fi, dar oracol, în nici un caz nu.

— Mie îmi vine greu să cred că nu !

Glasul fetei era străbătut de o încăpățînare indiferentă, de neclintit. Căpătată, desigur, după un îndelung exercițiu. Poate un mijloc de autoapărare în diversele împrejurări în care viața o pusese cu vîrf și îndesat. Într-un anume fel, cel complexat acum era maiorul. Știa biografia acestei ființe și, vrînd-nevrînd, se simțea nevoit să ia în considerare toate punctele de referință. O făcea involuntar, în virtutea obișnuinței căpătată în timp, și rareori își dădea seama de acest lucru. Conversațiile cu astfel de oameni, în astfel de împrejurări aveau ceva din exercițiul lecturii unei cărți deja cunoscute. Paginile nu mai aveau ineditul necesar, în schimb amănuntele, episoadele importante sau mai puțin importante se descopereau simplu, cu plăcerea mare a omului care știe să guste clipa de frumos adevărat.

— Prale avea mania lenjeriei fine, comentă ca pentru sine Miruna.

— Am aflat.

— Atîta doar !

— Cine știe ! observă involuntar Bîra. Fata însă nu-i luă în seamă rezerva exprimată cu voce tare.

— Pentru plăcerea asta cred că ar fi renunțat la orice.

— Cam bizar !

— Îl cunoșteam bine.

— Poate că prefera o anume companie, insinuă Bîra.

Insinuarea își făcu efectul.

— Care ?

— Să zicem, numai a femeilor frumoase.

Miruna roși. Era vădit măgulită.

— Nu mi-a fost decît prieten.

— Atît ?

— De altfel nici nu mi-l închipui stînd în pat cu o femeie.

Și fata rîse din nou deși, poate, nu se mai cuvenea.

— Deci, numai prieten ?

De manii, dacă vreți.

Și chiar nu vi-l închipuiți...

— Îndrăgostit ? Nu. Plăcerea cealaltă — poate, undeva sigur, un viciu — îl subjuga, îl domina.

— Să lăsăm asta ! conchise Bîra.

— Desigur. Nu vă spun noutăți, îl înțepă Miruna.

— Să zicem.

Exact în clipa aceea pe ușa florăriei pătrunseră doi bătrîni teribil de zgomotoși. Se certau într-o pasăreasică științifică despre nu știu ce mecanică a fluidelor. Bîra nu înțelegea nici o iotă. Unul dintre combatanți, cu mutră de capră abia scoasă din lucrul, cînd a dat cu ochii de Miruna a rămas perplex. Se holba fără rușine la dînsa, în vreme ce interlocutorul lui toca silitor argumente esențiale.

Bîra întrebă peste mutra de capră obosită :

— La cît închideți ?

— Peste o jumătate de oră.

— Aș dori să continuăm conversația la o cafea.

Invitația veni ca un duș rece pe obrazul uscat al hodorogului.

— Cu plăcere ! îi dădu și fata lovitura de grație.

— Vă aștept atunci la cafeneaua de alături.

— Dacă nu sînteţi norocos, nu văd cum o să căpătaţi un loc.

— E chiar atît de aglomerat ?

— Foarte şi fără pauze.

— N-aveţi nici o grijă. Aduc o masă de acasă. O fur de la restaurantul vecin. Sau mă postez lîngă masa unor babalîci şi le fac mizerie, pînă-i goneşte. Cu sau fără baston, la plimbare. Că le amorţesc ciolanele.

Miruna se distra politicos cu o ironie abia dezvăluită. Nu-i putea suferi nici ca pe hodorogii care nu ştiau sau nu puteau să îmbătrînească demn. Se simţea descoperită rușinos dezbrăcată de ochii în care nu ştiai ce să citeşti — teama ascunsă de ceva, pofta neputincioasă, inabil ascunsă... Era ceva urît din partea lor, deşi pentru unii ar fi existat o explicaţie : dragoste de viaţă sau cine mai ştie ce. Însă în capul acestei femei — lovit de toţi pereţii posibili — lucrurile erau rînduite simplu şi după o logică imposibil de răsturnat. Fiecare vîrstă trebuia să-şi aibă decenţa ei. Fiecare vîrstă, cu dragostea ei de viaţă potrivită. Serviciul îi impunea o purtare exemplară — cei care treceau pragul florăriei erau înainte de toate clienţi — dar în adîncul ei Miruna îi dispreţuia pe libidinoşi, îi taxa drept neputincioşi care, pe lîngă acest defect esenţial, mai aveau şi ruşinea că şi-l etalau.

În schimb, maiorul lua dintr-o plăcere diabolică peste picior asemenea „relieve". Poate la mijloc nu era vorba de-o autentică lipsă de respect faţă de vîrste. Era mai degrabă o răutate întoarsă către ei înşişi. Avea senzaţia că astfel îşi bate joc de vîrsta lui viitoare. Şi cum îi plăcea să se amăgească că va ajunge la etatea asta onorabilă, nu-i ierta de loc pe

eroii octogenari pe care profesia îi scotea în cale nu o dată sub înfățișări dintre cele mai puțin agreabile. Cu aerul acesta, de om hotărît să-și pensifleze și proprii bocanci, pătrunse în cafeneaua din colț cu jaluzele albastre, de aluminiu, ridicate mai bine de trei sferturi.

23

Miruna sosi la cafenea exact după jumătate de oră. Localul, pe colț, contrar prevestirilor fetei, nu era chiar atît de burdușit. Și-au permis luxul de a se muta la o altă masă, lîngă fereastra-vitrină cît un perete întreg. Dincolo de geam, strada, cu furnicarul de trecători, convoaiele lungi și grăbite de mașini, cu zgomote și lumină frumoasă de septembrie. Ziua avea în ea, pe lîngă echilibrul dat de unotimp, ceva din exuberanța vacanțelor. Nu numai mașinile, dar și oamenii păreau grăbiți să ajungă undeva; după felul cum se învălmășeau pe stradă și cît de mulți erau îți sugerau mai degrabă o fantastică nevoie de relaxare, mereu în căutarea acelui teritoriu rîvnit al odihnei, decît alergătura zilnică, dictată de nevoile muncii. Era un vuiet constant, statornic în fluxurile și refluxurile lui, ocrotit înțelept de amiaza zilei cu cer imens, depărtat și curat.

Miruna poposi în cafenea direct din șuvoiul acesta, de sărbătoare, al străzii, cu aerul de lumină și grabă, cu nevoia de reconfortare, fie și numai

pentru cîteva clipe pînă la declanșarea unui nou start al fluxului și refluxului.

— La masa asta totdeauna mă simt grozav, mărturisi fata.

— Veniți des aici ? întrebă maiorul mai mult ca să întrețină conversația.

— De cîte ori am chef.

— Care vă dă tîrcoale, desigur, de cîteva ori pe săptămînă...

— Asta așa e. Dar ați uitat un amănunt.

— Care ?

— Banii. Îi vin mai puțin decît de cîteva ori pe săptămînă...

— Da. E un amănunt important, admise Bira.

Purta un pardesiu negru, nu cu mult peste genunchi. În anotimpul — mai exact în anul acela moda încă nu înnebunise femeile. Peste cîteva luni ceva sau cineva avea să decreteze că se poartă lung, și fustele scurte aveau să capete adausurile necesare, uneori de alte nuanțe, paltoanele, la fel, urmau să treacă prin chinul acesta, într-un cuvînt tot ce era scurt va fi întins, adăugit, răscroit pentru a intra în capriciul feminin, făcînd inutile pentru un timp tot ce se numise mini pînă atunci. Cusăturile de la pardesiul Mirunei erau cu ață albă, îndeplinind astfel rolul și de tighel, dînd îmbrăcămintii un aer de prospețime, iar fetei, ceva de școlăriță prinsă în flagrant.

— Cînd m-așez aici totdeauna aștept parcă bucurii nesperate.

— Vin singure ?

— Da' de unde ! Masa asta însă trebuie să poarte noroc.

— Curioasă logică !

Logică feminină.

— Asta-mi ziceam și eu.

Mersi.

— Hm ! Și de ce nesperate ?

— Cu ce vă servim ? răspunse în locul Mirunei un chelner înalt, subțire și foarte, foarte tînăr.

— Doresc o cafea ! zise fata.

— Două, precizează Bîra.

— Alteeva ?

O privi așteptînd un semn, exprimarea unei preferințe. Fața Mirunei rămase însă impasibilă.

— Atîta deocamdată, îl concedie maiorul pe chelner.

— Cafeaua mea să fie mai dulce, zise Miruna.

— Am înțeles, domnișoară.

— Și a mea, adăugă Bîra.

— Deci două cafele dulci, repetă mecanic chelnerul înalt, subțire și foarte tînăr.

Miruna așteptă să plece, apoi îl interpelă pe maior.

— Nu trebuia să vă sacrificați.

Tresări.

— Nu-mi dau seama despre ce sacrificiu vorbiți !

— Eu, într-adevăr, obișnuiesc cafeaua dulce...

— Ce vă miră că o prefer la fel ?

— Mă rog... abandonă fata disputa.

Pe stradă, un grup de turiști de prin nordul țării grăbea după un ghid plictisit, de parcă-l strîngeau amarnic pantofii. Oamenii păreau încîntați însă. Păreau încîntați și mulțumiți de cîte vedeau și auzeau. Nu aveau de loc aerul că-i zăpăcește zgomotul, ritmul alert al străzii. Cei mai tineri se hîrjoneau chiar, ceea ce-l dispunea teribil pe maior.

îl bucura veselia acestor oameni, ca o provocare adresată mutrei acre a ghidului pentru care turul Capitalei, în ziua aceasta splendidă, semăna cu o corvoadă diabolică.

— Și totdeauna stați la masa asta ? întrebă Bîra.

— Cînd e liberă.

— Îi place și lui Ducu ?

Mîinile fetei tresăriră. Lui Bîra nu i-a scăpat amănuntul acesta. Le-a văzut cum au zvîcnit pe fața de masă bleu — o culoare odihnitoare căpătată după repetate spălări. Întîmplător, tocmai îi privea mîinile. Cam urîte, cu pielea aspră ce-i trăda vîrsta ajunsă la borna aceea care începe să îngrijoreze pe femei. Asprime dată poate de mult spălat sau de munca cu apă în aer liber, la vînt și la ger.

— Deci asta era ! rosti pe gînduri fata.

După felul cum accentuă cuvintele, Bîra deduse că de fapt se aștepta la întorsătura conversației. Și nu era pe o urmă greșită. Instinctual, Miruna intrase în alertă încă din florărie. Mintea ei domoală căuta posibilele culpe, amănunte, lucruri care ar fi putut interesa pe un om ca Bîra. Era instinctul unui om care a fost nevoit să ia nenumărate lecții de viață. O intuiție mereu în gardă, antrenată pretimpuriu. Aflată într-o alertă prelungită — pentru că cel care trebuia să sune încetarea căzuse la datorie sau uitase, cuprins de o bucurie fără seamăn, că a luat sfîrșit coșmarul.

Chelnerul aduse cafelele. Lîngă ceștile albe, simple, cuburi de zahăr în porții duble. Întrebă politicos :

— Poate mai doriți ceva ?!

Privea încurcat, alături de obrajii Mirunei. Un rar și tardiv sentiment al pudoarei, trecut cu mult

peste granițele adolescenței. Băiatul era într-adevăr foarte tînăr, cu obrazul abia dacă bărbierit de două ori.

— Dacă vom dori, te chemăm.

— În regulă ! rosti formula băiatul.

— De cînd îl cunoașteți ? întrebă Bîra.

— Pe chelner ? răspunse fata răutăcios.

Nu, n-o prindea de loc aerul acesta de fată rea. Dacă persevera pe direcția asta, desigur, se va lăsa cu lacrimi. Își reveni singură :

— Din totdeauna.

Oho !

Ce vă miră ?

— Păi, nu-i cam mult ?

Nu e voie ?

— Mă rog, o să mă uit în regulament să văd...

— Asta gîndeam și eu.

Sorbea pătimaș cafeaua, asemenea viciosilor. Desigur, trebuie să fie o mare consumatoare de cafea. Un procent de loc rezonabil în statisticile anuale. De altfel, nu era singura. În jur, băiețandri, dar mai ales fete își luau cafeaua cu o plăcere nemaipomenită. În curînd, vor deveni studente harnice, mame bune, soții înțelepte chiar dacă vor continua gestul băiețos de a strivi mucurile de țigară nu în scrumiera de alături, ci în zațul din ceașca de cafea. Acasă însă, acasă la ele, vor descoperi și scrumiera, și rostul ei.

— Îmi pare rău... începu Bîra.

— De ce ?

— Trebuie să vă dau o veste...

Veste ?

Nu grozav de bună...

Ducu ?

— Da.
— Ce s-a întîmplat ?
— Nu vă alarmați...
— Ceva grav ?

Pauză. Mărcată continuu de hărmălaia străzii. E posibil ca maiorul să-și fi formulat o părere pripită, ilogică, dar nu i se părea de loc că vestea a zguduit-o pur și simplu pe Miruna. Dar, la urma urmei, cum ar fi voit să o vadă ? Tăvălindu-se pe jos ca o isterică ? Smulgîndu-și părul din cap ? Fata inspira un echilibru interior statornic, simplu și puternic, pe care nu orice împrejurare îl clintește din loc.

— Ceva grav ? repetă ca întrebarea.

— Foarte... Bîra își dădea seama că e prea brutal și adăugă : Adică, nu-i o încercare obișnuită.

— Înțeleg !

Un tip cu pălăria verde, cu pană de cocoș — atît se vedea prin vitrina cafenelei — se opri în stradă și începu să se zgîiască înăuntru, cu nasul lipit de geam. Avea ochii tulburi și mărunți, de bețiv simpatic. Miruna își întoarse capul, iar Bîra pur și simplu îl fixă sever cu privirea. Atît i-a trebuit ăluia cu pălărie și pană de cocoș. Bucuros de joacă, se strîmbă și el cît putu și cum putu. Apoi numai ce înlemni în poziție de drepți, cu mîna la pălărie. Trecea un pilot al nu știu căror linii aeriene străine, și bețivul, crezînd că are de-a face cu un milițian, își prezentă onorul ca o scuză. Trînti apoi un salut strașnic și pentru cei din cafenea și o șterse urgent.

— Unde e ? întrebă Miruna.
— În spital.
— Cînd s-a întîmplat ?
— Acum cîteva zile...
— Accident ?

— Da. De mașină.

Răsuflă incert. Probabil, se aștepta la ceva și mai grav. Ce anume? Sau, odată comunicată vestea, alerta care o pregătise se risipi? Acum era limpede. Nimic nu mai putea răsuci timpul înapoi, dincolo de clipa în care ireparabilul s-a produs absurd. Acum, totul avea atît de puțină importanță! Vorbele nu mai aveau nici o putere. Nu schimbau cu nimic, absolut cu nimic. Întrebă totuși:

— Sînt șanse?

— Depinde.

— De ce?

— Și de dumneata.

— Poftim?

Îl privi sălbatic. Privire de om care nu mai acceptă gluma stupidă, chinul inutil.

— Am dori să aflăm...

— La ce bun? îl întrerupse Miruna.

— Ajută. Știi foarte bine că ajută!

Era pentru prima dată de la începutul conversației cînd Bîra i se adresa direct, fără pronumele de politețe. Miruna sesiză această schimbare. Reținea cuvintele rostite ca într-o apăsare violentă de pedală. Ca atunci cînd lipsesc argumentele.

— Sînt sigur că vei încerca să...

— Să ce?

Nu-i răspunse.

— Era atît de frumos! murmură ea.

— Nu-i nevoie de *era*.

— Totul se strică exact atunci cînd nu te aștepți. Tocmai atunci cînd...

— Nu-i cazul să plîngi.

— Așa-i. Am uitat. Nouăzeci la sută din bărbați nu pot suferi lacrimile. De ce?

— Cumplită generalizare !

— De ce ?

— Pentru că plîngeți mai mult cînd nu trebuie, precizează calm, ocrotitor parcă, maiorul. Pentru că...

— Mă rog... Ce trebuie să fac ?

— Să mai bei o cafea !

— Și o votcă mică.

— În regulă. Hei, băiete !

— Poftiți, vă rog.

— Votcă mică, o cafea și încă o votcă mică.

Chelnerul se răsuci pe călcîie și dispăru.

— De ce n-ați luat și o cafea mică ?

— Pentru că... pentru că nu mai vreau să mă sacrific.

— Votca, totuși...

— O simplă concesie. Deci, ne poți da o mînă de ajutor ?

— Nu știu ce interesează.

— Totul !

— Totul ?

Fata îl privi amuzată. Apoi își scoase o oglinjoară și-și aranjă părul, își fardă ușor obrajii. Gestul venea cam nepotrivit, și-l intrigă pe maior. În fond, fata nici n-avea nevoie de acest capriciu intrat în reflex. Părul era pieptănat lins, ordonat, potrivit rolului de școlăriță pe care i-l dictase îmbrăcămintea odată acceptată. Cît privește obrajii, aceștia păreau într-adevăr obosiți, străbătuți de un fior de tristețe, care se vedea fără prea mult efort.

— Sînt de aproape doi ani cu el.

— L-ai cunoscut la florărie ?

— A venit cu un străin.

— Prima dată ?

— Da.

Ce nepoliticos !

- Mda ! nu marșă la glumă fata.

Ce voiau ?

– Bineînțeles, flori.

Și ? Ce le-ai oferit ?

Interesează toate amănuntele astea ?

Interesează.

– De ce ? rosti aspru fata.

– Pentru că e nevoie. Pentru că s-a întîmplat un accident stupid ! Pentru că un om a ars. Pentru că altul, Ducu, e grav lovit. Pentru că sîntem în căutarea adevărului. Și dumneata trebuie să înțelegi că avem nevoie de acest adevăr, cum ai nevoie și dumneata.

– Da, da. Am nevoie. Ca pîinea, ca apa, ca aerul.

– Deci, orice amănunt...

Miruna știa din propria experiență ce înseamnă amănuntul în asemenea împrejurări. De cele mai multe ori nimic, dar cîteodată totul. Confirmarea avea voia să vină însă de la maior, căruia i-ar fi dorit o mutră mai neajutorată.

– Crini a cerut ăla...

Ăla... ce nație ?

Din Germania Federală.

– Numele ?

Habar n-am.

Ce ți-a spus Ducu de hramul lui ?

– Mai nimic.

- Totuși ?

– Că-i turist și are unele afaceri pe aici. Inginer, pare-se. De fapt, asta mi-a spus-o și individul.

- Știi germana ?

– Știa el românește.

– Politicos din partea lui. Accentul ?

— Cred că moldovenesc. Dar nu sînt sigură... De fapt, nici nu se prea omora cu vorba.

— Mă rog. Ştrăin...

— Şi pe deasupra îmi era şi antipatic.

— Motive speciale ?

Miruna ezită.

— Ei ?

— La cincizeci de ani, poate peste, era scandalos de bine făcut.

— Dumnezeule, şi pentru asta...

— Şi prea îndrăzneţ pentru vîrsta lui. Adică cu privirea.

— Deci bădăran bătrîn...

— Nu, nu m-aţi înţeles. Nu mi-a zis nimic, nu mi-a propus nimic. Îi simţeam doar privirea lipită de trupul meu. Atît.

— Curios !

— O femeie simte totdeauna asemenea priviri. Şi uneori o umilesc mai mult decît o vorbă urîtă.

— Ţi-a adus ceva ? sondă, cu grijă, maiorul terenul şi aşa destul de minat.

— Adică ?

— Lenjuri... să spunem.

— Da.

— Şi... altceva ?

— Da.

— Ei ?

— O scrisoare.

— În româneşte ?

— În.

— Începe să devină serioasă treaba, se trădă voit Bîra. Nici el nu-şi dădea seama de ce o face.

— De la mama.

— Poftim ?

— Mama e acolo. De mai mulți ani. De altfel, știți și fără să vă mai spun eu...

Bîra realiză uluitor de repede lanțul logic al legăturilor. Deci, mai întîi, mama fetei. Apoi, turistul. Apoi, Ducu. La ultimul capăt, Miruna. Iată, simplu, filiera. Simplu și exact. Ce rol avea însă fata? Cît de grav era intrată în viitoarea acestei aventuri? Iată ce urma să afle maiorul!

— Deci, o scrisoare.

— Da.

— Frumos din partea lui!

Era prima scrisoare pe care Miruna o primea *astfel*, de acolo, de la mama ei. O scrisoare rea și tristă în același timp. Rea, pentru că mama nici nu se scuza că a lăsat-o în voia soartei, că niciodată nu a comunicat cu ființa căreia i-a dat viață, carne din carnea ei. Rea și pentru că *acum* și de *acolo* își găsise să-i facă morală, îi dădea sfaturi — inutile — cum să se poarte, ce să aleagă din viață. Ea cum s-a purtat, cu ce s-a ales? Copac dezrădăcinat, aruncat de furtună la marginea pădurii. Parcă izgonit de pădure. În realitatea aceasta simplă se afla logica acelei triste imense care răzbătea din rîndurile scrise cu mîna unui om de mult sfîrșit pentru Miruna fie și numai din considerentul că totdeauna a fost atît de departe.

— A mai revenit?

— Cine?

— Străinul?

— Încă de două ori.

— Motivul?

— Mi-aducea scrisori.

Venea singur?

— Singur.

— Ce întreba ? Ce-l interesa ? Ce voia ?
— Cam multe întrebări deodată !
— Scuză-mă !
— Nu face nimic.
— Poate că de unul din răspunsurile astea depinde...
— Știu...
— Așadar, se interesa de...
— Nimicuri. De sănătate, ce mai face Ducu, că i-ar face plăcere să-i strîngă mîna.
— Mda !

„Deci, astfel se făcea legătura. Străinul — Miruna — Ducu. Trei zale într-un lanț. Ce capete uneau ? Unde ducea și ce însemna lanțul acesta ?“ În clipa aceea, maiorul n-avea certitudini. Avea în schimb sentimentul că se află pe drumul cel bun. „Răbdare, perseverență pe acest drum și nu se poate să nu rezolvăm cu bine treaba în care ne-am angajat !“

Sorbi cu poftă ultima gură de cafea care plutea peste zațul gros, negru păcură.

24

— Transmiteai salutările străinului ?
— Desigur.
— Cum le primea Ducu ?
— Ca tot ce venea de la mine. Adică bine !
— Măgulitor...
— De aceeași părere, rosti rece Miruna.

Cafeaua și de două ori votcă ! dădu involuntar replica chelnerul. Băiatul așează totul pe masă, cu gesturi de profesionist și voi să plece. Bîra îl reținu :

O clipă, te rog !

Mai doriți ceva ?

Nota.

— Imediat.

O secundă mîzgăli pe carnețel și băiatul rosti fără a clipească două cifre. Bîra îi dădu suma cerută. Voia să vadă cum va reacționa chelnerul tînăr ce părea să crească la o școală aleasă. Acesta mulțumi la fel de politicos și rămase prin apropiere, atent la fiecare gest. Era dintre acei tineri aflați la începutul profesiei care își fac meseria cu plăcere, cu bună dispoziție, fără zîmbetul blazat, prea voit ridicat la suprafață ca să fie autentic, al altora de vîrsta lui.

Cînd te-ai întîlnit ultima oară cu Ducu ?

Miruna preciză exact ziua.

Deci seara dinaintea accidentului, murmură pentru sine Bîra.

Da, era seară. De fapt, ne-a apucat seara.

Povestește, te rog !

Cu amănunte ?

Se înțelege ! preciză fără ironie maiorul.

A venit furios la prăvălie.

Ceea ce ți-a produs o enormă plăcere !

Mda, nu era prea vesel... Eram liberă... Aveam câteva flori de udat. Știți, în vitrină par frumoase. Îi aveau însă sufletul...

Și ?

Era furios ca după o noapte de chef.

Deci a venit beat.

— La început credeam că nu. Abia mai tîrziu mi-am dat seama. Dacă știam, îl duceam la culcare.

— Ce voia ?

— La cîrciumă...

— Desigur, ai ocolit subiectul ăsta...

— Ba l-am adus aici. Chelnerul — unul bătrîn, văd că nu servește astăzi — ne cunoștea. „La așa, duduie, îmi zice. Îl trezesc eu acum, acum..." I-a făcut o cafea zdravănă și trebuie să recunosc, și-a mai venit în fire. Mai bine îl lăsam cum era.

— De ce, mă rog ?

Vuietul fără răgaz al străzii fu sfîșiat de un scrîșnet violent. Roți, sute și mii de roți de automobil țipară chinuite de frîne, iar peste toată zarva de fierărăie pocnită, sfîrtecată, fluierul prelung al unui milițian împotriva mulțimii care se bulucea să vadă. Fluierul alungă într-adevăr mulțimea, iar fluxul balaur pestriț, de mașini, se urni din încremenirea lui, descongestionînd locul cu pricina, animat acum numai de milițian — un tip pirpiriu și excesiv de nervos după cum își agita într-una brațele — și o babă ce se chinuia să se ridice de pe asfalt. De jur împrejurul babei — roșii risipite. Roșii teribil de frumoase în soarele puternic al zilei. Imaginea avea în ea ceva de dezmăț pantagruelic și, în loc să stîrnească compătimire sau teamă pentru accidentul evitat în secunda ultimă, trezea mai degrabă pofta sălbatică de a mușca din fructele roșii, răspîndite pe covorul negru, încins, al străzii, într-o dezordine estetică.

— L-ai lăsat să bea ?

— Știți doar. Sînt momente cînd nimic nu te oprește de la asta.

— Nu știu.

Atunci v-aș dori să rămîneți așa, fără „experiența" asta. Fata nu era rea. Mai degrabă, tristă. Și puțin așa a sunat replica. Trist și depărtat.

- Ducu era deci într-o asemenea stare.

- Se vedea de la o poștă.

Ce crezi că-l adusese aici ?

Nu-mi dau seama. Adică nu vă pot da un raport util.

- Înțeleg.

Acum chiar că nu-mi explic. După cîte știu eu, nici nu l-am întrebat. Deși cred că am făcut ni Cred că trebuia...

Mai departe ?

Lîngă noi, la masa asta, un zdrahon...

Ce-i cu el ?

Cu cine ?

Zdrahonul !

Păi nu voia nimic. Își bea omul liniștit ca-feaua. Eu, drept să spun, nici nu l-am observat. Mi-am doar că la masa noastră se afla un altul și mi-a ciudă pe el că ne ocupase locul. Nu era frumos din partea lui.

Maiorul asculta cuminte. Știa să asculte cu răbdarea aceea pe care o capeți prin exercițiu. Nu era dintre cei născuți cu această virtute. A trebuit să zbată pentru a o dobîndi.

Lui Ducu i s-a năzărit că ăla se uită prea insistent la mine.

Numai i s-a părut ? insinuă Bîra.

Numai, rîse Miruna. Zdrahonul avea un nas enorm și cu toate acestea o față de om cumsecade.

Tînăr ?

— Foarte. Deși, nu știu cum, fața arăta așa, aspră, înfruntătă.

— Și Ducu ?

— La el, să-i ceară socoteală.

— Îmi închipui ce horă s-a încins !

— Ba nu s-a încins nici o horă. Ăla a rîs. Apoi, spre turbarea lui Ducu, a venit la masa noastră.

— Interesant tip !

— Ne-a zis că-i boxer.

— Frumos „chilipir" pe Ducu.

— În nu știu ce divizie sau categorie. Habar n-am.

— Categorie, sublinie doct maiorul.

— Cînd ne-a spus, m-a umflat rîsul. Pînă și Ducu a început să rîdă. Ca un caraghios.

— Zdrahonul ?

— Se uita încurcat la noi și ne întreba de ce ridem. Nu cumva de dînsul ?

— Sper că n-ați fost imprudenți.

— La urma urmei, ce puteam să-i zicem ? În curcată treabă.

— Da, încurcată.

— Apoi, așa tam-nisam, ne-a spus ce hram poartă. Că urmează să joace în seara aceea.

— Inconștientul !

De ce ? ! se miră fata de remarcă.

— Păi, de la cîrciumă direct pe ring ?

— Mai întîi că nu era cîrciumă ! Și apoi, v-am spus, nu bea alcool.

— Oricum...

— Că e străin de oraș. Că n-o să fie nimeni în sală să-l încurajeze. Că îi este un pic frică.

— Chiar așa a spus ?

În stradă, lîngă milițianul ce nu-și mai vedea capul cu dirijatul circulației, un tînăr aduna harnic roșiile, învăpăiate de lumina toamnei. Omul le culе

gea de pe asfalt cu gesturi smucite. Pe lîngă el vîjîia, neîntrerupt, mașini. Bătrînica, uimită, privea scena asta de pe trotuar.

— Într-un cuvînt ?

— Într-un cuvînt ne-a invitat la box. Eu mă simțeam grozav aici și nu prea aveam chef să merg. Ducu, în schimb, nu și nu ! Și am mers.

— Prima dată ?

— La box ? Da.

— Mi-nchipui cum a fost...

— E adevărat, n-am înțeles mare lucru. Mai ales de ce-i pun pe ăia atît de mici să se bată ! Niște copii ! Cînd se plesneau, răsuna sala.

— Mănușile poenesc așa.

— Lasă, că am văzut destul sînge !

— Mă rog ! recunoscu maiorul. Mai și singerează cîte unul...

— Și apoi, de ce atîta gălăgie ? Toată lumea îi zmunte unul împotriva celuilalt ! Parcă ar îndemna niște cocoși la bătaie !

— Senzații fel de fel.

— Cînd ăia de pe ring se odihneau, sau o lăsau mai moale — mă mir că nu leșinau de atîta cotonogeală — numai ce zbiera cîte unul : „Banii ! Banii înapoi !“ Cînd se încingeau, numai ce auzeai pe un altul : „Dă-i la moacă, mă, dă-i ! Ficații ! Atacă ficații, acum ! Macină-i !“

Ăia care se bat habar n-au de toate astea.

— Cum, n-au habar ?

— Păi, n-aud. Ei își au socotelile lor.

Poate. Eu știu atît : Cînd se izbeau, parcă dădeau în mine. Chiar așa...

Ducu ? o readuse Bîra cu picioarele pe pămînt.

Își luase o sticluță de coniac la el.

— Prevăzător, prevăzător !

— Nici nu știu de unde a făcut rost. Nu m-am dezlipit de lîngă dînsul.

— Poate venise cu ea la florărie !

— Poate ! rosti gînditoare Miruna.

Acum toate mărunțișurile se rînduiau simplu, ca pentru apel. Curios cît de multe lucruri, cîte nimicuri poate să rețină creierul omenesc ! Impresiile din seara aceea se întipăriseră singure, singure, își căutaseră locul potrivit în memorie pentru ca acum să iasă la suprafață. De parcă ar fi avut de unde ști că cineva va încerca să le scoată la lumină exacte, cu nimic în plus sau în minus decît așa cum au fost înregistrate.

— Deci, cu sticla de coniac la box.

— Se cinstea vîrtos cu unul de alături.

— Adusese și ăla sticla lui ?

— Nu. Pur și simplu partener de ocazie.

— Poate, totuși... vreun cunoscut !

— Da' de unde ! Cînd l-am văzut apoi pe unul lat pe podea, am simțit că îmi vine rău și am ieșit să beau o citronadă. „Ei, ai trecut examenul ?" mă întreabă anapoda Ducu la întoarcere. „Mda !" zic „Spune drept, ți-a fost frică ?" „Frică ?" o fac eu pe grozava. „Haide, haide ! Totuși, o întoarse, pînă acum ai fost destul de curajoasă. Mă întreb cum ai fi rezistat dacă eram eu în locul ăluia cu nasul cît pătlăgica." „Mai stăm ?" îl invit eu cu un plan subțire afară. „Pînă acum parol, ai fost curajoasă Să te văd însă mai departe."

— Ce voia să zică ?

— „Urmează omul tău !" „Poftim ?" mă înfurii. „Omul tău", repetă el, rău. Eu și uitasem de el.

văzusem destul și-mi ajungea pentru un secol. Voiam să plec imediat.

- Frumos din partea dumitale ! remarcă alb maiorul.

De ce ?

Cum să uiți ?

Miruna trecu simplu peste precizarea lui Bîra.

A urcat zdrahonul pe ring. Nu știu cum, dar acolo, în luminile puternice, mi se părea mult mai mic. A urcat treptele de scîndură curajos, parcă ar fi urcat vesel.

Avea și motiv ! rîse maiorul.

Credeți că de frică ?

Tot ce se poate.

Celălalt, unul negricios, păros, rău.

Rău ?

— Adică așa simțeam eu că este.

- Doamne, Dumnezeule, ce subiectivă...

Ce-ați spus ?

Nimic. Mai departe ?

Ducu zice către prietenul de coniac de alături :

„Pariez pe harap".

„Afacere proastă !" îl contrazise ăla.

„Proastă sau nu, cîștigă harapul !" se înfurie Ducu.

„O să-i adune scheletul cu fărașul !" rîde celălalt.

„Eu vreau harapul !" și-i smulge din mîini sticla goală.

„Ți-l servește îndată pe tavă zdrahonul ! Sub formă de piftie însă."

„Dar încetați odată !" țip la ei.

S-a auzit musca ?

— Nu s-a auzit nimic. A început bătaia. Harapul, cu niște cioate de brațe, foarte scurte, se dădea aproape de tot și lovea ca un bezmetic.

— Celălalt ?

— Cred că nu se speriase încă. Ducu ? Ducu striga ca un apucat : „Dă-i, harapule ! Arde-l..." Treaba asta mă înfuria. Am început și eu să strig : „Pocnește-l pe harap ! Nu-l ierta !"

— Deci, cor pe două voci.

— Pînă una alta, zdrahonul a încasat o lovitură de la harap, toți țipau, înjurau că a lovit nu știu cum... prea jos, încît omul nostru s-a clătinat. Arbitrul a numărat pînă la opt și a început din nou măcelul. Părosul, buluc peste celălalt, să-l sfîșie. Ăla s-a înfipt bine pe picioare și l-a pocnit o dată de s-a învîrtit harapul, ca un pui de curcă beat. L-a mai pocnit o dată — s-a oprit din învîrtit, e drept, dar a căzut lat și numai pe targă a plecat de acolo !

— I-ați dus flori zdrahonului ?

— Flori ? De ce ? Am plecat imediat. Mă înfuriase cumplit.

— Poftim ?

— De ce l-a mai pocnit și a doua oară ? Nu mai era nevoie. Harapul și așa era terminat.

Bîra începu să rîdă, ceea ce o contrarie pe Miruna.

— Așa-i la box, domnișoară.

— Nu înțeleg.

— E un joc dur...

— Stupid !

— Și curajos.

— L-aș desființa.

— Uneori, și foarte frumos.

— Ce să zic, leșini de plăcere !

Ciştigi numai în luptă dreaptă.

Cotonogeală curată.

- În box, dacă nu dai, încasezi tu.

Miruna îl privi aproape tristă. O tristeţe foarte adevărată, aproape de lacrimi.

-- Numai în box ? şopti ea.

Maiorul preferă să nu-i răspundă. De altfel, ce ar fi putut spune ? În definitiv, Miruna nici nu aştepta un răspuns. Ştia să şi-l dea şi singură.

Unde aţi plecat de acolo ?

La florărie.

Deci, tot după flori !

Ducu voia să ia ceva de acolo.

Nu înţeleg.

Ştiţi, nu se prea înţelege cu taică-su.

Şi ?

Unele lucruri şi le păstrează la mine, la florărie !

De ce acolo ?

Poate pentru că-i este mai la îndemînă.

Haine ?

Nu. Un sertar plin cu fleacuri. Piese pentru maşină şi naiba mai ştie ce. De altfel, cheia de la sertar e tot timpul la el.

Mda. Şi de la florărie ?

Acasă.

La cine ?

Pauză. Lungă, nesfîrşită.

- La mine...

Cafeaua din ceşti se isprăvise. Şi votca din pahare. Cafeneaua — tiesită acum. Cei mai mulţi dintre clienţi — tineri. Fete, vesele sau abătute, gureşe sau dîndu-şi aere. Băieţi abia scăpaţi din

frigurile adolescenței sau celibatari înveterați, n[e]
reu în căutare de aventuri și decepții noi.

— O întrebare : venea deseori în starea asta?

— Cine ?

— Ducu.

Miruna ezită să răspundă. Cine știe ce circuit[e]
se legau, se desfăceau în clipa aceea ! Sau poat[e]
că încerca o reconstituire lucidă, fără patimă, c[u]
mai cinstit cu ea și cu Ducu. Poate se afla în fa[ța]
unui examen pe care conștiința o obliga să nu tr[i]
șeze pentru că se trișează pe ea însăși.

— Cum să spun : ceva parcă se schimbase în

— De ce crezi ? Adică, mai exact, care să fi fo[st]
motivul ?

— Eu știu... Poate relațiile cu taică-su... Poat[e]
altceva.

Fata rosti cuvîntul *altceva* abia șoptit.

— L-ați văzut ? întrebă ea, tot așa, șoptit.

— Eu nu, recunoscu deschis maiorul.

Miruna îi mulțumi din ochi pentru sinceritat[e]

— E mutilat ?

— La față, nu

— Și-i chiar atît de grav ?

— Chiar.

— Doamne, Dumnezeule, șopti fata. Cum se str[a]
totul într-o zi... Cum...

Restul frazei fu stopat aici, la acest murmur. I
reveni repede din starea asta.

— Și vinovatul de accident ar putea să trăiasc[ă]
să se plimbe, să se...

— Nu știu, ezită Bîra de astă dată.

— Gîndul ăsta mă înnebunește, rosti aprig Mi
runa.

Era o asprime izbucnită fără noimă, crud și aproape neomenesc.

- Nu știu, reveni maiorul. Sîntem în căutarea adevărului, ți-am spus din capul locului.

- Da, mi-ați spus.

– Și absolut orice în legătură cu Ducu, cu viața lui ne poate fi de mare folos.

- Absolut orice ?

– Exact.

Miruna se sculă de pe scaun, cu un gest decis.

- Mergeți cu mine !

Poftim ? ! se miră maiorul.

Poate vă e frică ? îl luă ea brutal peste picior.

– De ce, mă rog, să-mi fie ?

– Credeam... Așa... se înroși ea de astă dată.

Erau abia cîteva ore de cînd îl cunoștea pe Bîra. În aceste ore ea l-a luat de mînă și l-a purtat fără jenă prin viața ei și omul acesta, acum, indiferent de îndeletnicirea sa, alerga după adevărul care, și ea, dorea din toată inima să fie prins din urmă. De ce să nu aibă încredere în ea ? Ce întrebare stupidă. Ea cum îl creditase și-i spusese totul, totul ?

- Mergem la florărie, zise Miruna.

— Trebuie ?

— Trebuie !

Au pornit. Strada plină, bărbați și femei scăldați fantastic în lumina nopții.

— Aș vrea să vedeți sertarul ăla, exclamă ea pe drum, înotînd alături de maior în înghesuiala sufocantă a străzii.

— Mă rog...

— S-ar putea să vă intereseze...

— Posibil.

- Nu garantez că vom găsi cine știe ce. Dar...

Maiorul tăcu. De altfel, îl deranja aglomerația străzii și ar fi voit să ajungă cît mai repede la florărie.

Strada era mai caldă. Șiragul de mașini se derula fără sfîrșit, vărsînd în ziua frumoasă nori albăstrii, de gaze. Copacii ascultau zgomotul, aspirau docili aerul stricat și așteptau răbdători clipa de calm și igienă a nopții. La florărie, sertarul avea o broască puternică, care nu se lăsa învinsă cu una, cu două. Miruna privea tristă și dorea din tot sufletul să izbutească. N-avea nici un motiv de teamă. Pur și simplu considera teritoriul acela al ei, și orice imixtiune nu putea veni decît din partea ei.

— N-ai un cuțit, sau așa ceva ? întrebă Bîra. Așa, poate reușești...

— Am.

Aduse un cuțit uriaș, o fostă baionetă cu care săpa din cînd în cînd pămîntul din ghivece.

O răsucire a lamei puternice și broasca, în sfîrșit, cedă. Miruna scoase complet sertarul. Nici o piesă de mașină. Doar un teanc de scrisori. Toate purtînd un număr pe plic. Una singură — cea de deasupra — n-avea nici un număr. Înfășurate neglijent într-o hîrtie murdară, cîteva filme developate. Bîra împachetă totul într-o bucată de hîrtie pentru flori, își luă rămas bun tocmai în clipa în care o damă durdulie, cu părul violet, deschidea ușa.

— Am onoarea să vă sărut mîna, stimată doamnă, glumi maiorul rîzînd complice către Miruna.

Durdulia nu-i dădu absolut nici o atenție. După ce-l văzu plecat, se adresă Mirunei :

— Ghiveciul de dimineață a fost cu ghinion.

— L-aţi spart ?
— Mai rău. L-am scăpat într-o canalizare.
Păcat...
— Mai aveţi ceva asemănător ?
— Să caut...

Miruna trecu obosită dincolo de paravan, să-i anunţe durduliei ghiveciul cerut.

CAPITOLUL VIII

25

Da. Colonelul Negomireanu intuise exact. „Arheologul" detectase o pistă şi se ţinea de ea cu dinţii. Ce se afla la capătul acesteia, unde ducea, dacă ducea undeva ? Erau întrebări care reveneau singure şi aşteptau docile un răspuns. Dar cîte întrebări nu aşteaptă răbdătoare răspunsurile care vin mai devreme sau mai tîrziu, sau niciodată ! La urma urmei, toată de investigaţii pe care apucase „Arheologul" era asigurată — pînă la un anumit punct, se înţelege — de „Nenoroc". Devenise certitudine că talismanul sau statueta, cum vreţi să-i spuneţi, fusese în posesia celui aflat la volanul Volkswagenului gri, incendiat pe şosea, în accidentul năprasnic descris de doi martori oculari — un student de la arte plastice şi un ţăran ce cosea ultima lucernă a acelui anotimp.

La această certitudine s-au adăugat alte constatări. Ele au venit în timp — măsurat desigur în ore și zile, unități de măsură și așa destul de generoase — ca un altoi firesc pe trunchiul faptului în sine. Bentu, de pildă, proba că tipul din Volkswagenul gri purta la gît „Gînditorul" de Hamangia. O obișnuință, un gust oricum bizar pentru aflarea căruia merita o investigație, fie și numai din curiozitate. Doi oameni îl văzuseră pe individ cu „Nenoroc" la gît. Și pentru un singur fapt, pentru confirmarea lui, doi martori oculari nu-s de ici-colea. Dacă ai avea totdeauna, la fiecare episod, asemenea izvoare, asemenea blindaj...

Ce se mai știa despre stăpînul lui „Nenoroc", pe care să-l numim în continuare „Belgianul" ? Că era un tip bine legat, voinic, cu alură de sportiv. Știa să înoate perfect, dacă a izbutit să ocolească buturugile care minau la tot pasul albia pe jumătate seacă a Siretului. Era apoi fapt stabilit că lucra pentru o firmă străină de montaj și asistență tehnică. Desigur, rămînea deschisă chestiunea dacă acest angajament nu însemna cumva o acoperire absolut necesară pentru nu știu care îndeletnicire mai puțin publică și îngăduită. Apoi, dintr-un motiv sau altul, „Belgianul" nu voia să se știe că pricepe românește. De fapt, că vorbește perfect, ba chiar cu un accent de moldovean abia păstrat, ca o urmă a copilăriei în care s-a petrecut inițierea lui lingvistică. O întîmplare stupidă dezvăluie însă acest secret — accidentul aproape gata făcut pe viaduct, evitat în ultima miime de secundă. Să fi fost însă accidentul de vină, sau un calcul anume în acest episod ? Greu de acceptat asemenea ipoteză dacă adunăm suma complicațiilor ce-au urmat, sau puteau să urmeze.

Ce mai știa despre dînsul — dosarul personal [illegible] vertiginos exact de la dispariția sa fizică, aproape ca o sinistră compensare la pulverizarea în neant și neființă — că a simulat înecul. Ce motive oare l-or fi determinat la acest truc de operetă? Deocamdată, gestul era lipsit de orice logică. Dacă avea timp, nevoie de timp, îi stăteau la îndemînă o mie și una de alte căi, mult mai sigure și plauzibile. Așa după cum lipsită de logică părea și cursa în [illegible] apoi, într-o mașină roșie.

De ce roșie? A cui? De unde?

Apoi, datele furnizate de maiorul Bîra. Exacte, ordonate într-o logică de fier. Greu de răsturnat. Firul nu ținea legătura prin Ducu Flavian. Lanțul [illegible] continua prin Miruna. Ducea cumva mai departe la Nae Flavian, tatăl lui Ducu? Tot ce e posibil. După cum exista și cealaltă variantă.

Poate răspunsurile la aceste întrebări le vor da [illegible] găsite de Bîra. Mai exact oferite de florărean. Norocos, maiorul! Să rezolve atîtea necunoscute dintr-un foc! Dar oare prin *noroc* a ajuns la aceste rezultate? Se înțelege că nu. Legăturile lui profesionale cu multe, foarte multe persoane, își arătau acum puterea. Și maiorul era unul dintre oamenii care, prin felul lui de a fi, își alcătuise un mecanism de cunoaștere ce se dovedea indispensabil în asemenea împrejurări.

„Arheologul" s-a surprins în repetate rînduri discutînd cu un interlocutor nevăzut. Întrebările pe care le punea acestui „partener" erau dure, neconciliante, fără nici un dram de îngăduință. Cînd își dădu seama că a intrat în cursa acestei dispute începu să rîdă. De fapt, cui adresa întrebările? Nu lui însuși? Pentru că celălalt „partener" era chiar dînsul. El trebuia

să formuleze și răspunsurile, să găsească explicațiile logice, reale, nu cele ce ricoșau pe lîngă adevăr.

Deci, la ora aceea, cam la atît se evalua „zestrea" de informații asupra celui care a sfîrșit, la „căldură", într-o dimineață frumoasă, pe o șosea cu piopi, asfaltată și aproape goală, sub privirile năucite ale unui om ce cosea lucernă și ale unui viitor pictor care, desigur, va purta imaginea aceea limpede în memorie cine știe cît timp. În rest? În rest doar inelul pe care l-a văzut țăranul înainte de a se hotărî să pocnească geamul incendiat cu coasa. Un inel mare. Cu un cerc și un A sau T. Poate cerc, poate O sau C. Oricare dintre ipoteze intrau în competiție, cu drept egal de reușită. În definitiv, ce bază puteai pune pe o informație căpătată de la un om zăpăcit de întîmplarea la care, desigur, era poate pentru prima dată martor? Omul era răvășit, zguduit de dramaticul situației și...

„Arheologul" se întorcea exact în acest punct și își argumenta lui, deci și „partenerului" de dispută, că tocmai în asemenea momente oamenii rețin în detaliu amănuntul cel mai neobservabil în alte împrejurări. Într-un caz cercetat nu de mult — îi povestise un coleg — unul din martori reținuse, de pildă, că cel care fugise de la locul crimei bocănea mai tare cu un picior. Ca și cum la unul din tocurile încălțărilor avea blacheu sau chiar potcoavă, iar la celălalt căptușeală de microporos. Auzul martorului asta a reținut din miile de zgomote care-i solicitau timpanele. Din nenumăratele imagini și jocuri ale memoriei.

A fost esențialul! A fost clipa de demaraj necesar pe adevărata pistă. Infractorul avea un călcîi bolnav, ceva la os, și nu suporta tocul rigid. De aici

pînă la actul final, drumul s-a scurtat enorm. Şi totul pornind de la un simplu capriciu — nu, nu al memoriei, ci al selectării faptului şi impresiei de moment, testul cel mai autentic potrivit în asemenea episoade.

Dar, pentru „Arheolog", nici faptul că tipul din Volkswagen era prezentabil, că ştia să înoate etc., etc., nu prezenta vreun interes anume. Două constatări i-au fost de mare folos. Ele l-au determinat să orienteze către o ţintă exactă cercetările. Şi întocmai ca jucătorul de cărţi, pus în situaţia dramatică de-a miza totul pe o şansă unică, s-a decis. Care erau atuurile adversarului? Deocamdată, acest adversar nu exista. Infracţiunea — da. Filmele şi, poate, scrisorile. Deci, efectul. Cauza care le-a produs? Încă nedescoperită.

Merita deci să încerce, să rişte. În definitiv, fiecare cale se cerea epuizată pînă la capăt. Ori aceasta putea reprezenta o cale logică. Deci; care erau pilonii reali sau deduşi prin logică, pe care „Arheologul" îşi ridica întregul eşafodaj al prezumţiilor? Să-i luăm pe rînd.

Mai întîi, „Nenoroc". Denunţa o originalitate destul de ieşită din comun optarea pentru un asemenea medalion-statuetă. Asta, în cazul cînd la mijloc nu era vorba de intenţie de frondă, de epatare cu orice preţ. Sau ceva ce era la fel de plauzibil, de o dereglare de alt ordin, ce ţinea mai degrabă de cabinetul de psihiatrie, decît de altceva.

Dincolo de aceste considerente însă, se afla obiectul concret, faptul material, pasiunea exactă, sau obişnuinţa, sau indiferenţa, mă rog, poate fi numită, calificată oricum. Posesorul lui „Nenoroc" trebuie să fi fost dacă nu un tip cult — şi mai mult ca sigur

că nu, pentru că rafinamentul l-ar fi împins la talismane sau brelocuri de dimensiuni mai acceptabile — fusese totuși un individ informat. Un informat cît de cît în ale arheologiei, poate chiar în ale artei și istoriei. Este de presupus că știa, sau intuia valoarea simbolului pe care-l reprezenta copia destul de reușită a „Gînditorului" de la Hamangia.

De altfel, „Arheologul" a avut dintr-un început un gînd de simpatie, mai precis de înțelegere față de trăsneala de a-ți atîrna de gît statueta de piatră. Bine cel puțin că nu purta un ciolan de cal sau rinocer, o coadă de șoarece sau un fier oarecare, cu nonșalanță sfidătoare față de gusturile și opiniile statornicite. Mai apoi însă, ceva a sunat nu știu cum, bizar și bolnăvicios în această manie. Și lui îi plăceau relievele, simbolurile pe care le reprezentau. Și el vibra în fața unui obiect vechi, ascuns de pămînt mii sau poate chiar milioane de ani. Dar de aici și pînă a fi robul lor, pînă a-ți face obiect de cult, era prea mult, și exagerarea n-avea în ea nimic sănătos. Era ca și cum ai fi reînviat cu ajutorul acestor urme materiale, unele de valoare inestimabilă pentru știință, practicile rituale de acum două sau nouă mii de ani, din pur respect — de fapt fanatism exacerbat — pentru tradiție, pentru istorie, pentru înaintași.

Odată ajuns la relația arheologie-trecut, „Arheologul" a tresărit. A fost o perioadă cînd maniacii, posedații răcneau la toate răspîntiile despre trecutul nostru, răstălmăcindu-i sensurile, echilibrul lui fantastic turnat firesc în vinele, în existența celor de azi care au continuat, la fel de firesc, și demn, și modest tradiția ca pe o cinstire subînțeleasă. Erau maniacii și posedații în zeghe, cu căciuli sumbre, cu brîie late, adevărate rastele pentru cuțite și pis-

cele Simbriații lui Hitler — legionarii. Adunătură de derbedei crescuți nu la școala tradiției, ci a crimei. Scursură minoră, recoltată la periferia societății, derbedei ce se considerau „depozitarii" tradițiilor sfinte în numele cărora au terorizat, au batjocorit, schingiuit și ucis.

De aici „Arheologul" a început să deruleze firul. L-a creditat pe țăranul cu coasa, a mizat pe memoria și bunul lui simț, și a ajuns la legionari. Caută-l tocmai pe C.T. sau O.T. sau naiba știe cum, individul volubil, fugit din țară cine știe cînd, reîntors cine știe pentru ce, stipendiat cine știe de cine în cohorta cămășilor verzi azvîrlită tocmai în numele tradiției, a emoționantului echilibru moral al acestui popor binecreat! Găsește-l pe cel care, cu toată înapoierea lui mintală, coborît la treapta ultimă a instinctelor, a reținut totuși un fapt demn de remarcat: acela că la Hamangia s-a descoperit una dintre cele mai fulgurătoare bijuterii ale artei neolitice de pe teritoriul patriei noastre: „Gînditorul". Piesă unică, de o imensă valoare științifică, reprezentînd încă un adaos la dosarul continuității existenței omenești pe aceste locuri de la Dunăre și Carpați.

Inițialele de pe inelul mistuit o dată cu stăpînul său de incendiu însemnau al doilea pilon de ipoteze. A început investigațiile mai întîi printre arheologi. Fără nici un rezultat cît de cît încurajator. Frunțile înguste, de gorilă, cu ideologia lor fascistă, n-au avut onoarea să aibă în rîndurile lor prea mulți intelectuali.

Ei omorau intelectuali!

A căutat, a răscolit gazetele timpului. Dosare peste dosare. O arhivă întreagă. Și așa a ajuns la

numele lui Constantin Tracu. De fapt, Constantin Arabu, pînă la alcătuirea bandei cînd și-a schimbat numele de Arabu cu unul care să descindă direct din istorie. Subinginer — ce-i drept, bun profesionist, suficient de prezentabil ca să sucească capul unei învățătoare de pe malul Siretului, așa cum avea să afle sumar și din raportul lui Bentu. O femeie liniștită pînă atunci, la locul ei, mai tîrziu fanatică și fără nici un echilibru. Cît era convingere — la urma urmei despre ce convingeri putea fi vorba? — și cît era teatru, e greu de reconstituit acum. Poate că învățătoarea se agățase cu toată ființa ei de acest unic prilej de a evada din satul ei. Sau se agățase de omul acesta și nu voia să-l scape!

Din detalii disparate, „Arheologul" începu să contureze chipul lui Arabu și avea convingerea că portretul obținut nu-i departe de cel real. Păcat că n-a avut șansa ca Arabu să trăiască, să-și poată astfel confrunta exactitatea modelului reconstituit cu cel real, mistuit de incendiul de pe șosea într-o prea frumoasă și limpede dimineață de toamnă.

26

...Pînă la rebeliune nimic nu părea să-l recomande pe Arabu, alias Tracu, drept cel ce avea să se dezvăluie mai apoi. Exista doar un indiciu anterior. Minor poate, dar care mai apoi și-a căpătat înțelesul deplin și explicabil pe care, atunci, nimeni nu avea cum să-l bănuiască. Se lucra la construcția silozului

din sat. Zidurile de beton urcaseră drept, pînă la etajul cincisprezece. Într-o zi, toată construcția a fost zguduită de cutremur. S-a auzit mai întîi un vuiet lung — prelung. Ca un freamăt de pădure și de turme alergate departe, foarte departe, în galop. Câinii au prins să urle. Vitele legate la iesle, să mugească. Copacii fremătau și ei cu crengile legănate din senin.

„Cutremur !“ a țipat cineva.

„Cutremur !“ a repetat unul cocoțat tocmai sus, la cincisprezece.

Schelele au început să pîrîie. Pămîntul răscolit în adînc a duduit și o forță telurică nebănuită îl scutura în joacă. Oamenii palizi, înfricoșați alergau de colo-colo, năuci. Țipau, se îngrămădeau pe planșeele întărite de beton. Dintr-un butoi țîșni o pală de apă ca dintr-un vulcan.

„Ne îneacă, ne îneacă !“ a zbierat unul.

Subinginerul, atîrnat tocmai sus, de o bară de metal, rîdea bezmetic. Se dădea de-a huța, parcă făcea gimnastică la bară și rîdea.

„Turmă de fricoși ! răcnea ca un apucat. Turmă de-ți meriți soarta !“

Și se legăna pe bara de metal, sfidînd teama, forța pămîntului, spaima celorlalți. „Chipul lui nu mai avea nimic omenesc, relata un martor. O singură dată am mai văzut un asemenea obraz atît de schimonosit. La unul beteag de epilepsie. L-a apucat Grigă-l toaca sus, pe batoză, la trețier. Căzuse omul cu piciorul lîngă o roată. Habar n-avea ce se petrece în jurul lui. Obrazul i se schimbase urît. Era alt om. Cu totul altul. Nu știai dacă rîde sau plînge. Dacă vrea ceva sau dimpotrivă. Și roata care se învîrtea

îi măcina piciorul apucat încît unii, de groază la asemenea privelişte, au sărit de pe batoză răcnind.“

S-a petrecut apoi rebeliunea. Cumplit moment şi pentru satul acela de pe malul Siretului, unde vălmăşagul lumii din afară şi durerile ajungeau cu greu şi în nici un caz, pînă atunci nu tulburaseră într-atît rînduiala vieţii de aici. Sat pîrjolit de apele primăverilor, cu oameni pe care nimic nu-i îngenunchia.

Subinginerul şi-a adunat ceata de cuţit şi-a început-o absurd, cu şeful lui. Un inginer care luase în antrepriză lucrarea. Mai precis, un executant şi el. Omul dormea într-una din celulele de beton în care urma să poposească curînd, curînd grîul şi porumbul, orzul şi ovăzul adunate din lanurile de pe malul apei.

A început absurd cu el — aşa cum absurde au fost toate crimele acestei puteri de cruciaţi ai morţii. Poate că totuşi să fi fost la mijloc şi un motiv. Inginerul, deşi tînăr, deşi un simplu executant şi el, s-a pronunţat ferm împotriva dezordinii. Cît i-a fost în putinţă n-a îngăduit debandada pe şantierul de la siloz. A acţionat deschis împotriva bandei de huligani. Dintr-un impuls de păstrare a ordinei fireşti, a echilibrului. Din elementar respect pentru om. Ori, asemenea virtuţi erau culpe grave pentru puterile ivite din cine ştie ce tenebre a instinctelor primare. Şi nu puteau ierta acest lucru. L-au sculat pe inginer în puterea nopţii.

„Ce-i ?“ a sărit el speriat.

După cum îl înfăţişa o fotografie, arăta tînăr, tînăr şi slab. Era probabil la prima lui lucrare mai mare.

„Ce s-a întîmplat ?“ a întrebat sever.

„Mai nimic", a rîs ceata.
„S-au stricat betonierele ?"
„Nu."
„Vine apa ?"
„Mai rău !"
„Cutremurul ?"
„Și mai rău...."
„Dar spune odată, domnule Arabu !"
„Auziți ? Se grăbește !"
„Hă, hă, hă !" rîseră ghiogarii.
„Ei ?"
„Trebuie să mori."
„Lăsați glumele tîmpite și..."
„Ascultă..."
„Hai, hai ! Vă trec cu vederea..."
„Auzi... Ne trece !"
„Ați băut ? Mă rog... Dar mîine să nu vă prind că lipsiți..."
„Ascultă, bă ! s-a răstit subinginerul. Uite bidonul !"
„Poftim ?"
„Bidonul cu benzină."
„Bine, bine. Hai, gata !"
„Nu-ți convine ? Vrei altceva ?"
„Ce-ați pățit, oameni buni ? Ce-i cu voi ?"
„Te stropești singur."
„Ieșiți afară !" a urlat pur și simplu inginerul.
Oare presimțea că nu mai era glumă ? Că ceva s-a răsturnat în ordinea lucrurilor ? Că ceva absurd și greu de închipuit, ca o noapte groaznică care se prăbușește pe neașteptate în plină amiază, s-a petrecut ?
„Hai, toarnă-ți-l în cap !"
„Dar..."

„Trebuie..."

„Dar, oameni..."

„Toarnă tu, camarade!" a poruncit Arabu către un găligan care atîta aştepta.

„Domnule Arabu, protestez... Protestez..."

Încăperea fu inundată de mirosul înţepător de benzină. Bidonul gîlgîia, ca un om care se îneacă şi nimeni nu-i mai poate fi de nici un ajutor.

„Udă-l bine, camarade."

„Înţeles. Ud bine..."

„Ai să dai socoteală, domnule Arabu..."

„Aşa!..."

„Răspunzi de..."

„Mai dă un bidon, camarade. Vorbeşte prea mult..."

În sat, cineva se pusese pe bătut clopotele la miezul nopţii. Bătea dement, răbufnind pe valea largă, aproape secată a Siretului. Sunetele se lungeau şi ajungeau în noapte într-un vaier fără început şi fără sfîrşit.

„Aveţi teamă de Dumnezeu, oameni buni".

„Avem."

„Poate aţi visat. Plecaţi... şi vă trec cu vederea obrăznicia, prostia..."

„Cum?"

„Poate nu ştiţi ce faceţi..."

„Scaperi singur chibritul?"

„Nu."

„Hai, curaj!..."

„Nu."

„De ce nu te porţi demn, bă..."

„Ucigaşilor..."

„Uşurel, uşurel, îngerasule. Că acum ne supărăm!"

„Veţi da socoteală... Veţi...“

„Te mai întreb o dată : scaperi singur ?“

„Nu !...“

„Încearcă. Uite bricheta...“

Bricheta cu un cap de porumbel la partea cu fitil ... alba alb, rece, metalic la lumina lanternelor. Înotătorul în cămaşa lungă, deşirat, neajutorat.

„El ?“

„N-o să faceţi una ca asta...“

„Cine ne opreşte ? Cine ?“

„Sînteţi oameni.“

„Tocmai de aceea...“

„Poftim ?“

„Tocmai de aceea.“

„Adică...“

„Uite, n-ar trebui să-ţi explic...“

„Totuşi...“

„Tocmai pentru că sîntem oameni vrem să scăpăm omenirea de alde voi...“

„Dar ce-am făcut eu omenirii ?“

„Căpitanul a zis...“

N-a înţeles nimic ce-a zis căpitanul. Clopotele sunau nebune. Satul vuia cuprins de groaza zgomotului din întuneric. Vuietul alerga peste ape.

Peste apele negre.

Peste pădurile negre

Peste cîmpia neagră...

„El, te-ai hotărît ?“

„Vă blestem...“

Arabu s-a întors către liota lui. Cîteva lanterne spulberau noaptea cu lumina lor violentă, paranoică. Bătrînul aspru primea docil invazia nefirească de bunătăţi, suportînd-o nepăsător pe limpezimea dreaptă a suprafeţelor netezite de mîna omului. Nimic nu

era în stare să tulbure tăcerea aceasta aproape o tilă a materiei.

„Ce facem ?“ se adresă din nou Arabu zidului de întuneric din care izvorau fascicolele galbene spre alb.

„Am o grenadă“, gîngăvi careva.

„Nu !“ țipă inginerul.

„Pac ! și gata !...“

„Nu !“

Nu-ul era țipat. Vocala urca ascuțit, transfor mîndu-se în urlet. Izbea pereții, se prăbușea. Urle tul suna inutil. Inutil și dement.

„Ce te sperii, bă ? Nici n-ai timp să simți...“

„Nu...“

Lanternele țînteau statura albă și deșirată. O fantomă neputincioasă, între pereții fără cusur grei ca niște imense lespezi, drepți și reci.

O fantomă ale cărei țipete muriau aici înainte să ajungă la ecou, înainte să se agațe de ceva omenesc, aproape de speranță.

„Atunci scapără !“ rînji vitcaz Arabu.

Un gest reflex ? O reacție primară la porunca sumbră ? Dorința de a pune capăt clipei în care ni mic nu mai avea nici un înțeles, nici o acoperire lo gică ? Poate toate la un loc. Poate mai mult, enorm mai mult. Un declic scurt, grăbit. Flăcările au țîș nit lacome, nebune, grăbite și din toate părțile. Au îmbrățișat totul într-o secundă, hotărîte să devoreze tot ceea ce nu se retrăgea din calea lor.

„Canalia !“ urlă Arabu repezindu-se pe ușa des chisă pe urma celorlalți. Aerul era jar, încins și topit de flăcări. „Canalia !“ răcni cineva din liotă orbecăind cu mîinile la ochi.

„Camarazii" se stingeau unii pe alții. Se rîciiau de ziduri, ca niște animale bolnave, cu tăciuni în aur, pe spate, cu obrajii cuprinși de pojar, cu ochii ieșiți din orbite de spaimă și neputință. În încăpere, cuptorul alb al inginerului, prefăcut într-o secundă într-un roș de flăcări. Și pereții nepăsători, străluminați de forța umană. Ziduri puternice, de cetate, ce urmau să primească în curînd vagoanele de pîine. Cuptor care fusese pregătit pentru sfînta pîine cea de toate zilele.

„Păzea, că azvîrl grenada !" țipă scos din minți un om din gorile cu hainele încă fumegînd.

„Aruncă-o !" porunci dement Arabu.

Se-au pitit cu toții după ziduri, în găuri de întuneric. Pe ușa incendiată țîșneau violent flăcările împinse afară de dogoarea din interior. Focul se repezea nebun, încercînd să cuprindă în răsuflarea sa distrugătoare cît mai mult. Limbile roșii, palide, pîlpîiau, lingeau insinuant, înșelător zidurile, se răsuceau violente, împinse la pradă de lăcomia altora din urma lor, care se nășteau din trupul încă numai jăratic.

Nici un țipăt.

Nici un vaiet.

Nimic.

„Gata, arunc !"

„Aruncă-o odată !" — porunci Arabu gata să scoată cuțitul. Celulele de beton bubuiră cumplit. Flăcările încetară cît fracțiunea unui gînd. Apoi, pur și simplu se prăbușiră peste dreptunghiul ușii. Structura viguroasă de beton se cutremură. Un cutremur bun însă, disprețuitor. Cu greu putea fi clătinată energia adunată în nucleul materiei. Echilibrul din atomii încleștați în îmbrățișarea unică era turnat

pentru eternitate. Nimic nu era în stare să zdruncine această putere născută de om.

Zgomotele au bubuit și au murit și ele, în timp ce zidurile albe urcau drepte, pînă la etajul cinci sprezece. Urcau liniștite în bezna acelei nopți răscolite ca într-un coșmar, de neliniște. În inima silozului ardea absurd o torță omenească, fără nici o rațiune. Un om pierea ucis mișelește, bestial, de alții. Incinerarea se petrecea tăcut, fără țipăt, fără vaiet în spațiul riguros și dur ce aștepta recoltele cîștigate la fel, cu trudă omenească.

27

„Arheologul" colecționase amănunt cu amănunt și nu i-a fost greu să reconstituie atmosfera trecută, care se desfășurase, clipele acelea de neașteptată nebunie din viața liniștitei așezări. Era întîia răsturnare dementă care s-a prăbușit așa, din senin. Primul vînt sălbatic stîrnit din nimic, și impresiile rămăseseră crude; buimace în cîte o notiță de zi și, mai ales, în declarațiile de reconstituire a crimelor. Oamenii trăiseră o altă experiență, nedorită, urîtă, refuzată, și poate tocmai din dorința de a scăpa de amintiri le-a expulzat pe hîrtie, în relatări lungi și detaliate, unele redînd încrîncenarea nopții aproape fără voia lor, ascultînd impulsul pe care nu-l mai puteau controla. Martorii direcți și indirecți se eliberau astfel de povara crimei chiar dacă unii din ei nu purtau vinovăția directă. Se simțeau însă vi-

novalți că știau, aflaseră, și cum era vorba de vieți omenești, acționau în virtutea unui impuls, poate animalic, mult mai puternic decît ei, mult mai adînc înfipt în conștiința, în subconștientul lor.

„Clopotele au continuat să țipe dureros în așezarea de pe malul Siretului. Nu mai aveau nimic sfînt în sunetul lor. Chemarea bronzului se hurduca prin văzduhul negru, ca un răcnet de fiară. Vuietul lupta ascuțit, gîfîit, urît. Apele îl purtau năuce, fără nici o putere, restituindu-l fără nici o adăugire sau reconstructurare : în aceeași haină străină, pe care n-o cunoscuseră pînă atunci.

„Ițaț ă își face datoria", catadicsi Arabu o laudă la adresa clopotarului de o noapte.

„Ițaț ă e grozav", mîrîiră și ceilalți, încă nedezmeticiți de flăcări. Îi înțepau locurile arse, îi usturau obrajii învăluiți de flăcări. Mai era apoi și urma spaimei care le intrase în oase. Acum, amestecați cu lavina uliților, în satul parcă mort, ucis de o lovitură neîndurătoare, erau ca niște ființe lepădate de întuneric, care înotau în negura din care se născuseră și care îi urcase la suprafață într-o clipă de joacă irresponsabilă, într-un moment irațional.

„Mergem la popă ?" întrebă cineva.

„La", confirmă scurt Arabu.

Popa Ilie — 72 de ani, mărunt, barbă de patriarh — îi aștepta îmbrăcat într-un cojoc, deși era cald. Cu toate candelele aprinse. Șiruri de luminițe se pîlpîiau la jumătatea pereților de lut, cu miros ușor acru.

„Gata, popo ?" zise Arabu în loc de altceva.

„Iartă-i, Doamne, că nu știu ce fac !"

Candelele ardeau pereții, într-un bizar incendiu, și pereții, curios, continuau să trăiască în lumina

slabă a flăcărilor. În mijlocul camerei, o masă goală doar cu un ştergar cu capetele ascuţite pe care se afla o cruce cu lanţ greu, galben. Arabu şi-o puse la gît. Apoi, suflă în prima candelă. Lumina se chirci scurt şi pieri, lăsînd în aer un miros umed, mucegăit, rînced.

„Şi te rugasem atît de puţin, părinte", atacă cu o imensă tristeţe Arabu.

„Iartă-i, Doamne, că nu ştiu ce fac!" repetă mecanic bătrînul. Îşi strîngea înfrigurat cojocul în jurul trupului firav, aproape răpus de bătrîneţe.

„O nimica toată te rugasem", continuă la fel de trist şi rar Arabu. Se apropie de candela a doua care urma în şirul de lumini de la jumătatea pereţilor. Suflă scurt, mînat de o stare de violenţă pe care, paradoxal, glasul nu i-o trăda cîtuşi de puţin. Lumina galbenă pieri la fel, ucisă într-o secundă. Celelalte lumini se clătinau galbene, fricoase, în aşteptare. Poate şi din pricina curentului. Pentru că uşa se deschisese pe neaşteptate, şi intră învăţătoarea. În cămaşă lungă şi albă, pînă la glezne, cu părul azvîrlit în dezordine. Înfricoşată. Era nemaipomenit de frumoasă aşa. Arabu o cuprinse duios după umeri

„Ei ?"

„Mi-a fost frică", scînci femeia.

„De ce ?" se alarmă el.

„De zgomote. E atîta zgomot afară..."

Huiduielile rîseră prosteşte, satisfăcute. Afară clopotele bubuiau şi mai violent. Mai tare decît atunci cînd chemau pe oameni să stingă cine ştie ce foc iscat din senin. Mai ascuţit decît bătaia zorită ce striga astfel primejdia apelor. Mai smucit decît atunci cînd îi chema pe oameni, de la mic la mare, să vină, să apere digurile aflate în primejdie

... lața puhoaielor care se rostogoleau tot mai grei ... necruțător. Și era atît de întuneric, încît zarva ... potului se înneca singură în propria-i spaimă în... ... peste sat ca o plapumă imensă, sufocantă.

„Hai să stingem candelele", zise Arabu.

„Nu ?" protestă femeia.

Îi era frică de întuneric.

„Lumina, camarazi !"

Lanternele țîșniră în jeturi mult mai albe decît ... cele ce se clătinau lîngă pereți.

„Hai !"

„Nu !"

Împotrivirea însă, fără vlagă. Mergeau ținîndu-se ... mînă, pe lîngă pereții în care erau aninate can... Luminile, sfîrîind în fumul untdelemnului, ... pe chipurile sfinților înecate în funingine, ... și ei. Perechea înconjură masa să ajungă la ... candelă. Un snop de lumină îi conducea ... altarul imaginar. Pe masa de unde luase crucea, Arabu descoperi un omuleț, o dihanie mică și urîtă. ... într-o poziție șezîndă, de odihnă totală, cu ... înfipte în obraz. Mîini de piatră, obraji de ... Coatele de piatră sprijinite în genunchi de ...

„Ce-i bîzdîganiа asta, părinte ?"

Tăcere.

„Dracul ?"

Tăcere.

Arabu suci și învîrti jucăria aceea. „Camarazii" ... dudură aproape și începură să rîdă.

„Cine a cioplit-o ?"

Întrebarea rămase iarăși fără răspuns. Se întor... neputincioasă la cel care o trimitea de-a surda, ... om care o alunga.

„Hei, popo, auzi ce te întreb ?“

„Piatra“, cu obrazul încremenit ca și al sfinții de pe pereți, cu ochii ușor alungiți, parcă își rid de tot și de toate.

„Spune, popo ! îl înghionti unul. Spune ce-i asta

„Un om.“

„Nu, zău ?! Auziți, camarazi ?“

„Un om care gîndește !“

„I-auzi, vericule, cum o întoarce ! Bine, prel ofensiva întrebărilor Arabu. Cine l-a cioplit ?“

„Eu...“

„Cum ! L-ai scornit așa, din minte ?“

În cameră s-auzea șfîrîitul odihnitor al candel lor încă nestinse.

„Nu“

„Atunci ?“

„După chipul celui de la Hamangia.“

„Poftim ?“

„Minți înapoiate“, murmură preotul. Murmur lui însă fu însoțit de un alt ghiont venit din spate.

„Ei ?“

„Sînt mii și mii de ani de cînd s-a născut «Gî ditorul»... găsit la...“

„E chiar atît de veche drăcia asta ?“

„Din neolitic.“

„L-a făcut un român ?“

„Românii din neolitic“, răspunse cu o ironie stin preotul, fără ca cineva să simtă.

„Deci e veche și românească... bîzdîgania. Se co fiscă atunci !“

„Păi n-are nici o valoare“, protestă pe depar popa Ilie.

„Nu-i nimic. Îi dau *eu* valoare.“

Arabu anină statueta la gît, de lanțul greu al
Reluă :

V amintiți, camarazi ? L-am rugat pe părinte să
binecuvinteze uniformele noastre verzi..."

„Ne amintim !"

Numai atît."

„O mimică toată..."

„Și ce-a zis ?" întrebă Arabu.

„Domine..."

„Hmm ! Ce-a spus, camarazi, despre noi ?"

„Că tulburăm pacea oamenilor..."

„Că aducem ură..."

„Și răzbunare..."

„Că nu ne temem..."

„Că toți oamenii de bine să ne ocolească..."

„Pentru că le vrem răul."

„Pentru că purtăm semnul păcatului pe frunte..."

„Arată-mi semnul păcatului, părinte Ilie !" se înfurie în el Arabu.

Popa se ruga cu ochii cufundați într-o icoană veche, pe lemn inutilă, cu chipul ciuruit de carii, ca de vărsat. Perechea de miri stătea în fața unei candele, cu genunchii învăpăiați. Lumina grea, de aramă, stăruia pe umeri calde și totuși înfiorător de reci și de-

„Suflă !" porunci scurt Arabu.

Învățătoarea suflă. Flacăra se legănă la dreapta, la stînga. Tremură, se plecă mult, a îngenunchere, dar nu pieri. Continuă să ardă ascuțit, cu sfîrîiturile firului din care se năștea.

„Lasă-o !" se rugă învățătoarea.

Arabu suflase însă violent.

„Ne-au durut mult vorbele dumitale, părinte", zise.

Părintele tăcea.

„Și mult rău ne-au făcut..."

„Oamenii ne-au privit și primit ca pe niște cîini maţi", adăugă un altul.

„Ne ocoleau..."

„Și batjocoreau..."

„Și nu era frumos."

„Și totul pornea de la unii ca dumneata."

„Și noi sufeream, sufeream."

„Pentru că știam că va veni și vremea noastră !"

În camera scundă cuvintele erau rostite rar, ca atunci cînd arunci o piatră într-o prăpastie adîncă și aștepți pînă hăul trimite înapoi ecoul pentru a arunca altă piatră. În fiecare cuvînt, între fiecare replică, o pauză lungă în care se auzeau răsuflările celor din cameră. În ochii și mintea rătăcită a învăţătoarei, Arabu era acum un cavaler medieval necruţător.

„Și cît te-am rugat, părinte, cît te-am rugat să fii rezonabil !"

„Hă ! Hă ! Hă !" rîseră golanii fără motiv.

Arabu se încruntă la ei. Suflă nervos apoi în ultima luminare. Candelele, rînduite la mijlocul ferestrelor, deveniră total neputincioase. Cu sfinţii încremeniţi în altitudinile lor ascetice, de un calm ce trezea mila, de-o neputinţă ce revolta.

„Gata, părinte ?"

„Gata, ce ?" întrebă învăţătoarea.

„Mergem la clopot !"

„Mergem !" repetă femeia parcă în transă.

Liota adulmeca spectacolul. Fremăta. Îl îmbrînci ciră pe bătrîn. Acesta căzu, încurcîndu-se nevolnic în cojocul lui.

„Hă, hă, hă !" rîse iar adunătura.

„Treceți !“ urlă ascuțit subinginerul.

Tăcu și clopotul un moment, obosit probabil de atâta vuiet.

„Dacă mai rîde cineva prostește, îi zbor creierii...“

Clopotul se porni din nou.

„Doamne“, murmură preotul Ilie.

Mergeau prin întuneric. Nici o lumină în satul pustiu, parcă alungat. Nici un freamăt de om, de viețuitoare. Numai zgomote și cîteva răcnete. Pînă și păsările, speriate prin copaci, abandonaseră satul.

La clopotnița înaltă, din lemn — la treizeci, patruzeci de pași de biserică — Arabu strigă :

„Hei, camarade !“

Ala de sus, în beznă, bătea nestingherit. Nimic nu-l putea scoate din ritmul lui de zgomote învălmășite, amestecate neașteptat și grăbit.

„Hei, Rață !“

Nimic.

„Mă Rață, n-auzi ?“

Rață n-auzea. Arabu scoase atunci pistolul și trase în sus, aiurea. Clopotul amuți, apoi de sus veni țipătă o împușcătură.

„Ce-i, mă, ai căpiat ?“ țipă dement Arabu.

„Cine sînteți ?“ întrebă cel din clopotniță.

„Camarazii.“

„Ce nu spuneți, dom'le !“

„Dă-te jos !“

„Mă dau...“

Rață coborî pe frînghie. La vreo doi-trei metri de pămînt cum se răsuci și căzu în cap. Cineva îi lumină fața.

„Rață ?“ întrebă Arabu.

„Rață“, confirmă unul din cei cu lanternele.

„Hei, mă !“

Nici un semn. Raţă, lat, dormea buştean.

„N-o fi cumva lovit de glonţ ?“

Unul îl întoarse şi cercetă. Apoi îl lăsă în plata Domnului.

„Duhneşte a butoi de-ţi mută nasul din loc !“

„Doarme pînă mîine, neîntors !“

Ţinea pistolul strîns, cu ţeava îndreptată în pămînt. Mai exact înfiptă în pămînt. Învăţătoarea pată albă în beznă, aştepta împietrită în mijlocul lor. Întunericul se cuminţise parcă şi el. Nimic nu mai tulbura curgerea.

Arabu porunci scurt :

„Urcaţi-l sus !“

„Lîngă clopot ?“

„Pînă la limba clopotului. Îl legaţi de ea.“

„Înţeles, şefule !“

„Cu atenţie. Să nu-i clintiţi un fir de păr !“

„În ordine, şefule.“

„Cu cojoc cu tot. Să nu-i fie frig acolo, sus...“

„Hă, hă, hă ! bubuiră gîtlejurile. Arabu nu mai protestă. Rîse şi el, decent.

Petrecură frînghia groasă pe la subsuori. Bătrînul nu opunea nici o rezistenţă. Stătea uimit de ce se întîmplă în jur. Şi aştepta să se termine mai repede apoi să doarmă. Era obosit.

„Sus acum !“ ordonă Arabu.

„Cine comandă aici ?“ răcni Raţă, şi trase cu pistolul în pămînt.

Bubuitura răsună înfundat, iar beţivul adormi urgent, înainte ca zgomotul să se stingă.

„Ia-i pistolul, camarade !“

Cineva pocni cu bocancul şi pistolul zbură din mîna lui Raţă, care sforăia cumplit.

„Sus !“

Preotul se înălță petrecut de icnelile celor de jos. Urca legănat în aer, deși nu mișca brațele, mîinile. Corpul se supunea docil, ca un sac plin, fără viață. Un bang ! scurt și cineva țipă de sus :

„Stop ! A dat cu capul în «prag».“

Oblonii nu mai rîseră. Gîfîiau și nu le prea mai ardea de glumă.

„Leagă-l de limba clopotului !“ porunci Arabu.

„Așa și fac.“

Un capăt al frînghiei ce înconjura picioarele popii atîrna pînă jos.

„Începem «slujba», camarazi ?“

„Începem, șefule !“

„Doamne, miluiește ! Doamne, miluiește !“ începu cu glas tunător părintele Ilie. Cînta cu glas puternic, ce răsuna peste sat, peste casele topite în noapte.

„Trage, camarade !“

Bang ! Bang ! Bang !

Clopotul suna înfundat, puțin față de zgomotul de odinioară. Trupul, lovit de buza lui, oprea sunetul mîngîindu-l, ocrotindu-l parcă.

Bang ! Bang ! Bang !

„Doamne, miluiește ! Doamne...“

Clopotul gemea, nu suna. Gemea acoperit de chiotul sălbatic al trupului. Glasul popii amuți înghițit de bang, bang-ul acela sinistru.

„Trage mai cu sete, camarade !“

Zgomotele nu mai veneau însă de sus. În schimb, se auzi un tropot de cal în beznă. Copitele răpăiau surd în clisa tare a uliței bătătorite.

„Hei, camarazi !“ țipă de departe călărețul.

„Hei !“ strigă și Arabu.

Copitele răpăiră aproape, la cîțiva pași.

„Vin !“ gîfîiră om și cal.

Bang ! Bang ! Bang !

„Poftim ?“

„Vin.“

„Cine, mă ?“

Bang, bang, bang ! Trupul sus, inert. Limbă sinistră de clopot. Nici un zvîcnet. Nici un geamăt. Nici un blestem.

Nimic.

„Cine vine, mă ?“

„Țăranii.“

„Ai văzut cai verzi pe pereți !“

„Cu coasele !...“

„Ce-ai zis ?“

„Și cu furcile... Vin...“

Bang, bang, bang !

„Oprește clopotul !“

S-auzi alt tropot. Mărunt, greu, surd.

„Ia fă-te mai încoa', camarade !“

Calul necheză cînd Arabu puse mîna pe căpăstru.

„Jos !“ porunci subinginerul.

„Cum ?“

Arabu descărcă pistolul în plin. O bufnitura în pămîntul tare și atît. Prinse apoi învățătoarea de mijloc, o urcă pe cal și se mistui în noapte. Tropotul mărunt, greu, surd, vuia acum. Iar aici, frînghia lăsată în voia soartei, bălăbănind încet, tot mai încet trupul uitat între pereții de bronz.

Bang, bang, bang...

Sunetul firav călătoarea ușor, ca un abur peste întuneric. Peste întuneric, peste case, peste copaci. Peste ape. Și tropotul dur, adînc, mărunt, care se apropia, se apropia. Apoi sunetul se stinse cu totul și se topi definitiv, fără întoarcere, în liniștea care veni.

CAPITOLUL IX

28

Bîra venise grăbit. Ceruse să intre la colonel, dar ofiţerul de serviciu îl invită calm să ia loc. Liniştea camerei aproape că-i făcea rău. Nu se potrivea de loc cu ritmul lui interior. Din cînd în cînd suna telefonul. La intervale atît de exacte, că nu-l mai mira. Ofiţerul de serviciu răspundea precis, tria informaţiile căpătate, îl deranja sau nu pe colonel. Nici un gest în plus, nici un sunet pasager, inutil; totul nu tulbura mecanismul care se învîrtea, se învîrtea... Afară, încă frumos, deşi puţin cam răcoare. Soarele nu mai avea violenţa din ziua anterioară.

Ce zici, tovarăşe, mai ţine aşa?

Poftim? tresări ofiţerul de serviciu în timp ce ridica nişte plicuri. Întrebarea nu intra parcă în programul acelui moment.

Timpul! continuă nepăsător Bîra.

Păi, după meteorologi...

Lasă-i în plata Domnului pe meteorologi.

Totuşi... încercă timid celălalt. Au anunţat că...

Vom bea bere pînă în decembrie pe terasele cu şampanteler! Ştiu...

Citeodată o nimeresc.

Bine zis. Citeodată.

Un scîrţîit abia sesizabil pentru ureche — mai degrabă un fîşîit — şi maiorul Bentu ieşi de la colonel cu o figură impasibilă. Habar n-aveai dacă tre-

burile i-au mers strună sau nu. Bîra salută regle mentar. Îl cunoștea de mult pe maior.

— Ei ? încercă să se deconecteze Bentu.

— Ei ? replică evaziv Bîra.

Izbucniră în rîs. Ofițerul de serviciu se uita la ei contrariat.

„Ce i-o fi apucat așa, din senin ?"

— Ziceam de timp, adăugă indiferent Bîra.

— Te pomenești că te nemulțumește !

— Frumoasă toamnă.

— Numai de-ar mai ține-o așa.

— Meteorologii zic...

Telefonul sună exact cînd Bîra pregătea replica despre meteorologi.

— Alo ! Alo ! rosti ofițerul de serviciu. Da. Da, e aici. Imediat.

Se întoarse către Bentu : „E pentru dumneavoastră, tovarășe maior !"

— Pentru mine ?

— Ceva urgent, se pare.

— Mă rog. Alo ! Da. Da. În regulă. Da... Bentu puse punct conversației la ultimul *da* și așeză receptorul în furcă.

— Merge treaba, merge ? întrebă Bîra.

— Am impresia că da, răspunse corect Bentu.

— V-am citit raportul, prețiză Bîra. Ați scris frumos.

— Lasă că și dumneata. Ce-i cu scrisorile ?

— Exact cu ele am venit.

— Aha ! Crezi că e ceva care să ne ajute ?

— Sînt sigur.

— Abia aștept să-ți citesc raportul.

— Păi azi va fi gata.

— În regulă. S-auzim de bine.

— S-auzim. O clipă doar. Cum e şeful azi ?

Cum îl ştii.

— Adică ?

— În „formă".

— Mă rog... Încă o dată, vă salut.

— Vă salutăm, tovarăşe maior.

„Deci i-a mers bine. Să sperăm că totul va fi în ordine şi la mine. La urma urmei, de ce n-ar fi ?" Nu mai avea astîmpăr. Aştepta evaluarea informaţiilor căpătate. Aştepta să vadă dacă scrisorile aduse conţineau ceva sau nimic.

Soneria ţiui îndelung. Aproape în aceeaşi clipă veni de la colonel un tip rotofei, bărbierit cu grijă, întrebă tot dichisul : „Arheologul". Îl salută ceremonios. Omul răspunse corect. Ba chiar zîmbi.

— Cum merge ? repetă întrebarea rotofeiul.

— Mulţumitor.

— V-au folosit la ceva informaţiile din hîrţoage ?

Bîra ezită. Locotenent-colonelul se dovedea mult prea cumsecade ca să nu-i facă o bucurie.

— Enorm !

— Ne bucură cînd auzim cîte o vorbă bună, remarcă deschis „Arheologul". Bîra aproape că se înfiltă de gestul de amabilitate.

— Nu-i numai o vorbă bună.

— Hîrţoagele îşi au şi ele rostul, valoarea lor.

— Pe care o ignorăm cîteodată, admise Bîra.

— Nu înţeleg de ce !

— Dăm vina pe timp. Pe lipsa de timp.

— Tocmai de aceea nu înţeleg.

Discuţia ameninţa să devină strict profesională. Mai degrabă, strict revendicativă. Aşa că Bîra schimbă subiectul :

Mai e cineva înăuntru ?

— Căpitanul Damirescu.
— Stau aici ca pe jar.
— Așa-i cîteodată, zi grea.
— Cînd a fost altfel ?
— Ei, nici chiar așa...
Apoi „Arheologul" o întoarse pe glumă :
— Cînd obosim, ne odihnim.
— Pensia ne odihnește.
— Cred că amîndoi sîntem la fel de departe de pensie.
— Poate.
Bîra era îndatorat „Arheologului". Atît de îndatorat, încît nu putea scăpa de un anume sentiment de stinghereală.
— Deci e posibil să intru azi ? făcu haz de necaz Bîra.
— Da, ar fi ceva șanse.
Iar țipă lung soneria. Ofițerul de serviciu căută în fișet un dosar și-l luă cu dînsul. Îl ținea cu grija parcă transporta o bombă care, la cea mai mică neatenție, era în stare de explozie.
„Arheologul" salută și plecă la treburile lui. În camera goală, sunetele de afară năvăleau acum parcă mai bezmetice, cuprinse de curaj, în absența stăpînilor. Undeva, prin apropiere, se deșira un bîzîit intermitent de motor. Se repara o motocicletă sau așa ceva. Un hîrîit urît anunța pornirea motorului individul care se juca sau înjura de mama focului ambala, ambala și deodată poc-zdup ! poc-zdup ! Și din nou ritualul începea de la capăt spre nebunia vecinilor și a babelor ursuze. Ziua dulce, de septembrie, legăna zgomotul și-l topea în vuietul adînc fabulos al orașului, desființîndu-l total, fără nici o șansă.

Ușa se deschise larg și apăru căpitanul Damirescu.

Să trăiți, tovarășe maior, salută căpitanul.

Să trăiți.

Ei, cum a fost „firicelul ?“

Bun.

Un pic prea fragil ?

A ținut la învăluire. Altfel, plasă goală !

Strategia și-o alege fiecare.

Nu-i vorba de merite, zău !

Lasă modestia. „Recoltă ?“

Este.

Calitatea ?

Pentru asta am venit. Să-i măsor caratele...

Deci, pentru „măsurători“ ?

Pentru.

Mă rog, dacă și scrisorile se măsoară... E ceva de capul lor ?

Aș fi necăjit dacă n-ar fi.

Fata ?

Miruna ?

Miruna.

Nu știu încă cît de amestecată este. Oricum, mi-a fost de ajutor.

Mda...

Damirescu îl privi interesat. Nu arăta nici bucurie, nici nemulțumire. Chip de toate zilele. Motiv care-i dădea, nu știa nici Bîra de ce, un sentiment de siguranță în plus. Era ca și cum se afla la un examen, și toți cei dinaintea lui se întorceau din sală cu calificativele de trecere. Nu neapărat excelente, dar, oricum, nici în situația de căzuți.

Sînt dificultăți ? întrebă căpitanul.

Nu. De ce ? ! se miră Bîra.

— Aveţi aşa... o figură... cum să vă spun... cam abătută.

— Se vede ?

— Destul de evident.

— Iată un lucru pentru care nu pot fi felicitat.

— Ei, nici chiar aşa.

— Sînteţi invitat la tovarăşul colonel, interveni ofiţerul de serviciu, din pragul uşii.

— Mulţumesc.

— Vă salut, tovarăşe maior.

— Salut şi succes.

Bîra intră direct, fără să mai ciocănească. De altfel, uşa era deschisă larg, în aşteptare de musafiri. Cu toate acestea, maiorului i se părea că-i foarte îngustă. Atît de îngustă încît se aştepta ca uşorii vopsiţi într-un alb strălucitor să-i strîngă zdravăn umerii. Uşorii de lemn stăteau însă neclintiţi, răbdători, în locurile lor. Răbdător şi calm, colonelul Negomireanu aştepta şi el la biroul său.

29

— Aşadar, ţi-ai luat revanşa ?

— Pe jumătate.

— Mulţumit numai cu... jumătăţile ?

— Ştiţi, tovarăşe colonel... se fîstîci maiorul.

— Să facem „apelul" atunci la ce avem.

— Din capul locului, o lipsă:..

— Motivată ?

— Nu ştiu cum să mă pronunţ.

— Cine ?

Palmyra.

Mda...

Recunosc : n-am nici măcar o idee cît de slabă.

Ce să facem, maiorule ? Să ne oprim la ce avem !

„Nenoroc“ stătea cu spatele la Bîra. Mai exact, [illegible] o parte. Maiorul se uita chiorîș la dihanie. „Ce caută aici ? Dar, în sfîrșit, fiecare își mobila biroul cum îi poftea inima !“

- Cum a decurs acțiunea ?

— Civilizat.

- Debut promițător.

— Da, tovarășe colonel.

- Stai, nu te grăbi !

Știți, încercă timid maiorul o glumă. Mă bucur [illegible] pe felii, tovarășe colonel.

Mă rog. Uitasem că preferi... jumătățile. Acum văd că ai trecut la felii. Dar ia spune : Fata, amestecată și ea ?

- Cred că... numai cu sentimentele.

Crezi ? insinuă colonelul Negomireanu.

Adică sînt aproape sigur, se învinui maiorul pentru lipsa de precizie.

— Deci, cotă parte — inima.

Sigur. Numai atît !

- Și-i „puțin“ atîta lucru ?

Nu știu, tovarășe colonel.

- Ocolești răspunsurile directe, maiorule.

— Cele pe care nu sînt sigur.

— Credeam că ești numai un om de acțiune, Bîra.

Constatarea rămase fără răspuns. De altfel, maiorul nici nu ar fi avut ce replica. Cel puțin în acel moment fierbinte al duelului verbal.

Bîra se suci pe scaun. Era în derută. Jocul începuse ofensiv, din prima clipă. „Te ţin curelele la ritmul ăsta, frate Bîra ? Ai grijă, se avertiză singur. Dozează-ţi suflul. Economiseşte-ţi forţele, argumentele ! S-ar putea să ai nevoie de ele pentru a ajunge cu bine la potou."

— Aud că arată bine, sublinie colonelul.

— Da, confirmă rece Bîra.

— Trecută prin multe.

— Prea multe chiar...

— Ce să faci, maiorule ? Unii ajung la înţelepciune numai prin asemenea experienţe.

— Din păcate.

— Dacă ajung, bineînţeles.

— În cazul de faţă, nu-i nevoie de rezerve.

— Aşa te vreau, maiorule. Categoric. Cel puţin ai pe ce miza ?

— Nu înţeleg.

— Ştii pe ce semnezi cecul ăsta în alb ? Ce zici, merită ?

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi, tovarăşe colonel.

— Adică merită persoana aceasta să-i acorzi atîta încredere ?

— Am priceput.

— Sper. Ei ?

— Nu, nu cred că mă pripesc...

— Mă rog. Eşti în măsură să apreciezi cel mai bine.

— Aşa cred şi eu, tovarăşe colonel.

Negomireanu tăcu. Bîra se gîndi să profite de acest răgaz şi aşteptă întrebările. Afară, ziua se făcea tot mai frumoasă. Cu singura deosebire că era mai rece decît ieri. Şi încă ceva : în văzduh plutea mai puţină lumină. Sus, pe sticla cerului, o pînză de

... cu o ceață depărtată, cenzura razele soarelui. ... din putere și abia apoi lumina alburie țîșnea pe pămînt, parcă stoarsă de vlagă.

Cum ai ajuns la sursă ?

Printr-un amic.

Colonelul tresări.

Amic ?

Da, de la miliție.

A, „fratele siamez".

Poftiți ?

Zotincă, nu ?

Da, maiorul Zotincă.

Deci, „Asociația Bîra-Zotincă et compania..." Parcă mi-a ajuns mie ceva la ureche.

Minus „et compania", tovarășe colonel, precizează respectuos maiorul.

Mă rog „Asociație" închisă. Rezultatele ?

Bune ! Cel puțin pînă acum.

Să vedem.

Un reproș ? O simplă constatare ? Era greu de ... cu exactitate.

De fapt, a fost o simplă idee. Și ideea a ținut.

Investigații speciale ?

Normale.

Colonelul sucea și răsucea pachetul de scrisori. Parcă se temea să-l desfacă. „Dacă nu reprezentau ... un interes ? Dacă toate hîrtiile din plicuri nu ... decît o imensă farsă ? Dacă nu duceau absolut ... ?" Începu să despăturească ziarul în care ... înfășurate. Tacticos, cu gesturi voit încete. Parcă ... un bilet de loto.

Ai scotocit mult ? insistă colonelul.

De loc. Dacă e vorba de scrisori, să știți, fata ... oferit singură...

— Interesant ! Şi crezi că nu ţi-a scăpat nimic ?

Bîra tresări. Se gîndise şi el la asta. Lucrurile au mers parcă prea uşor. Aproape fără un efort deosebit. Un fel de pescuit la punct fix. Conversaţia cu Miruna îi statornicise însă un sentiment de încredere. Iar dacă asta însemna prea mult, îi sugerase cel puţin ideea că poate avea încredere în ea. „La urma urmei, pe ce temei ? De ce ?"

— Mă rog, bătu în retragere Bîra. Dacă e nevoie, continui.

— Eu ştiu, maiorule... Vom vedea...

Negomireanu încă nu era decis să desfacă plicurile. Le dădea tîrcoale pe departe. Le învăluia, pe nesimţite, cu o logică exactă. Întocmai ca leul care-şi înconjoară îndelung prada pentru ca la momentul oportun să treacă la atac. „Prada" aici — nişte scrisori care puteau fi o mare valoare în bunul mers al acţiunii. Probe puse la îndemînă de către cine ? Chiar din una din verigile mecanismului prin care circulau nişte informaţii cu caracter secret. Dacă au ajuns să circule cumva. Ce interes a avut Miruna să le pună la dispoziţie ?

— Eu cred, tovarăşe colonel, încercă Bîra o ipoteză, că fata e interesată să iasă la lumină adevărul.

— Adică ? Mai explicit !

— Permiteţi să pornesc de la un punct mai îndepărtat ?

— Mă rog, dă-i drumul.

— Mama ei a fugit în R.F. a Germaniei.

— Ştiu. Ţi-am citit raportul.

De fapt, rapoartele lui Bîra, ale „Arheologului"...

— Şi-a lăsat această fiinţă în bătaia vîntului. Toată viaţa a lăsat-o aşa.

— Da, e un act de irresponsabilitate.

Care s-a răzbunat, zic eu, prin această înverșunare a fetei față de mama ei. Înverșunare sporită de eșecurile repetate ale Mirunei.

— Și ?

— Vine momentul cînd străinul începe să-i aducă flori de la mama de două ori transfugă.

De ce de două ori ?

— O dată de la îndatoririle de mamă. A doua oară de la îndatoririle de cetățean. Poate că atunci s-a ivit o rază de speranță.

— Se ivise parcă mai înainte ! Legătura cu Ducu Iavlan.

Da, e drept. Un motiv în plus, deci ca Miruna să creadă în ceva.

— Mda...

Ulra se silea să-și ordoneze exact gîndurile. În tot era limpede, limpede...

— Accidentul cade ca un trăsnet.

Crezi că nu știa absolut nimic de faptul că era ea o verigă a lanțului celor doi ? Poate, mai corect, celor trei ?

Pauză îndelungă, grea.

Nu, nu, nimic nu mă îndeamnă să cred că ea.

— Nici un amănunt, cît de neînsemnat, nu te duce această opinie ?

Nu, tovarășe colonel.

— Mai departe, atunci.

— I-am înfățișat așa, mai pe îndelete, implicațiile ocupărilor celor doi. La un moment dat am avut impresia limpede că fata s-a simțit frustrată de ceva, înșelată.

— Crezi ?

— Categoric.

— Cum explici ?

— Poate că investise cu adevărat sentimente autentice în această dragoste. Poate era unica ei șansă de reabilitare. Și iată, deodată, se trezește că de fapt ea servea unui scop hărăzit peste capul ei. Și atunci, totul s-a prăbușit. Atunci... mi-a oferit scrisorile.

— Ca o răzbunare ?

— Nu. Mai degrabă cred ca o dezlegare de trecut

— Un trecut foarte aproape de ea.

— Totuși, trecut.

— Asta așa e.

Afară, ziua continua să fie la fel de frumoasă. Cu lumina aceea încă scăzută. Perdeaua de nori subțiri continua să stăruie leneșă, toropită de căldura, acolo, în înalturi. Jos, pe pământ, soarele se înfățișa cu lumină slabă, de eclipsă parțială. Cu umbre egale însă. Și aceiași oameni grăbiți în clarobscurul zilei. Înghesuindu-se pe trotuarele înguste. Înghesuindu-se în coloanele de mașini pe benzile, la fel de sufocate, ale străzilor. O grabă continuă, aparent fără o țintă anume ; în realitate, un mecanism care-și știa turațiile și programul dinainte.

Negomireanu răsuci — a cîta oară ? — plicurile. Rosti calm :

— Văd că sînt expediate din Austria.

— Absolut toate.

— Îți spune ceva lucrul acesta ?

— Nimic.

— A, să nu uit, maiorule. Pune să se scoată niște fotocopii.

— Am înțeles.

— Buuunnn !

Colonelul cîntări fiecare plic în mînă. Gestul era [illegible] și aşteptai să afli noi amănunte care, la prima vedere, scăpau muritorilor de rînd. Plicurile [illegible] — mereu aceleași, cu diverse adrese de expediere de pe teritoriul Austriei. Adresele — scrise la mașini diferite. Mărcile poștale, în schimb, din același set. Probabil că expeditorul se aprovizionase cu mai multe timbre și-și consuma astfel rezerva.

Ai studiat datele de expediere ?

- Da.

- Și ?

Toate cad în zile de sărbătoare.

Duminicile ?

Da. Una singură a fost pusă la cutie într-o sîmbătă.

- Care ?

- - Asta fără număr.

- - De ce le-o fi numerotat ?

-- Nu prea-mi dau seama, tovarășe colonel.

— Mă rog. Ultra posse nemo obligatur. „Nimeni nu-i obligat mai mult decît poate...“ Așa, în general, mai precizează colonelul.

Mira răspunse alb, ca și cum ironia ricoșase în altă parte.

- - Asta nenumerotată e ultima

-- N-o fi avut vreme ?

--- Posibil.

-- Sau n-a mai fost nevoie.

- Eu știu... Nu pot preciza.

Nici eu nu precizez. Presupun doar. S-ar putea ca cifrele să reprezinte un cod.

- E totuși o simplă ipoteză.

-- Ai alta mai bună ?

Din nou Bîra fu trecut pe banca... rezervelor.

— Deci : una, două, trei, patru, cinci...

— Șase de toate, tovarășe colonel. Cu cea nenumerotată, șapte.

— Șase. Număr par. De ce numai șase numerotate ? De ce ?

Plicurile tăceau. Poate că răspunsul se afla înăuntru.

Poate.

Un ciocănit scurt în ușă. Intră ofițerul de serviciu.

— Permiteți, tovarășe colonel ?

Negomireanu îl invită aproape.

— Poftiți... o scrisoare.

Plic obișnuit, vechi, urît. Un alb spălăcit, cu dungulițâ roșie.

Rîndurile — scrise nervos. Rece și exact. Hîrtia încorpora în ea pînă și scîrțîitul exact al peniței. Comunicările acestea se dezumanizau din clipa cînd aveau drept intermediari metalul rece inventat de om. Parcă erau golite definitiv, absolut fără nici o șansă de corectare de tot ce putea să însemne un gînd omenesc, o sclipire de bucurie sau un țipăt de durere. Dar toate astea erau doar niște simple impresii lăturalnice, cu totul și cu totul subiective și, poate, lipsite de însemnătate.

Negomireanu parcurse grăbit rîndurile albastre, nervoase, aproape înecate în cerneală. Era un țipăt, un strigăt de durere. „Starea lui Ducu la fel de gravă. Delirează necontenit. Cum să-l trec peste această durere, tovarășe colonel ? Sora..."

Și-o închipui pe fata firavă, cu ochii imenși, care te răscoleau. „Cum să-l trec peste această durere..." Și-o închipui obosită, în camera modestă de spital. Bîntuită de mirosurile tuturor medicamentelor din

Apărată de zgomote, de vacarmul vieţii din [illegible] Imună la graba cumplită a oamenilor de a [illegible] mai repede, unde ? Nepăsătoare la această [illegible], la orgolii şi înfrîngeri, la bucurie şi am[illegible] Negomireanu îi dorea o întîmplare oarecare, [illegible] ori neaşteptată, care s-o scoată pe fată, fie [illegible] şi pentru o clipă, pe aleile cu meri. Să pri[illegible] sau să adune fructele. Să respire aerul curat [illegible] toamnei. Să se cureţe de mirosurile care o vor [illegible] pînă la urmă, desigur. Să facă dragoste, copii. [illegible] descopere lumina zilei, cerul şi pămîntul...

Ascultă ! se adresă Negomireanu ofiţerului de [illegible]. Telefonul întrerupse propoziţia următoare. [illegible] singur ţîrîit, şi atîta tot. Cel care sunase se răz[illegible] probabil.

Comunică...

Se opri iar. Colonelul era încă indecis.

Adică lasă... nu-i nevoie, deocamdată...

Ofiţerul de serviciu salută şi ieşi, lăsînd în urma [illegible] liniştea de adineaori ce se continua nestingherit. [illegible] ! Scrisoarea stopase conversaţia alertă de pînă [illegible] şi era necesar un efort în plus pentru a fi [illegible] imediată. Strigătul de durere coborîse, sau poate [illegible] în-tr-un anume fel — în felul lui ! — tempe[illegible] camerei.

Există vreo ordine a numerelor ?

Poftiţi ?

Vreo legătură... succesiune logică...

Nu-mi dau seama ! recunoscu deschis Bîra.

Mda... Cu ce date de expediţii corespunde fie[illegible] număr ?

Nu m-am gîndit la o asemenea legătură.

Ia să vedem !

Bîra luă o foaie de hîrtie și începu să note
Cel mai vechi plic — numerotat cu unu. Urm
celelalte cifre, în ordinea firească a datării. „La
uită !“ ar fi putut să observe și singur acest lu
E drept, amănuntul nu era sigur că înseamnă c
știe ce. Dar nici nu-ți dădea siguranța indubitat
că nu ascunde o cheie esențială.

— Ei ? întrebă colonelul care, între timp, ci
și răscitise scrisoarea.

— Ați avut dreptate.

— Hm !

— Plicurile sînt numerotate în...

— ...odinea vechimii ?

— Exact !

— Ordonează-le astfel.

„Delirează necontenit... Delirează necontenit...
lirează.“

Un strigăt de neputință ?

O cumplită stare de impas ?

O simplă informație ?

Un apel ?

Nu ! Copilul acela, din camera de spital, cu r
nile fragile, cu trup fragil, poate, adică sigur, și
sufletul fragil, nu-i pentru îndeletnicirea asta.
loc. Trebuie scos de acolo la aer, la soare, la vi
Altfel... Dar dacă Negomireanu greșea ? Dacă to
asta n-avea în ea nimic real, ci numai o impr
absurdă ? Poate că tocmai asemenea oameni să
făcuți pentru a priveghea clipele dramatice, pe
a le domina. Clipele de sfîrșit...

Negomireanu se smulse din această stare, nu
un anume efort.

— Unde rămăsesem ?

— La plicuri.

Le-ai ordonat ?

Pe toate, precizã Bîra.

Perfect. Sã le deschidem.

Fruntea maiorului fu nãpãditã în secundele urmã-toare de o pînzã subţire de sudoare. Adevãratul moment acum începea. Şapte plicuri. Şapte prile-juri de a dovedi sau nu ceva. Care din ele conţinea documentul esenţial ? Poate unul, poate cinci, poate toate. Sau... Nu, trebuia sã fie unul ! Poate chiar nici unul. De ce adicã, nu ? În definitiv...

Îşi şterse fruntea lac de transpiraţie. Colonelul Dumitrescu habar n-avea de starea asta, a lui. Colonelul cerea subalternilor sãi o stare normalã de atenţie şi de muncã.

30

Stop ! rosti parcã obosit colonelul.

Bîra tresãri. Tocmai desfãcea unul din plicuri.

Pe care l-ai luat ?

Pe cel cu numãrul patru.

Nu se poate. Deschidem în ordine.

Deci plicul numãrul unu.

Exact.

Maiorul rãvãşi vraful de plicuri şi-l alese pe cel mai vechi. Marginile — albastre cu roşu. Un tighel ieşea la vedere. Cînd îl desfãcu, în camerã izbucni un parfum plãcut.

Zambile ?

Parcã.

— Mi-amintește de-o carte : „Parfumul de zambile".

— Polițistă ?

— Da.

— Ei, atunci sîntem pe teritoriul nostru. Să vedem ce ne „învață" partenerul de conversație.

— Sau partenera.

— Nu-i exclus. Tu ce zici că e ?

— Nu mă pronunț, tovarășe colonel.

— Nu vrei să riști ?

— Ba da, dar nu inutil.

— Aici, într-adevăr, n-ar fi decît un risc inutil. Deși anumite deducții mă fac să cred că semnăturile sînt de femeie.

— Nu văd nici o logică.

— Asta-i cu totul altceva. Dar să nu pierdem vremea. Frumos mai miroase, domnule, parfumul ăsta... polițist.

— Zambile, tovarășe colonel. Zambile.

Bîra scoase din cămașa plicului o hîrtie aproape transparentă, fină și scorțoasă în același timp. O despături. Avea doar cîteva rînduri.

— Poftiți !

Negomireanu citi : *„Dragă prietene. Bucuroasă că-ți scriu din nou, încep cu o veste"*.

— Deci femeie, murmură Bîra.

— Mai exact, completă colonelul, *semnat* de o femeie. Dar, să continuăm munca : *„Olga mi-a scris că poartă fusta la dimensiunea cunoscută. Mîneca ? Așa cum e moda acum : 50 de centimetri. Eu am sfătuit-o să-și facă un pardesiu din lînă. Dar numai cu 2,5 metri nu cred să reușească. Mai ales că are o croitoreasă foarte, foarte pretențioasă"*.

— Pretențioasă ! Subliniat, rosti colonelul.

Nici fără subliniere nu înțelegeam mare lucru.

Totuși, să nu disperăm.

Cine semnează ?

Paula. Dar, răbdare. Mai avem și un P.S. [illegible] „*Sfătuiește-o să nu renunțe. E în interesul ei*".

Care ? îl luă gura pe dinainte pe Bîra.

Asta mă întreb și eu.

Eu trag liniuță aici, tovarășe colonel.

Poți să tragi una și pentru mine.

Nu înainte de a recapitula : Scrisoarea nr. 1 [illegible] Adică Paula.

În regulă, maiorule, îl lăudă pentru zel Negoiță.

Glasul n-avea în el nici o urmă de ironie. Drept pentru care Bîra marșă :

Subiectul scrisorii deshumate ? Chestiuni vestimentare. Măsuri, oferte, precizări...

Plus Olga.

Și pretențiile din P.S.

Emise de croitoreasă.

Credeți că... într-adevăr...

Pînă la proba contrarie să le numim croitorese. Mai altă idee ?

Poftiți ?

Ce crezi că ar putea să însemne ?

Scuzați, tovarășe colonel, dar e rebus curat.

Mă rog, vom vedea noi...

Așa, după cum e posibil să fie pur și simplu un fleac.

Se poate și asta.

Continuăm ? îndrăzni Bîra.

Se înțelege. Mai ales că lectura îmi place.

Deci, lansăm scrisoarea nr. 2

Aceasta nu mai avea nici o urmă de parfum. Nu aceeași hîrtie fină, ușor transparentă și, paradoxal, bățoasă în același timp. Era o foaie obișnuită, fără pretenții. Plicul, însă, din același set. Ca și timbrul ce înfățișau o pădure montană, mult prea verde, cu brazi topiți în culoarea ca de revistă destinată reclamelor turistice. Scrisul — grăbit, parcă expediat urgent dintr-o gară. Colonelul îl compară cu cel din scrisoarea anterioară. Semăna. Ca să fie mai sigur, îl consultă și pe Bîra. Acesta cercetă îndelung scriitura.

— Ei ? își pierdu răbdarea colonelul.

— Sută la sută, același.

— Să verifice și grafologii.

— Am înțeles ! notă Bîra pe o foaie separată de hîrtie unde la punctul unu se află ordinul pentru scoaterea fotocopiilor.

— Așadar, scrisoarea nr. 2. Ești curios, maiorule ?

— Nu. Pentru că începe cu același *„Dragă prietene..."*

— Exact. Dar n-a fost deducție. Ai reținut cum te-am rugat să compari. Boon. *„Ți-am scris, dar nici o veste. Nu cumva s-a supărat Olga ? Explică-i capriciile croitoresei și atunci, sigur, va înțelege. Apoi, nu uita : fiecare vrea să poarte un lucru bun. Cum zice proverbul ăla : Sînt prea sărac ca să cumpăr ieftin. Cred în puterea ta de convingere..."*

— Categoric, nu ?

— Mda ! admise Bîra. După ton, pare-se că presiunea sau pasiunea e în creștere.

— Totuși, cam seacă scrisoarea asta. Nu crezi ?

— Tovarășe colonel...

— Ei ?

— O simplă presupunere.

Cine.

Știi, fata...

Mîruna ?

Se mai ocupa, așa... în orele libere și cu lenevie

Și ?

Poate ea, mă rog...

Posibil.

Mai ales că avea cîte ceva la afacerea asta...

După cum e posibil să nu fie ea la mijloc. Nu ți dai seama că era o acoperire ideală, cu aceste coincidențe ale ei ?

Tăcură. Colonelul cu scrisoarea în mînă, Bîra cu un pix, jumătate negru, jumătate portocaliu. Partea portocalie, ușor striată, era de un efect deosebit. Aducea în cameră un sclipăt de lumină, de veselie. Ochii lui la Bîra — „Nenoroc", pocitania gheboasă, cu pumnalul, scufundată în muțenia ei fantastică.

Cine semnează ? întrerupse tăcerea maiorul. Nu suporta pauzele nesfîrșite, de liniște.

Tot o femeie, se înțelege. Anna.

Deci,Ana.

Cu doi de n.

Scrisoarea nr 2, repetă școlărește Bîra = A.

Paula și Anna, murmură Negomireanu.

Două ființe, același scris.

Același punct de pornire.

- Aceleași preocupări.

Ascultă, maiorule ! Ți le închipui ?

De loc.

Știi cum arată Ducu Flavian ? căzu pe neașteptate întrebarea.

- Cum arată, tovarășe colonel ?

Adevărul e că nu-i venea ușor nici colonelului să-și adune imaginile, să le înșire într-o logică firească, să alcătuiască un portret cît de cît plauzibil. Imaginile se refuzau acestei ordonări poate tocmai pentru faptul că nu erau suficient memorate, stăpînite. Rămăseseră în camera de spital, unde o singură ființă popula încăperea bîntuită de mirosul înțepător și neîndurlecat al medicamentelor : sora. Ducu reprezenta aici doar un simplu mecanism. Și acela atît de puțin perfect ! Se punea în mișcare la răstimpuri inegale și ilogice... „Palmyra trebuie să moară...“ „Palmyra trebuie să moară...“ „Palmyra...“ Atît. Și fruntea aceea de adolescent, neajutorată, cuprinsă într-un vîrtej cumplit, de unde cine știe dacă mai exista vreo scăpare.

— Cum arată, tovarășe colonel ?

Negomireanu fabulă :

— Înalt, distins... Rezervat... Cu o expresie de om trecut prin toate încercările posibile... Nu, nu blazat. Ci însemnat de viață. Poate că e cam aspru termenul. Cam metafizic. Dar... Ușor trist. Chiar sentimental. Părul — alb. Alb complet...

Ultimul cuvînt rămase parcă aninat undeva. Desigur, se continua... Ceva trebuie să fi continuat portretul. Negomireanu se oprise brusc pentru că se surprinse că-l descrie pe Nae Flavian. Propozițiile veniseră singure. Singure. „Părul — văpaie albă...“ Imaginea de pe aleile spitalului trăia mai puternic decît cea din camera de spital.

— Și zi, maiorule, nu ți le închipui ?

— Nu.

— Aș fi tare curios să știu cum arată.

— Mă rog, mă ofer pentru deplasarea asta pînă în Austria, îndrăzni Bîra.

Știam eu că am colaboratori harnici.

Cerințele serviciului, tovarășe colonel, se dezvoltă, domnule Bira.

Dacă aș fi sigur, sigur...

Pe ce ?

— Că Paula și Anna sînt Paula și Anna...

— Răspunsul îl putem afla numai pe teren.

— Este a doua oară cînd sînt nevoit să-ți dau dreptate, maiorule.

„Jocul" continua frumos, jumătate vesel, jumătate serios. Poate că de fapt era un simplu produs al încordării, un mijloc de a mai ieși din cînd în cînd din priză. Un fel de antrenament pentru nervii care aveau nevoie, firesc, de momente de relaxare pentru un nou travaliu.

— Gata. La treabă ! rosti colonelul.

— Desfacem scrisoarea nr. 3 ?

— De acord.

Afară se porni din nou vuietul acela de motocicletă sau de mașină. Motorul păcănea ritmic, apoi se îneca brusc, și atunci ordinea sunetelor se răsturna într-o harababură imprevizibilă. Timpanele suportau ușor bătaia harnică, fără poticnire, a pistoanelor. În schimb, orice abatere de la păcănitul egal, plin, rotund, lovea dureros, izbea brutal în liniștea de afară, în liniștea camerei.

— Din nou : „*Dragă prietene*..." Rețineau corect formula preafrumoasele Anna și Paula.

— Scrisul ?

— Același.

Ușa se deschise și intră iar ofițerul de serviciu. Așeză tăcut o notă pe masă. Bătută la mașină.

Era o comunicare de la general.

— Cînd s-a transmis ?

— Acum cîteva minute.

— În regulă.

Ofițerul dădu să plece, dar Negomireanu îl opri înainte de a închide ușa :

— Vezi, te rog, de cafele !

— Am înțeles, tovarășe colonel.

În sfîrșit, ușa pocni scurt. A treia scrisoare, la fel de laconică :

„Săptămîna viitoare reținută la Hamburg. Medite la materialul propus de tine. Olguța are gust, dar să nu ridice pretenții peste poate". Semnat : „Livia"

— Scrisoarea nr. 3 =L, notă scrupulos maiorul Bîra.

— Reținută la Hamburg și expediată din Austria

— Înainte de plecare.

— Poate era la week-end-ul săptămînal.

— Sau a trimis altcineva corespondența asta.

— Mă cam irită această conversație despre Olguța Paule, Anne... etc.

— „Să nu ridice pretenții peste poate", repetă Bîra. Ce-o fi vrînd să însemne ?

— Să întrebăm pe următoarele. Livia oricum și-a încheiat rolul. Scoate-o din scenă.

Următoarele două scrisori conțineau aceeași propoziție : *„De ce nu te hotărăști ?"* Semnate în ordine Manuela, apoi Yvette. Bîra notă, iarăși, conștiincios : Scrisoarea nr. 4 = M. Scrisoarea nr. 5 = Y

Afară încetă deodată huruitul sălbatic al motocicletei greu încercate. Timpul se scurgea acum nefiresc de limpede, de curat. Norii cețoși se risipiseră de mult. Soarele însă tot nu mai încălzea ca în zilele trecute. Izvora din înaltul străveziu de albastru căldura aceea lenevă și bună a toamnei, atît de odihnitoare. Copacii — încercați pensionari ai pla-

mobil — se îmbăiau în această lumină. Trupurile, crengile, frunzele din coroanele foşnitoare respirau înfiorate în văzduhul ajuns la echilibrul simplu şi adevărat.

Telefonul de pe biroú ţîrîi o dată. Apoi, din nou.

— Alo ! răspunse Negomireanu. Să trăiţi, tovarăşe general. Da. Am înţeles, tovarăşe general. Desigur. Nu. Da... Să trăiţi !

Negomireanu aşeză receptorul în furcă şi se ridică grăbit :

— Te las cîteva minute, maiorule. Desfă celelalte plicuri şi vezi ce se mai zice.

— Am înţeles, tovarăşe colonel.

În drum spre ieşire, colonelul atinse marginea biroului. Tăblia lucioasă tresări abia simţit. Suficient însă să răstoarne — ca de obicei — echilibrul lui „Nenoroc". Pocitania se rostogoli cu zgomot cu faţa în sus. Ochii uşor alungiţi fixau fără noimă tavanul luminat de refracţia unei capote albe, aflată în strada liniştită, invadată de soare.

31

Cît a trecut ? Un ceas, două ?

Bîra pierduse ritmul timpului. Rămas singur, era de presupus că va gusta cîteva momente de relaxare. Iată însă că alerta de mai înainte se continua firesc, în acelaşi tempo, deşi cel care declanşase resorturile — colonelul — nu se afla, pentru moment, în cameră. E adevărat, Negomireanu fusese chemat

la general, dar, lăsîndu-l cu libertatea de a scotoci asupra celorlalte două scrisori, acordîndu-i clipa de meditaţie asupra întregului caz, era ca şi cum l-ar fi uitat în priză. Gîndurile şi ideile se ordonau fără efort, ca mai înainte, netimorate. După opinia maiorului, cele două scrisori prezentau un anume interes. Cel puţin ultimul text părea să spună mult mai mult decît celelalte. Era aici, în primul rînd, un ton mai tranşant al întregii afaceri asupra căreia nu putea exista nici un dubiu. Păcat însă că nu avea „cheia" secretă a cuvintelor, instrumentul care să le învioreze, să-l apropie de sensul fără echivoc, adevărat.

— Ei ? păşi în cameră, odată cu întrebarea, colonelul.

Bîra căută să surprindă un semn al conversaţiei cu generalul. Nu s-ar putea spune că reuşi. Negomireanu era ca întotdeauna. Cu aceiaşi ochi limpezi şi vioi, mobili — semn de neastîmpăr, de nervozitate. Cu aceleaşi gesturi molatice, aproape calculate — semn de echilibru. Cu acelaşi obraz paradoxal, disputat în interiorul fiinţei de gînduri, de preocupări care izbucneau sau nu pînă la suprafaţă.

— Deci ? întrebă scurt.

— Rămăsesem la numărul cinci.

— Urmează şase. Să vedem.

— Poftiţi.

— Acelaşi scris, se înţelege.

— Acelaşi.

— Locul de expediţie — frumoasa Austria. Mda... *„Dragă prietene. Dacă n-o convingi pe Olguţa, vom fi nevoiţi să te ajutăm"*. „Vom fi..." Adică cine ? Să nu ne împiedicăm însă de necunoscute. Mai departe,

domnul citi rar: *„Trebuie să-i arătăm că-i în cercul ei"*. Semnat...

- Rosemary — completă Bîra.

Deci scrisoarea numărul 6 =R.

- Întocmai, confirmă Bîra.

- Ce zici de text ?

- Anunţă un ultimatum.

— Mie mi se pare că este deja.

Ultimatum pentru un nenorocit de taior... nu ştiu cum !

Nu, pardesiu.

Şi o fustă. Ce să spun, are haz !

- Are, şi tocmai asta mă intrigă. Nu mă amuză [illegible]

- Amestecul fustei ? glumi Bîra.

Se simţea în largul lui. Avea siguranţa că nu va plea la acest „examen". Habar n-avea de ce, dar simţea exact acest lucru.

- Jocul devine din ce în ce mai străveziu, vorbi colonelul Negomireanu fără nici un chef. Îl apucase rar, din senin, lehamitea.

Aproape că reproşaţi acest lucru.

- De ce nu ?

- Nu înţeleg de ce da !

— Îmi plac adversarii mai acătării.

— Mie nu-mi plac de loc ca adversari...

Chestie de gust. Şi apoi, nu-i întotdeauna după plăcere. Iar dacă totuşi sînt, cel puţin să fie. Să merite sudoarea noastră. Se înţelege că Negomireanu glumea. Iar maiorul lua parte la glumă cît putea, tocmai pentru că se simţea din ce în ce mai în elementul lui. Nu, nu era uşor să lucrezi cu colonelul. Dar chiar atunci cînd era nemulţumit de tine, de dificultăţile întîmpinate, de perspectiva cît mai puţin

apropiată a unor soluții optime, îți dădea sentimentul participării egale la bucurie și eșec. Te considerai răspunzător fără să ți-o spună totdeauna direct, și în această măiestrie de angajare totală a lui și a colaboratorilor săi se afla, desigur, chiar cheia multor reușite.

— N-ați citit însă P.S.-ul, tovarășe colonel.

— Mda... N-am citit. Așadar : *„Spune-i Olguței să nu revoce comanda la tatăl"*.

— Iscălit : aceeași Rosemary.

Colonelul mirosi plicul. De fapt, repetă gestul pe care și Bîra îl făcuse mai înainte. Nu, nu emana nici un parfum plicul acesta, cu atît mai puțin parfumul de zambile. Dar urma unui miros parcă totuși stăruia. Nedefinit. Topit în foaia aproape imaterială de hîrtie. Pierdut cu timpul, nu în totalitate însă. Era un miros fără identitate, ca o amintire concretă, exactă, pulverizată în mii de alte amintiri.

— Nu știu cum, tovarășe colonel, dar aproape că mi-o închipui pe această Rosemary.

— Îți place numele ?

— Poate și de asta.

— Nu mi se pare grozav.

— Mie-mi sună frumos.

— Posibil.

— Ascultați și dumneavoastră : Rosemary, Rosemary ! Nu-i plăcut ?

— Hm !

— Adună în el...

— Iar te lansezi în lecturi, maior Bîra.

— Mda... se retrase în sinea lui maiorul.

— Nu mi-ai spus însă cum o „vezi".

— Oricum, foarte înaltă.

— E și explicabil.

Poftiți ?

Cumulează nu mai puțin de două nume. Roza Maria...

Bîra nu marșă la glumă. Preferă să-și spună gîndul mai departe, cu o oarecare gravitate, ceea ce nu i prindea de loc în clipa aceea.

- Obraz palid. De om mărunt...

De femeie măruntă. Desigur, nu în sensul staturii...

Și foarte departe.

- Cine știe dacă o fi chiar așa.

Maiorul iar nu răspunse. Depărtarea între el și Rosemary devenise acum un fapt material, exact. Imaginația lucra, lucra...

— Miruna cum e ? căzu întrebarea colonelului.

- Miruna ?

Tot așa... departe ?

Tot, rosti Bîra.

— Ei, ca să nu ne depărtăm prea mult, să trecem la ultima scrisoare.

Maiorul întinse ultimul plic. Cel numerotat de ei cu cifra șapte. Pe birou juca o rază leneșă, de soare. Nu, nu plonja direct, prin fereastră. Nu venea nici din tavanul alb, de la refracția capotei albe din stradă. Dacă mai era cumva acolo mașina aceea. Ruza era azvîrlită de la geamul unei mici biblioteci. Și astfel poposea limpede, curată, pe birou. „Negroc" se scălda nepăsător în această văpaie care-l făcea mult mai plăcut vederii. Colțurile rudimentare ale închipuirii de piatră se topeau în lumina galbenă, prin seva secretă a materiei alerga un fluid viu, ca un zvîcnet de viață interioară în haloul galben, leneș și uitat. Colonelul Negomircanu citi cu voce tare :

— *„Știrile comunicate de Aretusa sînt mai mult decît îngrijorătoare"*. Puncte, puncte, mormăi el. Apoi ; *„...trebuie să moară de ciudă"*. Atît.

— Și nici o semnătură, completă Bira.

— Nimic.

— Asta zic și eu stil economicos.

— Mai degrabă, eliptic, fu de părere colonelul. Cam puțin, nu ?

— Aș zice, dimpotrivă.

— Dar noi habar n-avem de asta.

— Nu mai am nimic de adăugat, tovarășe colonel.

— Nici n-aș vedea ce.

— În asemenea situații, eu...

— Înjuri ?

— Nu !

— Cînți la nai ?

— Nu.

— Atunci ?

— Inversez rolurile cu cei care ne pun în încurcătură.

— Plăcută răzbunare.

— Partea proastă e că numai eu știu de ea.

Colonelul reciti cele cîteva rînduri. Scrisul, evident, al aceleiași persoane. Nici mai îngrijit. Nici mai calm. Nici mai nervos decît în celelalte scrisori. Ce se afla însă dincolo de blindajul necunoscutelor ? Cum era bărbatul sau femeia care a ținut tocul sau stiloul în mînă ? Dispus sau furios ? Fericit sau nefericit ? Întrebări fără răspuns, deocamdată. Sau, poate, pentru totdeauna fără răspuns. Scrisoarea ultimă, nesemnată, aduna totuși, dincolo de ultimatumul exprimat mai mult sau mai puțin direct, un nume nou : Aretusa.

Aretusa... Aretusa..

Frumos nume, maiorule.

Aretusa ? !

Nu ţi-o fi plăcînd ? ! se miră cu adevărat colonelul.

De loc.

Păcat.

Rămîn consecvent cu mine însumi.

Înţeleg : Rosemary.

Ai ghicit.

Alătură cele două nume.

Nu sînt tentat.

Încearcă, totuşi.

Sînt subiectiv.

Detaşează-te de obiect...

De *obiecte*... Nu, nu pot. Renunţ.

Păcat. Cu un pic de voinţă, cine ştie, poate...

Ilira se juca cu stiloul. Intrase în impas : în dreptul scrisorii cu numărul 7, după semnul =, spaţiul gol. Că numele nou ar suna cumva mai aparte ? Aşa îi se părea. În nici un caz nu era mai frumos decît Rosemary. De altfel, asta avea o atît de mică importanţă, încît nu merita, desigur, nici un efort de gîndire.

— E foarte frumos, maiorule, continuă Negomireanu. Nici nu-i de mirare : nume mitologic.

— N-am auzit de aşa ceva.

— Foarte rău.

Ce să fac, tovarăşe colonel ? se dezvinovăţi specialistul în mediul barurilor. Dacă aş ţine minte numele tuturor femeilor nu aş vorbi decît în substantive proprii.

— Aretusa merită.

— Poate. Dar n-am nici un motiv special să fiu convins.

— Nimfa transformată din propriе inițiativă în apă de izvor. Frumos, nu ?

— Ce idee : să te faci apă de izvor ! Să te bea oricine ! Eu ce trec în dreptul ultimei scrisori, tovarășe colonel ?

Negomireanu îi luă foaia de hîrtie din față. Razele de soare de pe birou o învăluiră în lumina galbenă. Literele parcă aveau oglinzi, fosfor. Afară lumina devenise încet, încet puternică pe măsură ce perdeaua de nori înalți, alburii, a fost alungată. Toamna își înșira ca mărgelele zilele cu lumină lenevșă, ocrotitoare, ca un ultim semn de adio de la anotimpul plin de echilibru și bucurie matură, adevărată.

— Ești atent, maiorule ?

— Sînt, tovarășe colonel.

Negomireanu citi :

Scrisoarea numărul 1 = P
Scrisoarea numărul 2 = A
Scrisoarea numărul 3 = L
Scrisoarea numărul 4 = M
Scrisoarea numărul 5 = Y
Scrisoarea numărul 6 = R
Scrisoarea numărul 7 = ?

Totul era exact, ca o ecuație. Lipsă, la apel, doar o singură necunoscută. Și încă ceva, esențial : cheia acestei ecuații. Pentru că, desigur, era pe undeva o cheie. Imposibil de crezut altfel.

— Frumos rebus, maiorule.

— V-am spus și eu, confirmă Bîra.

— Totuși, te pricepi, te pricepi ! se precipită veselul colonelul.

— Mamuții și rebusul — viața mea, făcu hoț de necaz Bîra. Îl intriga veselia bruscă a colonelu-

Probabil, tot un semn de nervozitate exprimată [illegible], fără menajamente.

Notez : Bîra = mamuți + rebus. Semn de [illegible]monștere, deci.

Exact.

Dacă stau însă și judec, nu se prea vede pa[illegible]ra asta a ta.

Poftiți ?

Ia citește-ți opera !

Bîra răpăi o dată textul. Nu-i spunea nimic. O [illegible]din nou de la capăt. Degeaba. Din urmă îl bi[illegible]nerăbdarea ironică a colonelului.

Ei ?

A rămas să-l citesc de-a-ndoaselea.

Așa, așa ! îl încurajă colonelul.

Nu citi de-a-ndoaselea, ci pe verticală. Ieșeau co[illegible]: șapte, da, șapte cifre, șapte litere mari. Ba nu, [illegible]plus un semn de întrebare.

Mai departe, mai departe ! îl îndemna colo[illegible]ul.

Glasul îi era într-adevăr schimbat. Cuprins de neastîmpăr interior.

Ei ?

P.A.L.M.Y.R. ...

Citește, domnule, legat !

– Palmyr...

În sfîrșit ! exclamă colonelul.

Lipsește doar un A.

Nu lipsește.

Totuși, obiectă politicos maiorul.

Aretusa.

– Mă rog...

Pe stradă trecea un șir de tractoare cuplate, tî[illegible]după ele un cazan uriaș, vopsit roșu. Mastodon-

tul zăcea indolent într-un căruţ cu zeci şi zeci d roţi pneumatice, în timp ce tractoarele gîfîiau, l ceau o larmă de tremurau zidurile. „Nenoroc“ sa ca un ţînţar pe birou. Ca apucat de streche.

— Să recitim încă o dată textul ultim, deci, colonelul.

Bîra se execută :

— *„Ştirile comunicate de Aretusa sînt mai mu decît îngrijorătoare“*. Puncte, puncte... Şi : *„...trebui să moară de ciudă“*.

— Fă apel la memorie, maiorule.

Bîra intră în alertă. Se vedea limpede, lucru d care se indispunea totdeauna colonelul.

— Ei ? îl sili Negomireanu.

— N-am nici un fir de care să mă agăţ, recunoa deschis Bîra.

— De ce nu spui atunci ? Fii atent la punct Nu-ţi spun nimic ?

— Nu...

— Mda... Poate e vina mea. Ţi-am spus formul lui Ducu Flavian ?

— Nu.

— De fapt, nu-i nici o formulă. E un telex.

— Poftiţi ?

— Delir. Telex şi delir...

Zgomotul tractoarelor s-auzea tot mai depărta Zidurile se liniştiseră, iar „Nenoroc“ căzuse şi el î nesimţirea de mai înainte. Raza de soare se mutas mai spre dreapta şi-i atingea acum numai genunch chirciţi, cu rotulele ascuţite, grosolan cioplite.

— „Palmyra trebuie să moară...“ „Palmyra tr buie să moară...“

Fără să vrea, colonelul pronunţa exact, imit exact vorbele lui Ducu. Silabele sunau egal, limpede

Cuvintele se rînduiau într-un tempo fără grabă, mînate doar de propriul lor înțeles. Într-adevăr, parcă erau bătute de un telex uitat în priză, ce repeta la nesfîrșit aceeași formulă. Uitat pentru totdeauna. Ultra se molipsi și el și începu să murmure contaminat de ritm, de misterul cuvintelor, copleșit de senzație necunoscută, iritantă : „Palmyra trebuie să moară...“ „Palmyra trebuie să moară...“

Tovarășe colonel, se pare că...

Ușurel, ușurel, maiorule.

- Totuși....

- Cheia asta poate să nu fie nici o cheie. Niște cuvinte și atîta tot. După cum, de asemenea... Dar să nu ne pierdem în presupuneri. Deocamdată, atît.

- Palmyra deci — un personaj.

- Poate.

- „Belgianul“ oare ?

- Posibil.

- Sau un cod ?

- Și asta e posibil.

- Un cod însă nu moare.

- Depinde ce reprezintă.

Replicile lui Negomireanu veneau firesc, absolut fără nici un efort. Maiorul nu era în stare să mențină acest ritm timp îndelung. Așa că se lăsă păgubaș.

— Oricum, scrisul e același, conchise colonelul.

— Da, același.

— Iar datele, măsurătorile „croitoreselor“, înseamnă desigur ceva.

Poate.

— Nu de florile mărului ținea Flavian-junior ședințele la florărie.

— Posibil, admise încert maiorul.

După care începu să murmure :

— „Palmyra trebuie să moară...“ „Palmyra trebuie să moară...“

CAPITOLUL X

32

Discul telefonului revenea în poziție inițială însoțit de un cîrîit urît. Resortul interior își pierduse din vlagă, și astfel fiecare număr reprezenta pentru el o adevărată barieră, un fel de cursă cu obstacole. Liniile telefonice vuiau depărtat în receptor, captînd parcă ceva din mișcarea văzduhului, din zbaterile orașului. Și de fiecare dată receptorul înregistra conștiincios un sunet metalic, nu prea depărtat și apoi, după o pauză scurtă, invariabilul : țiu țiu-țiu-țiu !

Ocupat. Era a douăsprezecea încercare a Mirunei și telefonul blestemat de care avea nevoie încă nu se eliberase. Formă numărul și a treisprezecea oară. Ca un automat a cărui misiune era aceea de a repeta o operație pînă la epuizare. Iarăși cîrîitul urît, apoi sunetul metalic cunoscut și, minune ! țîrîitul de apel Frumos. Melodia muzicală vagă, nedefinită a apelului. Parcă cu intenția de a nu deranja prea mult urechea celui solicitat. Întocmai ca o scuză.

— Alo ? răspunse vocea de la capătul firului.

— Casa Flaviar ? întrebă fata.

— Da.

Confirmarea venise prea repede. Neașteptat de repede. O replică dată pripit, fără a oferi răgaz interlocutorului să-și audă sunetul cuvintelor. Fără nici un răgaz să pătrundă înțelesul logic, nuanța aparte pe care îndemna cel care rostise vorba, fraza.

Miruna se precipită.

La telefon...

Vorbiți mai tare, vă rog, o invită, corect, vocea bărbatului. Desigur, tatăl lui Ducu.

Sînt Miruna, zise fata.

La capătul celălalt, nici o reacție. Vîjîit continuu de linii telefonice încărcate, care-ți dădeau sentimentul unei aglomerări extraordinare a văzduhului. Sunetul acesta îi plăcea enorm fetei. Uneori, cînd uitase ce face, forma așa cîte un număr de instituție totdeauna ocupată, și o dată cu țiuitul cunoscut, auzea vuietul firesc, de arteră umană, invizibilă, încărcată pînă la refuz. Pocniturile și trosniturile metalice, înregistrate meticulos de receptor, reprezentau o caldă legătură cu lumea, cu zbaterile și bucuriile ei, cu viața uluitoare, greu de cuprins în ordine, imposibil de trăit de o singură ființă.

Vă ascult, domnișoară, îndemnă la conversație interlocutorul Mirunei. Nu părea agasat. Nici grăbit. Nici bucuros. Pur și simplu — corect. Atît. O corectitudine rece, întocmai ca declicul metalic captat de receptor. Rece, distantă, respectînd însă regulile elementare de urbanitate.

— Voiam să întreb de Ducu.

Din nou pauză. Nesfîrșit de prelungă. Sau poate îi se părea fetei că nu mai ia sfîrșit. Oricum, receptorul rămas singur cu vîjîitul văzduhului o copleșea.

— Nu-i acasă! îi răspunse bărbatul cu voce neschimbată.

Un val de furie neputincioasă o cuprinse pe fata. Ce însemna asta : „nu-i acasă ?“ Mă mir că nu i-a spus că-i la hipodrom sau în baie ! Enervarea poate că nu-şi avea suportul firesc. La urma urmei, tatăl băiatului nu putea ţipa în gura mare, sărind într-un picior : „S-a accidentat Ducu ! S-a accidentat Ducu!“ Totuşi, Miruna nu era oricine. Avea dreptul acesta să ştie. Şi bărbatul de la capătul firului ar fi trebuit să înţeleagă acest elementar lucru.

— Ştiu că nu-i acasă, răspunse ea alb.

— Da ? încercă celălalt să cîştige timp.

— Da.

Afirmaţia fetei căzu neaşteptat. La celălalt capăt acest da fu înregistrat altfel. Miruna intuia că ceva se schimbase în raporturile convorbirii. Nu era sigură însă în ce sens. Poate distanţele stabilite iniţial se scurtaseră. Sau, dimpotrivă. Totuşi, era greu de crezut că lucrurile rămăseseră ca mai înainte. Dovada ? Omul de la capătul firului se arătă interesat.

— Deci, ştiaţi...

— Da.

— Cînd aţi aflat ?

— Cînd am putut ! răspunse obraznic fata, fără nici o remuşcare.

— Mda...

— Cum se simte ?

— E la fel de grav.

— Aţi fost la dînsul ?

Ceva se schimbă iar. Desigur, bărbatul de la capătul firului nu accepta să fie astfel interogat. Şi, mai ales, pe acest ton. Miruna l-a cunoscut în două rînduri pe tatăl lui Ducu. Prima dată, din spusele băiatului „Îmi face toate capriciile. Şi totuşi, nu ne iubim. De ce ? Cred că şi pentru faptul că între noi nu

s-a aflat niciodată mama. Ea ar fi încercat cumva o împăcare. Apoi, continuase cinic Ducu, o spune de obicei: «Nu-i plac candidații la ratare»". „E pisălog?" riscase fata o întrebare anapoda. Ducu s-a grăbit cu răspunsul, parcă agasat: „O, nu!" A trecut și o trecut și s-au întîlnit toți trei la teatru, într-o pauză. Ducu adusese două pahare de citronadă și, dintr-o neîndemînare, a vărsat un pic pe rochia bleu. Un domn distins, la cincizeci, poate chiar peste cincizeci de ani și-a oferit batista albă, parfumată mai mult ca sigur că era un amestec de liliac, mireasmă atît de neobișnuită în plină iarnă. Miruna a mulțumit, încercînd să repare ce se mai putea repara și habar n-avea că în timpul ăsta, tată și fiu duelau cu privirile, dintr-un motiv niciodată cunoscut de dînsa. „Mulțumesc, domnule!" i-a înapoiat ea batista. Omul a luat-o și s-a amestecat în mulțimea din foaier. Multă vreme a urmărit-o imaginea bărbatului cu părul complet alb, obrazul îngrijit și gesturile fără grabă, fără nimic ostentativ, în plus. „Ghici cine era omul cu batista?" a întrebat-o Ducu la întoarcere spre casă. (Piesa fusese infectă, text și joc infect, și n-aveau ce discuta.) „Tatăl tău?" o trînti într-o doară Miruna. „De unde ai știut?" „E un domn", adăugă fata. Și conversația muri aici.

— V-am întrebat: ați fost la Ducu?

— Am fost, murmură în receptor glasul acela.

— Cînd mai mergeți?

— Nu știu.

— Totuși...

Era evident că omului nu-i plăcea tonul discuției, insistențele. Și totuși... nu închidea telefonul.

— Mă gîndeam că... știu eu... poate mîine.

— După-amiază?

— După. O ocazie cu mașina.

— Merg și eu.

Tonul Mirunei era foarte hotărît. Maiorul Bira ar fi rămas, desigur, contrariat în fața unei asemenea convorbiri.

— M-ați înțeles, domnule ?

— Da.

Fata dădu adresa florăriei și ora cînd aștepta să fie luată. Apoi mulțumi și închise telefonul. Cu un gest de istovire cumplită. Ar fi voit să doarmă, acum, să doarmă mult, adînc, fără vise și să se trezească fără nici un gînd, fără nici o amintire. Știa însă că lucrul acesta nu-i posibil și de aceea, în lipsă de clienți, se apucă să facă curat în florărie. Treabă plicticoasă și complicată, de femeie. Cîrpa de praf se cerea manevrată cu maximă grijă printre glastrele ce așteptau doar gestul necugetat pentru a se alege praful de ele. Miruna făcuse rost de o măturică îngustă, ca o pensulă. Cu obiectul acesta strîngea iute praful, pămîntul risipit. Scoase apoi nu știu de unde o stropitoare de copii la care adăugase o țeavă lungă, să nu se mai aplece, și începu să ude. Termină mai repede decît se așteptase că va dura treaba asta, și, tot pentru a-și umple timpul și sfîrșeala aceea care o cuprinse, se apucă să facă ordine în birouașul florăriei. N-avea decît două sertare mari și late. Începu mai întîi cu al ei. Un fel de registru cu niște cifre și facturi, o pereche de andrele rătăcite cine știe cum aici, o călimară cu cerneală — după cum arăta, era limpede că avea toți sorții să rămînă încă multă vreme nedesfăcută — și un toc cu peniță murdară, așezat de-a curmezișul unui chitanțier. Atît și nimic altceva. Ba mai era o hîrtie foșnitoare, curată, ce căptușea biroul. Fiindcă

i-a părut suficient de curată, Miruna nu catadiesi să o schimbe.

Trecu apoi la sertarul lui Ducu. Pe jumătate deschis, cu zăvorul broaștei ridicat, așa cum rămăsese după seara aceea în care a venit aici cu maiorul Ilie. Așeză sertarul pe birou. Gol-goluț. Nici măcar o șaptișcală de hîrtie. Nici un semn care să amintească de ceva, nici o zgîrietură. Și ceea ce era mai curios faptul că Miruna nu izbutea să-și lege nici o amintire de Ducu prin intermediul acestui spațiu care aparținuse lui. Totul trecuse dincolo de o graniță a posibilului, totul se rătăcise în trecut, și era foarte greu, dacă nu imposibil să refaci ce-a fost, să aduci în prezent clipe trăite, cu o identitate precisă cîndva, anonime acum și chiar fără nici un rost. Absolut fără nici o logică și rost.

Aproape furioasă, fata împinse sertarul în lăcașul biroului, cu un sentiment de neputință totală. Zăvorul ridicat lovi cu zgomot în lemnul biroului și percută în cursă inversă sertarul. Acesta aduse la lumină, prin cine știe ce miracol, o fotografie de dimensiunea unei cărți obișnuite. Fata se miră de întîmplare și constată că fotografia fusese ascunsă pe partea interioară a tăbliei biroului. Lipită sau prinsă.

Întoarse fotografia cu o ciudă inexplicabilă. Rămase stupefiată. Din imagine o privea, cine ? Omul care-i aducea scrisori de la mama ei. Individul care avea de-a face cu Ducu. Rîdea către dînsa, privind-o cu ochii întredeschiși, parcă strengărește. Fotografia fusese luată undeva, pe stradă, în mulțime, cu sau fără știința tipului. Alături de el se vedea un braț și o bucată de umăr — desigur, nu se putea înșela, pardesiul lui Ducu. Chipul individului exprima o

imensă mulţumire. Mai mult chiar : o mare fericire. Lucru care o indispunea pe Miruna, şi primul gest fu să arunce fotografia la coşul de gunoi. Mîinile însă nu întreprinseră nimic. Stăteau într-o stare totală de repaus. Alături — lipsită de apărare — fotografia pe care n-ar fi voit-o de loc. Stătuse aici, cine ştie de cînd, ca un musafir nedorit şi nepoftit. Intrat ruşinos, pe furiş. În clipa aceea fata aproape că l ura pe Ducu.

Cu toate acestea, mîinile refuzau să facă praf fotografia. Ce anume o oprea ? Desigur, faptul că era incapabilă să sfîşie obrazul acela vesel, fără apărare, alături de umărul lui Ducu. Îşi aduse aminte de maioul voi ceva, apoi se răzgîndi. Încuie fotografia în sertarul ei şi căută să-şi aducă aminte unde a notat telefonul lui Bîra, cînd pe uşa florăriei pătrunse un găligan cît toate zilele, cu un aer de lichea civilizată.

— Sărut mînuşiţele, domniţă !

Fata înclină capul a salut. Găliganul purta pantaloni strîmţi pe coapse şi o cămaşă groasă, cu carouri mari, verzi care nu-i stăteau de loc rău. O ţinută strengăreşte în ochi. În obrazul măsliniu — urmă adîncă a zilelor de plajă, sau poate culoarea naturală — nişte ochi căprui, veseli. O veselie vecină cu obrăznicia.

— Aşadar, o floare între flori, căută lunganul un punct comun de conversaţie.

— Cu ce vă putem servi ? i se adresă distant Miruna.

— Cu o floare.

— Alegeţi.

— E pe *alese* ? Atunci, e foarte simplu...

Conversaţia pornise pe un făgaş pe care numai afluenţa de clienţi o mai putea salva.

Am vrut să spun de care ! se corectă fata. O umflu așa, din senin, rîsul. Stare curioasă, total diferită de cea în care se afla în urmă cu cîteva minute.

— Garoafe aveți ?

Da.

— Ce culori ?

— De toate.

— Una *violetă !*

— N-avem.

— Vedeți... îi reproșă găliganul.

— Găsiți garoafe violet la florăria din Calea Victoriei, îl luă Miruna peste picior.

— Le știu. Sînt de săptămîna trecută, răspunse individul. Frez n-aveți ?

— Ba da.

— Un fir, vă rog.

Garoafele, într-o vază, la îndemînă. Miruna alese un fir abia înflorit.

— Nu-mi plac bobocii, refuză lunganul.

— Mă rog !

Luă una ajunsă la maturitate. Floarea avea o culoare frumoasă, proaspătă.

— Mulțumit ? întrebă fata.

— Foarte. Cît costă ?

Miruna spuse prețul. Mîinile ei împachetau garoafa frez. Gestul era simplu ; unul din miile de gesturi ce se repetau zilnic, obișnuite.

— Aș dori și un trandafir.

— Tot frez ?

— Tot.

Trandafirii, într-o glastră, pe un raft. Fata se înălță în vîrful picioarelor și alese un fir. Se înțepă însă stupid la un deget și sîngele țîșni parcă bucuros

de întîmplare. Individul cu cămașa verde se îngal beni din senin.

— Nu-l mai vreau, domniță, bîigui el.

— Poftim ? se repezi fata iritată. O cam indis punea și pe ea întîmplarea stupidă.

— Nu mai doresc trandafirul...

— ...criminal, completă fata.

— Exact.

— Mă rog. Poftiți atunci garoafa.

Tipul se scotoci cu greutate prin buzunarele strîmte, lipite de corp. În acest efort, mîneca cămășii în carouri verzi se ridică și atunci Miruna descoperi brățara lui Prale. Nu. Nu se putea înșela ! Era brățara lui. Năsocită dintr-un metal alb, cu numele lui Prale gravat adînc. („Eu sînt mare amator de înot, îi povestise odată hoțul de lenjerie fină. Imi trag nește uneori și mă scol în puterea nopții și plec la lac. Înot, înot pînă în zori și tot nu mă satur. Se poate întîmpla să m-apuce o dată un cîrcel, să adorm pur și simplu. Și pentru ca lumea să știe pe cine au mîncat broscoii, port brățara asta".)

— Totuși, dați-mi și trandafirul.

— Cu plăcere, domnule.

— Nu însă pe ăla ! Altul.

— Tot frez ?

— Nu.

— Poate unul roșu. Sînt foarte...

— Nu.

— Alb, atunci ?

— Da. Alb.

„Ce căuta brățara lui Prale la individul ăsta?" Nu știa cum să facă să-l rețină. Și dacă-l rețineа ? Tipul însă îi oferi el soluția. După ce plăti, îi întinse garoafa cu un gest teatral :

Vă ofer această modestă floare.

Mulţumesc, domnule.

Cu speranţa că vă voi mai vedea.

Cu plăcere, domnule.

— Mîine pot trece pe aici ?

— Încîntată.

Îşi aduse aminte însă că trebuie să meargă la Dinu. „Nu, altă zi. Să-i dea altă zi. Şi totuşi..."

— Dimineaţă sînt aici.

Voi trece spre prînz.

— Perfect.

La revedere, domniţă.

— La revedere, domnule.

Cînd a ridicat trandafirul alb, în semn de salut, mîna lui Prale a sclipit iar, pentru o clipă, ca o chemare, ca un strigăt disperat de ajutor. Miruna se înfioră. Nu-i venea să creadă că Prale nu mai este. Nu accepta nici măcar ideea asta. Era, desigur, o glumă idioată şi atîta tot.

Se apropie de telefon şi formă, decisă, numărul maiorului Bîra.

33

— Să trăiţi, tovarăşe colonel. Vă deranjează căpitanul Damirescu.

— Bună ziua. Ce s-a întîmplat ?

— Palmyra cere rendez-vous, tovarăşe colonel.

Damirescu îşi ascuţi auzul. Era curios să afle cum va exploda informaţia comunicată.

— Un mesaj ?

— Da.
— Pentru ce oră, pentru ce zi ?
— Azi, orele 17.
— Locul ?
— Un pârculeț insignifiant pe lîngă Piața Amzei
— Cum a reacționat Nae Flavian ?

Îl bucura logica colonelului. Cu un asemenea om pe treapta ierarhică superioară căpitanul se simțea în deplină siguranță. Știa că posibilitatea de eroare era mult mai mică tocmai pentru că unul dintre șefii lui se numea colonelul Negomireanu. Nu, nu s-ar putea spune că acțiunile încredințate se îndeplineau mai ușor. Dimpotrivă. Colonelul respecta cu strictețe legea de fier a amănuntului profesional și cei care nu înțelegeau acest lucru, mai devreme sau mai tîrziu își reduceau șansele de a lucra în preajma lui.

— Te-am întrebat ceva, căpitane.
— Scuzați ! se bîlbîi Damirescu. Credeam că..
— Pe scurt : se duce ? Acceptă ?
— Nu știu.
— Mdă... Ce plan ai ?
— Îmi iau microfonul direcțional și mă postez într-un chioșc părăsit.
— Crezi că-ți ajung o sută de metri ?
— Sînt sigur.
— Ai trecut pe la locul întîlnirii ?
— Da.
— Altă posibilitate de înregistrare ?
— De la fereastra unui bloc sau dintr-un boschet.
— De ce-ai optat pentru prima soluție ?
— Din rațiuni legate de mobilitate.
— Ai nevoie de ajutor ?
— Nu cred.
— Sigur ?

— Sigur.

— Mda...

Căpitanul habar n-avea că Negomireanu primise o veste zguduitoare. Sora firavă, neajutorată și totuși singura ființă tare din spitalul acela comunal, comunicase și ea, tot telefonic : „A murit Ducu Flavian". Atît. „A murit Ducu Flavian". Nici un cuvînt în plus. Propoziția n-avea în ea nici durere, nici bucurie. Exprima mai degrabă o ușurare de o povară imensă, care odată și odată trebuia neapărat trecută altcuiva.

— În regulă, căpitane ! Se aprobă planul.

— Să trăiți, tovarășe colonel.

— O clipă, o clipă ! se precipită Negomireanu.

— Vă ascult, tovarășe colonel.

— Ai un costum negru ?

— Am.

— E bine... E foarte bine. Bentu o fi avînd ?

— Nu știu.

— Bîra ?

— Cum să vă spun....

— „Arheologul ?"

— Cred că da.

— În sfîrșit, un da...

Un reproș ? Tot ce se poate. La urma urmei, întrebările erau destul de curioase. Ce știa căpitanul despre fiecare garderobă a tovarășilor săi ? A, dacă ar fi fost vorba de calitățile lor profesionale ! Aici, da, mai treacă meargă. O scotea el la capăt, negreșit.

— Damirescule, după misiune aș avea o rugăminte.

— V-ascult ,tovarășe colonel.

— Perfect. Interesează-te dacă toți cei amintiți au costume de culoare închisă

— Am înţeles !

Dacă nu, să facă rost. Mă rog, să se descurce

— Mergem la înmormîntarea lui Ducu ? trezăn căpitanul.

— Da.

— Deseară vă raportez asupra celor două mici umi.

— Două ?

— Rendez-vous-ul Palmyrei şi hainele pentru

— În regulă. Acum, la treabă.

— Să trăiţi, tovarăşe colonel !

Căpitanul închise telefonul şi rămase un moment cu privirea ţintă într-un punct oarecare al peretelui alb, complet gol. Îl trezi o pocnitură măruntă pe pervazul ferestrei. Zgomotul îl puse imediat în alertă. Nu cumva plouă ? Asta ar fi complicat rendez-vous-ul lui. Deschise larg fereastra. Alarmă falsă, deşi nu era exclus ca pînă la orele 17 să plouă Erau ceva nori pe sus, dar parcă mult prea înalţi pentru ploaie. Îşi privi ceasul. „Dar bine, căpitane, mai ai doar o oră la dispoziţie. O singură oră ! Nici un minut mai mult, nici un minut mai puţin..."

Porni după microfonul direcţional. Un fel de tele obiectiv învelit în pîslă. Nu se putea spune că avea trac, deşi în asemenea împrejurări orice surpriză era posibilă. Vestea dată de colonel îl răsucise şi pe dînsul, fără să-şi dea seama. Care era fraza delirului ? „Palmyra trebuie să moară..." „Palmyra trebuie să moară..." Fraza mesajului ? „Palmyra cere rendez-vous"... „Palmyra cere rendez-vous..." Alăturarea celor două texte nu depăşea graniţele nefirescului, în definitiv. Unul vorbea despre moarte, altul despre viaţă.

Deci, unul din Flavieni nu mai exista. Moartea

opinse crud și absurd, preferîndu-l pe băiat, sfidînd logica firească a vîrstei. Operase parcă ca o pedeapsă pentru tată. Sau un avertisment sever, o amenințare? Acum, n-avea absolut nici o importanță cum și de ce. Important era că se prăpădise un om. Stupid sau nu, realitatea se contura exact, fără urmă de dubiu, de echivoc. Pînă acum, pulverizate în neant — două vieți în această afacere. Pînă acum. Cam scump prețul! Chiar, foarte scump! Omul din Volkswagenul lui, carbonizat în șosea, și Ducu Flavian. Adversari posibili? Combatanți pentru aceeași tristă și murdară întreprindere?

Nici asta nu mai avea importanță. Iar despre morți, numai bine. Numai de bine și tăcere. Pentru ei, în rest, nu-i decît tăcere. O spune atît de răscolitor Shakespeare...

Își privi din nou ceasul: 16 și 20. Era timpul să plece. Porni pe stradă, luînd pieptiș valul de lume ce se scurgea dinspre Piața Victoriei. Mașinile alergau și ele grăbite, într-un singur sens: dinspre aceeași Piață a Victoriei spre Splai. Strada se lăsa terorizată de zgomote. Devenise insensibilă la zbaterea ei, intrată în circuitul firesc al orașului, legată de oraș prin milioanele de fire ale milioanelor de destine umane.

34

— Domnule, e a doua oară cînd mă abordați!

— Nu cred că e tonul cel mai potrivit pentru afaceri.

— Nu obișnuiesc să fac afaceri prin ganguri.

— Dar sîntem într-un parc liniștit, domnule! Și-i o zi de toamnă atît de frumoasă...

— Am puțin timp la dispoziție. Vă rog...

— Totdeauna sînt așa de frumoase toamnele în România ?

Căpitanul Damirescu traducea și copia cu rigoarea cuvenită banda de magnetofon, cu pauzele firești ale conversației. Abia se întorsese de la rendez-vous și pregătea raportul către colonel. Întîlnirea, de la primele ei replici, se anunța dură, fără menajamente. Știa multe despre Nae Flavian. Obligația misiunii îl purtase prin hățișurile biografiei lui. De data aceasta însă i se înfățișa într-o ipostază inedită. Nu a omului distins, care te refuză cu zîmbetul pe buze. Nu a specialistului manierat pe care contactele cu străinii îl făcuse prevăzător, dispus mai întotdeauna să „cumpere" decît să „vîndă". Aici se dezvăluia ca un partener de conversație parcă nesigur pe ceva, această nesiguranță avînd toți sorții să deschidă o breșă în echilibrul lui firesc, ce impresiona totdeauna pe subalterni. Cinismul celuilalt se pare că deconcerta. Sau, mai precis, avea motive să deconcerteze.

— Vă repet. Am puțin timp la dispoziție.

— E în interesul dumneavoastră să mă ascultați.

— Pe scurt, deci ?

— E vorba de tranzacția în care ne-ați fost potrivnic tuturor.

— Ne-ați ?

Frumoasă cursă întinsă de Flavian. „Bravo, domnule!" îl felicită căpitanul. Pînă aici nu-i scăpase nici un cuvînt. Microfonul direcțional își făcuse cu vîrf și îndesat datoria. La 90 de metri înregistrarea

era mai mult decît excelentă. Măsurase spațiul de la chioșc pînă la banca pe care șezuse Flavian și străinul. În nici un caz distanța nu era mai mică de 100 de metri.

— Da, ne-ați. Pentru că nu v-ați oprit la nici unul din cei șase.

— Vorbiți în numele tuturor ? atacă din nou Nae Flavian, consultîndu-și ostentativ ceasul. Căpitanul observase și el gestul care-l contraria. În definitiv, ce voia ? Ce rol avea în toată povestea aceasta ? Nu-i era încă limpede...

— Poate, răspunse evaziv celălalt. Întrebarea e: De ce nu unul din șase să primească comanda ?

— De ce ar primi-o ?

— Nu v-ajung șase variante de ofertă ?

— E mai convenabilă , poate, a șaptea.

— Perfect. V-o propunem pe a șaptea.

— Nu înțeleg ! Ce voiți să spuneți ?

— Exact ce-ați auzit.

Bandă goală. Nu, nici un defect. A urmat o pauză lungă în care mințile celor doi combatanți lucrau, lucrau. Ce voia unul ? Ce voia celălalt ? Se studiau reciproc. Fiecare aștepta gestul de confirmare sau de refuz. Sau, poate, greșeala ! Măruntă greșeală care dărîmă citeodată totul. Care reduce totul la cel mai insignifiant numitor comun.

— Deci, sînteți înțeleși ? murmură Nae Flavian.

— Poate...

Iar bandă goală. Damirescu aștepta. Calm, fără emoții. Nemișcat a stat și în chioșc aproape o oră. La un moment dat, pe la începutul convorbirii din parc, ceva a fîșîit pe lîngă picioarele lui și n-a lipsit mult să sară din ascunzătoare. Crezuse că e un șarpe. Nu era decît un cîine negru, mic, cu o labă beteagă

care, fără prea multă introducere, s-a încolăcit la picioarele lui, cerînd parcă ocrotire.

„Pighi" ! „Pighi", striga pe aproape o fetiță. Cîinele a ciulit urechile, a scîncit nehotărît, dar văzînd că omul din chioșc nu-i zice nimic, a rămas.

— Să jucăm cu cărțile pe față, domnule Flavian

— Mă rog.

— Cît ?

— Cît ce ?

— Să tăcem și să batem palma la afacere.

— Întîi și întîi, pentru ce să tăceți ?

— Nu-i vina noastră că s-a ajuns pînă aici, ocoli celălalt un răspuns direct.

— Ascult !

— Voiam din toată inima să evităm o situație neplăcută.

Tonul lui Nae Flavian era mai mult decît dur. Poruncitor. O poruncă la care cu greu te puteai opune. Și-i închipui pe colaboratorii lui Flavian suportînd un asemenea ton. Nu era o viață ușoară lîngă omul acesta decis, categoric în decizii, cu o voință teribilă exprimată într-un singur cuvînt.

— Ascult !

— Se pare că asta-i singura cale.

— Domnule...

— Bine, bine. Noi știm prețurile care vă interesează, preferințele pentru instalații...

— Iarăși *noi* ? sublinie întrebarea Flavian.

— Așa că...

— Și ce ne interesează, mă rog ?

Ironia era evidentă. Cuvintele tăiau brici, necruțător. Celălalt se irită. Poate începuse să se înfurie. Probabil prevăzuse că va fi mult mai ușor. Iată însă că nu totul mergea după tipic.

— În locul dumneavoastră m-aș interesa de la cine deținem informațiile.

— Are atît de mare însemnătate lucrul acesta ?

— Pentru dumneavoastră, foarte mare !

Străinul sublinia și el ostentativ „pentru dumneavoastră". Ce voia să spună ? Din nou căpitanul dădu banda înapoi. Ascultă cu luare aminte. Da. Se juca lare. Neobișnuit de tare. Ambii adversari — de talie, nu glumă. Era curios cum îi va găsi colonelul.

— Ei ? întrebă într-un tîrziu Flavian.

— Ni le furniza băiatul dumneavoastră.

— Ce-ați spus ?

— Vedeți, știam că vă interesează ! plăti ironic străinul.

— Nu-i adevărat !

— Ce ?

— Nu, nu se poate... Nu cred.

— Mă rog. Eu atît vă spun : Ducu Flavian...

— Nu !

— Strada Regenerării...

— Nu !

— 333...

— E o glumă absurdă...

Nu. Nu era numai mirare în glas. Mai curînd o nfișietoare dezamăgire. O silă cumplită, fără nici un efort de camuflare. „Joacă tare domnul Flavian, își spuse căpitanul în sinea lui. Joacă necruțător !"

— Mult mai înțelept. Mai înțelegător, adăugă străinul.

— Cine ?

— Fiul dumitale. Și foarte prompt. (Individul se credea în dreptul lui să părăsească pronumele de politețe.)

— Poftim ?

— Fotografia perfect.
— Cum ?
— Aduceai cîte ceva pe acasă...
— Informații inofensive.
— Triate, ordonate, reprezentau un indiciu pentru noi.
— Dar bine...
— Apoi vizitele de rigoare la birou...
— Fotografia și acolo ?

Întrebarea aproape că a fost expulzată. Desigur, Nae Flavian nu avea de ce să se felicite pentru această curiozitate deschisă ce convenea celuilalt.
— Se înțelege. Cînd avea ce !
— Dumnezeule !
— Gata ! reteză rece străinul. Fără sentimentalisme. Cred că e limpede.
— Ce ?
— Că nu ai încotro.
— Poftim ?
— Exact ce-am spus.

La acest punct al conversației, Nae Flavian s-a uitat din nou la ceas. Dădu chiar să se scoale. Celălalt însă se precipită :
— Omule, dă-ți seama ce faci ! Te distrugi.
— Ducu nu mai există.
— Cum ? !
— Cum ați auzit.

Era rîndul ăluilalt să tacă, să bată în retragere. Cu toate acestea, tot el porni ofensiva :
— A fost punctual, corect ca un ceasornic pînă la accident.
— O fi fost.
— Ce-o fi avut cu omul nostru ? ! Ce naiba l-a apucat așa, din senin ?

— Mergeți și întrebați.

— Să intri în plin... cu mașina. Ce idee! Nu cumva...

— Nu cumva, ce?

— Știați...

Flavian preferă să nu răspundă. Și poate mai mult decît străinul, căpitanul Damirescu aștepta răspunsul acesta cu întreită nerăbdare.

„Pighi! Pighi!" s-auzi prin apropiere glasul fetei. Nici de data aceasta cățelul negru, în căutarea unui ocrotitor, nu se clinti din chioșcul în care se instalase Damirescu. Gemu doar ușor, potrivit obiceiului, și atît.

— Știați, domnule Flavian?

— Cîte ceva, marșă acesta.

— De asta ați optat pentru al *șaptelea?*

— Adică pentru al *doilea.*

— Poftim?

— Cei șase, de fapt, unul și același. Aceeași firmă. Praf în ochii lumii...

— Cum, domnule? Știați?

„Începe să devină din ce în ce mai aprinsă hora, se felicită în gînd căpitanul. Uite, domnule, ce idee pe parteneri. Va să zică, vin șase ofertanți care de fapt lucrează pentru aceeași firmă. Nimeni nu știe nimic. La masa tratativelor, la cuțite. De, concurență! Se ceartă ca dracii. Se bat. Se... concurează atît, cît să le fie bine. Interesant, foarte interesant! Cum de i-o fi mirosit Flavian? Bravo, omule. De o sută de ori bravo!"

— Domnule Flavian!

Nici un răspuns.

— Regretăm cele întîmplate cu fiul dumneavoastră.

Iar tăcere.

— De altfel, sîntem chit. Mă rog, într-un anume fel.

— Care ?

— Am pierdut şi noi un om.

— Da ?

— Cel care... accidentul...

— Da... da...

— Era dintre oamenii de bază ai firmei.

— Vă cred.

— Adusese multe servicii.

— Nu mă îndoiesc.

— Şi a ars stupid, groaznic.

— Condoleanţe...

— Aşa că... să facem pace.

— Ce propuneţi ?

— Avem dovezi.

— Da ? Şi ?

— Cum că Ducu Flavian, fiul dumneavoastră...

— Care nu mai e...

— Dar e taică-su.

— Aşa ? !

— Ne-a servit.

— Şi ?

— Şi asta poate să supere nişte urechi.

— De ce ?

— Domnule Flavian, fiţi rezonabil.

— Păi, nu sînt ?

— Îl refuzaţi pe japonez ?

— Care japonez ?

Individul care „conversa" cu Flavian îşi ieşi din pepeni.

— Dar ce credeţi, domnule, c-am făcut noi ? Am păzit cai verzi pe pereţi ?

— Nu ştiu ce aţi făcut.

— Ştiam, domnule, de concurenţa japonezului.

— Şi.

— Altfel discutam dacă...

— Ce ?

— Vă vindem convenabil, ricoşă celălalt întrebarea lui Flavian.

— Şi ?

Enervant acest *şi* care revenea ca un bici. Tăia adînc silaba asta. Şfichiuia pe obrazul celălalt. Da, individul îşi găsise nu numai un partener pe măsură, el mai mult ca sigur îşi găsise naşul.

— Parametrii instalaţiilor noastre sînt...

— De unde ştiţi care sînt parametrii celuilalt ofertant ?

Nici un răspuns. Pînă la urmă însă interlocutorul lui Flavian reveni la cursul vechi al conversaţiei, mai exact — la şantaj.

— Ne daţi nouă comanda şi gata.

— Gata, ce ?

— Facem praf dovezile. Ei ?

— E o idee.

— Poate nu sînteţi sigur...

— De ce aş fi ?

— Sîntem firmă serioasă.

— Mă rog, „şase“ ofertanţi...

— Nu-i timp de ironii.

— Aveţi dreptate. Nu-i timp !

— Atunci cînd ?

— Nu mîine.

— De ce ?

— De ce sînteţi aşa grăbiţi ?

— De ce nu mîine ?
— Pentru că un om așteaptă să fie dus la groapă.
— Ducu ?
— Exact.
— Condoleanțele noastre.
— Tardive. Mulțumesc, totuși.
— Deci, poimîine.
— La aceeași oră ?
— La.
— În regulă.
— Știam că ne vom înțelege, domnule Flavian. Un om de capacitatea dumneavoastră, nu se putea să nu...
— Mă flatați, domnule !
— De loc.
— Auf Wiedersehen !
— La revedere, domnule...

Discuția se termina aici. Nae Flavian i-a strîns politicos mîna individului și a ieșit direct în Piața Amzei. Mergea drept, demn, parcă un pic grăbit. Era cu capul descoperit și în umbra după-amiezii albul părului stîrnea haloul acela ce inspira distincție.

Străinul apucă spre Calea Victoriei. Trecu chiar pe lîngă chioșcul în care se afla căpitanul Damirescu, tocmai în clipa cînd pe „Pighi" îl apucă din nou un scîncet. Tipul însă era vesel, fluiera o melodie la modă în care tobele aveau rolul principal. Era un fel de marș răpăit, vioi, la urma urmei destul de urît, dar care electriza sălile de dans ale tinerilor, niciodată obosiți.

...Damirescu își strînse banda, suci cheia la ușa biroului și plecă la colonel, care îl întîmpină cu aceste vorbe :

— Veşti bune, căpitane ?

— Bune, tovarăşe colonel.

— Mai întîi să-ţi dau eu una.

Ridică o foaie de hîrtie. Una din obişnuitele comunicări ale amicului „Argus“ ! Nu. Altceva. În sfîrşit...

— Ei ?

— N-am idee.

— Persevereză, căpitane, persevereză.

Negomireanu era vesel. Rîndurile cuprinse pe foaia aceea de hîrtie îl dispuseseră, desigur.

— Am cîştigat la Loto ? îşi permise Damirescu una din obişnuitele glume.

— Nu.

— Atunci, s-a emis decret pentru numirea mea ca împărat în cea mai pustie insulă a Pacificului ?

— Eşti pe aproape, pe aproape, căpitane.

— Mă dau bătut.

— „Se înregistrează eşec total în capacitatea de prezicere a căpitanului Damirescu.“ Merge la caracterizare ?

— Cu punct şi virgulă.

— Atunci ascultă : Nae Flavian...

— De pe strada Regenerării... ·

— ...numărul 333... *şi-a anunţat vizita !* Motivul?

— „Are ceva foarte important de comunicat. Ceva care priveşte interesele statului.“

— Ştiai, Damirescule ?

— Deduc din banda mea de magnetofon. Am descifrat conversaţia. Vă propun să o ascultaţi în lectura subsemnatului, întrucît crainicul de serviciu a dezertat sau s-a însurat. Nu ştiu precis.

— Dă-i drumul, căpitane! aprobă colonelul Negomireanu, așezîndu-se cît mai confortabil în scaunul său.

35

Mergeau după căruța cu sicriul — de fapt un fel de trăsură, un dric pe care localnicii îl numesc pataşcă — și urcau dealul comunei aceleia în vîrful căruia se afla cimitirul. Convoiul se mișca greu, pentru că popa satului era pe jumătate olog de bătrînețe și totdeauna se ambiționa să facă drumul acesta, la fiecare mort, pe jos. Se prea poate ca ambiția asta să fi fost de fapt un fel de autopedepsire, după canoanele bisericii, sau după cine știe ce alte canoane habotnice ale popii. Cert este faptul că astfel, convoiul urca ca melcul pe un drum galben, de lut, săpat adînc, în trupul pămîntului de căruțe, de tractoare și de timp. Bentu privea marginile galbene, cu tufe de dracilă foarte dese, un adevărat gard viu. Vara trebuie să fie o zăpușeală cumplită aici, iar iarna, desigur, troienele mari acoperă tăietura galbenă pînă la vîrf, că nu mai știi unde e drum și unde tufe de dracilă.

Îl petrecea destulă lume pe Ducu Flavian pe ultimul său drum. Lîngă pataşcă, descoperit, Nae Flavian. Nu, nu sfîșiat de durere — de altfel cine știe dacă omul acesta mai putea fi răscolit într-atîta încît să-și piardă echilibrul? — dar abătut, parcă mult mai îmbătrînit în costumul fără cusur. Țintea fața galbenă a băiatului și probabil nu izbutea să

înțeleagă nimic din situația absurdă care-l azvîrlise pînă la urmă în neființă. Nu, între ei niciodată n-a fost ceva ce se numește dragoste familială. S-au urît de moarte unul pe altul. Poate chiar de loc. Ce i-a oprit oare să comunice firesc? Ce obstacole n-au știut să învingă? A cui a fost vina? Întrebări inutile acum. Nimic și nimeni nu mai avea nici o putere. Ducu dăcase definitiv, iar el, Nae Flavian, nu-și făcea decît o simplă datorie de părinte încredințîndu-l pămîntului.

Alături de Nae Flavian, Miruna și sora de la spital. Sora se zăpăcise într-atît, încît venise în halatul alb, strîns cu un cordon, cu părul blond, bogat, descoperit în amiaza cu lumină puțină, acoperită de norii de ploaie. Nu plîngea nici ea. Pășea ca un automat, făptură subțire și albă în convoiul de culoare închisă, ocrotit de un cer la fel, închis, puțin ospitalier. Miruna purta un costum gri și un buchet de trandafiri albi, frumoși, stropiți cu boabe mari de apă proaspătă de la o fîntînă. Culoarea gri o prindea nemaipomenit de bine — probabil că orice culoare azvîrlea reflexe frumoase pe obrazul plăcut, cu ochii aceia negri, rotunzi și adînci. Urma apoi un grup de tineri, prieteni de-ai lui Ducu, veniți cu toții înghesuiți în mașini. La sfîrșitul convoiului, babele obișnuite ale satului ce „semnau" condica la fiecare înmormîntare, cîțiva copii bucuroși că au un prilej de a vedea atîta lume strînsă la un loc și Negomireanu, Damirescu, Bentu, Bîra și „Arheologul" în costume obișnuite, de stradă, care nu-i deosebea cu nimic de cei prezenți.

— Te-ai uitat bine, Damirescule? întrebă încet colonelul.

— Nici nu mi-ar fi venit prea greu.

— Vrei să ne descrii tabloul ?

— Am spus. E lucrat în grabă. Dar așa, nu știu cum, o grabă după esențial. Două mașini se izbesc. Mai exact, prins momentul după izbitură.

— Realist deci, rosti Bîra. Bentu și Damirescu căzuseră într-o muțenie totală.

În ce-l privește pe Bentu, lucrurile erau explicabile. Ajunsese la treapta aceea de oboseală, încît năzuințele, toate gîndurile, toate visele lui se învîrteau într-un unic punct. Unul singur : să doarmă. Să se așeze, să se culce, și n-are decît să-l orăcăie la cap corul de broaște al mapamondului, răgetele de fiare ale junglei, fanfarele reunite, că el tot neîntors va dormi, fără vise, fără zbucium, somn greu, de copil după îmbăiere. Picioarele se mișcau singure, leneș, anticipînd parcă clipa de repaus ce avea să vină, iar pleoapele ochilor, obosite, nu mai aveau nici măcar puterea să clipească.

Damirescu, în schimb, cu gîndul la înregistrarea de ieri. Încerca să-l transporte imaginar pe Nae Flavian, cel de față, în părculețul din inima Capitalei și nu izbutea. Îl oprea mai ales asprimea glasului, replica tăioasă, francă, ca un baraj sever, de netrecut.

— Da, pictat în manieră realistă, confirmă „Arheologul" pe marginea observației lui Bîra. În fond, dacă stau bine și mă gîndesc, culorile amestecate dintr-un de curios și neașteptat înfățișează un automobil incendiat. O combinație de roșu cu violet.

— Tragică culoare ! adăugă colonelul.

— Da, imaginea e departe de a fi veselă. Mai ales că prin geamul numai reflexe se vede o mînă chircită, care arde. Pe unul din degete, clar, un inel.

— Şi ? îndemnă colonelul pe „Arheolog".

— În văpaia asta de culori, uneori haotică, nestăpînită, cu intenţia de a şoca, ei bine, în haraba bura asta dacă vreţi, iniţialele C.T. Ultima litera încadrată în spaţiul primei — desenată perfect, parcă de mîna unui copil de clasa întîi.

Curios ! admise colonelul.

— L-am căutat pe autor. N-am putut afla mare lucru. Poate şi pentru faptul că i-am spus deschis părerea mea despre tablou. Sau pur şi simplu pentru că nici el nu-şi explica cu precizie acest amănunt, păstrat în memorie.

Convoiul se opri în muchia dealului. Perpendicular pe drum, cădea un altul, în marginea căruia se afla cimitirul. Fără poartă, fără nici o împrejmuire. Străjuit doar de nişte ulmi rari şi înalţi, în care se intercalau, ici-colo, salcîmi. Un gard imaginar, pe ternic. Bătrînul popă porni direct spre movila proaspătă ce se înălţa într-o margine.

— Hei ! strigă el cînd ajunse acolo.

Convoiul încremeni. Groparii dăduseră de dușcă o sticlă cu vin roşu şi dormeau duşi — unul în groapă, celălalt, sus, cu capul sprijinit pe o lopată.

— Nu s-aude ? se înfurie popa şi lovi cu piciorul în lopată.

Buimac, omul se sculă urgent şi-şi trezi confratele din groapă :

— Haide, mă, c-a venit mortul !

Slujba ţinu puţin şi grupul o porni înapoi curînd, fără dric, fără popă şi fără Nae Flavian care mai întîrzie la cimitir să plătească groparilor, popii, celui cu dricul. Norii de sus, tot nepătrunşi, de ploale îndelungă, deşi nu se înduraseră să strice nici o picătură pînă acum.

— Un singur lucru nu înțeleg din afacerea asta, vorbi aproape ca pentru sine căpitanul Damirescu.

— Care ? îl întrebă colonelul.

— De ce l-a pocnit cu mașina ? Pentru că sigur, accidentul lui Ducu a fost premeditat.

— Argumente în favoarea acestei afirmații ?

— Între altele, fraza delirului : „Palmyra trebuie să moară..." „Palmyra trebuie să moară..." Deci, până și în somn, în stare de inconștiență...

— Poate că Ducu nu mai suporta șantajul, îl întrerupse, în sfîrșit, Bentu.

— Sau nu izbutea să obțină ce voia, completă Bîra.

— E posibilă și o altă ipoteză, admise căpitanul.

— Care ?

— Jocul devenise periculos. Șantajul era, de fapt, reciproc. Nu uitați fotografia de la florărie, păstrată de Ducu. Băiatul se asigura și el cum putea.

— Poate că accidentul a fost pur și simplu trezirea, completă „Arheologul". Amara trezire din zori. Prins între ciocan și nicovală, băiatul a reacționat irațional poate, dar în singurul lui mod posibil.

— Intenția de frînare fiind o rază tardivă de luciditate în acest act irațional ? întrebă Bentu.

— Posibil.

— Posibil — se amestecă și colonelul — că niciodată nu vom cunoaște cu exactitate matematică mobilul adevărat al accidentului. S-ar putea să fi fost pur și simplu o stupiditate. Un accident absurd însă care ne-a dat posibilitatea să descoperim o acțiune certă de spionaj industrial. Absurdă sau nu rămîne plauzibilă ideea de criză între cei doi. Venise timpul : *care pe care*. Tranzacția trebuia încheiată în favoarea unei părți, și partea aceea *forța* prin Ducu

Flavian — mai exact încerca să forțeze — mîna lui Nae Flavian.

— „Palmyra cere rendez-vous". Curios nume, nu-i așa, tovarășe colonel ? întrebă Bentu.

— Și frumos, confirmă Negomireanu, privind semnificativ către Bîra. Ironia însă se consumă tăcut, pentru că interveni „Arheologul" :

— M-am uitat de curiozitate în dicționar. Palmyra — vechi oraș în Siria de azi. Întemeiat în mileniul I înaintea erei noastre. Cucerit apoi și distrus de romani. Ruinele Palmyrei de altădată mai dăinuie și azi.

— Eu am dat de-o insulă cu numele ăsta pe undeva, pe lîngă Japonia, completă Bîra.

— Se poate, nu zic nu, confirmă „Arheologul".

Aceeași ordine și tăcere care domnise la urcuș se impunea și acum, pe drumul de întoarcere. Lipsa lui Nae Flavian, a dricului aproape că nici nu se simțea. Doar bătrînul popă lăsase cu adevărat un gol. El era acela care impusese un ritm moderat, potrivit cu puterile lui, obligînd pe cei care pășeau după dînsul să se adapteze, să suporte înaintarea înceată, poticnită. Acum, ritmul acesta pierise, fiecare mergea răzleț, după poftă, în fond oamenii prezenți se eliberaseră de datorie — poate chiar și de o durere dacă-i atinsese cu adevărat pe careva — și acum trăiau din nou reintrarea în normalul vieții de fiecare zi.

— În fond, vorbi rar Bentu, filmele din mașina băiatului ce voiau ?

— Destinate „Palmyrei", rosti colonelul.

— Strîngeau date despre instalațiile japonezilor?

— E limpede că avem de-a face aici cu efectele concurenței. Din păcate, niște efecte tragice.

— Totuşi, dacă-mi este permis, sînt încă destule punctele nelimpezite pînă la capăt, zise „Arheologul".

— Ca în orice caz, filozofă dus pe gînduri Damirescu.

— De pildă : nu înţeleg raţiunea pentru care Nae Flavian a fost denunţat de anonim.

— Eu înţeleg, afirmă de data asta, prompt, căpitanul.

— Ei ? îndemnă colonelul.

— La urma urmei, cine era implicat ? Flavian sau feciorul lui ? Se înţelege că feciorul.

— Într-o oarecare măsură, şi tatăl. Ce căuta cu unele documente acasă ? Neglijenţele de acest fel se plătesc.

— Bine spus : neglijenţe. Totuşi, e limpede, omul e scos din culpă directă. De altfel, ne-a fost, şi să sperăm că şi mîine va fi la fel, de mare folos. Dar să revin. Cei care acţionau împotriva lui — poate şi feciorul lui — ştiindu-l nepătat, l-au denunţat. Motivul ? Să abată atenţia de la adevăratul pericol, de la adevăraţii vinovaţi.

— Există o logică în spusele căpitanului, admise colonelul.

— Mda ! confirmă şi „Arheologul".

Fostul convoi mortuar se răzleţise complet acum. Deşi drumul continua să fie la fel de îngust, cu maluri înalte, galbene, între care stăruia zăpuşeala zilei.

— Tovarăşe colonel, pot să vă întreb ceva ?

— Spune, Bîra !

— De unde aţi dedus că scrisorile, înainte de deschiderea lor, sînt semnate cu nume de femei ?

— E chiar atît de neaşteptată această prezumţie ?

— Ştiţi, m-am tot gîndit...

— Și ?

— Mi-am zis : Cui îi erau de fapt adresate ?

— Așa, așa, se bucură colonelul. Dă-i înainte, maiorule.

— Deci unui băiat. Truc simplu, de acoperire. Un băiat primește scrisori de la Paula sau Manuela, cunoscute la mare sau mai știu eu unde.

— Ai răspuns singur la întrebare, maiorule. Exact așa s-au petrecut lucrurile cu transmiterea identității sub care acționa Arabu sau, mă rog, Tracu : „Palmyra"...

— Totuși, era un tip destul de abil, monologa ca pentru sine Bentu. Mă gîndesc înainte de toate la simularea înecului, apoi la cursa spre satul în care a ucis, în mașina roșie.

— Mașină de „împrumut", desigur, admise colonelul.

— Se înțelege. Furată și abandonată. Am cercetat și m-am convins.

În fața colonelului mergeau cele două fete : Miruna și sora de la spital. Pășeau într-o tăcere deplină. Miruna așezase cu grijă trandafirii albi, cu boabele de apă străvezii, ce înviorau petalele, pe mormîntul proaspăt și se ridicase firesc, parcă ar fi aranjat o glastră. În schimb, sora de la spital a fost prima care a luat un pumn de țărînă și a presfirat peste sicriul coborît în groapă, murmurînd absurd un singur cuvînt : „În sfîrșit".

Atît.

Așa cum mergeau alături acum, păreau că vin de la o sărbătoare, în care una din ele — sora — fusese în travesti. S-apropiau de ulmii la fel de puternici ai spitalului, unde-și parcaseră cu toții

mușinile. Colonelul Negomireanu îl scoase din buzunar pe „Nenoroc".

— Bentule, am impresia că tu îl meriți.

Dihania asta? nu se putu reține maiorul.

— E o copie după...

— Dați-o altcuiva, tovarășe colonel.

— Păi, ți-am spus. Tu îl...

— N-am aplicație spre artele frumoase, întrerupse brusc Bentu.

— E trecut prin grele încercări, poartă noroc. Hai tu, Bîra?

— Dați-o încolo de năzbîtie, tovarășe colonel.

— Poate dumneata! încercă colonelul să-l adeumnească pe „Arheolog", dar acesta deja clătina categoric din cap că *nu*.

— Damirescule, ai rămas singur în competiție.

Nu.

Poftim?

Nu simt nici o tragere de inimă pentru „Nenoroc".

— Ce-i asta? Refuz general?

Tăcură cu toții, jenați.

— O să-l dau sorei atunci.

De ce nu Mirunei? protestă slab Bîra.

— De ce ei?

Colonelul păși spre soră.

Uitați... un obiect de la Ducu, minți el.

Nu!

— Poftim. Ia-l. E al dumitale.

— Nu vreau... Nu vreau... șopti fata.

Doamne, Dumnezeule, cîtă durere era în stare să încapă în numai două cuvinte! Întinse totuși mîna pre „Nenoroc", apoi o retrase, lăsîndu-l pe colonel cu „Nenoroc" condamnat astfel, definitiv, ca sim-

plu corp delict. Fata păşea mai departe, parcă în transă, pe aleile cu meri, cu crengile eliberate — o furtună sau altcineva scuturase violent copacii şi pămîntul era roşu, învăpăiat de atîtea mere.

Curînd apoi, un convoi lung de maşini fulgera pe pîrtia dreaptă de asfalt, la peste două sute de kilometri de Bucureşti, stîrnind nelinişte în plopii înalţi de pe margini, cu ramurile întinse ocrotitor deasupra şoselei. Acoperiş de linişte, fremătător...

Lector : IORDANA URECHE
Tehnoredactor : CORNEL CRISTESCU

Apărut 1972. Comanda nr. 155. Coli de tipar 9.

Tiparul executat sub comanda nr. 20 041 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, Republica Socialistă România